

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine

Slavonski Brod, listopad 2021. godine

Plan razvoja Brodsko-posavske županije rezultat je rada velikog broja dionika, Centra za razvoj Brodsko-posavske županije u suradnji sa svim ostalim institucijama s područja županije koje su osigurale potrebne podatke i sudjelovale u kreiranju strateškog okvira uz podršku stručnog tima Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	8
3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	8
3.1. SWOT ANALIZA	9
3.2. RAZVOJNE POTREBE	14
3.3. RAZVOJNI POTENCIJALI	16
4. OPIS PRIORITETA JAVNIH POLITIKA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	18
5. POPIS POSEBNIH CILJEVA S OPISOM, PRIPADAJUĆIM POKAZATELJIMA ISHODA I POPISOM MJERA ZA PROVEDBU	21
6. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKTA	29
7. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR S PRIKAZOM FINACIJSKIH PRETPOSTAVKI ZA PROVEDBU POSEBNIH CILJEVA PLANA RAZVOJA	35
8. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	37
<i>Prilog 1: Tablica - Plan razvoja Brodsko-posavske županije</i>	39
<i>Prilog 2: Osnovna analiza</i>	39
<i>Prilog 3: Opis mjera</i>	39

Popis slika

<i>Slika 1. Prostorni obuhvat Brodsko-posavske županije</i>	5
---	---

Popis tablica

<i>Tablica 1. Usklađenost prioriteta i posebnih ciljeva Plana razvoja BPŽ-a do 2027. godine sa strateškim ciljevima (SC) Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine</i>	6
<i>Tablica 2. SWOT analiza</i>	9
<i>Tablica 3. Strateški okvir razvoja Brodsko-posavske županije</i>	21
<i>Tablica 4. Terminski plan provedbe strateških projekata Brodsko-posavske županije i povezanih tijela</i>	29
<i>Tablica 5. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Brodsko-posavske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije</i>	31
<i>Tablica 6. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Brodsko-posavske županije</i>	32
<i>Tablica 7. Prikaz financijskog okvira za plan razvoja BPŽ-a</i>	36

Popis dokumentacije

<i>Dokument 1. Mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš</i>	33
--	----

Popis kratica

BDV	<i>bruto dodana vrijednost</i>
BPŽ	<i>Brodsko-posavska županija</i>
CTR	<i>Centar za razvoj Brodsko-posavske županije</i>
DZS	<i>Državni zavod za statistiku</i>
ESIF	<i>Europski strukturni i investicijski fondovi</i>
ITU	<i>integrirana teritorijalna ulaganja</i>
JU	<i>javna ustanova</i>
LAG	<i>lokalna akcijska grupa</i>
NN	<i>Narodne novine</i>
RH	<i>Republika Hrvatska</i>
SC	<i>Strateški cilj</i>
SWOT	<i>engl. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats</i>
PC	<i>Posebni cilj</i>
ŽRS	<i>Županijska razvojna strategija</i>

Brodsko-posavska županija (BPŽ) smještena je u južnom dijelu slavonske nizine, na prostoru između planine Psunj, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga, koja je dio državne granice prema Bosni i Hercegovini u dužini od 163 km.

Obuhvaća prostor od 2.034 km² što čini 3,61 % ukupnog teritorija Republike Hrvatske (56.542 km²) i po veličini je na 14. mjestu među hrvatskim županijama. Jedna je od najužih (7 km) i najdužih županija (117 km zračne dužine), na istoku graniči s Vukovarsko-srijemskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom, na sjeveru s Požeško-slavonskom i na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom.

Slika 1. Prostorni obuhvat Brodsko-posavske županije

Sredinom 2018. godine Brodsko-posavska županija imala je 140.072 stanovnika, što je stavlja na 11. mjesto s 3,4 % populacije Republike Hrvatske (RH). Gustoća naseljenosti za 2018. godinu u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 69,0 stan./km², a na području Republike Hrvatske 72,2 stan./km². Broj stanovnika u Županiji u razdoblju 2008. - 2018. bilježi smanjenje od 19,33 %, što je znatno lošiji trend nego na razini RH, gdje se bilježi smanjenje broja stanovnika za 5,15 %.

Brodsko-posavska županija sastoji se od 2 grada i 26 općina. Središte Županije je grad Slavonski Brod u kojem živi više od trećine svih stanovnika Županije i u kojem je koncentrirana većina društvenog i gospodarskog života. Drugi grad u Brodsko-posavskoj županiji je Nova Gradiška koja je središnje mjesto zapadnog dijela županije.

Županija je područje umjerene kontinentalne klime. Voda, šume i plodno tlo, plovna rijeka i europski putni koridori prirodni su uvjeti koji omogućuju razvoj gospodarstva, prometa, trgovine i kulture.

Veličina bruto domaćeg proizvoda (BDP) Županije prilično je mala, čak i u hrvatskim okvirima. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) Brodsko-posavska županija je u 2018. ostvarila svega 2,00 % udjela u ukupnom BDP-u RH.

Najvažnija gospodarska grana bila je prerađivačka industrija s udjelom od 22,8 % u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (BDV). Udio poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u ukupnom BDV-u županije je u 2018. iznosio 9,6 %, što BPŽ svrstava na osmo mjesto prema visini udjela među županijama. Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska gospodarstva (95,8 %). Od 2017. godine broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva je u porastu, što je u skladu sa sve boljim ukupnim rezultatima u sektoru poljoprivrede.

Poduzetnička potporna infrastruktura na području Brodsko-posavske županije obuhvaća 41 gospodarsku zonu različite veličine i opremljenosti te 4 poduzetničke potporne institucije. U većini zona aktivan je relativno mali broj tvrtki s malim brojem radnika.

U *Prilogu 1.* Osnovne analize navedene su detaljne informacije o društvu (demografija, socijalne usluge, zdravstvo, obrazovanje i znanost, kultura, sport i civilno društvo), gospodarstvu (poslovanje poduzetnika, bruto društveni proizvod (BDP), tržište rada i glavne gospodarske djelatnosti, poduzetnička infrastruktura), okolišu (onečišćenje tla, zraka, vode, zaštita od poplava, otpad), prirodi, infrastrukturi (vodna, energetska, prometna) te o upravljanju razvojem Brodsko-posavske županije.

Svrha izrade Plana razvoja Brodsko-posavske županije

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine je srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira okvir za poticanje razvoja. Plan utvrđuje strateški okvir razvoja Županije temeljem prethodno izrađene analize ključnih područja razvoja te prepoznatih potencijala i potreba. Također, Plan sadrži ključne strateške odrednice poput vizije, razvojnih prioriteta, posebnih ciljeva, mjera i strateških projekata.

Plan razvoja predstavlja okvir za usklađivanje razvojnih stremjenja u Županiji, njime se osigurava poveznica između europskih, nacionalnih i lokalnih razvojnih planova. Na taj način osigurava se usklađenost napora i aktivnosti brojnih aktera koji djeluju na prostoru Županije, a čija je misija doprinosti njezinom što uspješnijem razvitku. Hijerarhijska struktura Plana razvoja Brodsko-posavske županije temelji se na prioritetima, posebnim ciljevima i mjerama te osigurava funkcionalnu poveznicu s Nacionalnom razvojnom strategijom (NRS) Republike Hrvatske do 2030. godine.

Razlika između ovog dokumenta u odnosu na prethodne strategije razvoja Županije jest u većem naglasku na aspekt zelene tranzicije i digitalizacije te doprinosu ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Također, naglasak je na jačanju sposobnosti djelovanja institucija u pogledu odgovora na krizne situacije. Ove su promjene povezane s ključnim razvojnim ciljevima na razini Europske unije i nacionalnoj razini uključujući i pitanje odgovora u okolnostima kao što je aktualna kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19.

Načelo partnerstva

Plan razvoja Brodsko-posavske županije izrađen je kroz participativni i partnerski pristup, koristeći sve oblike savjetovanja s dionicima razvoja i građanima s područja Županije, uključujući sastanke i radionice radnih skupina, diskusiju u Partnerskom vijeću i provedbu postupka javnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

Partnerstvo i participativni pristup doprinijelo je prepoznavanju zajedničkih razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzavanje društveno-gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja. Kroz rad tematskih radnih skupina na samoj izradi dokumenta, radionice, procese savjetovanja sa članovima Partnerskog vijeća, predstavnicima županijskih općina i gradova te savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u proces donošenja Plana razvoja Brodsko posavske županije bilo je uključeno stotinjak dionika. Tijekom rada na izradi plana razvoja poštovana su i načela točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, transparentnosti, održivosti te participativnosti.

Intervencijska logika

Plan razvoja Brodsko-posavske županije usklađen je sa zakonodavnim i strateškim okvirom na razini Republike Hrvatske. Planovi razvoja zamjenjuju županijske razvojne strategije koje su se donosile u prethodnom razdoblju temeljem Zakona o regionalnom razvoju RH (NN broj 159/09) i pripadajućih podzakonskih akata te Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine.

Također, osigurana je usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NN broj 13/21) koja je krovni dokument i hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja, a kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Republiku Hrvatsku.

Plan razvoja BPŽ-a usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom kroz sva četiri razvojna smjera koja čine: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjeren regionalni razvoj.

Planirani strateški projekti predviđeni Planom razvoja Brodsko-posavske županije usklađeni su s dokumentima prostornog uređenja, s Nacionalnim planom oporavka i otpornosti, ostalim programskim dokumentima za financijsko razdoblje Europske unije 2021.- 2027. te s Teritorijalnom strategijom Panonske Hrvatske i Planom za industrijsku tranziciju Panonske Hrvatske.

Tablica 1. Usklađenost prioriteta i posebnih ciljeva Plana razvoja BPŽ-a do 2027. godine sa strateškim ciljevima (SC) Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine

Prioriteti	Posebni ciljevi	Usklađenost sa strateškim ciljevima NRS-a 2030
Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja	1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
	2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
	3. Razvoj znanosti i obrazovanja	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
	4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj	SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
Demografska revitalizacija kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj	5. Demografski rast i aktivno življenje	SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
	6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb	SC5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
	7. Ulaganja u kulturu	SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva	8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije	SC11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
	9. Razvoj bioekonomije	SC9. Samodostatnost u hrani i razvoj bioekonomije
	10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti	SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
Jačanje konkurentnosti županije i razvoj potpomognutih područja NRS-a 2030	12. Jačanje upravljanja razvojem	SC12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
	13. Razvoj potpomognutih područja i ITU	SC3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
	14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove	SC7. Sigurnost za stabilan razvoj

Iskustvo stečeno u ranije provedenim strategijama

U procesu provedbe županijskih strategija do sada nisu identificirani značajniji problemi. Županijska razvojna strategija BPŽ-a 2011. - 2013., koja je bila na snazi do 2018. godine imala je 4 strateška cilja, 16 prioriteta i 59 mjera. Najviše se ulagalo u lokalne i regionalne prometnice, energetska obnovu javnih zgrada, unapređenje zdravstvenih institucija, u provedbu socijalnih programa te općenito u unapređenje kvalitete života stanovnika na području Županije. Najviše sredstava uloženo je u projekte vezane za cilj 4.: Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje socijalno osjetljivih skupina. U razdoblju 2017. i 2018. godine, županijski prioriteti usmjereni su na projekte javne infrastrukture, a ne na zapošljavanje i razvoj gospodarstva.

Županijska razvojna strategija BPŽ-a do 2020. godine imala je 3 strateška cilja, 13 prioriteta i 58 mjera. Temeljem županijskih izvješća o rezultatima provedbe Strategije najviše se ulagalo u društvenu infrastrukturu, komunalnu infrastrukturu, prometnu infrastrukturu, fizičku infrastrukturu i poduzetničke zone te u povećanje energetske učinkovitosti. Razvojni prioriteti BPŽ-a i dalje su na javnoj infrastrukturi. Vidljiv je pozitivan iskorak ka porastu ulaganja u projekte zapošljavanja i razvoj gospodarstva.

U strukturi ukupnog iznosa utrošenih sredstava za provedbu županijskih strategija najveći dio sredstava bio je iz fondova Europske unije (EU) i proračuna jedinica lokalne samouprave, a zatim slijede državni proračun, županijski proračun i javna poduzeća.

Karta Gospodarske zone od značaja za BPŽ:

http://bpzzpu.hr/down/GOSPODARSKE_ZONE_OD_ZNACAJA_ZA_ZUPANIJU_I_JLS.zip

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Strateški okvir razvoja Brodsko–posavske županije sadrži viziju, prioritete javnih politika i posebne ciljeve koje Županija planira ostvariti do 2027. godine te mjere za njihovo ostvarenje.

Vizija razvoja okvir je za definiranje posebnih ciljeva i ključnih područja intervencija u nadležnosti lokalne i područne (regionalne) samouprave u BPŽ-u u srednjoročnom razdoblju do 2027. godine.

Vizija razvoja BPŽ-a usklađena je s vizijom iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, usmjerena je prema ključnim razvojnim prioritetima te potiče na ostvarenje.

VIZIJA

Brodsko-posavska županija je tradicionalno središte industrije i poduzetništva u snažnom zamahu ka zelenom, inovativnom, digitalnom gospodarstvu i zadovoljnom društvu.

Vizija razvoja Brodsko–posavske županije usklađena je i s nacionalnim vrijednostima i načelima, usmjerena je prema ključnim područjima intervencije na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, jasno opisuje željeno postignuće te potiče na ostvarenje.

U ostvarivanje vizije do 2027. godine bit će uključeni svi dionici s područja BPŽ-a, s obzirom na to da će oni provedbom predviđenih aktivnosti i strateških projekata, financiranih vlastitim i drugim sredstvima, doprinijeti njezinom ostvarivanju. Vizija je realno utemeljena, odražava potrebe i očekivanja građana, a ujedno je i inspirativna i motivirajuća za djelovanje ključnih dionika u doba pandemije bolesti COVID-19.

3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

Opis razvojnih potreba i potencijala u srednjoročnom razdoblju za Brodsko–posavsku županiju izrađen je temeljem prethodno izrađenih analiza – Analize stanja (u Prilogu Plana) te SWOT analize. U Analizi stanja za svaki segment razvoja izrađene su „zbirne tablice“ sa sažetim prikazom ključnih pozitivnih i negativnih obilježja u svakom razvojnom segmentu, a koje su bile osnova za izradu snaga i slabosti u SWOT analizi u Poglavlju 3.1.

Razvojne potrebe, predložene temeljem istaknutih negativnih obilježja u BPŽ-u u Analizi stanja, sastavni su dio „slabosti“ i „prijetnji“ u SWOT analizi te se posebno razmatraju i prikazane su u Poglavlju 3.2.. U Poglavlju 3.3. prikazani su razvojni potencijali, koji su odraz pozitivnih obilježja unutar Županije, njezinih „snaga“ i „prilika“ istaknutih u SWOT analizi.

Spomenute tri analize (SWOT analiza, analiza potreba te analiza potencijala) daju sažeti prikaz ključnih pozitivnih i negativnih obilježja, te potreba i razvojnog potencijala u Županiji. Stoga su poslužile kao argumentirana osnova za izradu strateškog okvira i prijedlog strateških projekata za Brodsko–posavsku županiju.

Potpomognuta područja, brdsko-planinska, područja od posebne državne skrbi te područja integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU) obuhvaćena su u svim navedenim dijelovima Plana razvoja BPŽ-a te u prilogima koji sadrže analizu stanja i opis mjera.

3.1. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je kvalitativna analitička metoda koja kroz 4 čimbenika nastoji prikazati snage, slabosti, prilike i prijetnje određene pojave ili situacije, pri čemu snage i slabosti predstavljaju interne, a prilike i prijetnje eksterne čimbenike.

Tablica 2. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – brojne organizacije civilnog društva (OCD) – relativno razvijena obrazovno-odgojna infrastruktura – izgradnja centra kompetencija Općine Slavonski Šamac – Sveučilište u Slavonskom Brodu – inovativne udruge i rad s mladima 	<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – neaktivnost udruga civilnog društva i njihova financijska nestabilnost – nedostatni financijski kapaciteti BPŽ-a za aktivniju socijalnu politiku (npr. deinstucionalizacija, socijalne inovacije i sl.) – pomanjkanje entuzijazma kod stanovnika, poglavito mladih – starenje i iseljavanje stanovništva (pogotovo u ruralnim sredinama) te depopulacija mladih – nedovoljni i neadekvatni kapaciteti za skrb o starijim i nemoćnima, u prvom redu u ruralnim sredinama – nizak životni standard stanovništva ruralnih područja – ovisnost o socijalnoj pomoći u ruralnim područjima
<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostupnost poduzetničke infrastrukture – postojanje poduzetničko-potpornih institucija i njihova dobra geografska raspoređenost – tradicija u metaloprerađivačkoj industriji – postojanje radne snage u metaloprerađivačkoj industriji – postojeći resursi pogodni za razvoj turizma – postojanje lovišta – bogata kulturna baština i tradicija – prirodni resursi i biološka raznolikost (8 zaštićenih područja, velik dio pokriven projektom NATURA 2000) – razmjerno niski start-up troškovi – dostupnost sirovina za razvoj bioekonomije – povoljan geografski položaj – postojanje 3 LAG-a s donesenim lokalnim razvojnim strategijama do 2020. i odobrenim financiranjem – postojanje 2 razvojne agencije i JU CTR-a 	<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> – manjak poduzetničke klime – nedovoljno subvencioniranje i nedovoljna bespovratna sredstva za otvaranje novih i širenje postojećih gospodarskih subjekata – izostanak sektorskih strateških razvojnih dokumenata u ključnim područjima gospodarstva (poduzetništvo) – neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada – nedovoljno razvijena turistička ponuda i infrastruktura – neiskorištenost industrijskih zona – nedovoljna prepoznatljivost (brendiranje) turističkih proizvoda i usluga – manjak tradicionalnih poljoprivrednika i eko-proizvodnje – nepopunjene industrijske zone – nekonkurentnost proizvodnog sektora, zastarjele tehnologije – niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj – nedovoljna poduzetnička znanja, informatička pismenost i poznavanje stranih jezika – manjak udruživanja u klastere – usitnjenost i nepovezanost poljoprivrednog zemljišta – siva ekonomija – nepovjerenje i nespremnost građana za investiranje

SNAGE	SLABOSTI
<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> – očuvan okoliš – relativno zadovoljavajući sustav vodoopskrbe – doneseni prostorni planovi za sve jedinice lokalne i regionalne samouprave – relativno razvijena županijska i međuzupanijska cestovna infrastruktura – relativno zadovoljavajuća plinska mreža – vodni potencijal 	<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> – nefunkcionalnost sustava gospodarenja otpadom – nema sustava nadzora i kažnjavanja za nedopušteno odlaganje otpada – smanjivanje šumskog fonda – porast divljih odlagališta (vodotoci i šume su lokacije divljih odlagališta) – relativno nerazvijena komunalna infrastruktura (sustav vodoopskrbe, plinska mreža, lokalne ceste, javna rasvjeta itd.) – nerazvijena ekološka svijest građana – nedovoljna valorizacija prirodnih resursa kao izvora za razvoj – nedostatak spojnih i obilaznih cesta oko gradskih i većih općinskih središta – nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa) – nedovoljno razvijeni sustavi obrane od elementarnih nepogoda – neriješeni imovinsko pravni odnosi i zemljišne knjige – zastarjela željeznička infrastruktura i nezadovoljavajuća dinamika modernizacije – zastarjeli vozni park u javnom prometu koji ugrožava sigurnost stanovnika (autobusi, vlakovi) – neadekvatno razvijen širokopojasni Internet – nije pokrivena cijela Brodsko-posavska županija
<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stečena znanja i iskustva dionika u provedbi ŽRS-a u pripremi i provedbi projekata financiranih iz sredstava EU-a 	<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niska razina digitalizacije javnih usluga – ograničene mogućnosti zapošljavanja

PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> – povećana dostupnost EU fondova za financiranje projekata iz ključnih razvojnih sektora – ulaganja u obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost – unapređenje postojećih i razvoj novih javnih usluga podržanih informacijsko-komunikacijskom tehnologijom (IKT) – jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poduzetničke klime i inicijativa – stvaranje materijalnih i drugih preduvjeta za razvoj obrazovanja, znanstveno-istraživačkog rada povezanog s potrebama gospodarstva i centara kompetencija (područja IKT-a, metalni i drvni sektor te poljoprivreda) – korištenje novih razvojnih pravaca, tema i koncepata te znanja i iskustva iz okruženja za potrebe razvoja (koncept pametnih gradova, zelenih gradova, zelenog gospodarstva i zelenog turizma, srebrna ekonomija, kružno gospodarstvo, bioekonomija, otporni i pruživi gradovi itd.) – jačanje suradnje s drugim županijama na kompleksnim projektima – jačanje međunarodne suradnje, na projektima EU-a i drugim projektima – stavljanje u funkciju imovine u državnom vlasništvu za razvojne iskorake – privlačenje ulagača kroz ostvarenje bolje komunikacije i administrativnih zahtjeva između države i samih ulagača – povećanje konkurentnosti cijena domaćih poljoprivrednih proizvoda na tržištu 	<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stalne promjene zakona i poreznog sustava – nestabilnost – kašnjenje strategija ‘više razine’ na nacionalnoj razini – stalne promjene u poreznim i drugim sustavima – nepovoljne opcije predfinanciranja i sufinanciranja sredstava iz fondova EU-a – mekana granica s BiH koja omogućuje nekontrolirani unos roba upitne kvalitete i narušava tržišnu utakmicu – opasnost od širenja zaraze i bolesti (BPŽ je dio sanitarne granice EU-a) – veliki trgovački lanci guše male trgovce, obrtnike i poljoprivrednike – posljedice ponovljene pandemije bolesti COVID-19 ili sličnog ugroza na gospodarstvo Županije – nepovjerenje u institucije
<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvoj novih programa obrazovanja u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom s ciljem povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU na svim razinama obrazovanja – podizanje razine kvalitete socijalnih usluga i daljnji razvoj novih kroz korištenje dostupnih sredstava iz ESIF-a i nacionalnih programa – moguće stipendiranje učenika prvih razreda u agro zanimanjima (agrotehničar, agroturist, ekolog, šumar, nutricionist, mehaničar poljoprivredne mehanizacije, poljoprivredni gospodarstvenik, prehrambeni tehničar, veterinar, geodeta) bitnih u budućem nastavku školovanja ili zapošljavanju nakon srednje škole 	<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – posljedice ponovljene pandemije bolesti COVID-19 ili sličnog ugroza na društvene sektore Županije, a poglavito na zdravstvo, palijativnu skrb i obrazovanje

PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> – privlačenje selektivnih stranih ulaganja – rast trendova u povezivanju poljoprivrede, turizma i nepoljoprivrednih djelatnosti – očuvanje tradicionalnih zanimanja – poticanje neformalnog udruživanja regionalnih turističkih zajednica u svim promotivnim i PR aktivnostima 	<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> – zahtjevan komplicirani sustav prijava za fondove EU-a – utjecaj pandemije uzrokovane koronavirusom na razvoj gospodarstva – nedovoljni poticaji/potpore na nacionalnoj razini za poduzetnike početnike – postupci javne nabave nisu prilagođeni poslovanju poduzetnika i previše komplicirani
<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> – mogućnost korištenja intermodalnog transporta (cestovni, željeznički, vodeni) – mogućnost korištenja plovnog puta rijekom Savom pod pretpostavkom da se osigura plovnost (s nacionalne razine) – jačanje prometne infrastrukture i izgradnja sustava navodnjavanja kroz izgradnju kanala Dunav -Sava – uspostava centra za gospodarenje otpadom 	<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> – onečišćenje zraka iz rafinerije u Bosanskom Brodu – česte elementarne nepogode - klizišta, poplave i bujice – klimatske promjene

Najveća snaga Brodsko-posavske županije, prepoznata analizom stanja, su stečena znanja i iskustva dionika u provedbi ŽRS-a u pripremi i provedbi projekata financiranih iz sredstava EU-a, dok su općenite slabosti niska razina digitalizacije javnih usluga te ograničena mogućnost zapošljavanja.

Pozitivni eksterni čimbenici, prilike u svim sektorima BPŽ-a, uključuju povećanu dostupnost fondova EU-a za financiranje projekata iz ključnih razvojnih sektora, ulaganja u obnovljive izvore energije kojima je Brodsko-posavska županija iznimno bogata, kao i ulaganje u energetske učinkovitost, unapređenje postojećih i razvoj novih javnih usluga podržanih IKT-om. Nadalje, jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poduzetničke klime i inicijative predstavljaju priliku za smanjivanje „odljeva mozгова“, kao i stvaranje materijalnih i drugih preduvjeta za razvoj obrazovanja, znanstveno-istraživačkog rada povezanog s potrebama gospodarstva i centara kompetencija. Prepoznata je prilika novih razvojnih pravaca, tema i koncepata te znanja i iskustva iz okruženja za potrebe razvoja koju je potrebno iskoristiti, a odnosi se na koncept pametnih gradova, zelenih gradova, zelenog gospodarstva i zelenog turizma, srebrnu ekonomiju, kružno gospodarstvo, bioekonomiju te otporne i pružive gradove. Također, eksterni čimbenici koji mogu pozitivno utjecati na razvoj BPŽ-a uključuju jačanje suradnje s drugim županijama na kompleksnim područjima, kao i jačanje međunarodne suradnje na projektima EU-a i drugim projektima. Ostale prilike u narednom razdoblju za BPŽ proizlaze iz imovine u državnom vlasništvu koju je potrebno staviti u funkciju za postizanje razvojnih iskoraka. Tu su i strani ulagači koje je moguće privući ostvarivanjem bolje komunikacije i administrativnih zahtjeva između države i samih ulagača, te povećanje konkurentnosti cijena domaćih poljoprivrednih proizvoda na tržištu.

Prijetnje s kojima se suočavaju svi sektori Brodsko-posavske županije uključuju stalne promjene zakona, stalne promjene u poreznim i drugim sustavima, odnosno njihova nestabilnost, nepovjerenje u institucije, kašnjenje strategija „više razine“ na nacionalnoj razini, nepovoljne opcije predfinanciranja i sufinanciranja sredstava iz fondova EU-a te struktura gospodarstva RH koju karakteriziraju veliki trgovački lanci koji guše male trgovce, obrtnike i poljoprivrednike. Geografski položaj BPŽ-a razlog je prijetnji koju predstavlja mekana granica s BiH koja omogućuje nekontroliran unos roba upitne kvalitete i narušava tržišnu utakmicu. Također, geografski položaj, odnosno činjenica da je BPŽ dio sanitarne granice EU-a, naglašava opasnost od širenja zaraze i bolesti, a eksterni čimbenik koji može utjecati na gospodarstvo BPŽ-a je i ponovljena pandemija bolesti COVID-19 ili slična ugroza.

Snage društvenih djelatnosti Brodsko-posavske županije predstavljaju brojne organizacije civilnog društva, razvijena obrazovno-odgojna infrastruktura, izgradnja Regionalnog centra kompetentnosti za koji je nositelj projekta Tehnička škola Slavonski Brod, centra kompetentnosti Slavonski Šamac, Sveučilište u Slavanskom Brodu, te inovativne udruge i rad s mladima.

Slabosti društvenih djelatnosti na području Županije proizlaze iz neaktivnosti udruga civilnog društva i njihove financijske nestabilnosti, nedostatnih fiskalnih kapaciteta BPŽ-a za aktivniju socijalnu politiku, primjerice deinstitutionalizaciju, socijalne inovacije i slično, kao i pomanjkanja entuzijazma kod stanovnika, poglavito mladih. Interni čimbenici koji utječu na kvalitetu društvenih djelatnosti su i starenje i iseljavanje stanovništva, pogotovo u ruralnim sredinama, depopulacija mladih, nedovoljni i neadekvatni kapaciteti za skrb o starijima i nemoćnima, u prvom redu u ruralnim sredinama, nizak životni standard stanovnika ruralnih područja te ovisnost o socijalnoj pomoći u tim područjima.

Prilike za razvoj društvenih djelatnosti na području BPŽ-a su razvoj novih programa obrazovanja u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom s ciljem povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU na svim razinama obrazovanja, te podizanje razine kvalitete socijalnih usluga i daljnji razvoj novih korištenjem dostupnih sredstava iz ESIF-a i nacionalnih programa. Prijetnju društvenim djelatnostima BPŽ-a predstavljaju posljedice ponovljene pandemije bolesti COVID-19 ili slične ugroze na društvene sektore Županije, a poglavito na zdravstvo, palijativnu skrb i obrazovanje.

Interni čimbenici koji opisuju gospodarstvo BPŽ-a, odnosno snage gospodarstva Županije su dostupnost poduzetničke infrastrukture, postojanje poduzetničko-potpornih institucija i njihova dobra geografska raspoređenost, postojeći resursi pogodni za razvoj turizma, postojanje lovišta, bogata kulturna baština i tradicija te prirodni resursi i biološka raznolikost (8 zaštićenih područja na prostoru Županije te velik dio teritorija pokriven projektom NATURA 2000). Gospodarstvo BPŽ-a karakteriziraju i razmjerno niski start-up troškovi, dostupnost sirovina za razvoj bioekonomije, povoljan geografski položaj, postojanje 3 LAG-a s donesenim lokalnim razvojnim strategijama do 2020. i odobrenim financiranjem, te postojanje dvije razvojne agencije.

Slabosti gospodarstva BPŽ-a su manjak poduzetničke klime, nedovoljno subvencioniranje i nedovoljna bespovratna sredstva za otvaranje novih i širenje postojećih gospodarskih subjekata, izostanak sektorskih strateških razvojnih dokumenata u ključnim područjima gospodarstva, neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada, slaba turistička ponuda i infrastruktura te neiskorištenost turističkih zona. Karakteristike gospodarstva BPŽ-a uključuju i nedovoljnu prepoznatljivost (brendiranje) turističkih proizvoda i usluga, manjak tradicionalnih poljoprivrednika i eko-proizvodnje, nepopunjene industrijske zone, nekonkurentnost proizvodnog sektora, zastarjele tehnologije te niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj. Slabosti gospodarstva su i nedovoljna poduzetnička znanja, nedovoljna informatička pismenost i poznavanje stranih jezika, manjak udruživanja u klastere, usitnjenost i nepovezanost poljoprivrednog zemljišta, siva ekonomija te nepovjerenje i nespremnost građana za investiranje.

Prilike razvoja gospodarstva BPŽ-a su privlačenje selektivnih stranih ulaganja, rast trendova u povezivanju poljoprivrede, turizma i nepoljoprivrednih djelatnosti, očuvanje tradicionalnih zanimanja, aktiviranje postojećih poduzetničkih zona i „brownfield“ područja od faze prostornih planova do faze korištenja, potencijal razvoja zadružnog oblika poslovanja i drugih oblika udruživanja te neformalno udruživanje regionalnih turističkih zajednica u svim promotivnim aktivnostima. Prijetnja iskorištavanju prilika koje se pružaju za razvoj gospodarstva Županije proizlazi iz zahtjevnog i kompliciranog sustava prijave za fondove EU-a.

Snage koje karakteriziraju komunalnu infrastrukturu i okoliš Brodsko-posavske županije su očuvani okoliš, relativno razvijena komunalna infrastruktura, koja se odnosi na sustav vodoopskrbe, plinsku mrežu, lokalne ceste, javnu rasvjetu i slično, relativno zadovoljavajući sustav vodoopskrbe, doneseni prostorni planovi za sve jedinice lokalne i regionalne samouprave. Također, snage sektora u BPŽ-u su i relativno razvijena županijska i međuzupanijska cestovna infrastruktura, relativno zadovoljavajuća plinska mreža te vodni potencijal.

Slabosti u području komunalne infrastrukture i okoliša predstavljaju nefunkcionalnost sustava gospodarenja otpadom, nedostatak sustava nadzora i kažnjavanja za nedopušteno odlaganje otpada, neodrživost reciklažnih

dvorišta, smanjenje šumskog fonda, porast divljih deponija, nedostatan razvijen sustav kanalizacije i odvodnje te nerazvijena ekološka svijest građana. Karakteristike komunalne infrastrukture i okoliša BPŽ-a su i neprepoznatost prirodnih resursa kao izvora za razvoj, nedostatak spojnih i obilaznih cesta oko gradskih i većih općinskih središta, nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa), neprepoznatost prirodnih resursa te nedovoljno razvijeni sustavi obrane od elementarnih nepogoda. Slabosti sektora su i neriješeni imovinsko-pravni odnosi i zemljišne knjige, zastarjela željeznička infrastruktura i nezadovoljavajuća dinamika modernizacije, zastarjeli vozni park u javnom prijevozu koji ugrožava sigurnost putnika te neadekvatno razvijen širokopojasni Internet koji ne pokriva cijelu Brodsko-posavsku županiju.

Prilike koje se pružaju sektor komunalne infrastrukture i okoliša su mogućnost korištenja intermodalnog transporta, mogućnost korištenja plovnog puta rijekom Savom pod pretpostavkom da se osigura plovnost s nacionalne razine, jačanje prometnog sustava i izgradnja sustava navodnjavanja kroz kanal Dunav - Sava, te uspostava centra za gospodarenje otpadom.

Prijetnje u sferi komunalne infrastrukture i okoliša uključuju onečišćenje zraka iz rafinerije Bosanski Brod, česte elementarne nepogode koje uključuju klizišta, poplave i bujice te klimatske promjene.

3.2. RAZVOJNE POTREBE

Razvojne potrebe Brodsko-posavske županije proizlaze direktno iz utvrđenih razvojnih ograničenja i ključnih slabosti u svim segmentima razvoja Županije.

Glavne potrebe razvoja gospodarstva i poduzetništva u Županiji su brži rast produktivnosti i profitabilnost gospodarstva, porast poduzetničke aktivnosti te povećanje ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu. Potrebno je jačati suradnju gospodarstva sa znanstvenim institucijama, povećati ulaganja u obrazovne programe koji školuju kadrove za potrebe prerađivačke industrije. Također, potrebno je povećati aktivnosti na privlačenju novih ulagača, bilo iz drugih dijelova Republike Hrvatske ili iz inozemstva, kontinuirano podržavati izvozna poduzeća i poticati međusobnu suradnju poduzeća na području izvoza.

Također, potrebno je nastaviti poboljšavati infrastrukturu postojećim poduzetničkim zonama, ojačati kapacitete potpornih poduzetničkih institucija i razviti aktivnu mrežu poduzetničkih potpornih institucija te aktivno poticati i pomagati sudjelovanje poduzetnika u svim potpornim programima.

U prerađivačkoj industriji potrebno je u prvom redu osnaživati produktivnost, a potom i podizati plaće zaposlenika. Razvojne potrebe su vezane uz kontinuirano pomaganje poduzećima u jačanju tehnološke opremljenosti u svim sektorima, a posebno u prerađivačkoj industriji i snažnije poticanje razvoja poduzeća u području informacija i komunikacija, a posebno start-up poduzeća. Za razvoj obrtništva također su neophodne potpore i poticaji.

Među glavnim potrebama za daljnji razvoj poljoprivrede su brzo rješavanje problema raspolaganja poljoprivrednim površinama u državnom vlasništvu, poticanje povećanja preradbenih kapaciteta za poljoprivredne proizvode, razvoj logističke infrastrukture, poticanje bržeg razvoja povrtlarstva, a posebno plasteničke proizvodnje, ekološke poljoprivrede te povećanje navodnjavanih poljoprivrednih površina.

Potrebno je nastaviti ulaganja u opremanje poslovnih zona i poboljšavanje vještina zaposlenika u potpornim institucijama, posebno glede privlačenja ulaganja.

Ključni čimbenici koji nepovoljno utječu na razvoj društvenih djelatnosti u Brodsko-posavskoj županiji su starenje i iseljavanje stanovništva, pogotovo u ruralnim sredinama. Stoga je ključna potreba u svrhu unapređenja i provedbe županijske demografske politike uvođenje dodatnih mjera radi ublažavanja i zaustavljanja smanjivanja broja stanovnika. Ove mjere obuhvaćaju dodatne pronatalitetne poticaje, potpore za ostanak i povratak ljudi u Županiju, poticaje mladim obiteljima za preseljenje u demografski ugrožena područja i poticaje za doseljavanje mladih obrazovanih ljudi.

Radi povećanja uspješnosti i daljnjih poboljšanja županijske politike socijalne uključenosti i socijalne skrbi nužno je povećavati i poboljšavati smještajne kapacitete za starije i nemoćne te osigurati kapacitete za palijativnu skrb. Potrebno je također proširiti usluge pomoći i njege u kući za starije osobe. Nužno je jačati

dostupnost i kvalitetu usluga za pružanje smještaja psihički oboljelim osobama te osnažiti Obiteljske centre u prevenciji obiteljskog nasilja, ovisnosti o drogi i alkoholu. Radi provedbe učinkovite demografske politike važno je osigurati pomoć i podršku obiteljima s više djece.

U području zdravstva, ključna potreba je jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz domove zdravlja i osiguranje ekipiranosti liječnika obiteljske medicine u ruralnim područjima. Potrebno je posebnim mjerama (uključujući obrazovni sustav) nastaviti razvijati zdrave životne navike kod stanovnika svih uzrasta u Županiji. Važno je ujedno izraditi planove djelovanja županijskog zdravstvenog sustava u svrhu pravodobnog i djelotvornog reagiranja u okolnostima pandemije bolesti COVID-19 ili slične moguće ugroze.

U području odgoja i obrazovanja nužna je obnova i/ili izgradnja infrastrukture te opremanje ustanova. U predškolskom odgoju očekuje se uvođenje novih programa, a u osnovnom obrazovanju potrebno je osigurati potreban stručni kadar. U srednjoškolskom i visokom obrazovanju potrebe su vezane za razvoj novih programa obrazovanja radi povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada i daljnje jačanje suradnje gospodarstva i sustava znanosti i obrazovanja, posebice u metalnom i drvnom sektoru te u poljoprivredi. Također, potrebno je poticati obrazovanje za obrtnička zanimanja. Na svim razinama obrazovanja ključno je poticati i jačati digitalnu pismenost, znanja i vještine kao i opremljenost obrazovnih ustanova informacijsko-komunikacijskim tehnologijama.

Posebnim je mjerama potrebno poticati mlade, ali i starije stanovnike Županije na cjeloživotno učenje. Nužno je poticati suradnju Županije u obrazovanju i znanosti s drugim županijama te izvan Republike Hrvatske.

Kulturu je potrebno cjelovito valorizirati kao čimbenik svekolikog razvoja Županije. Trebalo bi naročito poticati razvoj kulturnih i kreativnih industrija, posebno poduzetničke pothvate obrazovanih mladih ljudi. Potrebno je bolje i inovativnije koristiti kulturne manifestacije i kulturnu baštinu za razvoj turizma. Također, uz kulturu, potrebno je poboljšati očuvanje kulturne baštine kao i njezino snažnije promoviranje u Županiji, u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu.

U području **sporta** potrebno je povećavati ulaganja u obnovu i/ili izgradnju nove sportske infrastrukture. Također postoji potreba za osiguranjem stručnog kadra u svrhu provođenja sportskih aktivnosti te poticanja sportske aktivnosti kod osoba s invaliditetom i otežanim kretanjem. Potrebno je promovirati zdrav način života u Županiji jačanjem svijesti o važnosti sporta te pojačati promociju sporta i aktivnog turizma. Sport je neophodno u većoj mjeri koristiti za potrebe osnaživanja razvoja kontinentalnog/ruralnog turizma.

Za razvoj kulture i sporta potrebno je nastaviti povećavati izdvajanja iz proračuna, podržavati istaknute sportske i kulturne udruge u Županiji, te poticati suradnju jedinica lokalne samouprave (JLS) u organizaciji sportskih i kulturnih događanja i manifestacija.

Organizacije civilnog društva u svrhu njihova daljnjeg razvoja trebaju nova znanja i vještine za pripremu i provedbu razvojnih projekata. Za nastavak i jačanje aktivnosti potrebno je poboljšati prostorne kapacitete i omogućiti nabavku suvremene opreme. Posebno je važno poticati sudjelovanje OCD-ova u projektima socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija te poticati njihovo uključivanje u donošenje odluka značajnih za razvoj lokalne zajednice. Potrebno je osnažiti i javno promoviranje značaja djelovanja OCD-ova za razvoj Županije i JLS-ova te jačati suradnju među županijskim udrugama, ali i s onima iz drugih područja RH te iz inozemstvu. Također, treba poticati volonterstvo i promovirati njegovu važnost u društvu.

Zaočuvanje i unapređenje okoliša glavne potrebe su osiguranje većeg stupnja zaštite tla, vode i vegetacije od onečišćenja, povećanje odvojenog sakupljanja komunalnog otpada u JLS-ovima. Potrebno je izgraditi reciklažna dvorišta, sanirati divlja odlagališta te provoditi mjere obrane od poplava. Također, prirodne resurse bi u razvojnoj politici Županije trebalo razmatrati kao čimbenik održivog razvoja.

U svrhu daljnjeg razvoja **vodne i energetske infrastrukture** potrebno je proširiti vodovodnu mrežu, nadograditi postojeće i izgraditi nove sustave odvodnje, izgraditi uređaje s višim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda, povećati plinifikacijske mreže te korištenje obnovljivih izvora energije.

U sektoru **prometa** potrebno je povećati ulaganja za održavanje županijskih i lokalnih cesta i poboljšati prometnu povezanost brdskog dijela Županije. Potrebno je povećati i ulaganja u razvoj internetske širokopojasne

infrastrukture. Također, trebalo bi uložiti više sredstava u izgradnju biciklističke infrastrukture te nastaviti razvoj mreže elektropunjača na području Županije.

Radi unapređenja upravljanja razvojem Brodsko-posavske županije potrebno je jačati transparentnost rada uprave, poticati i omogućiti uključivanje građana kroz participativno upravljanje, osnažiti koordinaciju i suradnju tijela unutar Županije, kao i suradnju s JLS-ovima, ali i s drugim županijama. Potrebno je proširivati upravljačka znanja i vještine zaposlenika u svim županijskim tijelima i nastaviti jačati kapacitete za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU-a i drugih izvora. Treba ujedno razviti sustav praćenja i vrednovanja županijskih i lokalnih razvojnih programa i planova na razini Županije. Za poboljšanje dostupnosti javnih usluga nužno je osigurati porast razine digitalizacije javnih usluga.

Kako bi se ostvarilo unapređenje daljnjeg **prostornog razvoja** Županije potrebno je nastaviti planiranje i održivo korištenje prostora, praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta te jačati kontrolu urbanizacije. Aktivnosti treba usmjeriti na otklanjanje pritisaka nezakonite gradnje, obnovu i uređenje povijesnih središta gradova i ostalih naselja radi očuvanja karaktera i vrijednosti krajobraza te smanjivane rizika od poplava i klizišta. Također, potrebna je i edukacija djelatnika u tijelima nadležnim za prostorno uređenje radi prilagodbe klimatskim promjenama kroz prostorne planove kao i edukacija građana za aktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja.

3.3. RAZVOJNI POTENCIJALI

Razvojni potencijal Brodsko-posavske županije najuže je vezan za snage utvrđene u svim ključnim segmentima razvoja Županije.

U segmentu **gospodarskog razvoja** Županije razvojni potencijal vidljiv je kroz kontinuirano višegodišnje poboljšanje poslovanja poduzetnika, povećanje profitabilnosti i zaposlenosti, te rast plaća. Vidljiv je rast uspješnosti poslovanja mikro, malih i srednjih poduzeća, vrlo dobri su poslovni rezultati prerađivačke industrije te je očit porast izvoza. Potencijal se očituje i u mogućnostima za uspješno ulaganje i poslovanje u Županiji, o čemu svjedoče dobri primjeri inozemnih investicija. Prepoznat i značajan razvojni potencijal predstavljaju dugogodišnja tradicija i stručna radna snaga u određenim djelatnostima (metaloprerađivačka industrija) kao i povoljan prometni položaj (željeznica, autocesta).

Razvojni potencijal vidljiv je i u jačanju suradnje visokoobrazovnih institucija s poduzećima i obrtima, iskustvu i kapacitetima potpornih institucija, značajnom broju poduzetničkih zona i primjerima uspješnih ulaganja.

U **poljoprivredi** se razvojni potencijal očituje u povoljnoj strukturi poljoprivrednog zemljišta sa značajnim udjelom gospodarstava s većim poljoprivrednim površinama, porastu iskoristivosti poljoprivrednih površina, povećanju interesa za ekološku proizvodnju te u intenziviranju navodnjavanja.

U drugim djelatnostima, u trgovini, smještaju i ugostiteljstvu te informacijskim i komunikacijskim djelatnostima, dosadašnji trend porasta prihoda predstavlja potencijal za daljnji razvoj.

U području društvenih djelatnost i Brodsko-posavske županije Županija ima potencijala za demografski rast i razvoj u budućnosti. Raspoloživo iskustvom i sposobnostima učinkovitog korištenja EU fondova i drugih izvora za nova zapošljavanje, posebno za mlade i obrazovane ljude. Također, potencijal je i dosadašnja provedba uspješne pronatalitetne politike u nekim JLS-ima, koja se može primjenjivati u području čitave Županije.

U području socijalne uključenosti i usluga socijalne skrbi županijski razvojni potencijal ogleda se u dosadašnjim iskoracima u porastu razine kvalitete življenja za starije, nemoćne i osobe s posebnim potrebama te u pokretanju i razvoju socijalnih inovacija.

Potencijal za daljnji razvoj zdravstva u Županiji očituje se u dosadašnjem održavanju ekipiranosti zdravstvenih ustanova liječničkim i drugim zdravstvenim kadrom, značajnom smanjenju lista čekanja i u cjelini zadovoljavajućem stanju zdravstvene infrastrukture. Uz to razvija se i integrirani pristup razvoju zdravstva, sporta i obrazovanja kako bi se potaklo usvajanje zdravih navika kod mladih. Županija ima i dobre mogućnosti za razvoj zdravstvenog turizma.

Obrazovanje i znanost su ključni čimbenici razvoja s kojima raspolaže Županija. Važan razvojni potencijal su centri kompetencije u strukovnom obrazovanju i Sveučilište u Slavonskom Brodu, pogotovo njihovi obrazovni programi usmjereni na suradnju s gospodarskim sektorom. Tu su također i dosadašnja ulaganja u obrazovanje na području metalnog, drvnog i poljoprivrednog sektora. Za razvoj konkurentnog gospodarstva ključne su također odlučnost i spremnost Županije za ulaganja u nova razvojna područja (zeleno gospodarstvo, digitalno gospodarstvo, bioekonomija, socijalne inovacije i dr.).

U području **kulture** potencijal predstavlja bogata materijalna i nematerijalna kulturna baština Županije, mnoštvo raznih manifestacija i događanja tijekom godine koji doprinose očuvanju identiteta i tradicije kao i porast proračunskog izdvajanja za kulturu. Značajan razvojni potencijal su i mogućnosti gospodarskog korištenja kulturne baštine, pokretanje i razvoj kulturnih i kreativnih industrija, posebno za zapošljavanje mladih te razvoj kulturnog turizma.

U **sportu** su razvojni potencijali volja djece, mladih i starijih osoba za uključivanje u sportske aktivnosti, zatim prepoznatljivost Županije po vrhunskim sportašima, integrirani pristup razvoju kroz povezivanje sporta, turizma i kulture kao i mogućnosti za razvoj sportskog turizma. Uz to, rastu proračunska ulaganja u razvoj sporta.

Potencijal za daljnji razvoj OCD-ova su poboljšanje kapaciteta, znanja i vještina kako bi mogli doprinijeti uspješnoj realizaciji Plana razvoja te drugih županijskih planova i programa. Također, potencijal su i OCD-ovi s novim i inovativnim programima rada s mladima.

Potencijal za unapređenje okoliša vidljiv je u očuvanoj i bogatoj prirodnoj baštini i zaštićenim dijelovima prirode, industrijskoj nezagađenosti ruralnih dijelova Županije, planiranoj izgradnji Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Šagulje“ te ulaganjima u ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda.

Potencijal Županije za daljnji razvoj **vodne infrastrukture** izražen je u bogatim obnovljivim zalihama podzemnih voda. S obzirom na energetske infrastrukture potencijal za daljnji razvoj je u dobroj opskrbljenosti stanovništva plinom, u provedbi mjera energetske učinkovitosti i budućem korištenju nacionalnih i programa EU-a za korištenje i ulaganja u obnovljive izvore energije.

U sektoru **prometa** razvojni potencijal predstavlja razvijena cestovna županijska i međužupanijska infrastruktura. Potencijal je i u planiranim infrastrukturnim ulaganjima u Luku Slavonski Brod te u ulaganjima u internetsku širokopojasnu infrastrukturu za digitalno društvo. Značajan potencijal je i u daljnjem razvoju kontejnerskog prometa i u intermodalnom transportu. Također, razvojni potencijal dolazi do izražaja u izgradnji novih i uređenju postojećih biciklističkih staza s popratnim sadržajima.

U području upravljanja razvojem postoji potencijal za zeleni razvoj i rast, razvoj zelenog gospodarstva te za razvoj ruralnog turizma. Potencijal je vidljiv i u postojećim sposobnostima, znanjima, vještinama, iskustvu i dosadašnjim rezultatima regionalnog koordinatora prilikom provedbe razvojnih projekata. Potencijal za unapređenje upravljanja je i dosadašnja dobra povezanost i suradnja županijskih tijela, regionalnog koordinatora i JLS-ova te dobra suradnja s tijelima državne uprave te s drugim županijama. Razvijena je i međunarodna suradnja u pripremi i provedbi razvojnih projekata.

Institucionalni potencijal značajan je kad je riječ o stečenim kapacitetima za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU-a.

Potencijal za daljnji razvoj prostora Županije ogleda se u povoljnom geoprometnom položaju kao i u značajnom udjelu vrijednih prirodnih prostora i gradskih središta te u raspoloživosti zemljišnog i šumskog prostora. Također, potencijal predstavljaju planirani dovoljni prostorni kapaciteti za razvoj naselja i gospodarstva, izrada planova urbane sanacije i revitalizacija *brownfield* prostora. Značajan je i razvojni potencijal koji se odnosi na razvoj gradova i općinskih središta, uređenje ruralnih naselja kao prostora za kvalitetan život i razvoj održivog gospodarstva. Također, očituje se i u održivom korištenju prirodnih vrijednosti i kulturne baštine kao turističke atrakcijske osnove Županije te kroz proaktivan stav prema klimatskim promjenama i ugradnji mjera prilagodbe u prostorne planove.

4. OPIS PRIORITETA JAVNIH POLITIKA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

Analizom srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala utvrđena su sljedeća četiri prioritetna područja u okviru kojih će dionici razvoja BPŽ-a težiti unapređenju postojećeg stanja u sljedećem srednjoročnom razdoblju:

Prioritet 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja

Prioritet 2. Demografska revitalizacija, kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj

Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva

Prioritet 4. Jačanje konkurentnosti Županije i razvoj potpomognutih područja

Prioritet 1 - Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja

pridonijet će rješavanju izazova poput potrebe jačanja poduzetničke klime, izdašnjeg subvencioniranja i nedovoljnih bespovratnih sredstva za otvaranje novih i širenje postojećih gospodarskih subjekata, izostanka jasnih planova razvoja u ključnim područjima gospodarstva, neusklađenosti obrazovnog sustava i potreba tržišta rada, nedovoljno razvijene turističke ponude i infrastrukture te neiskorištenosti industrijskih zona. Ujedno će se nastojati realizirati potencijal poput dostupnosti poduzetničke infrastrukture, postojanja poduzetničko-potpornih institucija, tradicije u metaloprerađivačkoj industriji te bogate kulturne i prirodne baštine kao resursa za razvoj održivog turizma.

Prioritet će se ostvariti razvojem kreativnog i inovativnog poduzetništva, osiguranjem perspektivnog tržišta rada i zapošljavanja, razvojem znanosti i obrazovanja te održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj. Ključne intervencije za daljnji razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja odnose se na poticanje suradnje visokoobrazovnih i znanstveno-istraživačkih institucija s poduzećima i obrtima. Vezane su i za jačanje kulturne inovativnosti u javnom i privatnom sektoru kroz ulaganja u razvoj poduzetničkih zona te promidžbene aktivnosti. Nadalje, intervencije su usmjerene i na poticanje poduzeća na jačanje tehnološke opremljenosti, razvoj tehnologije i znanja i poticanje razvoja poduzeća u djelatnostima s višom dodanom vrijednosti osobito informacijskim i komunikacijskim te na pokretanje i rast start-up poduzeća. Nastojanja su usmjerena i na jačanje, osuvremenjivanje i umrežavanje potpornih poduzetničkih institucija, poboljšavanje vještina zaposlenika u potpornim institucijama i podupiranje sudjelovanja poduzetnika u svim potpornim programima.

Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti osigurat će se kroz osmišljavanje različitih oblika potpora za zapošljavanje poput potpora za prekvalifikaciju radne snage, potpore za zapošljavanje osoba u riziku od siromaštva / socijalne isključenosti i potpora za programe osposobljavanja i usavršavanja. Kontinuirano će se pratiti i informirati zainteresirana javnost o mogućnostima zapošljavanja, osigurat će se potpore / olakšice za otvaranje poduzeća i/ili novih radnih mjesta te razvoj i provedba programa za poticanje ženskog poduzetništva.

Poticat će se jačanje suradnje gospodarstva, znanosti i obrazovanja, osobito u metalnom, drvnom, poljoprivrednom i IKT sektoru te poticati znanstvena suradnja s drugim županijama i inozemstvom. Unapređivat će se kvaliteta sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu, osigurati uvođenje novih programa za rani i predškolski odgoj, ulagati u izgradnju novih te rekonstrukciju i/ili obnovu i opremanje postojećih objekata, ali i adekvatno opremanje ustanova.

Ujedno će se osigurati jednak pristup obrazovanju kroz dodatne potpore ranjivim skupinama za sprječavanje neuspjeha u školovanju i usmjeravanje u obrazovanje te osiguravanje financijske pomoći putem stipendija, prijevoza, prehrane i radnih materijala osobama slabijeg imovinskog stanja.

Također, poticat će se razvoj selektivnih oblika turizma, ulagati u razvoj i promociju autohtonih turističkih proizvoda BPŽ-a kao i u uvećanje kapaciteta turističkih atrakcija. Ujedno će se poticati održivo upravljanje turističko-ugostiteljskim sadržajima te osnaživati kvaliteta turističkih usluga i proizvoda.

Prioritetom 2 - Demografska revitalizacija, kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj poticati će se ublažavanje slabosti poput starenja i iseljavanja stanovništva, depopulacije mladih, nedovoljnih i neadekvatnih kapaciteta za skrb o starijim i nemoćnima te niskog životnog standarda stanovništva ruralnih područja. Nastojanja će biti usmjerena na osiguranje demografskog rasta i aktivnog življenja, ulaganja u zdravstvenu i socijalnu skrb te u kulturu.

Osigurat će se podrška obiteljima s djecom, poticati kvalitetna i sveobuhvatna zdravstvena zaštita majke i djeteta te fleksibilnog radnog vremena za majke. Nastojanja će, također, biti usmjerena na zaustavljanje iseljavanja mladih omogućavanjem kvalitetnije skrbi o mladim obiteljima s djecom, poticanjem otvaranja radnih mjesta za mlade i obrazovane stanovnike, stambenim zbrinjavanjem mladih obitelji te povećanjem stambenog fonda u javnom vlasništvu za najam mladim obiteljima.

Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi ostvarit će se provedbom i održavanjem sustava praćenja i upravljanja kvalitetom zdravstvene zaštite i usluga u zdravstvu te udruživanjem i unapređenjem kvalitete zdravstvenih usluga na svim razinama. Provest će se digitalizacija zdravstvenog sustava i raditi na unapređenju palijativne skrbi. Također će se povećati dostupnost i kvaliteta usluga u sustavu socijalne skrbi, osigurati dostupnost primjerene zdravstvene i socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe te izgraditi, dograditi i opremiti institucije koje pružaju socijalnu skrb.

Opremit će se institucije u kulturi i zaštititi, obnoviti i revitalizirati objekti kulturne baštine te osigurati ulaganja u izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje ustanova u kulturi.

Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava omogućiti će jačanje kapaciteta i osnaživanje kulturnih društava i kulturno umjetničkih programa, jačanje svijesti o važnosti kulturno umjetničkih programa i rada kulturnih društava za očuvanje tradicionalnih običaja i identiteta, promoviranje kulturno umjetničkih programa i kulturnih društava, poticanje zapošljavanja u kulturnim djelatnostima i poticanje umrežavanja kulturnih društava kako međusobno tako i s drugim organizacijama civilnog društva.

Razvojni prioritet 3 - Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva usmjeren je na razvoj tradicionalnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije, razvoj bioekonomije i intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije te podizanje energetske učinkovitosti. Predviđen je nastavak ulaganja u razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture kroz privlačenje investicija i promociju BPŽ-a kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte, poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja. Također se naglašava poticanje društveno odgovornog poslovanja, poticanje ulaganja u zaštitu i očuvanje okoliša i korištenje obnovljivih izvora energije, umrežavanje i promoviranje poduzetničkih aktivnosti koje potiču rast zapošljavanja.

S obzirom na prirodne resurse planira se nastaviti poticati ulaganja u razvoj bioekonomije te ulaganje u izgradnju i opremanje poduzeća/inkubatora/tvornica u poljoprivredi. Ulagać će se u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te u razvoj lokalnog tržišta. Pritom će naglasak biti na povećanju preradbenih kapaciteta za poljoprivredne proizvode, povećanju površine pod ekološkom proizvodnjom, ali i smanjivanje površina koje se tretiraju kemijskim sredstvima. Omogućit će se stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem kroz udruživanje poljoprivrednih proizvođača, provedbu komasacije, grupiranje poljoprivrednih zemljišta u veće i/ili pravilnije površine te izgradnju prateće infrastrukture.

Zelena tranzicija kao razvojni prioritet usmjerena je na porast energetske učinkovitosti poticanjem jačanja kapaciteta proizvodnje energije u skladu s potrebama i temeljnim načelima održivog razvoja. Ulagać će se u projekte izrade energetske pregleda i modernizacije javne rasvjete, energetske obnovu javnih zgrada i dr. Također, očekuje se povećanje korištenja obnovljivih izvora energije kroz provedbu mjera poticanja i subvencija za projekte korištenja obnovljivih izvora energije, ulaganje u izgradnju zelenih industrijskih parkova, promoviranje obnovljivih izvora energije i informiranje javnosti o važnosti njihove upotrebe, poticanje korištenja te proizvodnju alternativnih oblika energije poput geotermalne energije, drvne i poljoprivredne biomase.

Za prioritet 4 - Jačanje konkurentnosti Županije i razvoj potpomognutih područja planirani ciljevi uključuju jačanje upravljanja razvojem, razvoj potpomognutih područja kao i jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove. U svrhu realizacije posebnih ciljeva u okviru ovog prioriteta, osnaživat će se suradnja dionika za upravljanje razvojem, jačat će transparentnost rada javne uprave kao i uključivanje građana kroz participativno upravljanje. Također, jačat će digitalizacija na području Županije, uspostaviti će se sustav praćenja i vrednovanja županijskih i lokalnih razvojnih programa i planova te osnaživati suradnja s JLS-ovima kao i međužupanijska suradnja. Također će se ulagati u stjecanje specifičnih znanja za pripremu i provedbu projekata, proširivanje upravljačkih znanja i vještine zaposlenika u županijskim tijelima, poticanje proaktivnog pristupa kod djelatnika u upravi za rješavanje razvojnih problema te u jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU-a i drugih izvora. Posebno će se poticati aktivnosti čija je svrha povećanje znanja i vještina organizacija civilnog društva i jačanje njihova doprinosa razvoju zajednice, njihovo sudjelovanje u projektima socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija te promoviranje volonterstva u društvu.

Poticanje intervencija u potpomognutim područjima omogućit će se osiguranjem potpora male vrijednosti za porezne obveznike koji obavljaju djelatnost na tim područjima, osiguranjem potpore malim i srednjim poduzećima (MSP) na potpomognutim područjima putem poticaja, poduzetničke infrastrukture i programa financiranja. Podršku ovim područjima omogućit će i održavanje i modernizacija prometne i komunalne infrastrukture te potpore za izgradnju i opremanje društvene infrastrukture.

Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja omogućit će učinkovitije planiranje i provedbu održivog korištenja prostora, praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta, obnovu i uređenje povijesnih središta gradova i ostalih naselja radi očuvanja vrijednosti krajobraza. Ujedno će se ulagati u obnovu *brownfield* lokacija i edukaciju djelatnika u tijelima nadležnim za prostorno uređenje a radi prilagodbe klimatskim promjenama te u edukaciju građana za aktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja.

Poseban značaj i dalje se pridaje jačanju komunalne, prometne i društvene infrastrukture ulaganjem u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda, izgradnju infrastrukture za gospodarenje otpadom, odvojeno prikupljanje otpada, sanaciju divljih odlagališta i onečišćenih lokacija te edukaciju stanovništva o nastanku, odlaganju i ponovnom korištenju otpada kao sirovine/energenta.

Ulaganje u prometnu infrastrukturu omogućit će povećanje sigurnosti u prometu i kvalitetniju povezanost urbanih i ruralnih središta, ulaganje u javni prijevoz, ulaganje u željeznice, biciklističku infrastrukturu, riječni transport te u poticanje korištenja intermodalnog transporta.

Planira se provedba projekata i aktivnosti ulaganja u društvenu infrastrukturu poput rekonstrukcije i dogradnje društvenih domova različitih namjena, obnove i modernizacije sportskih dvorana, terena, stadiona, parkova, planinarskih domova i skloništa, objekata za slatkovodni ribolov, rekreacijskih zona na rijekama i jezerima, kampova, bazena, uređenja javnih vrtova, parkova i sportskih parkova, te uređenja groblja i mrtvačnica.

Nastaviti će se ulagati u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog interneta u urbanim i ruralnim područjima Brodsko-posavske županije.

Unapređenjem sustava zaštite od elementarnih nepogoda osigurat će se kvalitetan i dobro organiziran sustav civilne zaštite u slučaju pojave mogućih budućih nepogoda kroz aktivnosti ulaganja u projekte akumulacije i retencije, edukativne aktivnosti o mogućnostima zaštite od elementarnih nepogoda i aktivnosti u izvanrednim situacijama, izgradnju i/ili opremanje vatrogasnih domova i spremišta.

5. POPIS POSEBNIH CILJEVA S OPISOM, PRIPADAJUĆIM POKAZATELJIMA ISHODA I POPISOM MJERA ZA PROVEDBU

Iz navedenih općih prioritetnih područja, a kao nastavak operacionalizacije strateških ciljeva iz NRS-a 2030 proizlaze posebni ciljevi Plana razvoja Brodsko-posavske županije. Utvrđeni posebni ciljevi povezani su s razvojnim potrebama i potencijalima odgovarajućih područja javnih politika kojima se ostvaruje provedba odgovarajućeg strateškog cilja iz hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja – NRS 2030. Za svaki posebni cilj popisane su odgovarajuće mjere koje su detaljno opisane u Prilogu 3. Plana razvoja Brodsko-posavske županije. Također, odabrani su pokazatelji ishoda iz Biblioteke pokazatelja koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti BPŽ u postizanju utvrđenog posebnog cilja. Odabrani pokazatelji ishoda doprinose ostvarenju ciljane vrijednosti pokazatelja učinka iz NRS-a 2030.

Tablica 3. Strateški okvir razvoja Brodsko-posavske županije

Posebni cilj	Mjere
Prioritet 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja	
Poseban cilj 1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva	Mjera 1.1. Unapređenje poduzetničke klime i infrastrukture
	Mjera 1.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj
	Mjera 1.3. Jačanje institucionalne podrške poduzetnicima
Posebni cilj 2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje	Mjera 2.1. Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti
	Mjera 2.2. Poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja
	Mjera 3.1. Poticanje ulaganja u znanost i obrazovanje
Posebni cilj 3. Razvoj znanosti i obrazovanja	Mjera 3.2. Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu
	Mjera 3.3. Osiguranje jednakog pristupa obrazovanju
Posebni cilj 4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj	Mjera 4.1. Valorizacija i stavljanje u funkciju kulturne i prirodne baštine
	Mjera 4.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
	Mjera 4.3. Jačanje turističke destinacije
Prioritet 2. Demografska revitalizacija, kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj NRS-a 2030	
Posebni cilj 5. Demografski rast i aktivno življenje	Mjera 5.1. Poticanje pronatalitetne politike
	Mjera 5.2. Zaustavljanje iseljavanja mladih
Posebni cilj 6. Ulaganje u u zdravstvenu i socijalnu skrb	Mjera 6.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi
	Mjera 6.2. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi
Posebni cilj 7. Ulaganja u kulturu	Mjera 7.1. Poticanje ulaganja u infrastrukturu u kulturi
	Mjera 7.2. Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava
Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva	
Posebni cilj 8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije	Mjera 8.1. Privlačenje investicija i promocija BPŽ-a kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte
	Mjera 8.2. Poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja
	Mjera 8.3. Poticanje društveno odgovornog poslovanja
Posebni cilj 9. Razvoj bioekonomije	Mjera 9.1. Poticanje ulaganja u razvoj bioekonomije
	Mjera 9.2. Ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te razvoj lokalnog tržišta
	Mjera 9.3. Stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem
Posebni cilj 10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti	Mjera 10.1. Porast energetske učinkovitosti
	Mjera 10.2. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije

Posebni cilj	Mjere
Posebni cilj 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	Mjera 11.1. Ulaganje u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda
	Mjera 11.2. Razvoj cirkularnog gospodarstva i održivo gospodarenje otpadom
	Mjera 11.3. Ulaganje u cestovni, željeznički i riječni promet
	Mjera 11.4. Ulaganja u društvenu infrastrukturu
	Mjera 11.5. Ulaganje u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog interneta
Prioritet 4. Jačanje konkurentnosti županije i razvoj potpomognutih područja NRS-a 2030	
Posebni cilj 12. Jačanje upravljanja razvojem	Mjera 12.1. Jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem
	Mjera 12.2. Porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi na korist građana
	Mjera 12.3. Jačanje organizacija civilnog društva
Posebni cilj 13. Razvoj potpomognutih područja i ITU	Mjera 13.1. Poticanje intervencija u potpomognutim područjima
	Mjera 13.2. Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja
Posebni cilj 14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove	Mjera 14.1. Unapređenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda
	Mjera 14.2. Jačanje otpornosti na klimatske promjene
	Mjera 14.3. Unaprjeđenje kvalitete zraka, tla i vode

Za svaki posebni cilj popisane su mjere kojima se on ostvaruje. Detaljni opisi mjera s indikativnim popisom aktivnosti, trajanjem, nositeljima provedbe, planiranim financijskim okvirom i pokazateljima rezultata prikazani su u Prilogu 2: Opis mjera.

Posebni cilj 1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva

Ovaj posebni cilj doprinosi porastu poduzetničke aktivnosti na području Brodsko-posavske županije te potiče poboljšanje ukupnih rezultata poslovanja poduzetnika putem poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj, poboljšanje poduzetničke infrastrukture te jačanje institucionalne podrške poduzetnicima. Planirani cilj će se ostvariti pripremom projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbom programa koji se primarno financiraju putem fondova Europske unije, iz proračuna BPŽ-a i jedinica lokalne samouprave s područja BPŽ-a. Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 24.722.000,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.4.04 Srednja i mala poduzeća, % ukupnog broja poduzeća

OI.02.4.20 Udio poduzeća s inovacijskim proizvodima

OI.02.9.40 Prodaja inovacija koje su nove na tržištu i nove u poduzećima

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva	Mjera 1.1. Unapređenje poduzetničke klime i infrastrukture Mjera 1.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj Mjera 1.3. Jačanje institucionalne podrške poduzetnicima
--	---

Posebni cilj 2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje

Ovaj posebni cilj svojim ostvarenjem doprinosi razvoju novih programa obrazovanja radi povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada u Brodsko-posavskoj županiji, Republici Hrvatskoj i na području Europske unije. Ostvarenje posebnog cilja dovest će do povećanja zaposlenosti, društvene uključenosti i samozapošljavanja.

Brodsko-posavska županija bilježi znatno lošiju situaciju na tržištu rada u odnosu na prosjek Republike Hrvatske te se prema stopi zaposlenosti nalazi na 17. mjestu među županijama. Iako je u Županiji u posljednjih pet godina zabilježeno smanjenje stope nezaposlenosti, ono je tek djelomično povezano s povećanjem gospodarske

aktivnosti i otvaranjem radnih mjesta, a u većoj je mjeri posljedica migracija, odnosno iseljavanja radno aktivnog stanovništva. Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja trenutno nije predviđen.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

IO.02.13.05. Zaposlenost prema dobi, ekonomskoj aktivnosti I NUTS 2 regionalnoj razini

Mjere pomoću kojih će se posebni cilj realizirati su sljedeće:

Posebni cilj 2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje	Mjera 2.1. Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti Mjera 2.2. Poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja
--	--

Posebni cilj 3. Razvoj znanosti i obrazovanja

Ovaj posebni cilj odnosi se na ulaganja u unapređenje sustava znanosti i obrazovanja, posebno u pogledu povezanosti s potrebama gospodarstva, osiguravanja jednake dostupnosti obrazovnih programa te sprječavanja ranog napuštanja školovanja.

Brodsko-posavska županija u području znanosti i obrazovanja karakteriziraju dobro razvijena obrazovno-odgojna infrastrukturna osnova, uspostavljeni centri kompetencija u strukovnom obrazovanju te spremnost i odlučnost Županije za ulaganja u nova znanstveno-obrazovna područja u skladu s ključnim razvojnim trendovima (zeleno, digitalno, bioekonomija, socijalne inovacije i drugo).

Ukupni financijski okvir za provedbi ovog posebnog cilja je 2.710.718.076,77 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

01.02.2.34 Izdaci za obrazovanje u BDP-u

01.02.4.12 Izdaci za istraživanje i razvoj u BDP-u

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 3. Razvoj znanosti i obrazovanja	Mjera 3.1. Poticanje ulaganja u znanost i obrazovanje Mjera 3.2. Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu Mjera 3.3. Osiguranje jednakog pristupa obrazovanju
--	--

Posebni cilj 4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj

Ovaj posebni cilj osigurava korištenje prirodnog i kulturnog bogatstva Brodsko-posavske županije za potrebe ostvarivanja održivog turizma i gospodarskog rasta. Interes za ruralnim, ekološkim i kulturnim turizmom i dalje neprestano raste te se ovim posebnim ciljem žele pojačati komparativne prednosti koje BPŽ ima temeljem bogate prirodne i kulturne baštine.

Bogatstvo prirodne i kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Županiji otvara mogućnosti gospodarskog korištenja kulturne i prirodne baštine, razvoja kulturnih i kreativnih industrija, daljnjeg, korištenja programa EU-a za razvoj kulture i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine, kao i mogućnost razvoja sportskog, ruralnog, kulturnog i zdravstvenog turizma.

Ukupni financijski okvir za provedbi ovog posebnog cilja je 18.939.952,25 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

IO.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima

Slijede mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj:

Posebni cilj 4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj	Mjera 4.1. Valorizacija i stavljanje u funkciju kulturne i prirodne baštine Mjera 4.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma Mjera 4.3. Jačanje turističke destinacije
--	---

Posebni cilj 5. Demografski rast i aktivno življenje

Ovaj posebni cilj osigurava zaustavljanje negativnog trenda gubitka i starenja stanovništva na području Brodsko-posavske županije poticanjem pronatalitetne politike i zaustavljanjem iseljavanja mladih.

Uvođenjem ovog posebnog cilja stvaraju se mogućnosti za smanjenje, odnosno preokret negativnog demografskog trenda, prvenstveno korištenjem mjera nacionalne demografske politike, ali i učenjem na primjerima dobre prakse u provedbi uspješne pronatalitetne politike u pojedinim JLS-ovima koji se mogu primjenjivati na području cijele Županije. Također, BPŽ ima iskustvo i sposobnost učinkovitog korištenja fondova EU-a i drugih izvora za novo zapošljavanje, posebno mladih i obrazovanih ljudi, kao i za poboljšanje kvalitete življenja u Županiji, osobito u njezinim ruralnim dijelovima.

Ukupni financijski okvir za provedbi ovog posebnog cilja je 910.000,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

IO.02.3.64 Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 5. Demografski rast i aktivno življenje	Mjera 5.1. Poticanje pronatalitetne politike Mjera 5.2. Zaustavljanje iseljavanja mladih
---	---

Posebni cilj 6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb

Ovim se posebnim ciljem osigurava poboljšanje dostupnosti i kvalitete zdravstvenih i socijalnih usluga putem socijalnog uključivanja, unapređenja i modernizacije sustava zdravstvene zaštite i sustava socijalne skrbi.

Zdravstveni sustav Brodsko-posavske županije obuhvaća opremljene zdravstvene ustanove, liječnički i drugi zdravstveni kadar, kao i relativno dobro stanje zdravstvene infrastrukture, što je cilj održati i u narednom razdoblju.

Na području Županije postignuta je visoka razina kvalitete življenja za starije, nemoćne i ljude s posebnim potrebama. Pokretanje i razvoj socijalnih inovacija te sposobnosti za korištenje fondova EU-a dodatno će unaprijediti županijsku socijalnu politiku.

Ukupni financijski okvir za provedbi ovog posebnog cilja je 5.110.446.057,60 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

IO.02.05.53 bruto investicije materijalnu I nematerijalnu imovinu u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite I socijalne skrbi"

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb	Mjera 6.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi Mjera 6.2. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi
--	--

Posebni cilj 7. Ulaganja u kulturu

Ovaj je posebni cilj usmjeren na očuvanje i daljnje osnaživanje bogate materijalne i nematerijalne kulturne baštine Brodsko-posavske županije putem ulaganja u poboljšanje infrastrukture u kulturi te podržavanja i daljnjeg osnaživanja kulturno umjetničkih programa i rada kulturnih društava.

Značajan i nedovoljno iskorišten razvojni potencijal na području BPŽ-a su mogućnosti gospodarskog korištenja kulturne baštine te razvoj kulturnih i kreativnih industrija, a što je od posebnog značaja za zapošljavanje mladih te za razvoj kulturnog turizma. Također, postoje mogućnosti za intenziviranje

korištenja programa i fondova EU-a za razvoj kulture i održivo gospodarsko korištenje kulturne baštine.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 199.312.381,05 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.8.26 Udio zaposlenih u kulturnim djelatnostima u ukupnom broju zaposlenih

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 7. Ulaganja u kulturu	Mjera 7.1. Poticanje ulaganja u infrastrukturu u kulturi Mjera 7.2. Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava
---------------------------------------	--

Posebni cilj 8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije

Osmi po redu, posebni cilj osigurava uvođenje održivog, zelenog i digitalnog poslovanja u sve tradicionalne grane gospodarstva putem privlačenja investicija i promocije Brodsko-posavske županije kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte, poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja te poticanje društveno odgovornog poslovanja.

Zelena i digitalna tranzicija predstavljaju budućnost poslovanja koja će se ostvariti prelaskom na čistu energiju, poticanjem zelenih i plavih ulaganja, dekarbonizacijom zgrada, razvojem kružnog gospodarstva, jačanjem samodostatnosti u proizvodnji hrane, razvojem bioekonomije te očuvanjem i obnovom ekosustava i bioraznolikosti. Cilj će se ostvariti provedbom mjera kojima se potiče zelena i digitalna tranzicija.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 62.507.375,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.7.15 Poduzeća koja zapošljavaju IKT stručnjake

OI.02.4.22 Udio inovativnih poduzeća koja su uvela inovacije za dobrobit okoliša

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije	Mjera 8.1. Privlačenje investicija i promocija BPŽ- kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte Mjera 8.2. Poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja Mjera 8.3. Poticanje društveno odgovornog poslovanja
--	---

Posebni cilj 9. Razvoj bioekonomije

Ovim se posebnim ciljem potiču ulaganja u razvoj bioekonomije, ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda i razvoj lokalnog tržišta te stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem.

Bioekonomija je prepoznata u svijetu kao bitan stup ekonomskog razvoja, a svijest o njezinoj važnosti širi se i u RH. Zbog svojih obilježja, prvenstveno bogatstva prirodnim resursima, Brodsko-posavska županija ima velik potencijal za razvoj bioekonomije odnosno za zeleni rast i razvoj te za razvoj zelenog gospodarstva. Ostale komparativne prednosti BPŽ-a u razvoju bioekonomije su povoljna struktura poljoprivrednog zemljišta sa značajnim udjelom gospodarstava s većim poljoprivrednim površinama, pozitivni pomaci poslovanja u poljoprivredi odnosno porast iskoristivosti poljoprivrednih površina, povećanje proizvodnje pojedinih tradicionalnih i netradicionalnih kultura, kao i povećanje interesa i ulaganja u ekološku proizvodnju, uzgoj slatkvodne ribe te intenziviranje navodnjavanja.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 194.396.528,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

IO.02.12.79 udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP -u županije

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 9. Razvoj bioekonomije	Mjera 9.1. Poticanje ulaganja u razvoj bioekonomije Mjera 9.2. Ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te razvoj lokalnog tržišta Mjera 9.3. Stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem
--	--

Posebni cilj 10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti

Desetim po redu, posebnim ciljem usmjeravat će se razvoj BPŽ-a prema načelima održivog razvoja, korištenju prirodnih resursa i učinkovitom gospodarenju putem porasta energetske učinkovitosti i povećanja korištenja obnovljivih izvora energije.

Zahvaljujući svom položaju, Brodsko-posavska županija ima izražen potencijal za korištenje određenih oblika obnovljivih izvora energije. Komparativne prednosti BPŽ-a su povoljni uvjeti i resursi za korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa), dosadašnje iskustvo i korištenje nacionalnih i programa EU-a za ulaganja i korištenje obnovljivih izvora energije.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 111.113.688,55 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.6.40 Udio obnovljive energije u bruto finalnoj potrošnji energije

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti	Mjera 10.1. Porast energetske učinkovitosti Mjera 10.2. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije
--	---

Posebni cilj 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture

Ovim se posebnim ciljem osigurava uspostava bolje kvalitete javne infrastrukture radi poboljšanja kvalitete života putem ulaganja u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanje otpadnih voda, razvoja cirkularnog gospodarstva i održivog gospodarenja otpadom, ulaganja u cestovni, željeznički i riječni promet, ulaganja u društvenu infrastrukturu te ulaganja u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog Interneta.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 314.070.000,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.6.63 Investicije u zaštitu okoliša

OI.02.6.65 Ostvareni gubici u vodovodnoj mreži

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	Mjera 11.1. Ulaganje u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda Mjera 11.2. Razvoj cirkularnog gospodarstva i održivo gospodarenje otpadom Mjera 11.3. Ulaganje u cestovni, željeznički i riječni promet Mjera 11.4. Ulaganje u društvenu infrastrukturu Mjera 11.5. Ulaganje u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog interneta
---	--

Posebni cilj 12. Jačanje upravljanja razvojem

Ovim se posebnim ciljem osigurava razvoj učinkovitog i djelotvornog pravosuđa, javne uprave i upravljanja državnom imovinom kao i omogućavanje kvalitetnog življenja kroz jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem, porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi te jačanje organizacija civilnog društva na području Županije.

Suradnja županijskih tijela i regionalnog koordinatora je vrlo razvijena, kao što je to i međunarodna suradnja u pripremi i provedbi razvojnih projekata. Za predstojeće razdoblje značajno je daljnje osnaživanje participativne vladavine, uključivanje relevantnih dionika u pripremu i provedbu ključnih županijskih projekata, daljnje poboljšanje kapaciteta, znanja kao i doprinos uspješnoj realizaciji Plana razvoja Županije.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 417.838.311,67 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

01.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDP

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 12. Jačanje upravljanja razvojem	Mjera 12.1. Jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem Mjera 12.2. Porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi na korist građana Mjera 12.3. Jačanje organizacija civilnog društva
--	---

Posebni cilj 13. Razvoj potpomognutih područja + ITU

Posebni cilj 13 osigurava ravnomjeran razvoj svih dijelova BPŽ-a putem poticanja intervencija u potpomognutim područjima te kroz poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja.

Brodsko-posavska županija karakteriziraju povoljan položaj dvaju gradskih sjedišta, dovoljni prostorni kapaciteti za razvoj naselja i gospodarstva, izrada planova urbane sanacije i revitalizacija brownfield prostora te proaktivan stav prema klimatskim promjenama. Spomenuta obilježja osnova su za razvoj gradova i općinskih središta te za uređenja ruralnih naselja kao prostora koji je pretpostavka za kvalitetan život, razvoj održivog gospodarstva te održivog korištenja prirodnih vrijednosti i kulturne baštine.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 18.880.000,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

01.02.13.09 Stanovništvo koje živi u područjima s integriranim strategijama urbanog razvoja

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 13. Razvoj potpomognutih područja + ITU	Mjera 13.1. Poticanje intervencija u potpomognutim područjima Mjera 13.2. Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja
---	---

Posebni cilj 14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove

Posljednji posebni cilj treba osigurati pravovremenu reakciju na okolišne i sigurnosne izazove koji stoje pred BPŽ-om putem unapređenja sustava zaštite od elementarnih nepogoda, jačanja otpornosti na klimatske promjene te unapređenja kvalitete zraka, tla i vode.

Položaj na kojem je smještena Brodsko-posavska županija, ravničarski dio uz rijeku Savu znači da je podložna elementarnim nepogodama odnosno čestim poplavama, ali i smanjenom kvalitetom zraka, tla i vode. Kroz pravovremene i djelotvorne reakcije na sve izazove koji su pred Županijom, ovim će se posebnim ciljem osnaživati stabilnost ekosustava i očuvanje prirodnog bogatstva Županije za današnje i buduće generacije.

Ukupni financijski okvir za provedbu ovog posebnog cilja je 17.176.500,00 kn.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj:

OI.02.10.30 Broj požara na 10.000 stanovnika

Mjere pomoću kojih će se realizirati posebni cilj su sljedeće:

Posebni cilj 14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove	Mjera 14.1. Unapređenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda Mjera 14.2. Jačanje otpornosti na klimatske promjene Mjera 14.3. Unapređenje kvalitete zraka, tla i vode
--	---

6. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKTA

U terminskom planu provedbe strateških projekata navedeno je 9 strateških projekata koji će se provoditi u razdoblju od 2022. do 2027 godine i dulje. Ovi projekti važni su za razvoj Brodsko-posavske županije te izravno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u Planu razvoja.

Strateški projekti podijeljeni su na one koji su u nadležnosti BPŽ-a i povezanih tijela – 5 projekata, te na projekte koji su važni za BPŽ, ali čija provedba nije u direktnoj nadležnosti Županije – 4 projekta.

U tablicama koje slijede za svaki strateški projekt naznačeni su nazivi, kratak opis, informacija o nositelju i lokaciji provedbe, podatci o planiranim rokovima početka i završetka provedbe, ukupna procijenjena vrijednost projekta i planirani izvor financiranja.

Tablica 4. Terminski plan provedbe strateških projekata Brodsko-posavske županije i povezanih tijela

PC 3. Razvoj znanosti i obrazovanja	
Strateški projekt: Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz ulaganje u infrastrukturu i uvođenje jednosmjenske nastave u osnovne i srednje škole	
Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz ulaganje u infrastrukturu i uvođenje jednosmjenske nastave u osnovne i srednje škole uključuje slijedeće projekte :	
<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja i dogradnja određenih škola s područja BPŽ-a u kojima će biti omogućena jednosmjenska nastava • Izgradnja i opremanje Edukacijsko-demonstracijskog inteligentnog centra u Slavonskom Brodu (EDI CENTAR) u sklopu Industrijsko-obrtničke škole koja u sebi sadrži sve najnovije i najmodernije pametne sustave za upravljanje zgradom dok je naglasak na korištenju obnovljivih izvora energije • Projekt Prirodni i kulturni resursi u funkciji turizma • Projekt Centar strukovne izvrsnosti u bioekonomiji • Projekt Regionalni centar kompetentnosti „Slavonika 5.0“ i „Slavonika 5.1.“ koji se odnose na dogradnju Tehničke škole u Slavonskom Brodu te na stručno usavršavanje i opremanje 	
Nositelj: Brodsko-posavska županija	Lokacija: Brodsko-posavska županija
Datum početka provedbe: 1/2022.	Datum završetka provedbe: 12/2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 400.000.000,00 kn	
Sufinanciranje od strane BPŽ: 60.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: sredstva EU-a, nacionalna sredstva, proračun Županije	
PC 6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb	
Strateški projekt: Ulaganje u unapređenje sustava zdravstvene zaštite na području BPŽ-a	
Ulaganje u unapređenje sustava zdravstvene zaštite na području BPŽ-a projekt je cjelokupnog unapređenja koje uključuje projekte obnove/rekonstrukcije/dogradnje dijelova Opće bolnice „Dr. Josip Benčević“ u Slavonskom Brodu i Opće bolnice u Novoj Gradiški, kao i njihovo opremanje u potrebnim segmentima. Također, zdravstvena će se zaštita unaprijediti izgradnjom nove zgrade Hitne medicine BPŽ-a, kao i opremanjem Zavoda za hitnu medicinu BPŽ-a. Izgradnja centra za hitnu i interventnu medicinu, Heliobaze + heliodroma, Simulacijsko-edukacijskog centra za upravljanje rizicima od katastrofa radi jačanja kapaciteta za prilagodbu klimatskim promjenama.	
Nositelj: Brodsko-posavska županija	Lokacija: Brodsko-posavska županija
Datum početka provedbe: 1/2022.	Datum završetka provedbe: 12/2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 484.780.000,00 kn	
Sufinanciranje od strane BPŽ: 72.717.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: sredstva EU-a, nacionalna sredstva, proračun Županije	

PC 9. Razvoj bioekonomije

Strateški projekt:

Izgradnja sustava navodnjavanja za cjelokupno područje BPŽ-a

Povećanje kvalitete korištenja područja u poljoprivredne svrhe, poticanje konkurentnosti poljoprivrede i zadržavanje stanovništva u ruralnom području koje uključuje izgradnju sustava navodnjavanja Orubica i Biđ. Predviđeni datum završetka izgradnje sustava Orubica je 12/2021, a u planu je još ugovaranje ugradnje piezometara te troškovi ishođenja uporabne dozvole.

Bruto površina područja obuhvata sustava navodnjavanja Biđ iznosi 1.190 ha. Neto poljoprivredne površine predviđene za navodnjavanje zauzimaju 1.083 ha, a prestali dio od 107 ha otpada na vodene površine, putove i šume. Buduće područje navodnjavanja prostire se između kanala Biđ na jugu i sjeveru za potrebe poljoprivrednika s područja općine Vrpolje u naselju Čajkovci, a dio u općini Donji Andrijevi te općini Velika Kopanica, naselju Divoševci.

Nositelj: Brodsko-posavska županija

Lokacija: Brodsko-posavska županija

Datum početka provedbe: 06/2020.

Datum završetka provedbe: 12/2030.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 60.000.000,00 kn

Sufinanciranje od strane BPŽ: 9.000.000,00 kn

Planirani izvori financiranja: Proračun BPŽ-a, Državni proračun, Hrvatske vode, fondovi EU-a

PC 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture

Strateški projekt:

Regionalni centar za gospodarenje otpadom (RCGO) Šagulje

Izgradnja regionalnog centra za gospodarenje otpadom u svrhu održivog gospodarenja otpadom u području cijele Brodsko-posavske županije. Izgradnja postrojenja za obradu miješanog komunalnog otpada za područje Brodsko-posavske, Požeško-slavonske i dijela Sisačko-moslavačke županije. U tijeku je provedba projekta Izrade studijsko-projektne dokumentacije za Regionalni centar za gospodarenje otpadom Šagulje. Vrijednost projekta iznosi 15.000.000,00 kn. Provedba projekta traje 36 mjeseci, odnosno 17.07.2018. – 15.07.2022.

Projekt uključuje usluge izrade studijsko-projektne dokumentacije za izgradnju RCGO Šagulje, dokumentaciju za pretovarne stanice, dokumentaciju za potrebe nabave te samu izgradnju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Šagulje.

Nositelj: Regionalni centar za gospodarenje otpadom Šagulje d.o.o.

Lokacija: BPŽ, PSŽ, SMŽ

Datum početka provedbe: 1/2023.

Datum završetka provedbe: 10/2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 247.887.040,00 kn

Sufinanciranje od strane BPŽ: 37.183.056,00 kn

Planirani izvori financiranja: sredstva EU-a, nacionalni proračun, proračuni županija

Tablica 5. *Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Brodsko-posavske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije*

PC 3. Razvoj znanosti i obrazovanja	
Strateški projekt: Infrastrukturni razvoj Sveučilišta u Slavenskom Brodu	
Izgradnja nove, jedinstvene zgrade Sveučilišta u Naselju Andrija Hebrang u Slavenskom Brodu te njezino opremanje obrazovnom i znanstvenom opremom. Projektne aktivnosti uključuju: Pripremu tehničke dokumentacije te pripremu i provedbu postupaka javne nabave, Izgradnju i funkcionalno opremanje zgrade Sveučilišta Slavenskog Broda, Unapređenje provedbe postojećih studijskih programa iz STEM područja, Izradu novog studijskog programa i/ili programa cjeloživotnog obrazovanja vezanog za sadržaj Europskog zelenog plana te Organizaciju okruglog stola „Klimatska neutralnost EU-a 2050“.	
Nositelj: Sveučilište u Slavenskom Brodu	Lokacija: Slavenski Brod
Datum početka provedbe: 1/2022.	Datum završetka provedbe: 1/2025.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 500.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: NPOO (C3.2. R1-I2 Jačanje institucionalnih kapaciteta sveučilišta i znanstvenih instituta za inovacije)	
PC 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	
Strateški projekt: Izgradnja infrastrukture u Luci Slavenski Brod	
Nadogradnjom infrastrukture i razvojem lučkih usluga povećat će se propusnost luke, proširiti gospodarske aktivnosti regije i povećati kapaciteti luke. Ulaganje će doprinijeti postignućima transeuropske prometne mreže, a izgrađena infrastruktura omogućit će poboljšani pretovar roba u cestovnom, željezničkom i riječnom prometu. Samim time povećat će se i ukupni kapaciteti koridora Rajna - Dunav kojem luka Slavenski Brod pripada te će se potaknuti razvoj unutarnje riječne plovidbe. U pripremi je izgradnja terminala za tekuće terete, terminala za skladištenje i pretovar gotovih naftnih proizvoda, terminala za opasne terete, terminala namijenjenog za opskrbu plovila pogonskim gorivom, nastavak izgradnje industrijskog kolosijeka, spajanje istočnog dijela lučkog područja s koridorom X i izgradnja manjeg brodogradilišta za popravak riječnih plovila te nabava i ugradnja dizalice za podizanje i spužtanje manjih riječnih plovila u svrhu servisiranja i popravljanja	
Nositelj: Lučka uprava Slavenski Brod	Lokacija: Slavenski Brod
Datum početka provedbe: 1/2022.	Datum završetka provedbe: 12/2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 450.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: fondovi EU-a, državni proračun, koncesionari	
PC 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	
Strateški projekt: Brod 2	
Projekt obuhvaća ulaganja u sustav javne vodoopskrbe, javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području aglomeracije Slavenski Brod, Garčin, Brodski Stupnik, Donji Andrijevcu u svrhu ispunjavanja uvjeta Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ) i Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (98/83/EZ). Projektne aktivnosti uključuju: Izgradnju sustava vodoopskrbe ukupne dužine 48.863 m, dvije crpne stanice, 18 čvorišta, 4.146 priključaka za 10.747 stanovnika; Izgradnju sustava odvodnje ukupne dužine 146.952 m, 27 novih objekata sustava (crpne stanice, mjerna mjesta, preljevi), 19 rekonstrukcija i opremanja postojećih objekata, izrada 10.953 priključaka za 29.852 stanovnika; Nabavu opreme za održavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje; Troškove nadzora, vođenja projekta, promidžbe i vidljivosti.	
Nositelj: Vodovod d.o.o. Slavenski Brod	Lokacija: Brodsko-posavska županija
Datum početka provedbe: u pripremi	Datum završetka provedbe: u pripremi
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 500.225.522,00 kn	
Planirani izvori financiranja: OPKK	

PC 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture

Strateški projekt:

Brod 3

Projektom je predviđena izgradnja vodoopskrbe i odvodnje u preliminarnim aglomeracijama Lužani, Oriovac, Vrpolje, Beravci, Velika Kopanica, Gundinci, Sikirevci i Slavonski Šamac. Projektne aktivnosti uključuju: Izgradnju sustava vodoopskrbe ukupne dužine 25.222 m, 3.226 priključaka za 8.388 stanovnika; Izgradnju sustava odvodnje ukupne dužine 139.160 m; Izradu 14.090 priključka za 36.636 stanovnika.

Nositelj: Vodovod d.o.o. Slavonski Brod

Lokacija: Brodsko-posavska županija

Datum početka provedbe: 1/2022.

Datum završetka provedbe: 5/2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 507.713.000,00 kn

Planirani izvori financiranja: Nacionalni plan oporavka i otpornosti (Next Generation EU)

PC 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture

Strateški projekt:

Istočna vezna cesta + produžena Svačićeva u Slavonskom Brodu + Južna obilaznica – faza II

Projekt uključuje: Izgradnja spoja sjeverne vezne ceste i izgradnja istočne vezne ceste - spoj do Luke Brod, poslovnih zona Bjeliš.

- Izgradnja spoja Svačićeve ulice s istočnom veznom cestom,
- Nastavak izgradnje od industrijskog parka prema RCGO-u

Nositelj: Brodsko-posavska županija

Lokacija: Brodsko-posavska županija

Datum početka provedbe: 2022.

Datum završetka provedbe: 2025.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 154.900.000,00 kn

Planirani izvori financiranja: prijedlog u pripremi

Tablica 6. Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Brodsko-posavske županije

Naziv projekta / Godina trajanja	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Infrastrukturni razvoj Sveučilišta u Slavonskom Brodu (PC 1.3.)							
Unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja (PC 1.3.)							
Ulaganje u unapređenje sustava zdravstvene zaštite (PC 2.2.)							
Izgradnja sustava navodnjavanja za cjelokupno područje BPŽ-a (PC 3.2.)	2020.						završetak 2030.
Regionalni centar za gospodarenje otpadom (RCGO Šagulje) (PC 3.4.)							
Istočna vezna cesta, produžena Svačićeva u Slavonskom Brodu, Južna obilaznica: faza II (PC3.4.)							
Izgradnja infrastrukture u Luci Slavonski Brod							
Brod 2 (PC 3.4.)							
Brod 3 (PC 3.4.)							

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš
i održivo gospodarenje otpadom

KLASA: 351-03/21-05/03
URBROJ: 517-05-1-1-21-2

Zagreb, 17. kolovoza 2021.

LJILJA
2047

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
21700 BROSARJE, UPRAVNO STANJE
ODJEL ZA GRADITELJSTVO,
INFRASTRUKTURU I ZAŠTITU OKOLIŠA, SLAVONSKI BROD

23. 08. 2021	
351-02/21-01/19	Ustroj. jed. 03
517-21-02	Pril. Vrij.

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za graditeljstvo,
infrastrukturu i zaštitu okoliša
Petra Krešimira IV. br. 1
35000 Slavonski Brod

PREDMET: Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine
– mišljenje, daje se

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (dalje u tekstu: Ministarstvo) zaprimila je zahtjev (KLASA: 351-02/21-01/19; URBROJ: 2178/1-03-02/5-21-01) za mišljenjem temeljem članka 66. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18; dalje u tekstu: Zakon) o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. do 2027. godine (dalje u tekstu: Plan razvoja). Uz zahtjev je dostavljen ispunjeni Obrazac o ocjeni o potrebi strateške procjene na okoliš iz Priloga II. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 3/17; dalje u tekstu: Uredba) te tablični pregled realizacije strateških projekata planiranih Županijskom razvojnom strategijom Brodsko-posavske županije do 2020. godine.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da su ciljevi i programska polazišta Plana razvoja sljedeći:

1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva (SC1) te rast zaposlenosti i stope obrazovanja (SC2).
2. Demografska revitalizacija (SC10), kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj (SC9) NRS 2030.
3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva (SC7) NRS 2030.
4. Jačanje konkurentnosti županije (SG3) (SG5) i razvoj potpomognutih područja NRS 2030.

Planom razvoja definirane su aktivnosti koje su već prethodno planirane i obuhvaćene Županijskom razvojnom strategijom Brodsko-posavske županije do 2020. godine (produljena do 31. prosinca 2021. godine), 5. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Brodsko-posavske županije te Prometnim master planom funkcionalne regije Istočna Hrvatska, dokumentima za koje je proveden postupak strateške procjene.

Sukladno navedenom, a temeljem dostavljene dokumentacije iz koje je razvidno da se Planom razvoja ne planiraju zahvati koji podliježu ocjeni o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno procjeni utjecaja na okoliš, a koji već nisu sagledani u postupcima strateške procjene utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije do 2020. godine, 5. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Brodsko-posavske županije te Prometnim master planom funkcionalne regije Istočna Hrvatska, mišljenje Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom Ministarstva je da za Plan razvoja nije potrebno provesti postupak ocjene, odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš.

Napominjemo, ako tijekom postupka izrade Plana razvoja budu definirani novi projekti koji podliježu ocjeni o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno procjeni utjecaja na okoliš, a koji već nisu sagledani u gore navedenim postupcima strateške procjene, Ministarstvo će na temelju tih novih podataka razmotriti primjenu članka 63. Zakona.

Za ostvarenje vizije razvoja Brodsko-posavske županije u razdoblju do 2027. godine prikazani su prioriteti, posebni ciljevi i strateški projekti koje će provoditi i financirati ili sufinancirati Brodsko-posavska županija. Z to su planirana sredstva u proračunu u iznosu od 9.201.030.870,89 kn.

Dio sredstva za financiranje provedbe Plana razvoja BPŽ pribaviti će se iz drugih izvora poput državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave te kroz fondove Europske unije.

Za ostvarivanje posebnih ciljeva u okviru prioriteta 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja, planirana su sredstva u iznosu od 2.754.380.029,02 kn.

Za ostvarivanje posebnih ciljeva u okviru prioriteta 2. Demografska revitalizacija, kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj planirana su sredstva u iznosu od 5.310.668.438,65 kn.

Za ostvarivanje posebnih ciljeva u okviru prioriteta 3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva, planirana su sredstva u iznosu od 682.087.591,55 kn.

Za ostvarivanje posebnih ciljeva u okviru prioriteta 4. Jačanje konkurentnosti Županije i razvoj potpomognutih područja planirana su sredstva u iznosu od 453.894.811,67 kn.

Tablica 7. Prikaz financijskog okvira za plan razvoja BPŽ-a

PC	NAZIV POSEBNOG CILJA	Ukupan procijenjeni trošak provedbe PC	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Programu proračunu BPŽ-a
1.	Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva	24.722.000,00kn	4.562.000,00kn	3.360.000,00kn	3.360.000,00kn	3.360.000,00kn	3.360.000,00kn	3.360.000,00kn	3.360.000,00kn	Program 3000, 4000
2.	Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje	0								-
3.	Razvoj znanosti i obrazovanja	2.710.718.076,77kn	328.568.076,77kn	412.225.000,00kn	432.225.000,00kn	399.425.000,00kn	399.425.000,00kn	369.425.000,00kn	369.425.000,00kn	Program 6000
4.	Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj	18.939.952,25kn	3.639.952,25kn	3.550.000,00kn	2.950.000,00kn	2.200.000,00kn	2.200.000,00 kn	2.200.000,00kn	2.200.000,00kn	Program 3000, 5000
5.	Demografski rast i aktivno življenje	910.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	130.000,00kn	Program 1000
6.	Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb	5.110.446.057,60kn	632.126.057,60kn	683.220.000,00kn	717.420.000,00kn	788.420.000,00kn	893.420.000,00kn	733.420.000,00kn	662.420.000,00kn	Program 7000, 71000
7.	Ulaganja u kulturu	199.312.381,05kn	14.412.381,05kn	16.350.000,00kn	16.350.000,00kn	38.050.000,00kn	38.050.000,00kn	38.050.000,00kn	38.050.000,00kn	Program 6200
8.	Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije	62.507.375,00kn	2.507.375,00kn	- kn	20.000.000,00kn	20.000.000,00kn	20.000.000,00kn	- kn	- kn	Program 3000
9.	Razvoj bioekonomije	194.396.528,00kn	40.376.528,00kn	16.735.000,00kn	15.745.000,00kn	25.385.000,00kn	35.385.000,00kn	35.385.000,00kn	25.385.000,00kn	Program 3000, 4000, 4100
10.	Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti	111.113.688,55kn	82.873.688,55kn	15.040.000,00kn	6.040.000,00kn	4.040.000,00kn	1.040.000,00kn	1.040.000,00kn	1.040.000,00kn	Program 6000, 7000, 7100, 5001
11.	Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	314.070.000,00kn	1.210.000,00kn	45.810.000,00kn	71.210.000,00kn	121.210.000,00kn	72.210.000,00kn	1.210.000,00kn	1.210.000,00kn	Program 5000
12.	Jačanje upravljanja razvojem	417.838.311,67kn	58.948.311,67kn	58.315.000,00kn	58.315.000,00kn	62.815.000,00kn	62.815.000,00kn	58.315.000,00kn	58.315.000,00kn	Program 1000,1010, 2000, 3001, 9000, 6100, 7100
13.	Razvoj potpomognutih područja + ITU	18.880.000,00kn	2.680.000,00kn	2.700.000,00kn	2.700.000,00kn	2.700.000,00kn	2.700.000,00kn	2.700.000,00kn	2.700.000,00kn	Program 5001
14.	Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove	17.176.500,00kn	2.416.500,00kn	2.460.000,00kn	2.460.000,00kn	2.460.000,00kn	2.460.000,00kn	2.460.000,00kn	2.460.000,00kn	

8. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave propisani su postupci i rokovi praćenja i izvještavanja o provedbi gore navedenih akata¹. Praćenje je prvi korak, neophodan za vrednovanje provedbe plana te ostvarenih rezultata. Obuhvaća proces sustavnog prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe posebnih ciljeva i mjera Plana razvoja. Temeljem toga dobivaju se relevantne informacije kako za donositelje odluka vezane uz prioritete javnih politika, tako i za širu javnost, čime se poštuje načelo transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava.

Za praćenje provedbe Plana razvoja zadužen je Regionalni koordinator te se ono provodi na godišnjoj razini, a izvješće o praćenju provedbe se podnosi Koordinacijskom tijelu 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Za proces vrednovanja ključan je Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja² (dalje u tekstu Pravilnik).

Spomenutim su Pravilnikom, među ostalim, naglašena je važnost neovisne usporedbe i ocjene očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Vrednovanje uvijek provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja. Rezultati vrednovanja koriste se za daljnje usklađivanje i optimizaciju procesa strateškog planiranja i definiranja javnih politika. Stoga je ključna svrha svih vrsta vrednovanja, gledajući u cjelini, unaprijediti kvalitetu izrađenog Plana te osigurati njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu te održive relevantne rezultate.

Župan, kao čelnik tijela nadležnog za izradu županijskog plana razvoja imenuje Odbor za vrednovanje, a regionalni koordinator je zadužen za angažiranje neovisnog tima za vrednovanje. Odbor za vrednovanje je ključno tijelo koje odobrava metodologiju vrednovanja te završno izvješće o provedenom vrednovanju.

Sukladno navedenom Pravilniku, Brodsko-posavska županija 19. travnja 2021. godine donosi Odluku o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021.-2027. (klasa: 032-01/19-01/429, urbroj: 2178/1-09-21-10) i određuje da će se provoditi vrednovanje tijekom izrade Plana (prethodno vrednovanje), tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) i nakon provedbe (naknadno vrednovanje). Nastavno na ovu odluku, 21. travnja 2021. godine donesena je i Odluka o imenovanju Odbora za vrednovanje (klasa: 023-01/19-01/426, urbroj: 2178/1-09-21-11) koja uključuje imenovanje predsjednika, zamjenika predsjednika i članove Odbora. Sukladno Pravilniku, jedan od članova odbora je i predstavnik Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Odbor za vrednovanje osigurava djelovanje sukladno važećim propisima, sudjeluje u unaprjeđenju kvalitete vrednovanja Plan razvoja te omogućuje nesmetan pristup svim informacijama potrebnima za kvalitetno provođenje vrednovanja, a sve sukladno zakonskom okviru te pod-zakonskim aktima. Odbor za vrednovanje se u svom radu „*rukovodi načelima točnosti, cjelovitosti, učinkovitosti, djelotvornosti, odgovornosti, usmjerenosti na rezultate, održivosti, partnerstva i transparentnosti*“ (sukladno Opisu djelovanja Odbora za vrednovanje Plana razvoj Brodsko posavske županije za razdoblje 2021.-2027., od 9. lipnja 2021). Odbor za vrednovanje u konačnici odobrava sva izvješća o vrednovanju no ni na koji način ne nameće niti mijenja zaključke ili preporuke odabranog neovisnog tima za vrednovanje.

Plan vrednovanja sastavni je dio postupka vrednovanja. Sadržava indikativni popis vrednovanja koja će se provesti, njihov sadržaj i svrhovitost, vremenski raspored vrednovanja, metode koje će se koristiti za pojedina vrednovanja i podatke koji će se tražiti, dostupnost odnosno način prikupljanja podataka potrebnih za određena vrednovanja te okvirni proračun za provedbu plana vrednovanja. Plan vrednovanja donosi Odbor za vrednovanje i on se objavljuje na internetskoj stranici županije.

1 Narodne novine, broj 6/19.

2 Narodne novine, broj 66/19.

Sve navedene vrste vrednovanja moraju poštivati slijedeća načela:

Neovisnost – vrednovanje provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o upravljačkom tijelu, potreba za objektivnim, jasnim i provjerljivim argumentiranjem nalaza i rezultata vrednovanja, čvrstim dokazima i detaljnom analizom.

Prilagođen pristup – vrednovanje koristi različite načine prikupljanja podataka odnosno odgovora na pitanja za vrednovanje, a nalaze, zaključke i preporuke temelji na triangulaciji odnosno sintezi svih nalaza.

Pravovremenost – planiranje provedbe vrednovanja i dostupnost rezultata vrednovanja koji osiguravaju da donosioci imaju pravovremene informacije na temelju kojih se mogu unaprijediti program.

Komunikacija i transparentnost - kontinuirani dijalog između naručitelja i izvršitelja - osiguravanja da rezultati vrednovanja imaju najveću moguću korist za naručitelja; konzultacijski proces s različitim relevantnih dionicima.

Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) provodi se na participativan i interaktivan način usporedo s izradom Plana razvoja. Dana 9. lipnja 2021. godine Regionalni koordinator Brodsko-posavske županije donosi odluku o osnivanju tima za prethodno vrednovanje. Imenovan je tim vanjskih stručnjaka tvrtke **Ecorys Hrvatska d.o.o.**, odabran provedenim postupkom javne nabave.

Glavni cilj ovog vrednovanja je poboljšanje kvalitete procesa strateškog planiranja i konačnog nacrtu Plana razvoja; nalaženje optimalnog načina korištenja resursa za dostizanje razvojnih ciljeva i omogućavanje kvalitetne osnove za buduće praćenje i vrednovanje Plana razvoja.

Vrednovanje tijekom izrade prvenstveno je usmjereno na slijedeće:

- **Važnost/relevantnost** –koliko su ciljevi i mjere u Planu razvoja opravdani i relevantni u odnosu na stvarne razvojne probleme i potencijale županije te nudi li Plan razvoja optimalan način rješavanja razvojnih problema;
- **Djelotvornost/efektivnost** – kolika je vjerojatnost da će se postavljeni posebni ciljevi te pripadajući pokazatelji ishoda ostvariti putem planiranih mjera s pripadajućim pokazateljima rezultata i raspoloživih resursa te provedbenih kapaciteta (uključujući i analizu rizika);
- **Unutarnja usklađenost/konzistentnost** – provjera intervencijske logike odnosno provjera jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i potencijale sinergije ciljeva, prioriteta i mjera (uključuje i provjeru **učinkovitosti i komplementarnosti**);
- **Vanjska usklađenost/koherentnost** –usklađenost Plana razvoja s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine te ostalim relevantnim programima na regionalnoj i nacionalnoj razini te s programima EU; postoje li pozitivni učinci u širem kontekstu društveno-gospodarsko-okolišnih potreba i prioriteta šire regije i države.

Tim za vrednovanje dužan je predstaviti Odboru za vrednovanje detaljnu **metodologiju za provedbu vrednovanja**, a nakon provedenog vrednovanja predstaviti će Odboru sve **ključne nalaze i zaključke vrednovanja**, a što je preduvjet za konačno usvajanje **Izvješća o prethodnom vrednovanju** od strane Odbora za vrednovanje.

Vrednovanje tijekom provedbe predviđeno je u 2024. godini, na polovici provedbenog razdoblja Plana razvoja kako bi se utvrdio stupanj uspješnosti provedbe te otkrili razlozi možebitnih identificiranih poteškoća u provedbi. Nalazi i zaključci ovog vrednovanja služe da donositelji odluka poduzmu određene korake i reviziju Plana razvoja s ciljem daljnje optimizacije njegove provedbe. Poseban fokus ovog vrednovanja je na učinkovitosti, dosljednosti, djelotvornosti, održivosti i jednakosti.

Vrednovanje nakon provedbe se provodi po završetku razdoblja provedbe Plana razvoja (nakon 2027. godine). Ocjenjuje cjelokupni proces i postignute rezultate te artikulira ključne naučene lekcije i preporuke za buduće unaprjeđenje procesa strateškog planiranja.

Prilog 1: Tablica - Plan razvoja Brodsko-posavske županije

Prilog 2: Osnovna analiza

Prilog 3: Opis mjera

Prilog 1. BPŽ plan razvoja 82021													
NOSITELJ IZRADE AKTA:		NAZIV AKTA:			ROK VAŽENJA AKTA:		2027						
Razvojni smjer NRS-a 2030.		RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj			Strateški cilj NRS-a 2030.		SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo				SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti		
Doprinos provedbi nadređenog akta strateškog planiranja		Popis posebnih ciljeva											
Redni broj posebnog cilja	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	NAZIV POSEBNOG CILJA	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda	Popis mjera za provedbu posebnog cilja	Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja	Planirani izvor financiranja u proračunu JP(R)S	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	SDG
1	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a			Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva (SC 1)	OI.02.4.04 Srednja i mala poduzeća, % ukupnog broja poduzeća	99,77%	10 % rast	Mjera 1.1. Unaprjeđenje poduzetničke klime i infrastrukture Mjera 1.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj Mjera 1.3. Jačanje institucionalne podrške poduzetnicima	24.722.000,00 kn	Program 3000 Aktivnost A300001 Aktivnost A300006 Aktivnost A300009 Aktivnost A300013 Aktivnost A300014 Program 4000 Aktivnost A400002 Aktivnost A400003 Aktivnost A400005 Aktivnost A400007	DA	DA	8.00
2	Stopa zaposlenosti (dobná skupina 20-64 godne)			Osiguravanje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje (SC 2)	IO.02.13.05 Zaposlenost prema dobi, ekonomskoj aktivnosti i NUTS 2 regionalnoj razini	19.777	10% rast	Mjera 2.1. Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti Mjera 2.2. Poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja	- kn		NE	DA	8.00
3	Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u			Razvoj znanosti i obrazovanja (SC 2)	OI.02.2.34 Izdaci za obrazovanje u BDP	1,15%	20% rast	Mjera 3.1. Poticanje ulaganja u znanost i obrazovanje Mjera 3.2. Unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu Mjera 3.3. Osiguranje jednako pristupa obrazovanju	2.710.718.076,77 kn	Program 6000 Aktivnost A600001 Aktivnost A600002 Aktivnost A600004 Aktivnost A600006 Aktivnost A600007 Aktivnost A600008 Aktivnost A600009 Aktivnost A600010 Aktivnost A600011 Aktivnost A600012 Aktivnost A600014	DA	DA	4.00
4	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a			Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj (SC1)	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	24.390	15% rast	Mjera 4.1. Valorizacija i stavljanje u funkciju kulturne i prirodne baštine Mjera 4.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma Mjera 4.3. Jačanje turističke destinacije	18.939.952,25 kn	Program 3000 Aktivnost A100010 Aktivnost A100011 Program 5000 Aktivnost A500001 Aktivnost K500007 Aktivnost K500008 Aktivnost K500009	DA	NE	8.00
5	Stopa totalnog fertiliteta			Demografski rast i aktivno življenje (SC 6)	OI.02.3.64 Imos isplaćenih potpora za novorođenu djecu	Novi pokazatelj	50% rast	Mjera 5.1. Poticanje pronatalitne politike Mjera 5.2. Zastavljanje iseljavanja mladih	910.000,00 kn	Program 1000 Aktivnost A100011	NE	NE	3.00
6	Očekivani broj godina zdravog života			Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb (SC 5)	OI.02.05.53 Bruto investicije materijalnu i nematerijalnu imovinu u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi"	640.242.209,64 kn	10% rast	Mjera 6.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi Mjera 6.2. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi	5.110.446.057,60 kn	Program 7000 Aktivnost A700001 Aktivnost A700002 Aktivnost A700004 Aktivnost A700005 Aktivnost A700006 Aktivnost A700007 Aktivnost A700008 Aktivnost A700009	NE	NE	3.00
7	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a			Ulaganja u kulturu (SC 1)	OI.02.8.26 Udio zaposlenih u kulturnim djelatnostima i ukupnom broju zaposlenih	361	39%	Mjera 7.1. Poticanje ulaganja u infrastrukturu u kulturi Mjera 7.2. Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava	199.512.381,05 kn	Aktivnost A820001 Aktivnost A820002 Aktivnost A820003 Aktivnost A820005 Aktivnost A820006 Aktivnost A820004	NE	NE	8.00
8	DECI indeksa gospodarske i društvene digitalizacije			Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije (SC 11)	OI.02.7.15 Poduzeća koja zapošljavaju ICT stručnjake	Novi pokazatelj	50% rast	Mjera 8.1. Privađenje investicija i promocija GPŽ kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte Mjera 8.2. Poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja Mjera 8.3. Poticanje društveno odgovornog poslovanja	62.507.375,00 kn	Program 3000 Aktivnost K300015	DA	DA	8.00
9	Produktivnost rada u poljoprivredi			Razvoj bioekonomije (SC 9)	OI.02.12.79 Udio prihoda poljoprivrednog sektora u BDP-u županije	9,20%	12%	Mjera 9.1. Poticanje ulaganja u razvoj bioekonomije Mjera 9.2. Ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te razvoj lokalnog tržišta Mjera 9.3. Stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta obradivostavljenim i	194.396.528,00 kn	Program 3000 Aktivnost A300016 Program 4000 Aktivnost A400004 Program 4100 Aktivnost A100004 Aktivnost A100005	DA	NE	2.00
10	Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije			Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti (SC 8)	OI.02.6.40 Udio obnovljive energije u bruto finalnoj potrošnji energije	Novi pokazatelj	20% rast	Mjera 10.1. Porast energetske učinkovitosti Mjera 10.2. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije	111.113.688,55 kn	Program 8000 Aktivnost K600016 Aktivnost K600027 Aktivnost K600028 Aktivnost K600029 Aktivnost K600030 Aktivnost K600031 Aktivnost K600032	DA	NE	13.00
11	Stopa recikliranja komunalnog otpada: indeksa globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“, DECI indeksa gospodarske i društvene digitalizacije			Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture (SC 6)	OI.02.6.63 Investicije u zaštitu okoliša	859.213,40 kn	30% rast	Mjera 11.1. Ulaganje u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda Mjera 11.2. Razvoj ciklarnog gospodarstva i održivo gospodarstvo otpadom Mjera 11.3. Ulaganje u cestovni, željeznički i riječni promet Mjera 11.4. Ulaganja u društvenu infrastrukturu Mjera 11.5. Ulaganje u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog interneta	314.070.000,00 kn	Program 5000 Aktivnost A500005 Aktivnost A500007	DA	DA	69.00
12	Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“			Jačanje upravljanja razvojem (SG3)	OI.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDPu županije	20%	100% rast	Mjera 12.1. Jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem Mjera 12.2. Porast znanja i vještina sjelatnika u javnoj upravi na korist građana Mjera 12.3. Jačanje organizacija civilnog društva	417.838.311,67 kn	Program 1000 Aktivnost A100001 Aktivnost A100001 Aktivnost A100003 Aktivnost A100004 Aktivnost A100005 Aktivnost A100006 Aktivnost K100008 Aktivnost T100007	NE	NE	16.00
13	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najbolje razvijena županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija))			Razvoj potpomognutih područja + ITU (SG12)	OI.02.13.09 Stanovništvo koje živi u područjima s integriranim strategijama urbanog razvoja	91.331	105.030	Mjera 13.1. Poticanje intervencija u potpomognutim područjima Mjera 13.2. Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja	18.880.000,00 kn	Program 5001 Aktivnost A510008	NE	NE	16.00
14	Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijema			Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove (SG7)	OI.02.16.57 Broj požara na 10.000 stanovnika	8,41	4	Mjera 14.1. Unaprjeđenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda Mjera 14.2. Jačanje otpornosti na klimatske promjene Mjera 14.3. Unaprjeđenje kvalitete zraka, tla i vode	17.176.500,00 kn		DA	NE	16.00

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine

Prilog 2: Osnovna analiza

Slavonski Brod, listopad 2021. godine

Izrada osnovne analize rezultat je rada stručnog tima Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba u suradnji s Centrom za razvoj Brodsko-posavske županije i svim ostalim institucijama s područja županije koje su osigurale potrebne podatke za izradu analize te dale stručna mišljenja o pojedinim područjima analize.

Sadržaj

1. OSNOVNA ANALIZA	5
1.1. Položaj i ustroj Županije	5
1.2. Društvo	6
1.2.1. Demografija	6
1.1.2. Socijalna uključenost i usluge socijalne skrbi	10
1.1.3. Zdravstvena infrastruktura i usluge.....	13
1.1.4. Obrazovanje i znanost	15
1.1.5. Kultura i sport	19
1.1.6. Civilno društvo.....	24
1.2. Gospodarstvo i tržište rada	25
1.2.1. Poslovanje poduzetnika.....	25
1.2.2. Bruto domaći proizvod, investicije i robna razmjena	27
1.2.2.1. Investicije.....	27
1.2.2.2. Robna razmjena.....	28
1.2.3. Tržište rada i plaće.....	28
1.2.3.1. Struktura zaposlenih i plaće	30
1.2.3.2. Nezaposlenost	31
1.2.4. Glavne gospodarske djelatnosti	33
1.2.4.1. Prerađivačka industrija	33
1.2.4.2. Građevinarstvo	34
1.2.4.3. Trgovina, prijevoz i skladištenje	34
1.2.4.4. Poljoprivreda i akvakultura	34
1.2.4.5. Obrtništvo i djelatnosti slobodnih profesija.....	37
1.2.5. Poduzetnička potporna infrastruktura	38
1.3. Okoliš, infrastruktura i promet.....	40
1.3.1. Kvaliteta okoliša, izloženost okolišnim rizicima i klimatskim opasnostima.....	40
1.3.1.1. Onečišćenje tla i zemljišta	40
1.3.1.2. Onečišćenje zraka.....	40
1.3.1.3. Onečišćenje voda.....	42
1.3.1.4. Zaštita od poplava	42
1.3.1.5. Otpad.....	43
1.3.1.6. Prirodna baština	44
1.3.2. Vodna i energetska infrastruktura	46
1.3.2.1. Vodoopskrba i odvodnja.....	46
1.3.2.2. Sustav energetske opskrbe.....	48

1.3.3. Prometna povezanost i mobilnost	52
1.4. Institucionalni kontekst	56
1.4.1. Ključni dionici i kvaliteta upravljanja razvojem	56
1.4.2. Suradnja Županije s ostalim dionicima u upravljanju razvojem	57
1.4.2.1. Suradnja s tijelima središnje državne razine ,	57
1.4.2.2. Suradnja s jedinicama lokalne samouprave	57
1.4.2.3. Međuregionalna i međunarodna suradnja	57
1.4.3. Fiskalni kapaciteti i rezultati korištenja EU fondova Brodsko-posavske županije	59
1.4.4. Pregled aktivnosti na provedbi razvojnih strategija u razdoblju 2017.- 2019. godine	61
1.5. Prostorni razvoj	64
1.5.1. Najznačajnija obilježja prostora Brodsko-posavske županije.....	64
1.5.2. Planiranje prostornog razvoja županije.....	65
1.5.3. Proces i pokazatelji stanja u prostoru	66
1.5.4. Razvoj naselja i ruralnog prostora Županije	67
2. SWOT ANALIZA	69

1. OSNOVNA ANALIZA

1.1. Položaj i ustroj Županije

Brodsko-posavska županija (BPŽ) smještena je u južnom dijelu slavonske nizine, na prostoru između planine Psunj, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga, koja je dio državne granice prema Bosni i Hercegovini u dužini od 163 km. Nalazi se na sjevernoj zemljopisnoj širini od 45° 02' - 45° 23' i istočnoj zemljopisnoj dužini od 17° 04' - 18° 35'. Obuhvaća prostor od 2.034 km² što čini 3,61 % ukupnog teritorija Republike Hrvatske (56.542 km²) i po veličini je na 14. mjestu među hrvatskim županijama. Jedna je od najužih (7 km) i najdužih županija (117 km zračne dužine), na istoku graniči s Vukovarsko-srijemskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom, na sjeveru s Požeško-slavonskom i na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom.

Slika 1. Prostorni obuhvat Brodsko-posavske županije

Brodsko-posavska županija može se podijeliti u tri reljefne cjeline: brdsku, ravničarsku i nizinsku. Brdsko područje čini blago uzdignuto gorje, najvećim dijelom pokriveno šumom s najvišom nadmorskom visinom od 984 m (Psunj). Ravničarsko područje zauzima najveći dio Županije, a čini ga rubni pojas plodne slavonske ravnice. Nizinsko područje uz Savu isprepletano je potocima, kanalskom mrežom i močvarama. Županija je područje umjerene kontinentalne klime, sve blažih zima i toplijih ljeta. Voda, šume i plodno tlo, plovna rijeka i europski putni koridori prirodni su uvjeti koji omogućuju razvoj gospodarstva, prometa, trgovine i kulture.

Brodsko-posavska županija sastoji se od 2 grada i 26 općina. Središte Županije je Grad Slavonski Brod u kojem živi više od trećine svih stanovnika županije i u kojem je koncentrirana većina duhovnog i gospodarskog života. Drugi grad u Brodsko-posavskoj županiji je Nova Gradiška, smještena u zapadnom dijelu županije te preuzima ulogu središnjeg mjesta tog dijela županije.

Slika 2. Jedinice lokalne samouprave Brodsko-posavske županije

1.2. Društvo

1.2.1. Demografija

Prema procjenama Državnog zavoda za statistiku (DZS), sredinom 2018. godine Brodsko-posavska županija imala je 140.072 stanovnika, što je stavlja na 11. mjesto s 3,4 % populacije Republike Hrvatske (RH). Gustoća naseljenosti prema procjenama DZS-a za 2018. godinu u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 69,0 stan./km², a na području Republike Hrvatske 72,2 stan./km². **Broj stanovnika u Županiji u razdoblju 2008. - 2018. bilježi smanjenje od 13,32 %, što je znatno lošiji trend nego na razini RH**, gdje se bilježi smanjenje broja stanovnika za 5,15 %.

Tablica 1. Promjena broja stanovnika u Brodsko-posavskoj županiji i Republici Hrvatskoj

	Procjena 30.06.2008.	Popis 31.03.2011.	Procjena 30.06.2013.	Procjena 30.06.2018.	Promjena 2018./2008.
Brodsko-posavska županija	161 605	158 575	155 956	140 072	-13,32%
Republika Hrvatska	4 309 705	4 284 889	4 255 689	4 087 843	-5,15%

Izvor: DZS

Oscilacije broja stanovnika uvjetovane su migracijama stanovništva te razlikama između nataliteta i mortaliteta odnosno prirodnog prirasta stanovništva. Stopa prirodnog prirasta u razdoblju 2013. - 2017. **kontinuirano je negativna** što pokazuje da je broj umrlih bio veći od broja živorođenih. Prema podacima DZS-a u BPŽ-u umrlo je 4.036 više stanovnika nego što je u tom razdoblju rođeno. Negativno prirodno kretanje pokazuje i vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih) koji je u prosjeku 66,67 dok je prosječan vitalni indeks Republike Hrvatske 72,93.

Dobno-spolna struktura stanovništva Brodsko-posavske županije pokazuje kako je svaka godina obilježena **nepovoljnom dinamikom razvoja dobne slike naseljenosti**. Usporedbom podataka Popisa stanovništva 2011. godine i Procjene DZS-a za 2018. godinu vidljivo je kako je **broj mladog stanovništva**

(0-19 godina) u opadanju. Indeks starenja i koeficijent starosti osnovni su pokazatelji razine starenja, a na području Županije vidimo kako su oba u porastu, ali niži od onog na razini Republike Hrvatske.

Tablica 2. Dobna struktura stanovništva BPŽ-a i RH u 2011. i 2018. godini

		0 - 19	20 - 60	60 i više	Koeficijent starosti	Indeks starenja
2011.						
	RH	1,031.373	2,356.911	896.605	24,1	115
	BPŽ	37.925	84.036	36.614	23,1	96,5
2018.						
	RH	799.206	2,158.633	1,130.004	27,6	141,4
	BPŽ	29.812	72.421	37.929	27,1	127,2

Izvor: DZS Priopćenje 7.1.3. od 13. rujna 2019.

Prema procjenama DZS-a za 2018. godinu, u dva grada Brodsko-posavske županije živi 66.020 stanovnika što iznosi 47,13 % ukupnog broja stanovnika županije, dok ostatak od 52,87 % živi u 26 općina. Najviše stanovnika ima Slavonski Brod (53.614) dok je od općina najnaseljenija Općina Sibinj sa 6.112, a najmanje naseljena Stara Gradiška s 918 stanovnika. Raspodjela stanovništva je vidljivo neujednačena s najvećom koncentracijom stanovnika u gradovima, posebno u Slavskom Brodu.

U razdoblju 2008. -2018. sve općine i gradovi na području Brodsko-posavske županije bilježe pad broja stanovnika prema procjenama DZS-a. Najveći pad broja stanovnika u promatranom razdoblju zabilježen je u Općini Stara Gradiška u kojoj je u 2018. godini zabilježeno 35,8 % stanovništva manje nego 2008., a slijede Okučani (30,95 % manje i Gornji Bogičevci (25,05 % manje). Najmanja stopa promjene zabilježena je u Općini Bukovlje gdje je broj stanovnika smanjen za 3,76 %.

Tablica 3. Promjene broja stanovnika u gradovima i općinama

Općina ili grad	2008.	2018.	Promjena 2008. - 2018.	Stopa promjene 2018./2008.
Bebrina	3287	2943	-344	-10,47 %
Brodski Stupnik	3095	2551	-544	-17,58 %
Bukovlje	3083	2967	-116	-3,76 %
Cernik	3690	2988	-702	-19,02 %
Davor	3096	2729	-367	-11,85 %
Donji Andrijevci	3798	3251	-547	-14,40 %
Dragalić	1367	1063	-304	-22,24 %
Garčin	4884	4166	-718	-14,70 %
Gornja Vrba	2488	2297	-191	-7,68 %
Gornji Bogičevci	2024	1517	-507	-25,05 %
Gundinci	2057	1742	-315	-15,31 %

Klakar	2310	2113	-197	-8,53 %
Nova Gradiška	14474	12406	-2068	-14,29 %
Nova Kapela	4340	3549	-791	-18,23 %
Okučani	3593	2481	-1112	-30,95 %
Oprisavci	2567	2180	-387	-15,08 %
Oriovac	5926	5122	-804	-13,57 %
Podcrkavlje	2538	2328	-210	-8,27 %
Rešetari	4830	4090	-740	-15,32 %
Sibinj	6973	6112	-861	-12,35 %
Sikirevci	2499	2063	-436	-17,45 %
Slavonski Brod	60129	53614	-6515	-10,84 %
Slavonski Šamac	2224	1693	-531	-23,88 %
Stara Gradiška	1430	918	-512	-35,80 %
Staro Petrovo Selo	5327	4277	-1050	-19,71 %
Velika Kopanica	3386	2821	-565	-16,69 %
Vrbje	2325	1800	-525	-22,58 %
Vrpolje	3589	3023	-566	-15,77 %

Izvor: Obrada autora temeljem podataka DZS-a

Značajan utjecaj na ukupno kretanje stanovnika u svim gradovima i općinama imaju migracije. Sve jedinice Brodsko-posavske županije u razdoblju od 2008. - 2018. godine imaju negativan saldo migracija te migracije predstavljaju znatno veći demografski problem u BPŽ-u budući da je stopa promjene stanovništva zbog migracija znatno veća od stope promjene stanovništva zbog prirodnog prirasta.

U razdoblju 2013. - 2018. u Županiju se doselilo 5.934 osobe (37 % iz druge županije, 63 % iz inozemstva), a istovremeno se iz Županije odselilo 19.775 osoba (45 % u drugu županiju, 55 % u inozemstvo) pa je migracijski saldo negativan (-13.841).

Tablica 4. Prirodni prirast i migracije u gradovima i općinama

	Stopa promjene stanovništva 2008. - 2018.	Stopa promjene stanovništva zbog prirodnog prirasta 2008. - 2018.	Stopa promjene stanovništva zbog migracija 2008. - 2018.
BPŽ	-13,96 %	-2,99 %	-10,97 %
Bebrina	-10,47 %	-0,55 %	-9,92 %
Brodski Stupnik	-17,58 %	-4,14 %	-13,44 %
Bukovlje	-3,76 %	-2,04 %	-1,72 %
Cernik	-19,02 %	-6,19 %	-12,84 %

Davor	-11,85 %	-1,89 %	-9,96 %
Donji Andrijevići	-14,40 %	-2,62 %	-11,78 %
Dragalić	-22,24 %	-6,07 %	-16,17 %
Garčin	-14,70 %	-4,74 %	-9,96 %
Gornja Vrba	-7,68 %	-0,79 %	-6,89 %
Gornji Bogičevci	-25,05 %	-5,27 %	-19,78 %
Gundinci	-15,31 %	-1,08 %	-14,23 %
Klakar	-8,53 %	-2,65 %	-5,88 %
Nova Gradiška	-14,29 %	-3,31 %	-10,98 %
Nova Kapela	-18,23 %	-7,02 %	-11,21 %
Okučani	-30,95 %	-5,90 %	-25,05 %
Oprisavci	-15,08 %	-6,18 %	-8,90 %
Oriovac	-13,57 %	-4,03 %	-9,54 %
Podcrkavlje	-8,27 %	-1,88 %	-6,39 %
Rešetari	-15,32 %	-2,75 %	-12,57 %
Sibinj	-12,35 %	-2,38 %	-9,97 %
Sikirevci	-17,45 %	0,91 %	-18,36 %
Slavonski Brod	-10,84 %	-1,66 %	-9,17 %
Slavonski Šamac	-23,88 %	-4,53 %	-19,34 %
Stara Gradiška	-35,80 %	-6,15 %	-29,66 %
Staro Petrovo Selo	-19,71 %	-6,18 %	-13,53 %
Velika Kopanica	-16,69 %	-2,61 %	-14,07 %
Vrbje	-22,58 %	-8,05 %	-14,53 %
Vrpolje	-15,77 %	-3,09 %	-12,68 %

Izvor: Obrada autora temeljem podataka DZS-a

Vezano uz demografske mjere, sve jedinice Brodsko-posavske županije isplaćuju sredstva za rođenje djeteta. Samo 4 jedinice provode dodatne demografske mjere, općine Rešetari i Davor poklanjaju opremu za novorođenčad, Nova Gradiška novčano pomaže obiteljima sa 6 ili više djece, a Slavonski Brod daje opremu u vrijednosti do 5.000 kuna za svako prvorođeno dijete u obitelji za sve roditelje koji imaju prebivalište na području Grada Slavonskog Broda te za svu djecu rođenu u tekućoj godini isplaćuje božićnice u iznosu od 750,00 kn.

Tablica 5. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području demografije

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – nešto bolja dobna struktura stanovništva u odnosu na prosjek RH <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – izrazito neujednačena raspodjela stanovništva s najvećom koncentracijom u gradovima, posebno u Slavonskom Brodu – sve izraženiji negativan prirodni priraštaj – negativan saldo migracija u svim JLS-ovima Županije u razdoblju 2008. - 2018. – depopulacija – starenje i iseljavanje stanovništva (pogotovo u ruralnim sredinama) – odlazak radno sposobnih stanovnika iz Županije – izražen odlazak mladih iz Županije – samo četiri JLS-a provode dodatne demografske mjere 	<ul style="list-style-type: none"> – uvođenje dodatnih demografskih mjera na području cijele Županije u svrhu smanjivanja pada broja stanovnika – potencijal EU fondova za pokretanje razvoja te zapošljavanja mladih kako bi se potaknuo njihov ostanak u Županiji – iskustvo općina Rešetari i Davor Nove Gradiške i Slavonskog Broda s demografskim mjerama mogu poslužiti kao uzor drugim jedinicama lokalne samouprave (JLS) na području Županije 	<ul style="list-style-type: none"> – preokrenuti negativnu prirodnu i migracijsku promjenu stanovništva kroz uvođenje dodatnih demografskih mjera u svim JLS-ovima Županije – posebnim mjerama poticati mlade ljude s obiteljima da se presele u demografski ugrožena područja kako bi se smanjila koncentriranost stanovništva u gradovima u Županiji – Slavonskom Brodu i Novoj Gradišci – dodatno poticati pronatalitetnu politiku – mjerama aktivne politike zapošljavanja doprinosti zaustavljanju odlaska mladih iz Županije – jačati znanja vezana za korištenje EU fondova za potrebe pokretanja razvoja u Županiji u svrhu zapošljavanja mladih te podizanja razine životnog standarda mladih obitelji

1.1.2. Socijalna uključenost i usluge socijalne skrbi

U Brodsko-posavskoj županiji registrirane su 3 pravne osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi za starije i teško bolesne osobe i to 2 na području Grada Slavonskog Broda i 1 na području Općine Rešetari.¹ Na području Županije registrirane su i 4 fizičke osoba koje pružaju socijalne usluge.

Socijalne usluge za starije osobe

Javna ustanova, Dom za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod započeo je s radom 1984. godine, kao društvena, humanitarna, javna i stručna institucija, koja sukladno zakonskim odredbama pruža svojim korisnicima i štićenicima usluge institucionalnog i organiziranog stanovanja, prehrane, zdravstvene njege i zaštite, organizacije slobodnog vremena, usluge održavanja higijene i životnog okruženja, usluge poludnevnog i cjelodnevnog boravka u Domu, kao i usluge pomoći i njege u kući korisnika. U Domu su osigurani svi uvjeti i sadržaji koji život korisnika oplemenjuju kroz održavanje socijalnih, radnih, motoričkih, mentalnih i duhovnih sposobnosti. Zajedno s Podružnicom doma u Novoj Kapeli, čini okosnicu socijalne politike u gerontološkoj skrbi, čime je pokriven vrlo važan segment socijalnih potreba starije generacije u Županiji. Smještajni kapaciteti organizirani su u 144 sobe s ukupno 232 ležaja i kompletnom pratećom infrastrukturom. Uz prostore za stanovanje nalaze se i dobro osmišljeni dnevni boravci s pripadajućim čajnim kuhinjama koje su kompletno opremljene za potrebe korisnika. Prostor za stanovanje funkcionalno je povezan s centralnim prostorom u kojem su smješteni popratni sadržaji ustanove u čijem sklopu se nalaze ambulanta obiteljskog liječnika, stomatolog, restoran,

¹ Podaci iz registra Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, stanje na dan 31.12.2018.

blagovaonica, kuhinja, frizerski salon, ekumenska kapelica, recepcija, dvorana za gimnastiku, prostori za različite hobije.

Na području županije djeluju 43 nedržavnih domova socijalne skrbi za starije i teško bolesne osobe koji obavljaju djelatnost pružanja usluga stanovanja, prehrane, zdravstvene skrbi, njege i rehabilitacije, stručno-socijalnog rada te radno kreativnih i sportsko rekreativnih aktivnosti starijim i nemoćnim osobama. Nedržavni domovi socijalne skrbi za starije i teško bolesne osobe na području BPŽ ukupno imaju kapacitet od 724 osobe.

Tablica 6. Broj korisnika pomoći za uzdržavanje na području Županije

R. b.	Pravo u socijalnoj skrbi	Nova Gradiška CZSS	Slavonski Brod CZSS	Ukupno Županija
I	Zajamčena minimalna naknada (samci i kućanstva)	818	1.076	1.894
	Ukupno obuhvaćenih osoba	1.587	2.093	3.680
II	Naknada za osobne potrebe korisnika smještaja	182	81	263
III	Jednokratna naknada:	573	821	1.394
	1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini			
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstva) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	515	742	1.257
IV	Naknade u vezi s obrazovanjem	2	-	2
V	Osobna invalidnina	352	692	1.044
VI	Doplatak za pomoć i njegu	1.355	1.020	2.375
VII	Status roditelja njegovatelja ili njegovatelj	60	149	209
VIII	Naknada do zaposlenja	83	120	203
IX	Socijalne usluge (ukupno korisnika)	45	147	192
	Pomoć u kući			
	Psihosocijalna podrška	-	-	-
	Rana intervencija	-	-	-
	Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija)	-	-	-
	Boravak			
	Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	-	-	2.650
	Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	-	-	1.852
	Smještaj u centar za pružanje usluga u zajednici	818	1.076	1.894
	Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	1.587	2.093	3.680
Organizirano stanovanje	182	81	263	

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Godišnje statističko izvješće za 2018. godinu, stanje na dan 31.12.2018. godine

Na području BPŽ-a nema dovoljno ustanova za smještaj i prihvatanje ranjivih skupina. Postoji potreba za smještajem braniteljske populacije u dom za stare i nemoćne osobe, te za razvojem usluga palijativne skrbi hrvatskih branitelja na području BPŽ-a. Hrvatskim braniteljima koji, zbog bolesti, nemoći, starosti, radne nesposobnosti, invalidnosti ili drugih nepovoljnih životnih okolnosti nisu u mogućnosti samostalno skrbiti o svojim osnovnim životnim potrebama, niti im pomoć u njihovom domu ne mogu osigurati članovi obitelji, potrebno je osigurati smještaj u adekvatnoj ustanovi.

I dalje je naglašena potreba razvoja usluga pomoći i njege u kući i ostalih izvaninstitucionalnih usluga kao i potreba za osnaživanjem palijativne skrbi i osnivanjem mobilnog tima podrške u zajednici za osobe s psihosocijalnim teškoćama.

Dostupnost i kvaliteta usluga za pružanje smještaja psihički oboljelim osobama nedovoljno je razvijena.

U suradnji s Centrima za socijalnu skrb (CZSS) koji djeluju na području BPŽ-a, udomiteljskim obiteljima u njihovoj nadležnosti i obiteljskim domovima koji su pružatelji socijalnih usluga, BPŽ provodi terenske kontrole provođenja uputa i preporuka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) za sprječavanje i suzbijanje pandemije COVID-19. Uz kontrolnu funkciju, BPŽ prenosi informacije i upute o epidemiološkim mjerama koje su na snazi svim pružateljima usluga iz područja socijalne skrbi u BPŽ-u, te pomaže pružateljima usluga u implementaciji tih mjera njihovim tumačenjem. Time se postiže obostrana komunikacija, koja pospješuje pravilnu primjenu mjera, te ima pozitivan učinak na sprječavanje i suzbijanje pandemije COVID-19, što potvrđuju i same terenske kontrole provođenja mjera.

Tablica 7. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području socijalne uključenosti i usluga socijalne skrbi

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – nedostatni financijski kapaciteti Županije za aktivniju socijalnu politiku – nedovoljni i neadekvatni kapaciteti za skrb starijih i nemoćnih, u prvom redu u ruralnim sredinama – nedovoljan broj ustanova za smještaj braniteljske populacije te neadekvatan razvoj palijativne skrbi za potrebe hrvatskih branitelja – nizak standard života stanovništva ruralnih područja – nerazvijene usluge pomoći i njege u kući za starije osobe – ovisnost o socijalnoj pomoći u ruralnim područjima – nedostatak adekvatnih domova za starije – u cjelini nerazvijene socijalne inovacije na području Županije 	<ul style="list-style-type: none"> – razina kvalitete življenja za stariju populaciju, sve nemoćne i potrebite te one sa specifičnim potrebama u Županiji podignuta na bitno višu razinu – Županija prepoznata po razvijenim socijalnim inovacijama – korištenje ESIF fondova i EU programa u funkciji unapređenja socijalne politike u Županiji 	<ul style="list-style-type: none"> – Podizati razinu kvalitete postojećih socijalnih usluga i daljnji razvoj novih korištenjem dostupnih sredstava iz ESIF-a i nacionalnih programa – razvijati kapacitete za skrb o starijim i nemoćnima, poglavito u slabije razvijenim područjima Županije – razvijati ustanove za smještaj braniteljske populacije – jačati dostupnost i kvalitetu usluga za pružanje smještaja psihički oboljelim osobama – povećati financijske kapacitete BPŽ-a za aktivniju socijalnu politiku (npr. deinstitutionalizacija, socijalne inovacije i sl.) – razvijati sustav usluga pomoći i njege u kući za starije osobe na području Županije, poglavito u manje razvijenim ruralnim predjelima – osnovati mobilni tim podrške u zajednici za osobe s psihosocijalnim teškoćama – razvijati i primjenjivati socijalne inovacije u Županiji temeljem sagledavanja uspješnih iskustava u Hrvatskoj i inozemstvu – analizirati posljedice pandemije COVID-19 na funkcioniranje sustava pružanja socijalnih usluga u Županiji za vrijeme trajanja pandemije COVID-19

		<ul style="list-style-type: none"> - razviti plan nošenja sa situacijama poput ponovljene pandemije COVID-19 ili sličnih ugroza za sustav socijalnih usluga u Županiji - jačati kapacitete u Županiji za pripremu i provedbu projekata financiranih sredstvima Europske unije usmjerenih na osnaživanje postojećeg socijalnog sustava - Obiteljsko nasilje, ovisnosti o drogi, alkoholu, kockanju i društvenim medijima – potrebno je ojačati Obiteljske centre i odrediti njihovo djelovanje u svrhu prevencije, edukacije i lociranja, sa programom djelovanja od najranije dobi kroz vrtiće. - Pružanje pomoći starijim osobama koje žive same- sukladno programu „Zaželi“ koji ima rok trajanja, potrebno je trajno isti ili slični sustav uspostaviti i provoditi na razini županije. - Aktivacija multidisciplinarnih timova za praćenje razvoja u obiteljima sa velikim brojem djece- zdravlje, škola, profesionalno usmjeravanje djece, timovi bi bili usmjereni na savjetovanje roditelja, praćenje razvoja djece i pomoć u usmjeravanju u školstvu i izboru profesije.
--	--	--

1.1.3. Zdravstvena infrastruktura i usluge

Na području Županije djeluje sedam zdravstvenih ustanova kojima je Županija osnivač. To su Opća bolnica „Dr. Josip Benčević“ Slavonski Brod, Opća bolnica Nova Gradiška, Dom zdravlja Slavonski Brod, Dom zdravlja „Dr. Andrija Štampar“ Nova Gradiška, Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, Zavod za hitnu medicinu Slavonski Brod i Ljekarna Slavonski Brod.

Prema Izvješću Zavoda za hitnu medicinu BPŽ-a, u 2018. godini Zavod je provodio mjere hitne medicine na području Brodsko-posavske županije i to u 5 punktova u sjedištu u Slavanskom Brodu te u četiri Ispostave Okučani, Nova Gradiška, Lužani i Vrpolje, a sve sukladno Mreži hitne medicine za Brodsko-posavsku županiju. Imao je 102 zaposlena od čega su 96 zdravstveni djelatnici. Zavod djeluje kroz 20 timova 1 te 10 timova 2. Timovi 1 (doktor medicine, medicinska sestra/tehničar i vozač) djeluju u sjedištu Zavoda u Slavanskom Brodu, te u Ispostavama Vrpolje i Nova Gradiška. Timovi 2 (dva medicinska tehničara/sestre) djeluju u Ispostavama Zavoda u Lužanima i Okučanima. Prema podacima Zavoda za hitnu medicinu BPŽ-a za 2018. godinu, Zavod za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije skrbi 24 sata za oko 140.000 stanovnika na području od 2.043 km².

Tablica 8. Stacionarne zdravstvene ustanove u BPŽ-u u odnosu na nacionalni prosjek u 2018. godini

Pokazatelji za BPŽ i RH	Broj bolničkih postelja na 1000 stanovnika	Broj liječnika	Broj postelja po jednom liječniku	Godišnja zauzetost postelja	% iskorištenosti postelja
RH	5,40	6.838	3,38	256	70,26
BPŽ	4,50	279	2,56	287	74,64

Izvor: Rad bolnica u Hrvatskoj, Izvješće za 2018., HZZJZ

Smještajni kapaciteti zdravstvenih ustanova BPŽ-a u 2018. godini bili su nešto niži od prosjeka RH u broju bolničkih postelja na 1000 stanovnika. S druge strane, broj liječnika, odnosno broj postelja po jednom liječniku pokazuje znatno bolju situaciju od prosjeka RH.

Prema podacima DZS-a, kardiovaskularne bolesti su vodeći uzrok smrti u BPŽ-u, s udjelom od 46 % u 2017. godini. Na drugom mjestu vodećih uzroka smrti nalaze se novotvorine (neoplazme), s udjelom od 26,7 %.

Broj osoba liječenih u zdravstvenim ustanovama zbog ovisnosti o drogama u dobi od 15 do 64 godine registriranih u 2017. godini u BPŽ-u iznosi 110, a stopa na 100.000 stanovnika iznosi 106,1, što je znatno niža stopa nego na razini RH (248,3).

Liste čekanja, zahvaljujući centralnom naručivanju pacijenata značajno su se smanjile. Prema Godišnjem izvještaju Povjerenstva za liste čekanja za 2019. godinu Opće bolnice „Dr. Josip Benčević“ u Slavanskom Brodu redovno se svaki mjesec izrađuje mjesečni izvještaj i izvještaj Ravnatelja o trenutnom stanju na listama čekanja. Liste se kontinuirano pokušavaju smanjiti, svaki mjesec se otvaraju dodatni termini na radilištima, sukladno trenutnom stanju na listi i opterećenjima. Tako je npr. na listi čekanja za operaciju očne mrežnice razdoblje čekanja smanjeno za 2 mjeseca, hitni pacijenti za MR i CT čekaju do 30 dana, hitne pacijentice za MR dojke čekaju maksimalno 7 dana, a UZV srca čeka se do 60 dana. Slična situacija je i u Općoj bolnici Nova Gradiška.

Tablica 9. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području zdravstvene infrastrukture i usluga

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Broj liječnika te broj postelja po liječniku pokazuje bolju situaciju u odnosu na prosjek u RH. – Zahvaljujući sustavu centralnog naručivanja, liste čekanja za preglede su značajno smanjenje na razini Županije te se kontinuirano nastoje dodatno smanjiti. – Broj osoba ovisnih o drogama koji se liječi u zdravstvenim ustanovama znatno je niži u odnosu na stopu na razini RH. <p>Negativna</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zdravstvena infrastruktura – razvoj zdravstva u službi vrlo povoljnog geostrateškog položaja Županije – zdravstveni turizam kao bitna mogućnost integriranog pristupa sagledavanju razvoja kako zdravstva tako i turizma na području Županije – integrirani pristup iz segmenta zdravstva, sporta i obrazovanja u svrhu podizanja razine usvajanja zdravih navika kod mladih – Županija s visoko razvijenom svijesti o važnosti zdravog življenja i usvajanja zdravih životnih navika kod svih generacija 	<ul style="list-style-type: none"> – posebnim mjerama (uključujući obrazovni sustav) razvijati zdrave životne navike kod stanovnika svih uzrasta u Županiji (poglavito vezano za prehranu i sport) – analizirati posljedice pandemije COVID-19 na funkcioniranje zdravstvenog sustava u Županiji za vrijeme trajanja pandemije – razviti plan nošenja sa situacijama poput ponovljene pandemije COVID-19 ili sličnog mogućeg budućeg ugroza za zdravstveni sustav u Županiji – razvijati znanja i vještine potrebne za pripremu i provedbu EU projekata, financiranih ESIF fondovima i EU programima,

<ul style="list-style-type: none"> - Smještajni kapaciteti zdravstvenih ustanova BPŽ-a u 2019. bili su niži od prosjeka RH u broju bolničkih postelja na 1000 stanovnika. - Kardiovaskularne bolesti su vodeći uzrok smrti u Županiji (46 %), što upućuje na potrebu mijenjanja životnih navika kod stanovnika Županije. - 		<p>usmjerenih na daljnji razvoj zdravstvenog sustava Županije</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz Domete zdravlja zbog potreba za doktorima obiteljske medicine u ruralnim područjima.
---	--	--

1.1.4. Obrazovanje i znanost

Prema posljednjem Popisu stanovništva (2011.), udjel stanovnika BPŽ-a sa završenom osnovnom školom bio je 28,98 %, sa srednjom školom 50,69 %, s višom školom ili stručnim studijem 3,95 %, a s visokom školom 5,52 %. Prema tim podacima, BPŽ ima lošije obrazovano stanovništvo od nacionalnog prosjeka, budući da je udio stanovništva sa završenom osnovnom školom viši od nacionalne razine (udio stanovnika sa završenom osnovnom školom na nacionalnoj razini je 21,3 %), a udjeli stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom niži su nego na nacionalnoj razini.

Tablica 10. Broj djece u dječjim vrtićima, učenika u osnovnim i srednjim školama i broj upisanih i diplomiranih studenata te broj odgojitelja, učitelja i nastavnika

školska/akademski godina	Dječji vrtići		Osnovne škole		Srednje škole		Visoko obrazovanje	
	Broj djece	Broj odgojitelja	Broj učenika	Broj učitelja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj upisanih studenata	Broj diplomiranih
2017./2018.	2961	189	11780	1275	5455	679	4980	982
2018./2019.	3094	192	11469	1238	5055	677	4865	1109
2019./2020.	2991	202	11158	1263	4882	686	4813	1109

Izvor: DZS - <https://www.dzs.hr/Hrv/publication/subjects.htm>

Temeljem podataka iskazanih u prethodnoj tablici u 2019./2020. godini prema podacima DZS-a po broju djece u predškolskim ustanovama, BPŽ je na 17. mjestu u hrvatskim okvirima, po broju osnovnoškolskih učenika na 10. mjestu, po broju srednjoškolskih učenika također na 10. mjestu, a po broju studenata na 11. mjestu.

Predškolski odgoj

Predškolskim odgojem u pedagoškoj godini 2019./2020. obuhvaćeno je 2991 djece s područja 12 općina i 2 grada Županije, smještenih u 27 dječjih vrtića s time da pojedini vrtići djelatnost obavljaju na više dislociranih lokacija. 14 JLS-ova (u postotku 50 %) na području BPŽ-a nema dječji vrtić što pokazuje da postojeći kapaciteti nisu dovoljni, ali kapaciteti koji postoje, odgovaraju standardima jer je većina izgrađena u posljednjih nekoliko godina. Također, nekoliko JLS-ova ima u planu ili je već u postupku izgradnje vrtića.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Brodsko-posavske županije nalazi se 35 osnovnih škola. Među njima su i dvije glazbene škole – Glazbena škola Nova Gradiška i Osnovna glazbena škola „Ivan Zajc“ Slavonski Brod. Brodsko-posavska županija posljednjih desetak godina bilježi pad broja učenika u osnovnim školama te je školske 2018./2019. godine osnovnu školu pohađalo 11.469 učenika, što je 2,6 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Brodsko-posavska županija suočava se s nedostatkom stručnog obrazovnog kadra u predmetnoj nastavi osnovnih škola ruralnog područja zbog uvjeta koji su mladim kadrovima neprivačni i nedovoljni. S druge strane, u određenim područjima kao što su razredna ili predmetna nastava određenih predmeta u osnovnim i srednjim školama, javlja se višak radne snage zbog nedostatka fluktuacije, odnosno ostvarivanja mirovine postojećeg osoblja.

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Brodsko-posavske županije nalazi se 11 srednjih škola koje je tijekom školske 2018./2019. godine pohađalo 5.055 učenika. Kao i kod osnovnih škola, broj učenika u srednjim školama bilježi konstantan pad. U školskoj godini 2018./2019. srednju školu pohađalo je 7,3 % učenika manje u odnosu na prethodnu.

Brodsko-posavska županija nema učeničkih domova, te se do sada nije javila potreba za njihovom izgradnjom jer učenici su srednjih škola u Brodsko-posavskoj županiji uglavnom učenici s područja Županije koji, ako ne stanuju u Slavonskom Brodu ili Novoj Gradiški, putuju sufinanciranim javnim ili vlastitim prijevozom.

BPŽ ima regionalni centar kompetentnosti u poljoprivredi čiji je nositelj Srednja škola Matije Antuna Reljkovića u Slavonskom Brodu te je u provedbi priprema za osnivanje regionalnog centra kompetentnosti u strojarstvu čiji je nositelj Tehnička škola u Slavonskom Brodu. Regionalni centar kompetentnosti finalizirat će se kroz dva projekta „Slavonika 5.0“ i „Slavonika 5.1“ Oba projekta završavaju 2023. godine, a razlika je u tome da se „Slavonika 5.0“ financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj te provodi aktivnosti dogradnje i opremanja, a „Slavonika 5.1“ financira se iz Europskog socijalnog fonda te će provoditi „soft“ aktivnosti i aktivnosti opremanja. Vrijednost projekta „Slavonika 5.0“ iznosi 29,965.560,00 kn, a projekta „Slavonika 5.1“ 48,804.018,11 kn.

Sveučilište u Slavonskom Brodu

Sveučilište u Slavonskom Brodu osnovano je Zakonom o osnivanju Sveučilišta u Slavonskom Brodu (NN 110/15) koji je donio Hrvatski sabor na sjednici od 25. rujna 2015. godine. Sveučilište je počelo obavljati djelatnost danom upisa u sudski registar, 3. kolovoza 2020. godine.

Sveučilište je nastalo spajanjem Veleučilišta u Slavonskom Brodu, osnovanog Uredbom o osnivanju Veleučilišta u Slavonskom Brodu NN 108/06., 57/07. i 119/13.), Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dislociranih studija u Slavonskom Brodu Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Studentskog centra u Slavonskom Brodu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

U akademskoj godini 2020./2021., na Sveučilištu u Slavonskom Brodu ukupan broj mjesta na 13 studijskih programa je 2266. Studijski programi i broj upisnih mjesta prikazani su u tablici 11.

Tablica 11. Studijski programi i procjena broja studenata Sveučilišta u Slavonskom Brodu

Studijski program	Broj studenata po godini	Broj godina	Broj studenata po programu
Prediplomski stručni studij Bilinogojstvo	22	3	67
Prediplomski stručni studij Menadžment	112	3	337
Prediplomski stručni studij Proizvodno strojarstvo	74	3	221
Specijalistički diplomski stručni studij: Ekološka poljoprivreda i ruralni razvoj	28	2	56
Specijalistički diplomski stručni studij: Energetika	18	2	35
Specijalistički diplomski stručni studij: Menadžment	97	2	194
Izvanredni sveučilišni prediplomski studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja	61	3	182
Izvanredni sveučilišni diplomski studij Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja	35	2	71
Integrirani prediplomski i dipl. sveučilišni Učiteljski studij	36	5	182
Prediplomski sveučilišni studij: Strojarsstvo	197	3	591
Diplomski sveučilišni studij: Strojarsstvo	140	2	281
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij: Strojarsstvo	11	3	34
Poslijediplomski specijalistički studij: Razvoj proizvoda i tehnologija	7	2	15
Ukupno			2266

Izvor: Sveučilište u Slavonskom Brodu

Studentski dom

Na području Županije nalazi se jedan studentski dom u okviru Studentskog centra u Slavonskom Brodu, koji je sastavnica Sveučilišta u Slavonskom Brodu. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u školskoj godini 2018./2019. bilo je 110 korisnika studentskog doma.

Cjeloživotno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Cjeloživotno obrazovanje na području Brodsko-posavske županije provode srednje škole, pučka otvorena učilišta i veleučilišta i fakulteti. Primjeri srednjih škola koje su dopunile svoju djelatnost uvođenjem programa obrazovanja odraslih su Srednja medicinska škola, Obrtnička škola, Industrijsko obrtnička škola i Tehnička škola u Slavonskom Brodu, Industrijsko obrtnička škola, Srednja škola M.A. Reljkovića, Elektrotehnička škola u Novoj Gradiški.

Od pučkih otvorenih učilišta programe cjeloživotnog obrazovanja provode POU Libari POU Brod u Slavanskom Brodu, POU Auto moto centar, Učilište Moneo i POU M.A. Reljković u Novoj Gradiški.

Od visokoobrazovnih ustanova programe za obrazovanje odraslih provode Sveučilište u Slavanskom Brodu, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti – dislocirani studij u Slavanskom Brodu te škole stranih jezika Ivona u Slavanskom Brodu i Yes u Novoj Gradiški.

Tablica 12. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području obrazovanja i znanosti

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijena obrazovno-odgojna infrastruktura – novoizgrađeni vrtići su u skladu s potrebnim standardima – u izgradnje je Centar kompetencija općine Sl. Šamac – Sveučilište u Slavanskom Brodu <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – slabije obrazovano stanovništvo u uspoređi s prosjekom RH (udio stanovnika sa završenom osnovnom školom viši je u odnosu na prosjek RH, a udio onih sa završenom srednjom, višom i visokom školom niži je nego na nacionalnoj razini) – 14 JLS-ova nema dječji vrtić – postojeći kapaciteti nisu dovoljni – kontinuiran pad broja učenika u osnovnim i srednjim školama u Županiji – problemi s odgovarajućim brojem stručnog kadra u osnovnim školama u Županiji – nezainteresiranost za cjeloživotno učenje – slabe veze gospodarstva i obrazovanja – nedovoljno praćenje novih razvojnih tema 	<ul style="list-style-type: none"> – Sveučilište u Slavanskom Brodu – Centar kompetencija za strukovno obrazovanje – osnažen metalni, drveni i poljoprivredni sektor kao posljedica ulaganja u obrazovanje u ovim segmentima – konkurentno gospodarstvo Županije temeljeno na kontinuiranoj i snažnoj suradnji obrazovnog i gospodarskog sektora – Županija koja snažnije ulaže u nove razvojne teme (zeleno, digitalno, bioekonomija, socijalne inovacije itd.) 	<ul style="list-style-type: none"> – razvoj novih programa obrazovanja u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom s ciljem povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU na svim razinama obrazovanja – posebnim mjerama poticati mlade na upis i završavanje srednjeg i visokog obrazovanja – jačati infrastrukturu za predškolski odgoj u svim JLS-ovima te podizati kapacitete vrtića na području cijele Županije – uvoditi nove programe u vrtiće te ih opremiti u skladu s najnovijim pedagoškim standardima – posebnim mjerama promovirati te poticati mlade, ali i starije stanovnike Županije na cjeloživotno učenje – jačati digitalnu pismenost stanovnika te IKT opremljenost i informatičke vještine u školama na svim razinama – kombinirano s mjerama usmjerenim na demografsku revitalizaciju Županije, kao i gospodarski razvoj (uključujući porast životnog standarda), poticati snažniji upis djece u osnovne i srednje škole – rješavati problem nedostatnog (ili suvišnog u pojedinim područjima) kadra u osnovnim školama – jačati suradnju gospodarstva i obrazovanja, a poglavito gospodarstva i znanosti na području Županije – poticati suradnju obrazovnih institucija s drugima iz RH te inozemstva – osnaživati i osuvremenjivati programe cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih temeljem sagledavanja uspješnih iskustava u RH i inozemstvu – jačati obrazovanje usmjereno na metalni, drveni sektor te poljoprivredu – osnaživati okruženje za obrazovanje u obrtničkim zanimanjima

		<ul style="list-style-type: none"> - jačati suradnju stručnjaka s onima iz regije na područjima/projektima od obostranog interesa - poticati jačanje kapaciteta u okviru obrazovnog i znanstvenog sektora za pripremu i provedbu projekata financiranih sredstvima EU-a u svrhu usvajanja novih znanja i umrežavanja sa stručnjacima izvan Županije i RH radi jačanja obrazovnog programa te primjenjivosti rezultata istraživanja u društvu i gospodarstvu Županije
--	--	--

1.1.5. Kultura i sport

Kultura

U Registar kulturne baštine upisano je 130 zaštićenih kulturnih dobara (114 zaštićenih i 16 preventivno zaštićenih) na području Brodsko-posavske županije (stanje rujan 2021.). Gledano po vrstama kulturnih dobara, najbrojnija su nepokretna pojedinačna s 54 kulturna dobra, a od toga 4 kulturna dobra nacionalnog značaja (Brodsko tvrđava te crkve u Brodskim Zdencima, Glogovici i Lovčiću). Slijede ih 48 arheoloških kulturnih dobara i dvije kulturnopovijesne cjeline (gradovi Nova Gradiška i Slavonski Brod). Također, zaštićena su i 23 nematerijalna kulturna dobra, među kojima se ističu govori sela Siće i Starih Perkovaca, kolo na dva štuka iz Orubice, umijeće izrade sunčane čipke te narodni običaji svojstveni za širi prostor Slavonije (npr. bećarac, šokačko kolo, priprema tradicijskog slavonskog kulina...), kao i brojni drugi.

Tijekom cijele godine na području Županije odvijaju se razne manifestacije i događanja koja imaju posebnu vrijednost za turizam. Turističke manifestacije na području Brodsko-posavske županije su sljedeće:

- **Švarglijada** – etno gastro manifestacija u organizaciji udruge „Kulin – Bećarac“ u Starom Petrovom Selu
- **Pokladno jahanje** – ova smotra običaja tipičnih za posavska sela, koja se održava u znak sjećanja na stare graničare, održava se u gotovo svim selima ovog kraja (Sikirevci, Ruščica, Dragalić, Oriovac...)
- **Matijevo** – Etno tradicijska manifestacija u Novoj Kapeli
- **U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić** – dječja manifestacija koja nastavlja tradiciju susreta (od 1970.) u spomen na veliku hrvatsku i svjetsku spisateljicu dječjih bajki. Obilježje sadržaja namijenjenih djeci poput dramskih, likovnih i kompjutorskih radionica, kazališnih predstava, igraonica, pričaonica, susreta s književnicima, izložbi, glazbeno-scenskih programa i dr.
- **XCM Tvrđava** – kružna MTB utrka, organizacija BK Festung
- Međunarodni festival harmonike „Bela pl. Panthy“ –organizator brodski harmonikaški orkestar
- **I like my bike** – Biciklijada u organizaciji Slavonskobrodskih biciklista
- **Mega Bikers susreti** – održavaju se na prostoru Sportsko-rekreacijskog centra „Polo“ u povodu Dana grada Slavonskog Broda te imaju međunarodni karakter. Među obilježjem zanimljivih sadržaja koji svake godine privuku više tisuća posjetitelja, treba istaknuti moto igre, utrke ubrzanja, moto defile s egzibicijama, rock koncerte.
- **Auto Rally** – Tradicionalno se održava u Slavonskom Brodu u povodu Dana grada Slavonskog Broda te ima međunarodni karakter.

- **Razigrane grive** – konjička manifestacija u Trnjanskim Kutima koja se sastoji od cjelodnevnog razgleda i izložbe konja te smotre svatovskih zaprega.
- **Nasred placa, nasred Perkovaca** – etno tradicijska manifestacija u Starim Perkovcima, KUD Ravnica
- **Dani tradicijske kulture** – etno tradicijska manifestacija u Cerniku
- **Novogradiški glazbeni festival** – Nova Gradiška, organizacija udruga mladih „Euterpa“
- **Brodsko glazbeno ljeto** – Kulturna manifestacija u sklopu koje se odvijaju programi u kazališno-koncertnoj dvorani (opera, opereta, balet), komorni koncerti u franjevačkoj crkvi te koncerti zabavne i etno glazbe na otvorenom.
- **Brodsko kolo** – najstarija smotra folkloru u Hrvatskoj. Obuhvaća različite programe poput likovnih i etnografskih izložbi, promocija knjiga, dječje smotre, smotre svećanih zaprega, smotre izvornog pjevanja, smotre izvornog folkloru, revije hrvatskih narodnih nošnji te izbora najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji.
- **Oriovita** – Ocjenjivanje vina, poljoprivredno gospodarstveni sajam i fišijada na području općine Oriovac
- **Bijelo biserje Slavonije** – Izložba konja i zaprega, u sklopu „Brodskog kola“ u organizaciji Konjogojstvene udruge „Slavonija“
- **Antunovo u Batrini** – Tradicijska etno manifestacija u Batrini kod Nove Kapele, KUD Šokadija
- **Oriovačke žetvene svečanosti** – etno tradicijska manifestacija, KUD „Luka Ilić Oriovčanin“
- **Staroslatničko ljeto** – etno tradicijska manifestacija u Starom Slatniku
- **Oj Sibirju lipo selo naše tebe krasi i cure i snaše** – Smotra folkloru u Sibirju
- **Međunarodni susreti oldtimera** – Old timer club classic 99 iz Nove Gradiške organizira smotru starih automobila koja okuplja brojne ljubitelje starodobnih ljubimaca na 4 kotača.
- **Rockstari** – Festival rock glazbe u Starom Petrovom Selu, u organizaciji Udruge za integraciju glazbene kulture mladih „Starci 2001“
- **Fišijada** – gastro natjecanje u pravljenju fiša, poznate ljute riblje juhe. Odvija se u Slavanskom Brodu, uz rijeku Savu.
- **Vidit će se na sv. Iliju koja cura ima đuvegiju** – smotra folkloru u Velikoj Kopanici
- **Ribarske večeri u kolovozu** – odvijaju se u Davoru, na mjestu gdje bosanska rijeka Vrbas svoje bogatstvo vode i ribe predaje rijeci Savi. Ribarske večeri su ispunjene zadovoljstvom, dobrom atmosferom i druženjem uz prisjećanje na tradiciju ovog posavskog mjesta.
- **Novogradiško glazbeno ljeto** – priredba se održava na glavnom gradskom trgu, a podijeljena je u 4 tematske večeri; rok, tamburice, zabavnu i folklor.
- **CMC festival** – festival se, uz brojne popratne programe, održava u kolovozu u baroknoj tvrđavi Brod, uz slobodan ulaz. U sklopu festivala organizira se i legendarno glazbeno događanje Rock maraton, na kojem, uz rock zvijezde, nastupaju i nova imena hrvatske rock scene.
- **Sv. Klara** – Etno tradicijska manifestacija u Novoj Kapeli
- **Ižimača** – tradicionalna manifestacija cijedenja, odnosno ižimanja soka iz zrelih domaćih jabuka. Manifestacija se održava u Beravcima, pitoresknom selu na istoku Brodsko-posavske županije.
- **Ko 1. magarac** – Biciklijada u organizaciji Slavonskobrodskih biciklista, okvirni datumi: 6. 9. ili 13. 9.
- **XCM Petnja** – MTB maraton - 6. 9. u organizaciji BK Festung
- **Mali Pariz** – Klakar biciklijada, organizacija udruga Lima
- **Stupnička berba grožđa** – manifestacija je kulturnog, ali i gospodarskog karaktera. Održava se u Brodskom Stupniku, zapadno od Slavanskog Broda. Njome se naznačuje početak berbe grožđa na stupničkim obroncima Dilj-gore, jednom od najboljih vinogradarskih lokaliteta

kontinentalne Hrvatske. Istovremeno se promovira tradicija kroz narodnu umjetnost, gastronomiju i obrte.

- **Sikirevački motivi** – Izložba čipke u Sikirevcima, organizacija - udruga „Sikirevački motivi“
- **Tamburaški susreti** – za ljubitelje tamburice poslastica u Slavonskom Kobašu i Trnjanskim Kutima.
- **Slavonija Open** – tradicionalno međunarodno natjecanje u akrobatskom “rock and rollu” koje predstavlja završnicu kupa Hrvatske, na kojem se mogu vidjeti najbolji plesači akrobatskog “rock and rolla”, te plesači revijalnih plesova kao posebni gosti programa.
- **Drum drumila** – etno tradicijska manifestacija u Brodskom Stupniku
- **Brodsko Pečenikijada** – Na Poloju, u organizaciji Moto kluba Brod, najveća pečenikijada u zemlji
- **Katarinski sajam** – sajam starih zanata u Slavonskom Brodu
- **Martinje** – Udruga voćara i vinogradara „Sv. Vinko“, u Starom Petrovom Selu
- **Advent u Slavonskom Brodu** – uz standardnu ponudu ugostiteljskih sadržaja na glavnom gradskom trgu, uživajte u zabavnom programu, pregledajte izložbene štandove lokalnih proizvođača gastro delicija i ugrijte se kuhanim vinom
- **Advent u Novoj Gradiški** – druženje uz kuhano vino i slavonske specijalitete, štandovi s rukotvorinama lokalnih OPG-ova i zabavni sadržaji standardna su ponuda ovog sajma na glavnom gradskom trgu.
- **Advent u Cerniku** – adventski sajam u Cerniku
- **Na salaši kod Betlema** – Etno tradicijska manifestacija u Starim Perkovcima, KUD Ravnica.
- **Rakijada** – manifestacija u Podcrkavlju koja promiču narodne običaje ovog područja, njihovo očuvanje te prenošenje na mlađe naraštaje.
- **Čobanijada** – natjecanje u kuhanju čobanca u organizaciji Općine Podcrkavlje, lokalnog nogometnog kluba i lovačke udruge Dilj.

Djelatnosti u području kulture odvijaju se u profesionalnim, stručnim institucijama i kroz rad amaterskih ustanova udruga i programa. Na području Županije je 2021. godine aktivno 112 udruga u području kulture i umjetnosti i 13 kulturno umjetničkih društava.

Kulturne institucije na području Brodsko-posavske županije su Muzej Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu i Spomen galerija Ivana Meštrovića u Vrpolju, Kazališno-koncertna dvorana „Ivana Brlić-Mažuranić“ u Slavonskom Brodu i Gradski muzej Nova Gradiška.

Muzej Brodskog Posavlja opći je muzej koji sakuplja, istražuje i prezentira materijalnu građu i dragocjene nematerijalne fenomene te vodi brigu o sveukupnim baštinskim vrijednostima na prostoru brodskog Posavlja. Djelovanje Muzeja temelji se na očuvanju identiteta zavičaja kojeg prezentira i promovira u suradnji i aktivnoj komunikaciji sa zajednicom u svrhu, među ostalim, provedbe kvalitetne zavičajne nastave na svim razinama obrazovanja te uspješnijeg uključivanja u turističku ponudu regije.

Spomen galerija Ivana Meštrovića u Vrpolju otvorena je 3. lipnja 1972. sa stalnom izložbom njegovih radova. Danas se izložba sastoji od 35 skulptura, 16 kopija listova litografija, te većeg broja dokumenata i fotografija koji govore o životu i radu Ivana Meštrovića. Uz Spomen galeriju Ivana Meštrovića nalazi se crkva Rođenja sv. Ivana Krstitelja. U sklopu posjeta Spomen galeriji, nudi se i razgledavanje crkve u kojoj se nalazi krstionica iz koje je Meštrović kršten, kao i četiri njegova rada, koji zajedno s izloženim umjetninama u Spomen galeriji i dva rada izložena u Osnovnoj školi „Ivan Meštrović“ u Vrpolju, čine vrijednu cjelinu Meštrovićeva opusa u Slavoniji.

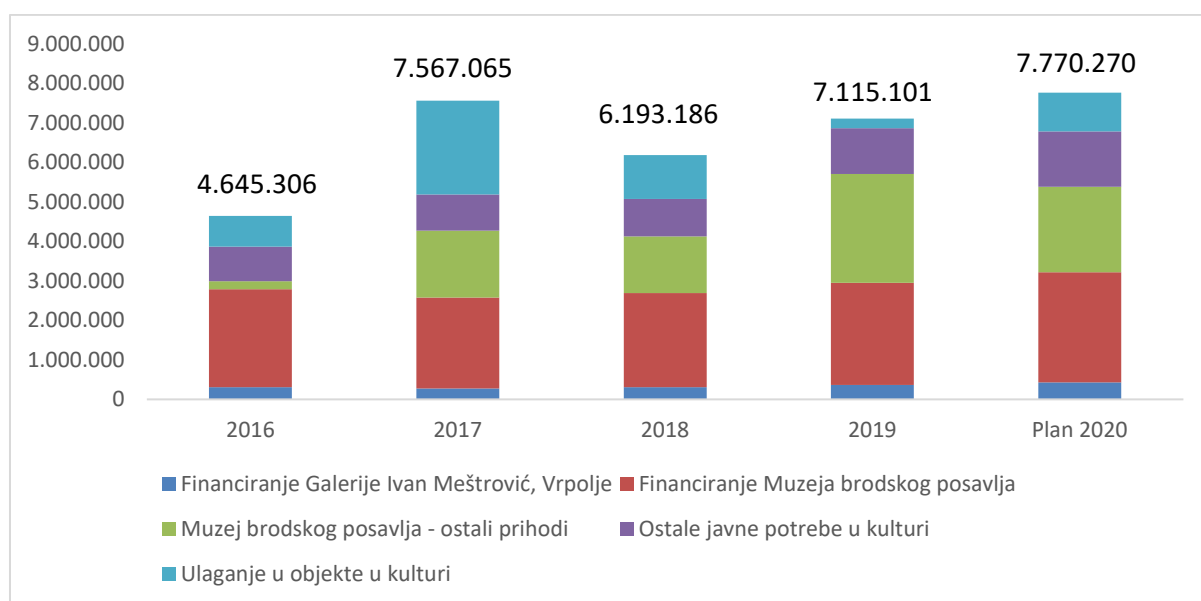
Na području Brodsko-posavske županije, odnosno u Slavonskom Brodu nalazi se Kazališno koncertna dvorana „Ivana Brlić-Mažuranić“ u okviru koje djeluje kazališna družina „Ivana Brlić-Mažuranić“. Prema

podacima DZS-a², u 2018. godini u kazalištima na području županije održano je 160 predstava i koncerata za ukupno 41.761 posjetitelja. Također, aktivno je Hrvatsko pjevačko društvo Graničar iz Nove Gradiške. a području BPŽ-a postoji jedan kinematograf u kojem je u 2018. godini održano ukupno 6.177 predstava koje je posjetilo 96.305 gledatelja.

Financiranje kulture

Financiranje kulturnih djelatnosti osigurava se iz javnog proračuna putem natječaja za Javne potrebe u kulturi (gradovi, Ministarstvo kulture i BPŽ) odnosno iz međunarodnih fondova. Ulaganja u kulturu i sport iz proračuna BPŽ-a u 2019. godini iznosila su ukupno 10,799.462 HRK, što je 11. mjesto u poretku županija.

Proračunskim sredstvima za kulturu Brodsko-posavske županije financiraju se Galerija „Ivan Meštrović“, Vrpolje, Muzej Brodskog Posavlja, javne potrebe u kulturi i objekti u kulturi. Ukupna proračunska ulaganja u kulturu u 2019. godini iznosila su 7,115.101 HRK, od čega je najviše uloženo u financiranje Muzeja Brodskog Posavlja. Proračunska ulaganja u kulturu u BPŽ-u bilježe konstantan rast, te su ukupna ulaganja u 2019. godini 50 % viša u odnosu na 2016. Planirani proračun za 2020. sadrži još više dostupnih sredstava za kulturu – 7,770.270 HRK. Proračunski prihodi za kulturu u razdoblju 2016. - 2019. prikazani su na slici 3.

Slika 3. Proračunski izdaci za kulturu

Izvor: Hrvatska zajednica županija, OpenCity, dostupno na: https://www.opencity.hr/proracun/index.php?unit_id=310

² DZS (2019.) Kultura i umjetnost u 2018. Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/SI-1647.pdf

Sport i rekreacija

Na području BPŽ-a djeluju 354 sportske udruge, društva, saveza i zajednice te 37 sportskih strukovnih udruga različitih grana sportova, koji su organizirani u 17 županijskih i gradskih saveza. Osnovana su 22 sportska društva te 3 sportske zajednice.

Zajednica športskih udruga i saveza Brodsko-posavske županije osnovana je 1995. godine radi ostvarivanja potreba i interesa sportskih udruga i obavljanja sportske djelatnosti na području Brodsko-posavske županije.

U Registru udruga upisano je 73 sportskih udruga na području Brodsko-posavske županije (stanje rujan 2021.). Najviše ih je bilo u gradovima – 36 u Slavanskom Brodu i 13 u Novoj Gradišci. Pet sportskih udruga registrirano je u Općini Staro Petrovo Selo, po dvije u općinama Davor, Donji Andrijevc, Klakar, Oriovac, Rešetari, Sibirj i Velika Kapanica te po jedna u općinama Brodski Stupnik, Cernik, Garčin, Nova Kapela i Podcrkavlje. Osim toga, na području županije registrirano je 238 sportskih klubova, najviše nogometnih.

Na razini Županije i Grada Slavanskog Broda postoje i vrlo aktivni sportski savezi invalida.

Prema podacima Hrvatskog Olimpijskog Odbora u Brodsko-posavskoj županiji ima 56 kategoriziranih sportaša.

Programom javnih potreba u sportu BPŽ-a osiguravaju se sredstva za osnivanje sportskih udruga u manjim mjestima i naseljima Županije te se postojeće udruge potiču na uključivanje u sustav natjecanja. Zajednica športskih udruga i saveza Brodsko-posavske županije putem javnog natječaja za sufinanciranje programa javnih potreba u sportu financira udruge i klubove s 1,310.000,00 HRK. U 2019. taj je iznos bio 960.000,00 HRK.

Proračunska stavka Javne potrebe u sportu za 2019. godinu iznosila je 3,380.015 HRK, za 2018. 3,315.134 HRK, za 2017. 2,681.652 HRK, a u 2016. godini 2,590.923 HRK, što znači da je ulaganje u sport na razini BPŽ-a na godišnjoj razini sve veće.

Tablica 13. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području kulture i sporta

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
Pozitivna <ul style="list-style-type: none">– Tijekom godine organizira se mnoštvo raznih manifestacija i događanja koja imaju posebnu vrijednost za turizam.– Manifestacije i događanja koja se organiziraju pokazuju da se očuvanju identiteta i tradicije te običajima pridaje bitna pažnja.– Postepeno rastu proračunska ulaganja u kulturu pa su ulaganja u 2019. godini 50 % viša u odnosu na 2016. godinu.– Ulaganja u sport na godišnjoj razini također postepeno rastu.	<ul style="list-style-type: none">– bogata kulturna baština u funkciji razvoja turizma– Županija prepoznata u Hrvatskoj i široj regiji po jedinstvenim mogućnostima za kulturni i sportski turizam– gospodarsko korištenje kulturne baštine i razvoj kulturnih i kreativnih industrija kao osnova za zapošljavanje i zadržavanje mladih u Županiji– promocija zdravog života u Županiji kroz snažnije uključivanje djece, mladih i	<ul style="list-style-type: none">– nastaviti kontinuirano povećavati izdvajanja iz proračuna za kulturu i sport– kulturu razmatrati u smislu gospodarskog korištenja te razvojnog potencijala za gospodarstvo i zapošljavanje– osnažiti očuvanje kulturne baštine– snažnije promovirati kulturu i kulturnu baštinu u Županiji, RH i široj regiji– kulturu i sport koristiti u većoj mjeri u smislu potencijala za razvoj kontinentalnog/ruralnog turizma u RH

<p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ne pridaje se pažnja gospodarskom korištenju kulturne baštine. - Nedovoljno su iskorištene kulturne manifestacije i potencijali za razvoj turizma. - Potencijal kulture i kulturne baštine, ali i sporta za razvoj kontinentalnog i ruralnog turizma u Županiji nije prepoznat u dovoljnoj mjeri. - Značaj kulturnih i kreativnih industrija nije prepoznat kao mogućnost za zapošljavanje obrazovanih mladih ljudi. - Ulaganja u kulturu i sport nisu do sada bila značajna u odnosu na prosjek u RH. - manjak stručnog kadra u sportu 	<p>starijih osoba u sportske aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznatljivost Županije po vrhunskim sportašima - integrirani pristup razvoju kroz povezivanje aktivnosti u segmentu sporta s onima iz turizma i kulture - korištenje ESIF i EU programa namijenjenih sektoru kulture i kulturne baštine - uspješni primjeri integracije branitelja i osoba s invaliditetom kroz sportske udruge i klubove 	<ul style="list-style-type: none"> - koristiti ESIF fondove u svrhu korištenja kulture kao razvojnog potencijala - Jačati znanja i vještine za pripremu i provedbu projekata iz područja kulture financiranih sredstvima EU-a - podržavati snažnije istaknute sportske i kulturne udruge u Županiji (ocjenjivati rezultate udruga i osnaživati najbolje) - analizirati posljedice pandemije COVID-19 na posjećenost kulturnih manifestacija i programa te posebno podržati one koje su najviše stradale - izraditi smjernice za ublažavanje negativnih posljedica u slučaju ponavljanja pandemije ili pojave sličnog ugroza u budućnosti - promovirati zdrav način života u Županiji kroz jačanje svijesti o važnosti sporta te pojačati promociju sporta i aktivnog turizma - jačati ulaganje u novu sportsku infrastrukturu i obnavljanje postojeće - poticati sportske aktivnosti kod osoba s invaliditetom i otežanim kretanjem - poticati suradnju JLS-ova u organizaciji sportskih i kulturnih događanja i manifestacija - jačati suradnju JLS-ova i suradnju s drugim Županijama na EU projektima
--	---	--

1.1.6. Civilno društvo

U Hrvatskoj je u rujnu 2021. godine registrirano 52.176 organizacija civilnog društva (OCD), a BPŽ, s 1.711 registriranih OCD-ova negdje u sredini u usporedbi s ostalim županijama³.

Suradnja OCD-ova na području BPŽ-a nije institucionalizirana u smislu kreiranja dugoročnog programa i mjera za njihovu provedbu. Djelovanje organizacija civilnog društva je fragmentirano, ograničeno na kratkotrajne inicijative i pojedinačne javne pozive s nedovoljno razvijenim strategijama i stoga bez većeg utjecaja.

Tablica 14. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u području civilnog društva

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> - brojne organizacije civilnog društva (OCD) - manji broj inovativnih udruga koje rade s mladima 	<ul style="list-style-type: none"> - Osnaženo djelovanje OCD-ova pridonosi poboljšanju kvalitete upravljanja razvojem Županije. - Razvojni potencijal OCD-ova će u znatno većoj mjeri doći do izražaja kada se oni snažnije uključe u proces participativne vladavine u 	<ul style="list-style-type: none"> - institucionalizirati suradnju OCD-a u smislu kreiranja dugoročnog programa i mjera za njihovu provedbu - kontinuirano ulagati u podizanje razine znanja i vještina za pripremu
<p>Negativna</p>		

³ Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

<ul style="list-style-type: none"> - OCD-ovi nisu u dovoljnoj mjeri prepoznati u Županiji kao podrška u pokretanju mogućih nužnih promjena, a poglavito uvođenja novog, participativnijeg načina upravljanja, u skladu s praksom u svim zemljama članicama EU-a. - Djelovanje OCD-ova je fragmentirano, ograničeno na kratkotrajne inicijative i pojedinačne javne pozive, bez snažnijeg utjecaja. - Suradnja organizacija civilnog društva nije institucionalizirana (vezano za kreiranje dugoročnog programa i mjera za njihovu provedbu). - slaba vidljivost rezultata organizacija civilnog društva i njihova financijska nestabilnost - nedostatak OCD-ova koji su angažirani oko problematike socijalnih inovacija - nedostatak udruga koje se bave socijalno relevantnim pitanjima - nedovoljna prepoznatost značaja udruga u promicanju novih oblika upravljanja (participativnih, s izraženom ulogom građana) - nedovoljno angažirane udruge na projektima financiranim sredstvima EU-a 	<p>Županiji, te kad se u većoj mjeri uključe u pripremu i provedbu EU projekata.</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnažen razvoj lokalne zajednice, poglavito u najmanje razvijenim JLS-ovima kroz djelovanje udruga uključenih u realizaciju društveno relevantnih projekata - kapaciteti, znanja i iskustva udruga podignuta na višu razinu kako bi mogle u najvećoj mogućoj mjeri biti od koristi prilikom realizacije Plana razvoja kao i drugih planova i programa na razini Županije 	<p>i provedbu razvojnih projekata kod članova OCD-ova</p> <ul style="list-style-type: none"> - osigurati potreban prostor i opremu za OCD-ove čije aktivnosti su ocijenjene relevantnim za društveni razvoj BPŽ-a - promovirati u javnosti značaj djelovanja OCD-ova za razvoj lokalne zajednice - povećati kvalitetu programa rada OCD-ova i poticati njihovo uključivanje i konkretne aktivnosti u procesu donošenja odluka značajnih za razvoj lokalne zajednice - poticati sudjelovanje OCD-ova u projektima socijalnog poduzetništva - jačati međusobnu suradnju i povezivanje udruga u Županiji, ali i s ostalima iz drugih područja RH te njihovu suradnju s partnerima izvan RH na društveno relevantni temama - podizati svijest o značaju te jačati volonterstvo na području Županije - kontrolirati i ocjenjivati rad OCD-ova – što je ujedno osnova za buduću dodjelu podrške od strane Županije
--	--	---

1.2. Gospodarstvo i tržište rada

1.2.1. Poslovanje poduzetnika

Temeljem podataka Financijske agencije o poslovanje poduzetnika kao ključna obilježja poslovanja poduzetnika u BPŽ-u može se izdvojiti sljedeće:

- Ukupni prihodi poduzetnika za 2019. godinu iznosili su 10,4 milijarde kuna, što je 31,8 % više nego u 2015. Za usporedbu, povećanje prihoda na nacionalnoj razini u istom je razdoblju iznosilo 24,5 % pa se može zaključiti da je BPŽ ostvario nešto bolju dinamiku rasta prihoda poduzetnika od nacionalne razine.
- Ostvarena dobit je u 2019. godini nakon oporezivanja iznosila 603,48 milijuna kuna, što je 84,4 % više nego u 2015. godini. Udjel dobiti u prihodima poduzetnika je u 2019. iznosio 5,8 %, dok je u 2015. iznosio 4,1 %, što ukazuje na rastuću profitabilnost gospodarstva u razdoblju prije

aktualne krize. Međutim, istovremeno su porasli i gubici, iako po nešto manjoj stopi. U 2019. ukupni gubici nakon oporezivanja iznosili su 351,44 milijun kuna, što je 23,5% više nego u 2015. Konsolidirana neto dobit poduzetnika u 2019. iznosila je 252,45 milijuna kuna, što je znatno povećanje u odnosu na 2015. kada je iznosila svega 43,2 milijuna kuna.

- Broj zaposlenih među poduzetnicima na bazi sati rada iznosio je 18.712 u 2019., što je povećanje za 24,0 % u odnosu na 2015.
- Investicije u novu dugotrajnu imovinu iznosile su 237 milijuna kuna, što je smanjenje od čak 65,7% u odnosu na 2015. godinu kada su iznosile 691 milijun kuna
- Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u 2019. iznosila je 5.154 kune. što je za 17,7 % više od prosječne neto plaće u 2015. godini. Stopa povećanja neto plaće je nešto veća nego na nacionalnoj razini koja je u istom razdoblju iznosila 15,9 %. Međutim, razina neto plaće kod poduzetnika je i dalje niža nego na nacionalnoj razini (11,4% manja neto plaća u 2019.).
- Brodsko-posavska županija u odnosu na druge županije je na 13. mjestu prema broju zaposlenih, a na 15. mjestu prema ukupnom prihodu. Prema produktivnosti rada - neto dobiti po zaposlenom, ekonomičnosti poslovanja i po neto dobiti nalazi se na 16. mjestu. Prema broju poduzetnika po stanovniku i prema produktivnosti rada mjereno ukupnim prihodom po zaposlenom bila je na 17. mjestu.

Godišnje financijske izvještaje za 2019. godinu s područja Brodsko-posavske županije predalo je u Registar ukupno 2.085 poduzetnika, obveznika poreza na dobit; od kojih je 1.792 mikro, 260 malih, 29 srednje velikih i 4 velika poduzetnika. U usporedbi sa stanjem 2015. godine, ukupan broj poduzetnika povećao se za 12,8 %, pri čemu je najveći porast zabilježen, očekivano, kod mikro i malih poduzetnika. Također, bilježi se i povećanje broja srednjih poduzetnika, premda je njihov ukupan broj i dalje prilično mali. Broj velikih poduzetnika ostao je nepromijenjen, svega četiri poduzetnika ulaze u ovu kategoriju. Podatak koji dodatno ilustrira slabost sektora velikih poduzeća s područja Županije je da niti jedan poduzetnik već godinama ne uspijeva ostvariti više od milijarde kune prihoda. U 2019. godini najveće prihode zabilježila je tvrtka ĐURO ĐAKOVIĆ TERMOENERGETSKA POSTROJENJA D.O.O. s prihodom od 531,1 milijun kuna.

Kad je riječ o uspješnosti poslovanja, 75,3 % svih poduzetnika poslovalo je s dobiti, a njih 24,7 % iskazalo je gubitak u 2019. To je nešto bolji rezultat nego 2015. kada je 73,3 % svih poduzetnika poslovalo s dobiti. Međutim, važno je istaknuti kako je u 2019. ostvarena konsolidirana neto dobit u iznosu od 252,45 milijuna kuna, što je znatno više nego 2015. kada je iznosio svega 43,2 milijuna kuna. Sve to pokazuje da se poslovanje poduzetnika u razdoblju 2015. - 2019. znatno poboljšalo. Ipak, značajne su razlike i dalje primjetne između pojedinih kategorija poduzeća. Podaci iz tablice 1. pokazuju kako je najveći pozitivan doprinos ostvaren od strane malih i srednjih poduzeća te mikro poduzeća, dok su velika poduzeća u značajnoj mjeri podbacila u ukupnom rezultatu jer su prijavila konsolidirani neto gubitak u visini od 84,8 milijuna kuna.

Tablica 15. Poslovanje poduzetnika prema veličini u 2015. i 2019. (iznosi u tisućama kuna)

Veličina	Broj poduzetnika						Konsolidirana dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	
	Svi (2015.)	Svi (2019.)	Dobitaši (2015.)	Dobitaši (2019.)	Gubitaši (2015.)	Gubitaši (2019.)	2015.	2019.
Mikro	1.633	1.792	1.174	1.293	459	499	-26.762	53.617

Mali		260		250		10		168.707
Srednji	24	29	23	24	1	5	61.087	114.930
Veliki	3	4	1	2	2	2	-22.159	-84.809
Ukupno	1.660	2.085	1.355	1.569	494	516	14.796	252.445

Izvor: FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja

1.2.2. Bruto domaći proizvod, investicije i robna razmjena

Veličina bruto domaćeg proizvoda (BDP) županije prilično je mala, čak i u hrvatskim okvirima. Prema podacima DZS-a Brodsko-posavska županija je u 2018. ostvarila svega 2,00 % udjela u ukupnom BDP-u RH, dok za usporedbu u ukupnom stanovništvu županija sudjeluje sa 3,4% udjela. Samo Ličko-senjska (0,85 %), Požeško-slavonska (0,98 %), Virovitičko-podravska (1,15 %) i Bjelovarsko-bilogorska županija (1,8 %) imaju manji udjel. Što se tiče dinamike rasta, ona je u razdoblju 2015. - 2018. bila snažnija nego na nacionalnoj razini.. Podaci DZS-a pokazuju kako je BDP Županije u tom razdoblju povećan kumulativno za 14,4 %dok je rast na razini RH iznosio 13,5 %, što znači da BPŽ ostvaruje nešto bolju dinamiku gospodarskog rasta od onog na nacionalnoj razini. Međutim, obzirom da BPŽ istovremeno bilježi veću stopu pada stanovništva od onog na nacionalnoj razini, konačni ishod je sve brži rast BDP-a po stanovniku. . BPŽ u 2018. bilježi razinu BDP-a po stanovniku od 59,1 % nacionalnog prosjeka, što je više od vrijednosti za 2014. godinu, kad je BDP po stanovniku iznosio 54,1 % nacionalnog prosjeka. Može se zaključiti kako županija sve više smanjuje zaostajanja za nacionalnom razinom prema BDP-u po stanovniku. Međutim, smanjenje zaostajanja je u većoj mjeri ostvareno kao posljedica smanjenja broja stanovnika, a nego povećanja županijskog BDP-a. Naime, dok je kumulativna stopa rasta BDP-a županije bila tek za 0,9 % veća od nacionalne razine, pad stope stanovništva bio je čak za 4,5 % veći nego na nacionalnoj razini u razdoblju 2015. - 2018. (-7,24 % na razini BPŽ-a, a -2,75 % na razini RH), iz čega je vidljiv dominantan utjecaj promjene broja stanovnika na kretanje BDP-a po stanovniku.

Tablica 16. BDP po stanovniku RH i BPŽ-a za razdoblje od 2015. do 2018. godine (u kunama)

	2015.	2016.	2017.	2018.	Stopa promjene 2018./2015.
Republika Hrvatska	80.718	84.171	88.986	92.389	14,5 %
Brodsko-posavska županija	44.212	46.468	50.175	54.625	23,50 %
Indeks BPŽ (RH=100)	54,8	55,4	56,4	59,1	

Izvor: Obrada autora temeljem podataka DZS-a

Prema razini BDP-a po stanovniku u 2018. godini, BPŽ se nalazi na 20. mjestu među županijama. Nižu razinu BDP-a po stanovniku ostvarila je samo Virovitičko-podravska

1.2.2.1. Investicije

Prema podacima FINA-e ukupne investicije poduzetnika u dugotrajnu imovinu u 2019. iznosile su 236,9 milijuna kuna. Osim što je riječ o relativno malom iznosu ulaganja (investicije čine svega 2,3 % ostvarenih prihoda), posebno zabrinjava što je tako nastavljen višegodišnji pad investicija poduzetnika. Za usporedbu, vrijednost investicija je u 2015. godini iznosila 433,3 milijuna kuna. Jedan od razloga

niske razine investicija je činjenica da tek jedan manji dio poduzetnika uopće investira. U 2019. godini svega 1,5 % svih poduzetnika koji su podnijeli godišnje izvješće FINA-i prijavilo je ulaganja u dugotrajnu imovinu. Isti udjel zabilježen je i u 2015. godini. Za usporedbu, prosječni udio na razini svih županija (ne uključujući grad Zagreb) iznosio je 3,3 %, što znači da je u BPŽ-u udio poduzetnika koji ulažu u ukupnom broju poduzetnika više nego dva puta manji od prosjeka svih županija.

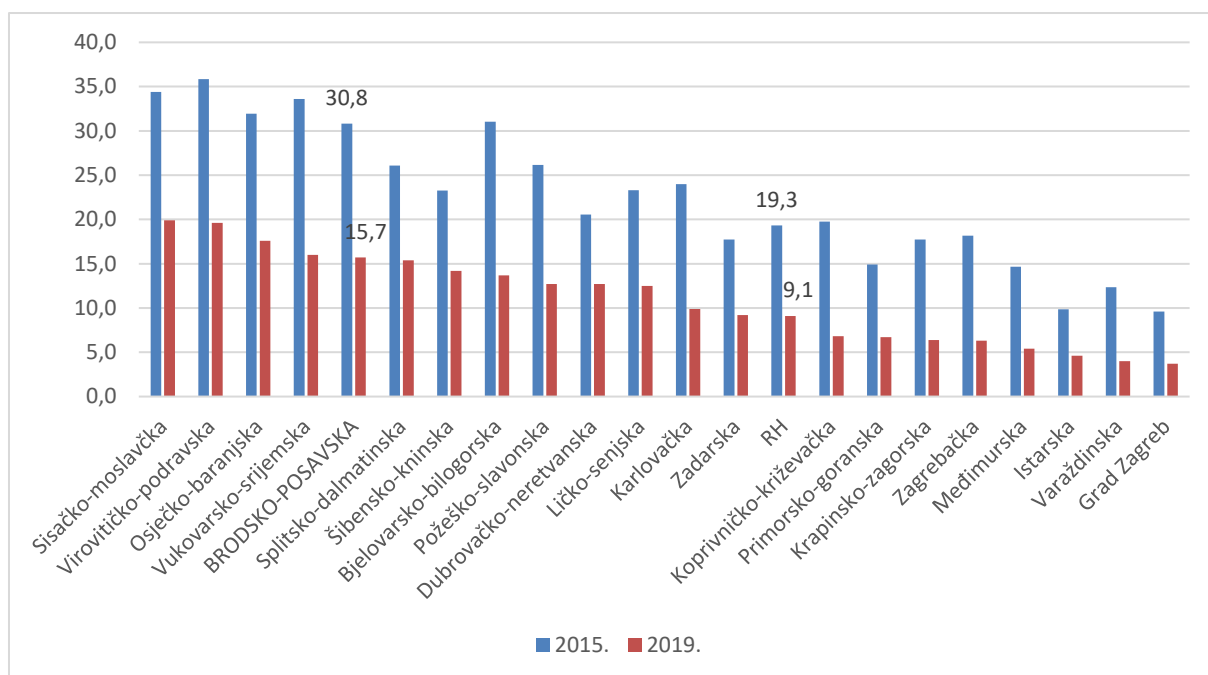
Prema podacima HNB-a u razdoblju 2002. - 2018. BPŽ je privukao ukupno 130,5 milijuna eura izravnih stranih ulaganja po čemu se nalazi na 14. mjestu među županijama. Najviše ulaganja odnosilo se na sektore proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme te na sektor proizvodnje prehrambenih proizvoda na koje otpada čak 73,4 % ukupnih ulaganja.

1.2.2.2. Robna razmjena

BPŽ bilježi snažno povećanje izvoza te postaje sve više izvozno orijentirana županija. Prema podacima DZS-a ukupna vrijednost robnog izvoza u 2019. iznosila je 2,39 milijardi kuna, dok je 2014. iznosila 1,3 milijarde kuna, što znači da je u svega pet godina robni izvoz povećan za čak 82,4 %. Za usporedbu, povećanje robnog izvoza na nacionalnoj razini je u istom razdoblju iznosilo 42,7 %. Zahvaljujući snažnom povećanju robnog izvoza, Županija posljednjih godina bilježi značajan suficit, izvoz je otprilike za 1/3 veći od uvoza. Najvažnija izvozna tržišta Brodsko-posavske županije su Njemačka (26,6 % izvoza), Italija (12,5 %) i Francuska (7,2 %). Prema podacima FINA-e o izvozu roba i usluga poduzetnika, glavni izvoznici su velika i srednja poduzeća na koje otpada oko 71 % ukupnog izvoza. Oni ujedno bilježe i najveće povećanje izvoza proteklih godina, a posebno srednje veliki poduzetnici.

1.2.3. Tržište rada i plaće

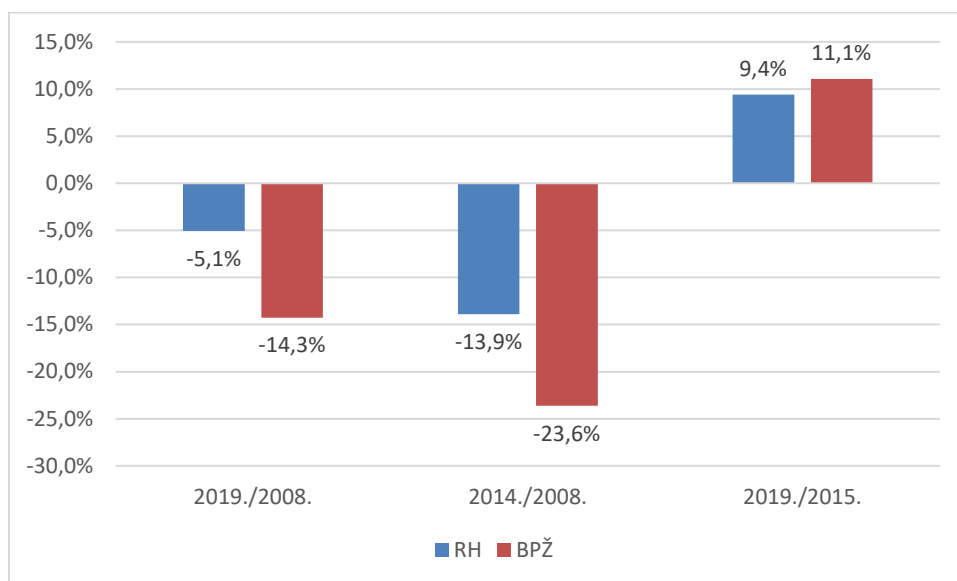
Županija i dalje bilježi lošiju situaciju na tržištu rada od prosjeka RH. U 2019. godini stopa nezaposlenosti prema podacima DZS-a u Županiji iznosila je 15,7 %, po čemu se nalazi na 17. mjestu među županijama. Istovremeno je stopa nezaposlenosti na razini RH iznosila 9,1 %. Pozitivno je da se u razdoblju od 2015. do 2019. godine tržište rada znatno oporavilo te je stopa nezaposlenosti na području Županije smanjena s 30,8 % na 15,7 %, što pokazuje da je riječ o vrlo snažnom oporavku. Međutim, smanjenje razine nezaposlenosti tek je djelomično bilo povezano s povećanjem gospodarske aktivnosti i otvaranjem novih radnih mjesta. Naime, broj zaposlenih se u razdoblju 2015.-2019. povećao za 3.546 osoba, dok je broj nezaposlenih osoba istovremeno pao za 7.638. Ovako velika razlika između broja novozaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih posljedica je značajnih migracija, odnosno iseljavanja radno aktivnog stanovništva s područja Županije nakon 2015.

Slika 4. Stopa nezaposlenosti u 2015. i 2019. po županijama (u %)

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće

Kada se gleda nešto dulje razdoblje, onda se može uočiti kako je u razdoblju 2008.-2019. županija zabilježila kumulativan pad broja zaposlenih od čak 14,3 %, što je znatno lošije nego u slučaju RH gdje je pad iznosio 5,1 %. Kao što se može vidjeti na sljedećoj slici ovaj pad je posljedica ogromnog gubitka radnih mjesta u razdoblju 2008. - 2014. kada je izgubljeno čak 9.787 radnih mjesta. Premda je u razdoblju 2015.-2019. broj zaposlenih povećan to je bilo nedovoljno da kompenzira ranije gubitke broja radnih mjesta. Slabija dinamika zapošljavanja na području županije u odnosu na nacionalni prosjek je vidljiva na sljedećoj slici.

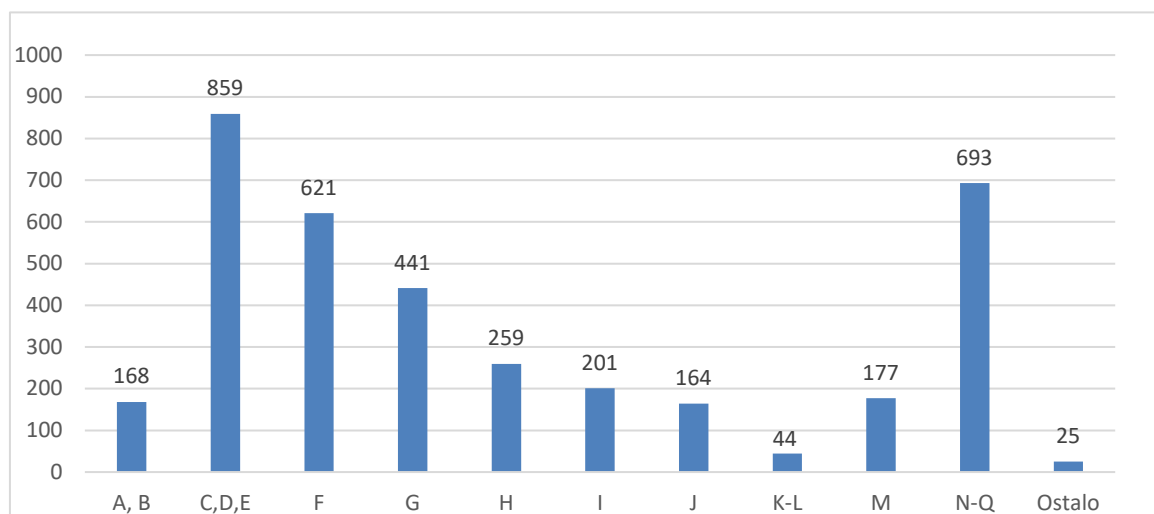

Slika 5. Promjena broja zaposlenih 2008. - 2019. (2008.=100)

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće

1.2.3.1. Struktura zaposlenih i plaće

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 31.3.2020. većina zaposlenih je u djelatnosti prerađivačke industrije (25,8 % svih zaposlenih), zatim trgovini (11,8 %), građevinarstvu (9,2 %), djelatnosti zdravstvene i socijalne skrbi (8,4 %), obrazovanju (7,9 %), javnoj upravi i obrani (6,8 %) te poljoprivredi (5,9 %). Sve ostale djelatnosti bilježe manje od 5 % udjela u ukupnoj zaposlenosti. U odnosu na nacionalni prosjek Županija bilježi znatno već udjel zaposlenih u prerađivačkoj industriji te u manjoj mjeri u građevinarstvu i poljoprivredi. S druge strane, znatno je niži udjel zaposlenih u trgovini, pružanju smještaja i ugostiteljstvu, stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, financijskoj djelatnosti te djelatnosti informacija i komunikacija. Pozitivno je da broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji od 2014. godine raste, iako po nešto nižoj stopi od ukupne razine zaposlenosti. Prema podacima DZS-a broj zaposlenih u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji je u razdoblju 2015. - 2019. povećan za 10,8 %, odnosno otvoreno je 744 nova radna mjesta. Druge važne djelatnosti po broju novih radnih mjesta su građevinarstvo (+621), trgovina (+441), prijevoz, skladištenje i veze (+259), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (+223) te pružanja smještaja i ugostiteljstvo (+201). S druge strane, najmanje povećanje zaposlenosti bilježi financijska djelatnost i poslovanje s nekretninama (+44), informacije i komunikacije (+164) te pravne osobe u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (+168). Može se zaključiti kako je povećanje broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji dobar pokazatelj oporavka ove djelatnosti nakon krize u razdoblju 2009.-2014., a što je očito vezano sa sve većom konkurentnošću tog sektora usprkos i dalje prisutnim problemima u pojedinim velikim poduzećima. Međutim, treba isto tako naglasiti da značajno povećanje broja zaposlenih bilježe i djelatnosti u kojima dominira javni sektor. Tako je u sektorima zdravstva i socijalne skrbi, obrazovanja i javne uprave u razdoblju 2015.-2019. zabilježeno 470 novozaposlenih osoba.

Slika 6. Promjena broja zaposlenih u pravnim osobama po djelatnostima u razdoblju 2015. - 2019.

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće

A, B – poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo i rudarstvo

C, D, E – prerađivačka industrija, opskrba el. energijom, plinom i vodom

F – građevinarstvo

G – trgovina

H – prijevoz i skladištenje

I – usluge smještaja i ugostiteljstvo

J – informacije i komunikacije

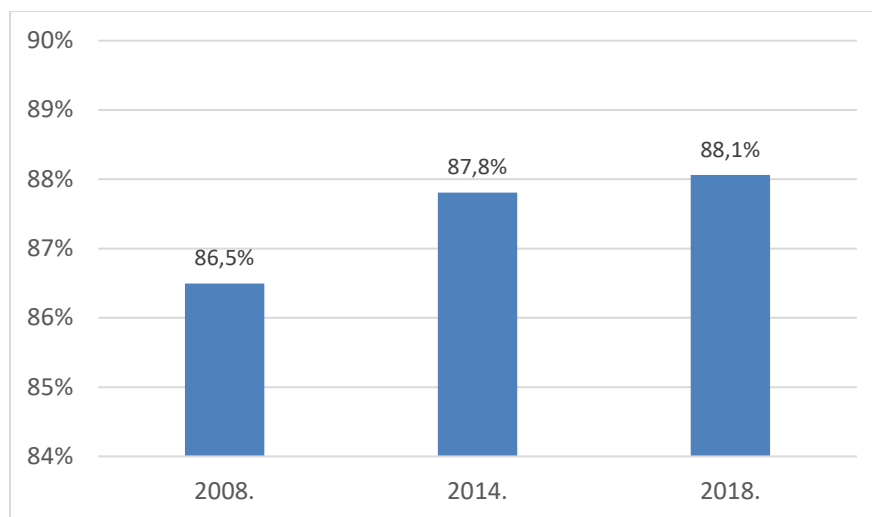
K-L – financijske djelatnosti i poslovanje s nekretninama

M – stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti

N-Q – administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, javna uprava i obrana, obrazovanje, zdravstvena zaštita i soc. skrb

Podaci HZZ-a o prijavljenim radnim mjestima u 2020. godini pokazuju kako je sektorska struktura potražnje za radnom snagom ostala uglavnom nepromijenjena u smislu da najviše radnih mjesta otvaraju poslodavci u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, javnoj upravi, zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju. Ipak, primjetan je pad prijavljenih novih radnih mjesta u većini djelatnosti. On je započeo u 2019. godini, a nastavio se, očekivano, u 2020. godini pod utjecajem krize.

Razina plaća u pravnim osobama i dalje je niža od prosječne na razini RH, ali se razlika polako smanjuje. Prema podacima DZS-a za 2018. prosječna neto plaća u pravnim osobama na području BPŽ-a bila je 11,9 % niža od nacionalnog prosjeka. U usporedbi s ostalim županijama, BPŽ se nalazi na 15. mjestu prema visini neto plaće, što je bolji rezultat nego u slučaju nekih drugih ekonomskih pokazatelja poput BDP-a po stanovniku. Ono što je posebno važno naglasiti je da povećanje plaća u BPŽ-u raste nešto bržom dinamikom nego na nacionalnoj razini pa dolazi do smanjenja jaza u visini plaća. U razdoblju 2014. - 2018. povećanje prosječne neto plaće u BPŽ-u iznosilo je 11,8 %, a na razini RH 11,5 %. Nešto je veća razlika, promatra li se dulji vremenski period. Tako se u razdoblju 2008. - 2018. bilježi povećanje prosječne neto plaće za 21,6 % u BPŽ-u, a na razini RH 19,4 %.

Slika 7. Razina isplaćenih neto plaća u pravnim osobama u BPŽ-u u odnosu na RH (RH=100 %)

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Zaposlenost i plaće

Prema podacima FINA-e najveće plaće u 2019. prijavili su poslodavci iz djelatnosti opskrbe el. energijom i plinom (23,8 % iznad županijskog prosjeka), zatim iz djelatnosti javne uprave i obrane (+21,9 %) te informacija i komunikacija (+19,7 %). S druge strane, najniže plaće bilježe sektori pružanja smještaja i ugostiteljstva (-42,9 %), financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (-32,5 %) te poslovanja nekretninama (-31 %).

1.2.3.2. Nezaposlenost

Nakon što je broj nezaposlenih dosegnuo svoj maksimum 2013. godine (17.912 osoba), od tada pa sve do 2020. bilježi se kontinuirani pad. Prema podacima HZZ-a u 2019. prosječan broj nezaposlenih osoba iznosio je 5.820. S ekonomskom krizom u 2020. bilježi se ponovno povećanje broja nezaposlenih osoba, te je u listopadu 2020. zabilježeno 6.837 osoba. Najveće apsolutno povećanje broja nezaposlenih na lokalnoj razini u odnosu na 2019. očekivano bilježi Slavonski Brod (+319 osoba). Zatim slijede Nova Gradiška (+84), Oriovac (+44) i Davor (+42).

Spolna struktura nezaposlenih osoba pokazuje kako žene i dalje dominiraju u ukupnom broju nezaposlenih. Prema podacima HZZ-a, u 2020. na žene se odnosilo ukupno 59 % svih nezaposlenih. U odnosu na 2014. godinu to je povećanje udjela za tri postotna boda. Ipak, kada se gleda dulje vremensko razdoblje, onda se bilježe pozitivni trendovi, budući da su 2008. žene činile čak 67 % od ukupnog broja nezaposlenih osoba.

Dobna struktura nezaposlenih pokazuje kako se sve više povećava udio osoba starijih od 50 godina. Tako se u razdoblju od 2014. do 2020. njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih povećao s 25,4 % na 30,8 %. Što se tiče udjela osoba mlađih od 30 godina, njihov udjel je prilično konstantan i kreće se na razini od oko 30 %. Međutim, može se primijetiti kako je u 2020. godini najveće relativno povećanje broja nezaposlenih zabilježeno upravo kod mladih osoba, što je izravna posljedica aktualne gospodarske krize i usporavanja procesa novog zapošljavanja.

Prema podacima HZZ-a o izlasku iz evidencije nezaposlenih temeljem zapošljavanja, u strukturi novozaposlenih dominiraju osobe sa završenom srednjom školom na koje se odnosi 68,9 % svih novozaposlenih u 2020. Nakon njih slijede osobe sa završenom osnovnom školom (13,5 %) te osobe sa završenim fakultetom i više (8,2 %) te s prvim stupnjem fakulteta, stručnog studija ili više škole (6,2 %). Podaci o prijašnjim godinama pokazuju kako je ovakva struktura obrazovanja novozaposlenih uglavnom stabilna kroz vrijeme, s vrlo malim promjenama koje se odnose na blagi pad udjela novozaposlenih sa završenom srednjom školom, a na povećanje udjela osoba sa završenim fakultetom i osnovnom školom.

Tablica 17. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u područjima poduzetništva i gospodarstva

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – poboljšanje poslovanja poduzetnika posljednjih godina, koje je praćeno povećanjem profitabilnosti, zaposlenosti te rastom plaća – sve veća uspješnost poslovanja mikro, malih i srednjih poduzeća – vrlo dobri rezultati prerađivačke industrije, naročito u pogledu povećanja zaposlenosti i izvoza – smanjuje se zaostajanje za nacionalnim prosjekom u pogledu BDP-a po stanovniku – snažan pad nezaposlenosti proteklih godina – postupno smanjenje zaostajanja za prosjekom RH u pogledu razine plaća – značajno smanjenje udjela žena u ukupnom broju nezaposlenih <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – ukupna razina poduzetničke aktivnosti je prilično niska – i dalje je prisutan nedostatak velikih tvrtki, svega 4 tvrtke u kategoriji velikih poduzeća, pri 	<ul style="list-style-type: none"> – povoljan prometni položaj olakšava transport roba – tradicija u određenim djelatnostima (metaloprerađivačka industrija) – pozitivni primjeri inozemnih ulaganja pokazuju da županija nudi mogućnosti uspješnog poslovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – kontinuirano jačati suradnju gospodarstva sa znanstvenim institucijama s ciljem povećanja inovativnosti županijskog gospodarstva – povećati ulaganja u obrazovne programe koji školuju kadrove za potrebe prerađivačke industrije – povećati aktivnosti na privlačenju novih ulagača, bilo iz drugih dijelova RH ili iz inozemstva – kontinuirano podržavati izvozna poduzeća, te poticati međusobnu suradnju poduzeća na području izvoza – nastaviti poboljšavati infrastrukturu postojećim poduzetničkim zonama – ojačati kapacitete potpornih poduzetničkih institucija i razviti aktivnu mrežu poduzetničkih potpornih institucija – aktivno poticati i pomagati sudjelovanje poduzetnika u svim potpornim programima

<p>čemu dio njih ima značajne poteškoće u poslovanju</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska produktivnost i profitabilnost gospodarstva - niska razina inovativnosti gospodarstva - rast BDP-a po stanovniku je u većoj mjeri posljedica iseljavanja stanovnika, nego povećanja BDP-a - slaba otpornost gospodarstva na krize (iskustvo prethodne krize iz 2009.) - vrlo mali broj poduzetnika ulaže u dugotrajnu imovinu, vrijednost investicija je izuzetno mala - mala razina i učinak inozemnih izravnih ulaganja - ispodprosječna razina plaća posebno u pojedinim djelatnostima 		
--	--	--

1.2.4. Glavne gospodarske djelatnosti

1.2.4.1. Prerađivačka industrija

Prema podacima DZS-a za 2017. godinu, prerađivačka industrija najvažnija je pojedinačna djelatnost s udjelom od 22,8 % u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (BDV). U odnosu na 2014. godinu kada je taj udjel iznosio 21 %, došlo je čak i do blagog povećanja što pokazuje kako prerađivačka industrija uspijeva održavati svoju važnost za Županiju. To potvrđuje i usporedba stope povećanja BDV-a u razdoblju 2014. - 2017. s nacionalnim prosjekom, gdje Županija bilježi veću stopu rasta od one na nacionalnoj razini (18,9 % naprema 10,4 %). Prema podacima FINA-e, poduzetnici iz prerađivačke industrije su u 2019. ostvarili čak 45,8 % ukupnih prihoda svih poduzetnika u Županiji te 60 % ukupne dobiti. Također, u razdoblju 2014. - 2019. povećali su prihode za 34,6 %, što je nešto veći porast prihoda od ukupnog gospodarstva koji je iznosio 28,8 %, što još jednom pokazuje kako se prerađivačka industrija razvija brže nego gospodarstvo u cjelini. Broj poduzetnika kontinuirano raste te je u razdoblju 2015. - 2019. povećan s 306 na 379, odnosno za 23,9 %. Također treba naglasiti kako zaposleni u prerađivačkoj industriji imaju 11,3 % više od prosječne plaće svih poduzetnika u županiji. S druge strane, dinamika rasta plaća u prerađivačkoj industriji je nezadovoljavajuća, budući da bilježi slabiji rast u odnosu na nacionalnu razinu, što utječe na njezinu smanjenu atraktivnost za zapošljavanje.

Važan doprinos prerađivačke industrije vidljiv je i u vanjskotrgovinskoj bilanci. Prema podacima FINA-e poduzetnici u ovoj djelatnosti ostvarili su višak izvoza roba i usluga u odnosu na uvoz u 2019. u vrijednosti 1,56 milijardi kuna, što predstavlja 81 % od ukupnog viška županijskog gospodarstva. U odnosu na 2015. taj je višak povećan za 30 %, što pokazuje da je izvozni dio prerađivačke industrije također vrlo uspješan. Valja također istaknuti kako je broj poduzeća izvoznika u prerađivačkoj industriji povećan sa 102 na 135, a otprilike svaki treći poduzetnik u djelatnosti je izvoznik.

1.2.4.2. Građevinarstvo

Podaci o djelatnosti građevinarstva pokazuju različite smjerove dinamike razvoja, ovisno o tome koji su aspekti poslovanja predmet analize. Podaci DZS-a o kretanju bruto dodane vrijednosti ukazuju na to da važnost djelatnosti građevinarstva blago opada. U razdoblju 2014. - 2017. udjel građevinarstva u ukupnom BDV-u Županije smanjen je sa 6,3 % na 6,2 %. Noviji podaci FINA-e potvrđuju da djelatnost i dalje bilježi slabije rezultate od ostalih. Prema podacima FINA-e za 2019. godinu, 297 poduzetnika iz djelatnosti graditeljstva ostvarilo je 1,2 milijarde kuna prihoda, što čini 11,6 % ukupnih prihoda gospodarstva Županije, dok je 2015. udjel građevinarstva u ukupnim prihodima poduzetnika iznosio 14,5 %. Nadalje, ostvarena dobit u istom razdoblju je stagnirala. Tek je broj poduzetnika koji su predali financijske izvještaje značajnije povećan, s 232 u 2015. na 297 u 2019. godini, a isto tako je značajno povećan broj zaposlenih, s 2.030 u 2016. na 2.704 u 2019. godini. Nadalje, broj poduzetnika koji su poslovali s dobiti povećao se sa 167 u 2015. na 218 u 2019. Još jedno pozitivno obilježje je snažno povećanje izvoza, budući da je vrijednost izvoza povećana s 38,3 u 2015. na 74,6 milijuna kuna u 2019. godini.

1.2.4.3. Trgovina, prijevoz i skladištenje

Podaci ukazuju na dinamičan razvoj sektora trgovine proteklih godina. Sektor trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane je u 2017. imao udjel u ukupnom BDV-u Županije 12,7 %, što je povećanje s 12,3 % koliko je iznosio u 2013. godini. Noviji podaci FINA-e o poslovanju poduzetnika pokazuju kako su poduzetnici u djelatnosti trgovine u razdoblju 2015. - 2019. znatno poboljšali svoje poslovanje. Ukupni prihodi su u navedenom razdoblju povećani za čak 71 %, a dobit za 137 %. Ipak, djelatnost i dalje ostaje niskoprofitabilna, s udjelom dobiti u ukupnim prihodima od oko 3,2 %, što je ispod županijskog prosjeka od 6,4 %. Slično tome, razina plaća u trgovini također je ispod županijskog prosjeka (-10,2 %), što nije nikakvo iznenađenje, s obzirom na sličnu situaciju i u ostalim županijama. S druge strane, stopa povećanja plaća prilično je velika. U razdoblju 2015. - 2019. prosječne plaće u trgovini rastle su 25 %. Nadalje, pozitivno je što broj zaposlenih u djelatnosti kontinuirano raste.

U sektoru prijevoza i skladištenja također se bilježi vrlo dobra dinamika prihoda poslovanja, međutim, profitabilnost i plaće su i dalje znatno ispod županijskog prosjeka. U razdoblju 2015. - 2019. prihodi poduzetnika povećani su za 38,7 %. Međutim, povećanje prihoda nije pratilo povećanje dobiti. Potpuno suprotno, konsolidirana dobit poduzetnika pala je s 23,6 milijuna kuna u 2015. na 17,5 milijuna kuna u 2019. Pozitivno je što broj poduzetnika u ovoj djelatnosti raste te je njihov broj u razdoblju 2015. - 2019. povećan za 33 %. Poduzetnici u ovoj djelatnosti sve više ostvaruju prihode od izvoza, koji je skočio s 39,6 milijuna kuna u 2015. na 85,1 milijun kuna u 2019. Kad je riječ o plaćama, one su kontinuirano ispod prosjeka Županije (čak 21,5 % u 2019.). Također, dinamika porasta plaća izrazito je slaba, budući da je u razdoblju 2016. - 2019. prosječna plaća povećana tek za 5,7 %.

1.2.4.4. Poljoprivreda i akvakultura

Udio poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u ukupnom BDV-u županije je u 2018. iznosio 9,6 %, što BPŽ svrstava na osmo mjesto prema visini udjela među županijama. Prema podacima iz ARKOD-a, na području županije je u ARKOD sustav na dan 31.12.2019. bilo upisano 65.357 ha.

Poljoprivredna gospodarstva (PG) Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska gospodarstva (95,8 %). U razdoblju 2015. - 2019. broj OPG-ova je pao za 5,8%. Ipak, od 2017. njihov broj opet raste, što je u skladu sa sve boljim ukupnim rezultatima u sektoru poljoprivrede.

Tablica 18. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema tipu

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Indeks 2019./2016.
Obiteljsko gospodarstvo	7.467	7.163	6.991	7.052	7.033	-5,81%
Obrt	138	128	129	129	129	-6,52%
Trgovačko društvo	90	80	79	77	86	-4,44%
Zadruga	14	10	10	10	10	-28,57%
Ostalo	8	8	9	7	9	12,50%
Ukupno gospodarstava BPŽ	7.717	7.389	7.218	7.277	7.342	-4,86%
Ukupno gospodarstava RH	178.747	170.515	164.458	167.676	170.662	-4,52%

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2019.)

Prema podacima iz ARKOD-a oko polovice poljoprivrednih gospodarstava obrađuje manje od tri hektara površine. Nakon toga slijedi kategorija gospodarstava koja obrađuju između 3 i 20 hektara, a na koje se odnosi 40,4 % svih gospodarstava. S druge strane, svega 8,5 % svih gospodarstava obrađuje površine veće od 20 hektara. Posljedica ovakve raspodjele je da 91,5 % svih poljoprivrednih gospodarstava obrađuje 35,3 % ukupne površine, dok 8,5 % obrađuje sve ostalo. U odnosu na nacionalni prosjek BPŽ ima nešto veći udjel PG-ova koji koriste površine između 20 i 100 hektara te između 100 i 1.500 ha, a manji udio PG-ova koji imaju površinu do 3 hektara, zatim između 3 i 20 hektara te više od 1.500 hektara.

Tablica 19. Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema površini

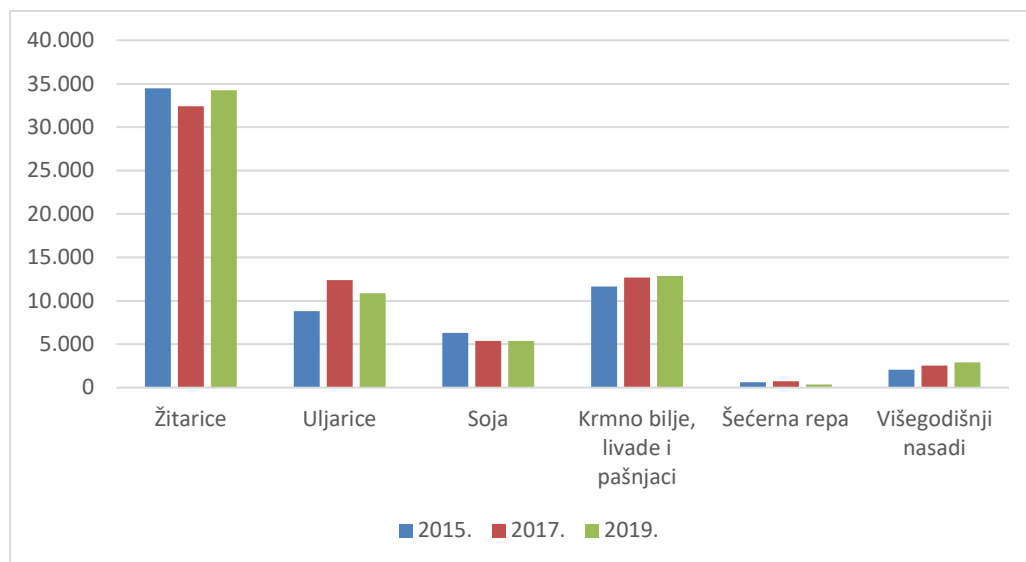
Veličina parcele	Broj PG-a	Udio u ukupnom broju PG-a	Ukupna površina (ha)	Udio u ukupnoj površini
< 3 ha	3.638	51,1 %	4.834,0	7,4 %
≥3 i <20	2.872	40,4 %	18.227,0	27,9 %
≥20 i <100	499	7,0 %	22.077,2	33,8 %
≥100 i <1.500	106	1,5 %	1.7598,8	26,9 %
≥1.500	1	0,01 %	2.619,0	4,0 %
Ukupno	7.116	100,00 %	65.357	100,0 %

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2019.)

Proces raspolaganja državnim zemljištem napreduje prilično sporo te i dalje postoje jedinice lokalne samouprave koje nemaju usvojen odgovarajući program. Do kraja 2019. u Ministarstvu poljoprivrede je od strane BPŽ zaprimljeno 26 Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, a suglasnost je dobilo 17 Programa. Od ukupno evidentiranih 43.879,37 ha državnog poljoprivrednog zemljišta na području 26 jedinica lokalne samouprave ukupno je na raspolaganje stavljeno 28.520,94 ha ili 64,99 %, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih 15.358,43 ha ili 35,01 %.

Aktivnosti na poboljšanju navodnjavanja na području Županije sve se više povećavaju. Pri tome sama Županija aktivno sudjeluje u podržavanju takvih ulaganja, za što je u proračunu za 2019. izdvojeno 18,7 milijuna kuna. Izgradnja sustava javnog navodnjavanja Orubica najveći je pojedinačni projekt u Brodsko-posavskoj županiji koji se gradi sredstvima EU fondova odnosno putem Mjere M04. Projektom se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina na području Općine Davor vodom iz rijeke Save.

Protoklih godina bilježi se povećanje poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD. Prema podacima iz ARKOD-a poljoprivredna proizvodnja u 2019. godini na području Brodsko-posavske županije odvijala se na 64.341,21 ha što je povećanje za 2.370,96 ha ili 3,82 % u odnosu na 2015. godinu. Najveća zasijanost poljoprivrednih površina u 2019. godini tradicionalno je zasijanost žitaricama na 34.265,64 ha (53,3 % ukupne površine), što je 567,81 ha ili 1,69 % više u odnosu na 2018. godinu⁴. Ipak, došlo je do blagog smanjenja površina pod žitaricama za 206 ha u odnosu na 2015. Proizvodnja uljarica bila je na 10.873,24 ha (16,9 % ukupne površine). Proizvodnja soje se odvijala na 5.365,95 ha što je za 595,86 ha ili 12,49 % više zasijanih površina u odnosu na prethodnu godinu. U odnosu na 2015. došlo je do značajnog povećanja površine pod uljaricama, za čak 2.051 ha odnosno za 23,2 %. Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 12.862,60 ha, a u ukupnim površinama participiraju s 19,99 %. U odnosu na 2015. došlo je do povećanja površine za 10,3 %. Od krmnih kultura najveća proizvodnja zabilježena je na djetelini i lucerni na 4.462,67 ha te kontinentalnim travnjacima na 1.541,12 ha. Primjetno je da se površine pod šećernom repom kontinuirano smanjuju te je od 2015. do 2019. zasijana površina smanjena za čak 45,4 %. Kod višegodišnjih nasada prijavljenih za izravna plaćanja primjetan je kontinuiran rast površina, koji je u razdoblju 2015. - 2019. iznosio 39,7 %. U 2019. godini površina pod prijavljenim višegodišnjim nasadima iznosila je 2.898,02 ha.

Slika 8. Zasijane poljoprivredne površine po kulturama, 2015. - 2019., u ha
Izvor: BPŽ

U Županiji djeluje više od 3.000 poljoprivrednih gospodarstava koja se bave voćarskom proizvodnjom na 2.704,72 ha u 2019. godini što je povećanje za 107,35 ha ili 4,13 % voćarskih proizvodnih površina

⁴ Razlika između ukupnih površina prikazanih u tablici br. 19 u odnosu na površinu 64.341,21 ha na kojoj se odvijala poljoprivredna proizvodnja prema podacima ARKOD iznosi 1015,79 ha odnosi se na poljoprivredne površine koje nisu upisane u ARKOD.

u odnosu na 2018. godinu. Od voćnih vrsta u odnosu na prethodnu godine najveće povećanje pod nasadima je kod lijeske (25,81 %) i oraha (6,85 %), dok je kod ostalih voćnih vrsta zabilježeno stagniranje ili blagi pad. Proizvodnja povrća u 2019. godine odvijala se na 500,86 ha ili 0,78 % površina prijavljenih za izravna plaćanja. Kod povrća se bilježi stagnacija, odnosno blagi pad za 30,36 ha ili 5,72 %, iako je procjena da je prijavljeno 30 % - 40 % od ukupne proizvodnje povrća na području Županije. Većina proizvodnje povrća odvija se na vanjskim površinama i okućnicama, dok ima i pozitivnih primjera plasteničke proizvodnje u Općinama Velika Kopanica, Garčin, Rešetari i Davor. Povećanje povrtlarske proizvodnje te poboljšanje kontinuiteta opskrbe tržišta trebalo bi se osigurati provedbom projekta Sustav navodnjavanja Orubica, koji obuhvaća 326 ha poljoprivrednih površina.

U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 399 fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima u 2019. godini zasnovali proizvodnju na 6.793,54 ha (10,4 % ukupne površine upisane u ARKOD), što je za 2.518 ha ili 58,9 % više površina nego u 2015. godini. Ovako snažno povećanje površine pod ekološkom proizvodnjom u velikoj je mjeri rezultat politike dodjele potpora koja osigurava veće potpore za ekološku proizvodnju, ali je dijelom i rezultat promjene potražnje na tržištu gdje se sve veći naglasak stavlja upravo na takav tip proizvodnje.

U razdoblju 2015. - 2019. evidentan je pad broja isporučitelja mlijeka (s 319 na 161) kao i količine isporučenog mlijeka (sa 14,4 na 12,1 milijun litara). Ipak, pozitivno je da je u 2019. nakon dugo vremena došlo do oporavka proizvodnje mlijeka u odnosu na prethodnu godinu (blago povećanje za 0,3 %). U svinjogojstvu se od 2017. godine bilježi blago povećanje broja svinja, dok broj uzgajivača i dalje pada. S druge strane, sve više raste broj uzgajivača ovaca kao i ukupan broj ovaca koji se u razdoblju 2015. - 2019. povećao za čak četiri puta te je u 2019. iznosio 35.446. Kod koza je taj porast bitno manji, ali je ipak prisutan.

Pozitivno je što se bilježi sve veća proizvodnja u ribnjačarstvu, ali, slično kao i kod nacionalne razine, prisutne su znatne međugodišnje varijacije. Ipak, u razdoblju 2015. - 2019. proizvodnja slatkododne ribe porasla je sa 154,8 tona na 224,6 tona, odnosno za 46 %. U 2019. godini proizvodnja u BPŽ-u je predstavljala 6 % ukupne hrvatske proizvodnje, što je i dalje prilično skromno.

Ukupno gledano, može se ocijeniti kako se posljednjih godina bilježe nešto povoljniji trendovi u poljoprivrednoj proizvodnji na području BPŽ-a, a što najbolje pokazuje i podatak o isplaćenim potporama Ministarstva poljoprivrede, koje su u 2019. bile veće za 15,2 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je povećanje na nacionalnoj razini iznosilo 5,02 %.

1.2.4.5. Obrtništvo i djelatnosti slobodnih profesija

Na području BPŽ-a u 2019. godini bilo je ukupno registrirano 2.175 obrta. U razdoblju 2015. - 2019. bilježi se blago povećanje broja obrta (2,1 % više). Najviše aktivnih obrta bavi se uslužnim zanatstvom (41,7 %), a slijede proizvodno zanatstvo (12,5 %) i trgovina (11,4 %). Ono što zabrinjava je primjetan pad obrta u proizvodnom zanatstvu (-11,1 %), ugostiteljstvu i turizmu (-18,7 %) te trgovini (-19,8 %). S druge strane, snažno raste broj obrta u uslužnom zanatstvu te u području zdravlja i ljepote.

Tablica 20. Cehovski ustroj u aktivnim obrtima od 2014.-2019.

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2019/2015
Proizvodno zanatstvo	306	285	281	274	272	-11,1 %
Uslužno zanatstvo	731	733	753	803	906	23,9 %

Ugostiteljstvo i turizam	284	255	250	240	231	-18,7 %
Trgovina	308	282	258	253	247	-19,8 %
Prijevoz osoba i stvari	227	218	227	221	218	-4,0 %
Ribarstvo i poljoprivreda	155	146	145	144	140	-9,7 %
Frizeri, kozmetičari, njega, fitness	120	119	120	136	161	34,2 %
UKUPNO	2.131	2.038	2.034	2.071	2.175	2,1 %

Izvor: Obrtništvo u brojkama, KNJIGA OBRITNIKA – članova HOK-a, 31. 12. 2019.

Posljednjih godina blago raste broj žena obrtnica. U 2014. godini od 5.935 ukupno zaposlenih 2.394 su bile žene, a u 2019. godini od 5.935 ukupno zaposlenih u obrtništvu bilo je 2.491 žena.

1.2.5. Poduzetnička potporna infrastruktura

Gospodarske zone

Na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 41 zona. Veličina i opremljenost zona znatno se međusobno razlikuje. Premda nema potpune evidencije broja tvrtki i zaposlenosti u zonama, prema dostupnim podacima vidljivo je da je u većini zona aktivan relativno mali broj tvrtki te da je isto tako zaposlen relativno mali broj radnika (izuzetak su dvije zone u Slavonskom Brodu u kojima djeluju tvrtke iz grupacije ili proizašle iz grupacije Đuro Đaković). Prisutno je nekoliko većih zona, površine veće od 50 ha (npr. Industrijski park Nova Gradiška, Industrijska zona Đuro Đaković, zona Rižino polje u općini Brodski Stupnik, Sjeverna gospodarska zona u općini Gornja Vrba), ali većinom dominiraju manje zone do 20 ha. Posebno značajan potencijal za budući razvoj gospodarstva ima lučko područje luke Slavonski brod, koje raspolaže površinom od 90ha te je u velikoj mjeri komunalno opremljeno. Većina zona planirana je za privlačenje proizvodnih djelatnosti. Međutim, broj tvrtki koji se bave proizvodnjom u njima je prilično mali, posebno kad je riječ o većim tvrtkama.

Poduzetničke potporne institucije

Na razini Brodsko-posavske županije ukupno su aktivne 4 poduzetničke potporne institucije (PPI): CTR(Centar za razvoj Brodsko-posavske županije)m zatim 2 lokalne razvojne agencije i 1 poduzetnički inkubator. Lokalne razvojne agencije su Razvojna agencija Grada Slavanskog Broda d.o.o. (RaSB) i Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. (IPNG) čiji su osnivači gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška. Poslovno-tehnološki inkubator djeluje u okviru Poslovno inovacijskog potpornog centra (BISC) koji se nalazi u sklopu IPNG-a.

Uz navedena 4 PPI-a, podršku na županijskoj i lokalnim razinama, u okviru svojih nadležnosti i raspoloživih financijskih sredstava, pružaju još Upravni odjel (UO) za gospodarstvo i poljoprivredu Brodsko-posavske županije i , JLS-ovi (općine i gradovi) direktno ili kroz komunalnu politiku, HGK Županijska komora Slavonski Brod, Obrtnička komora Brodsko-posavske županije te Udruženja obrtnika Slavanskog Broda i Nove Gradiške. Također, treba spomenuti i tri LAG-a na području županije (LAG Slavonska ravnica, LAG Zapadna Slavonija i LAG Posavina) koji također aktivno pomažu razvoju poduzetništva na području županije.

Tablica 21. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i razvojnih potreba u glavnim gospodarskim djelatnostima i poduzetničkoj potpornoj infrastrukturi

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – snažna izvozna orijentiranost prerađivačke industrije – snažan porast prihoda u trgovini, smještaju i ugostiteljstvu te informacijama i komunikacijama – pozitivni pomaci u određenim segmentima poljoprivredne proizvodnje (veće korištenje poljoprivrednih površina, veća proizvodnja određenih kultura, zaustavljen pad proizvodnje mlijeka, itd.) – relativno povoljna struktura poljoprivrednog zemljišta sa značajnim udjelom gospodarstava s većim poljoprivrednim površinama – intenziviranje aktivnosti u pogledu poboljšanja navodnjavanja – povećanje interesa poljoprivrednika za ekološku proizvodnju <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – slab porast plaća u prerađivačkoj industriji smanjuje njezinu atraktivnost za zaposlenike – slabo razvijen uslužni sektor, posebno u djelatnostima s višom dodanom vrijednosti (IKT, financijske usluge) – snažan porast zapošljavanja u javnom sektoru, uključujući i javnu upravu – sporo rješavanje pitanja raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem – i dalje primjetan nedostatak preradbenih kapaciteta poljoprivrednih proizvoda kao i logističke infrastrukture – premali udio povrtlarstva, a posebno plasteničke proizvodnje – smanjenje broja obrtnika u proizvodnom zanatstvu – spor razvoj poduzetničkih zona 	<ul style="list-style-type: none"> – prisutnost visokoobrazovnih institucija u županiji koje se mogu aktivno uključiti u suradnju s gospodarstvom – sve veće iskustvo i kapaciteti potpornih institucija – značajne poljoprivredne površine – pozitivni primjeri uspješnih ulaganja u pojedinim djelatnostima, a posebno u sektoru prerađivačke industrije – značajan broj poduzetničkih zona dostupnih za ulaganja 	<ul style="list-style-type: none"> – kontinuirano pomagati poduzećima u jačanju tehnološke opremljenosti u svim sektorima, a posebno u prerađivačkoj industriji – snažnije poticati razvoj poduzeća u području informacija i komunikacija, a posebno start-up poduzeća – što prije završiti proces raspolaganja poljoprivrednim površinama u državnom vlasništvu – nastaviti s ulaganjima u navodnjavanje poljoprivrednih površina – dodatno poticati razvoj povrtlarstva – nastaviti ulaganja u opremanje poslovnih zona i poboljšanje vještina zaposlenika u potpornim institucijama, posebno u pogledu privlačenja ulaganja

1.3. Okoliš, infrastruktura i promet

1.3.1. Kvaliteta okoliša, izloženost okolišnim rizicima i klimatskim opasnostima

1.3.1.1. Onečišćenje tla i zemljišta

Na području Brodsko-posavske županije šumska tla plavljena savskim vodama imaju značajno veći sadržaj teških metala od okolnih neplavljenih tala, a olovo i cink prelaze granične vrijednosti⁵. Uz teške metale, u poljodjelskom prostoru težak oblik tehnogeneze tla čini unošenje stabilnih organskih onečišćivača. U sastavu te skupine nalazi se nekoliko tisuća aktivnih tvari od pesticida do policikličkih aromatskih ugljikovodika. Stoga je za očekivati da i tla uz rijeku Savu na području Županije imaju povećan sadržaj teških metala u odnosu na druga tla.

Osim pretjerane uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi kao glavni izvori onečišćenja tla i zemljišta na području Županije prepoznati su erozivni procesi bujičnih vodotoka, promet na cestama koje nemaju riješenu odvodnju s pročišćavanjem površinskih voda ispranih s kolnika, funkcioniranje postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari te neodgovorno odlaganje otpada.

1.3.1.2. Onečišćenje zraka

Kvaliteta zraka na području Brodsko-posavske županije prati se na dvije mjerne postaje u sklopu državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka (Slavonski Brod-1 i Slavonski Brod-2).⁶

Rezultati kvalitete zraka u Slavanskom Brodu za 2018. godinu ukazuju na to da na području Brodsko-posavske županije postoji problem onečišćenja zraka. Zrak je 2018. godine bio prve kategorije (čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon), u odnosu na onečišćujuće tvari sumporov dioksid (SO₂), dušikov dioksid (NO₂), ugljikov monoksid (CO), benzen (C₆H₆) i prizemni ozon (O₃), no druge kategorije (onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon), u odnosu na onečišćujuće tvari sumporovodik (H₂S), lebdeće čestice (PM₁₀) i (PM_{2,5}) te benzo(a)piren (BaP) u česticama.

Tablica 22. Kategorije kvalitete zraka s mjernih postaja državne mreže BPŽ-a u 2018. godini

Zona	Županija	Mjerna mreža	Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar	Kategorija kvalitete zraka
HR 2	Brodsko-posavska županija	Državna mreža	Slavonski Brod-1	*SO ₂	I kategorija
				*NO ₂	I kategorija
				*H ₂ S	II kategorija
				* O ₃	I kategorija
				*PM _{2,5} (auto.)	II kategorija

⁵ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujna 2020., str. 58.

⁶ Na mjernoj postaji Slavonski Brod-1 obavlja se mjerenje koncentracije sumporovog dioksida (SO₂), dušikovog dioksida (NO₂), sumporovodika (H₂S), benzena (C₆H₆) i prizemnog ozona (O₃) automatskim mjernim uređajima te mjerenje koncentracije lebdećih čestica (PM₁₀) i (PM_{2,5}) referentnom gravimetrijskom metodom kao i mjerenje benzo(a)pirena (BaP) i metala (Pb, Cd, Ni i As) u česticama, dok se na mjernoj postaji Slavonski Brod-2 mjeri sumporov dioksid (SO₂), ugljikov monoksid (CO), sumporovodik (H₂S) te koncentracija lebdećih čestica (PM₁₀) i (PM_{2,5}).

				PM _{2,5} (grav.)	II kategorija
				PM ₁₀ (grav.)	II kategorija
				Pb u PM ₁₀	I kategorija
				Cd u PM ₁₀	I kategorija
				Ni u PM ₁₀	I kategorija
				As u PM ₁₀	I kategorija
				BaP u PM ₁₀	II kategorija
				*benzen	I kategorija
			Slavonski Brod-2	**SO ₂	I kategorija
				*CO	I kategorija
				PM ₁₀ (grav.)	II kategorija
				PM ₁₀ (auto.)	II kategorija
				PM _{2,5} (grav.)	II kategorija
				H ₂ S	II kategorija
				*benzen	I kategorija

Izvor: Izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2018. godinu, str. 75/76

* uvjetna ocjena - obuhvat podataka manji od 85 %

** obuhvat manji od 75 %

Prema Izvješću o stanju kvalitete zraka na području Brodsko-posavske županije u 2018. godini uzroci onečišćenja zraka u Slavonskom Brodu su višestruki i ne mogu se pripisati samo jednom izvoru. Rafinerija nafte Brod svakako je bila dominantan izvor onečišćenja sumporovodikom godinama. No od incidenta i eksplozije u listopadu 2018. godine Rafinerija je prvo radila smanjenim kapacitetom, da bi zatim pogon za preradu nafte prestao s radom. U 2020. godini započela je plinifikacija Rafinerije nafte Bosanski Brod.

Prema podacima iz Registra onečišćavanja okoliša (ROO)⁷, u 2019. godini, na području Brodsko-posavske županije najveći udio u ukupnoj emisiji onečišćujućih tvari u zrak odnosio se na ugljikov dioksid CO₂ (99,93 %), zatim na dušikov dioksid NO₂ (0,5 %) i ugljikov monoksid CO (0,2 %), dok su se lebdeće čestice (PM₁₀) emitirale u manjim količinama (<0,1 %).

Tablica 23. Količine ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak (kg/god) u Brodsko-posavskoj županiji za 2019. godinu

Šifra	Onečišćujuća tvar	Količina ispuštanja (kg/god)	Zastupljenost ispuštanja (%)
202	Oksidi dušika izraženi kao dušikov dioksid (NO ₂)	9.573,54	0,05
203	Ugljikov monoksid (CO)	3.988,15	0,02
204	Ugljikov dioksid (CO ₂)	19.486.405,26	99,93

⁷ Vlasnici i/ili korisnici nepokretnih izvora onečišćavanja zraka dužni su sukladno Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša (Narodne novine 87/15) dostaviti podatke o emisijama onečišćujućih tvari u okoliš u Registar onečišćavanja okoliša (ROO).

501	Čestice (PM ₁₀)	497,00	< 0,01
-----	-----------------------------	--------	--------

Izvor: Pregled podataka na razini županija za 2019. godinu, MZOE, 2020., str.90

Prijavljene emisije onečišćujućih tvari u zrak u najvećoj mjeri potječu od djelatnosti registriranih kao proizvodnja slada, distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom, opskrba parom i klimatizacija, proizvodnja alata, djelatnosti bolnica, gradnja cesta i autocesta te lijevanje željeza. Djelatnosti koje su također zastupljene u ukupnoj emisiji onečišćujućih tvari u zrak su pomoćne usluge u šumarstvu, proizvodnja ostalih proizvoda od drva, proizvoda od pluta, slame i pletarskih materijala te štavljenje i obrada kože; dorada i bojenje krzna.

1.3.1.3. Onečišćenje voda

Na području Brodsko-posavske županije ispitivanje kakvoće rijeke Save kao najvećeg i najvažnijeg vodotoka kontrolira se u okviru nadzornog monitoringa koji vrše Hrvatske vode na pet mjernih postaja. Prema Izvješću o stanju površinskih voda 2018. uočeno je vrlo loše ekološko stanje na četiri mjerne postaje: Sava nizvodno od Slavanskog Broda - Ruščica, Sava uzvodno od Slavanskog Broda – Migalovci, Sava nizvodno od utoka Vrbasa - Slavonski Kobaš, Sava uzvodno od utoka Bosne – uzvodno od Slavanskog Šamca dok je na mjernoj postaji Sava uzvodno od utoka Vrbasa – Davor, ekološko stanje površinskih voda ocijenjeno dobrim. Prema ispitivanjima kakvoće vode, vode rijeke Save pripadaju II vrsti vode (tekuće vode koje mogu biti malo onečišćene organskim i anorganskim hranjivim tvarima, malo povećane primarne produkcije i raspona koncentracije otopljenog kisika) prema propisanim vrijednostima što se tiče bioloških pokazatelja, dok su odstupanja prema višoj kategoriji onečišćenja voda uočena kod mikrobioloških pokazatelja, hranjivih tvari, koncentracije mineralnih ulja, a povremeno i režima kisika. Rezultati ispitivanja kakvoće vode koja se obavljaju na ostalim, većim vodotocima na području Županije, ukazuju na povećanu koncentraciju hranjivih tvari, mikrobioloških pokazatelja, ali i režima kisika dok se biološki parametri ne prate.

U skladu s Planom upravljanja vodnim područjem 2016. - 2021., sva vodna tijela nalaze se u dobrom kemijskom stanju, osim vodnih tijela Orljava i Kikovac zbog ustanovljene koncentracije žive i njezinih spojeva iznad dozvoljenih graničnih vrijednosti. Budući da je ukupno stanje površinskih vodnih tijela na području Županije odraz kemijskog i ekološkog stanja proizlazi da je uzrok vrlo lošeg ukupnog stanja zapravo vrlo loše ekološko stanje, dok je kemijsko uglavnom dobro. Kemijsko i količinsko stanje podzemnih vodnih tijela na području Županije ocijenjeno je dobrim.

Kao glavni izvori onečišćenja voda u Brodsko-posavskoj županiji identificirani su komunalni ispusti kojima se u vodotoke ispuštaju nepročišćene otpadne vode naselja, industrijskih pogona, farmi, klaonica, individualnih septičkih jama, kao i raspršeni izvori onečišćenja s poljoprivrednih površina, te divljih i neuređenih odlagališta.

1.3.1.4. Zaštita od poplava

Rizik od poplava na prostoru Brodsko-posavske županije relativno je visok zbog prirodnog smještaja Županije u nizini rijeke Save, koje je ujedno i područje najugroženije poplavama. Prema Glavnom provedbenom planu obrane od poplava, područje Županije nalazi se unutar sektora D – Srednja i Donja Sava, a obuhvaća Branjeno područje 2: Područje maloga sliva Brodska Posavina, te Branjeno područje 4: Područje maloga sliva Šumetlica - Crnac na području Nove Gradiške. Za oba branjena područja izrađeni su provedbeni planovi obrane od poplava.

Iako se na područjima oba sliva godišnje provode aktivnosti zaštite od poplava poput rekonstrukcija nasipa, uređenja potoka, redovitog održavanja nasipa (košnje, popravci itd.), uklanjanja nanosa, sanacije erozije i drugih aktivnosti, ekstremne klimatske prilike, poput nepredvidljivih izmjena od izrazito suhih do jako vlažnih godina te ekstremne količine padalina, utječu na učestalost poplava na području Županije pri čemu nerijetko dolazi do poplavlivanja naselja, prometnica i poljoprivrednih površina, ali i do pojave klizišta u brdskim dijelovima. Prema procjenama Hrvatskih voda najveći dio Brodsko-posavske županije nalazi se u zoni malog rizika od poplava, dok se fluvijalne ravnice uz sama vodena tijela nalaze u zoni velike opasnosti od poplava. Poplavna područja uglavnom su uz vodotok Save i to uz dijelove koji nisu branjeni obrambenim nasipima, te prostore u savskoj inundaciji. Nešto manja područja plavljenja nalaze se uz vodotoke i kanale: Orljava, istočni lateralni kanal Jelas-polja, zapadni lateralni kanal i vodotok Biđ. Veličina branjenog područja Brodsko-posavske županije je 68.857 ha ili 34 % ukupne površine Županije. Od ukupnih površina 7.722 ha ili oko 3,8 % površine Županije ugroženo je poplavnim vodama.

1.3.1.5. Otpad

Sustav gospodarenja otpadom u Brodsko-posavskoj županiji ima za cilj smanjenje količine otpada, a temelji se na sprječavanju nastanka otpada i uspostavi učinkovitog sustava odvojenog sakupljanja otpada koji se odgovarajuće oporabljuje. U 2019. godini je na području Županije organiziranim sakupljanjem otpada bilo obuhvaćeno 99,8 % stanovništva⁸, a sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada obavljalo je 7 komunalnih društava⁹.

Na području Županije nalaze se tri odlagališta komunalnog otpada (Davor Bačanska u Općini Davor, Šagulje-Ivik u Novoj Gradiški i Vijuš-jug u Slavonskom Brodu). Ako se promatra razdoblje 2017. - 2018., ukupno odložene količine otpada na odlagališta u Brodsko-posavskoj županiji su se smanjile sa 47.449 tona u 2017. godini na 36.172 tona u 2018. godini.

Tablica 24. Ukupno odložene količine otpada na odlagališta u 2017. i 2018. godini

Naziv odlagališta	JLS	Upravitelj	Ukupno odložene količine otpada u 2017. (t)	Ukupno odložene količine otpada u 2018. (t)
Davor Bačanska	Davor	Komunalac Davor d.o.o. za komunalne usluge	25.149	20.215
Šagulje-Ivik	Nova Gradiška	Odlagalište d.o.o. za upravljanje odlagalištem komunalnog otpada	5.799	5.625
Vijuš-jug	Slavonski Brod	Komunalac d.o.o., Slavonski brod	16.501	10.331
Ukupno (sva odlagališta)			47.449	36.172

⁸ Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, studeni 2020., str.27

⁹ Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom za Brodsko-posavsku županiju - Prikaz stanja za 2019. godinu, Službeni Vjesnik, br.15/2020.

Izvor: Izvješće o komunalnom otpadu za 2017. godinu, HAOP i Izvješće o komunalnom otpadu za 2018. godinu, MZOE

No, još uvijek se najveće količine komunalnog otpada upućuju na odlagališta, te se nedovoljne količine otpada upućuju na oporabu. Tako je u 2018. godini, 94,4 % komunalnog otpada predano odlagalištima, a samo 5,5 % upućeno je na oporabu, što ukazuje na negativan trend u odnosu na 2017. godinu kad je 85,9 % bilo predano odlagalištima, a 10,5 % upućeno na oporabu¹⁰. Prema izvješćima o komunalnom otpadu za 2017. i 2018. godinu udio ostalih vrsta otpada u sakupljenom komunalnom otpadu Županije padao je s 23 % u 2017. na 21 % u 2018. godini. U odvojeno sakupljenom komunalnom otpadu u 2018. godini najviše je bilo otpada od papira i kartona, glomaznog otpada i biootpada¹¹. JLS-ovi u kojima se provodi odvojeno sakupljanje biootpada iz komunalnog otpada su Nova Gradiška i Slavonski Brod.

Na području Županije predviđena je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Šagulje“ na lokaciji Kovačevac i Mašić, gdje se planira prikupljanje otpada Brodsko-posavske, Požeško-slavonske i dijelova Sisačko-moslavačke županije. Na području Brodsko-posavske županije predviđena je izgradnja jedne pretovarne stanice (PS Slavonski Brod)¹². Proveden je postupak javne nabave za usluge izrade studijsko-projektne dokumentacije za izgradnju RCGO Šagulje¹³, dokumentacije za pretovarne stanice¹⁴ te dokumentacije o nabavi¹⁵. 2019. godine potpisani su Ugovori s odabranim ponuditeljima za sve tri grupe predmeta nabave¹⁶. Kroz izradu predviđene Studije izvedivosti detaljnije će se definirati sadržaji i tehnologija planiranog Regionalnog centra za gospodarenje otpadom.

Grad Slavonski Brod ima dva izgrađena reciklažna dvorišta, Općine Gornja Vrba, Davor, Oprisavci i Garčin po jedno, dok je Grad Nova Gradiška otvorio svoje reciklažno dvorište na odlagalištu Šagulje – Ivik. Na području BPŽ-a postoje problemi vezani za divlja odlagališta. Pored aktivnih odlagališta postoji i veći broj nekontroliranih „divljih“ odlagališta. Ponegdje se radi o manjim količinama najčešće glomaznog otpada, dok neka „divlja“ odlagališta zauzimaju značajnije površine. Ne postoji procjena broja takvih odlagališta¹⁷.

1.3.1.6. Prirodna baština

Na području Brodsko-posavske županije zaštićeno je 9 prirodnih područja, od kojih su 4 posebna rezervata – dva šumske vegetacije i dva ornitološka, 4 značajna krajobraza (od kojih se Sovsko jezero s površinom od 1,92 hektara nalazi na području Brodsko-posavske županije) i Park prirode Lonjsko polje, koji krajnjim istočnim dijelom ulazi u Brodsko–posavsku županiju i pod državnom je razinom zaštite.

¹⁰ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujan 2020., str. 23.

¹¹ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujan 2020.

¹² Na području Sisačko-moslavačke županije predviđene su tri pretovarne stanice (PS Kutina, PS Novska i PS Sisak). Na području Požeško-slavonske županije predviđene su dvije pretovarne stanice (PS Požega, PS Pakrac).

¹³ Studija izvedivosti, idejno rješenje, dokumentacija za postupak procjene utjecaja na okoliš, geodetske i druge podloge, idejni projekt, projektna prijava za EU financiranje.

¹⁴ Idejni, glavni i izvedbeni projekti sa svim potrebnim dozvolama i građevinskim dozvolama.

¹⁵ Tenderi za sve radove, opremu i usluge za RCGO Šagulje i sve pretovarne stanice.

¹⁶ Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom za Brodsko-posavsku županiju Prikaz stanja za 2019. godinu

¹⁷ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujan 2020., str. 23.

Tablica 25. Zaštićena područja Brodsko-posavske županije

R.br.	Kategorija zaštite	Naziv zaštićenog područja
1.	Park prirode	Lonjsko polje (1990.)
2.	Posebni rezervat šumske vegetacije	Prašnik (1965.)
3.	Posebni rezervat šumske vegetacije	Muški bunar (1963.)
4.	Posebni ornitološki rezervat	Jelas Ribnjaci (1995.)
5.	Posebni ornitološki rezervat	Bara Dvorina (1987.)
6.	Značajni krajobraz	Gajna (1990.)
7.	Značajni krajobraz	Jelas Polje (1995.)
8.	Značajni krajobraz	Pašnjak Iva (2010.)
9.	Značajni krajobraz	Sovsko jezero (1989.)

Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije - Natura Slavonica

Na području Brodsko-posavske županije, nalazi se ukupno 17 područja ekološke mreže Natura 2000 od kojih su 2 područja očuvanja značajnih za ptice (POP): Donja Posavina i Jelas polje te 15 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS): Lonjsko polje, Dvorina, Gajna, Južni Dilj, Šume na Dilj gori, Pričac-Lužani, Davor livade, Sava nizvodno od Hrušćice, Jelas polje s ribnjacima, Lonđa; Glogovica i Breznica, Psunj, Vlakanac-Radinje, Orłjava, Banićevac i Orłjavica. Obuhvat administrativnih granica Brodsko-posavske županije zadire i na jedno vjerojatno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove - Suhe livade kod Sinlija.

Tablica 26. Ključna obilježja, razvojni potencijali i razvojne potrebe u području okoliša

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – ukupno odložene količine svih vrsta otpada u BPŽ-u se smanjuju – planirana je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Šagulje“ i PS Slavonski Brod <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – šumska tla uz rijeku Savu na području Županije imaju povećani sadržaj teških metala u odnosu na druga tla – problem onečišćenja zraka u Slavonskom Brodu (zrak je druge kategorije u odnosu na onečišćujuće tvari) 	<ul style="list-style-type: none"> – očuvana bogata prirodna baština i zaštićeni dijelovi prirode – ruralni dijelovi nezagađeni industrijom – očuvana prirodna baština povezana s bogatom kulturnom baštinom resurs je za razvoj održivog turizma – ulaganje u ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> – osiguranje većeg stupnja zaštite tla, vode i vegetacije od onečišćenja – prepoznavanje prirodnih resursa kao izvora za razvoj – izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Šagulje“ i pretovarnih stanica – povećanje odvojenog sakupljanja komunalnog otpada u JLS-ovima – izgradnja reciklažnih dvorišta – provođenje mjera obrane od poplava – saniranje divljih odlagališta

<p>sumporovodik, lebdeće čestice te benzo(a)piren)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vrlo loše ekološko stanje površinskih voda – visok rizik od poplava uz vodena tijela (Sava) – na području županije ne postoji Centar za gospodarenje otpadom – postoje aktivna divlja odlagališta otpada 		
--	--	--

1.3.2. Vodna i energetska infrastruktura

1.3.2.1. Vodoopskrba i odvodnja

Sustav javne vodoopskrbe

Brodsko-posavska županija je bogata obnovljivim zalihama podzemnih voda. U istočnom dijelu Brodsko-posavske županije, u širokom pojasu uz rijeku Savu, nalaze se vodonosnici koji s obzirom na količine i vrlo visoku kakvoću pripadaju i u strateške zalihe podzemnih voda Republike Hrvatske.¹⁸ Za potrebe opskrbe vodom stanovništva, koriste se izvorišta vode: Sikirevci s planiranim kapacitetom od 1.000 l/s, izvorište/crpilište Jelas gdje se danas zahvaća cca 250 l/s, izvorište/crpilište Davor, gdje se zahvaća 70 l/s, dok izvorište Lužani trenutno nije u funkciji već se čuvaju kao potencijalni izvori u trećoj zoni sanitarne zaštite¹⁹.

Na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini postoje dva javna isporučitelja vodnih usluga Vodovod d.o.o. Slavonski Brod i Vodovod d.o.o. Zapadne Slavonije čija djelatnost uključuje aktivnosti vodoopskrbe. Osim ova dva isporučitelja, na području Županije djeluje i Đakovački vodovod d.o.o. koji opskrbljuje naselja Vrpolje i Čajkovci.

Tablica 27. Organizacija javne vodoopskrbe u Brodsko-posavskoj županiji

Naziv javnih isporučitelja vodnih usluga	Grad/Općina
Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	Slavonski Brod, Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Donji Andrijevići, Garčin, Gornja Vrba, Gundinci, Klakar, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Sibinj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Velika Kapanica, Vrpolje
Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o.	Nova Gradiška, Cernik, Dragalić, Rešetari, Gornji Bogičevci, Okučani, Stara Gradiška, Davor, Staro Petrovo Selo, Nova Kapela, Vrbje
Đakovački vodovod d.o.o.	Naselja Vrpolje i Čajkovci

Izvor: Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša BPŽ-a

¹⁸ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujna 2020., str. 68.

¹⁹ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije na okoliš, knjiga 1, Eko Invest d.o.o., rujna 2020., str. 73

Opskrbljenost stanovništva vodom na području Županije, u razdoblju od 2016. do 2019. godine se povećala s 58,3 % u 2016. godini kada je broj priključenih stanovnika iznosio 92.371, na približno 62,0 %, u 2019. godini, kada je na sustav javne vodoopskrbe spojeno 98.367 stanovnika.

Tablica 28. Podaci o priključenosti stanovništva Brodsko-posavske županije na javnu vodoopskrbu

Godina	Broj stanovnika	Javna vodoopskrba		
		Broj vodovoda	Broj priključenih stanovnika	% priključenosti na javnu vodoopskrbu
2016.	158.575	3	92.371	58,3
2017.	158.575	3	92.371	58,3
2018.	158.575	2	98.367	62,0
2019.	158.575	2	98.367	62,0

Izvor: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopisi 2016. – 2019.

Međutim, postotak priključenosti stanovništva Brodsko-posavske županije na javnu vodoopskrbu od 62,0 % drugi je najniži postotak od svih županija. To znači da je u 2019. godini BPŽ prema postotku priključenosti stanovništva na javnu vodoopskrbu na 20. mjestu od ukupnog broja županije²⁰. To je još vidljivije usporedi li se s prosjekom RH od 91,5 %.

Veliki dio vodoopskrbnog sustava Vodovoda Slavonski Brod je izgrađen, a pokrivenost sustavom vodoopskrbe na uslužnom području iznosi oko 90 %. Dio udaljenih slabije naseljenih naselja na sjevernom dijelu uslužnog područja nije pokriven sustavom vodoopskrbe (područje Općina Bukovlje, Brodski Stupnik i Podcrkavlje) dok je na istočnom dijelu dio vodoopskrbne mreže u izgradnji ili su izrađeni glavni projekti i u postupku je izdavanje Građevinskih dozvola. U 2017. godini izgrađeni su magistralni vodoopskrbni cjevovodi Beravci - Vrpolje i magistralni cjevovod kroz naselje Velika Kopanica. Planirani radovi na daljnjoj izgradnji sustava vodoopskrbe uključuju izgradnju magistralnog cjevovoda na zapadnom dijelu uslužnog područja kojim se će osigurati dodatni dovod i kapaciteti za opskrbu praktički cijelog postojećeg sustava vodoopskrbe na području Slavanskog Broda (uz izgradnju sustava distributivnih cjevovoda u okolnim naseljima te uz izgradnju sustava vodoopskrbe u manjim naseljima na sjevernom dijelu uslužnog područja).

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Na području Brodsko-posavske županije u 2019. godini djelovala su 2 javna isporučitelja vodnih usluga čija djelatnost obuhvaća odvodnju otpadnih voda. Na uslužnom području Vodovoda d.o.o. Slavonski Brod, sustav odvodnje izgrađen je u gradu Slavanskom Brodu, općinama Brodski Stupnik, Garčin, Donji Andrijevići, Oriovac, Slavonski Šamac i Vrpolje. Pokrivenost sustavom odvodnje na tom području je 2017. godine iznosila 57 %. Najveća izgrađenost i pokrivenost bila je na području Grada Slavanskog Broda i kod okolnih gravitirajućih naselja. Za potrebe pročišćavanja otpadnih voda izgrađen je UPOV s III. stupnjem pročišćavanja. Izgrađeni UPOV jedan je od prvih projekata koji je financiran iz EU fondova. Priključenost stanovništva na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na uslužnom području iznosila je 40 %, a najveća je priključenost bila na području Grada Slavanskog Broda gdje je 77 %

²⁰ 21 sveukupno (20 županija + grad Zagreb).

stanovništva bilo priključeno na javni sustav. Nakon Slavanskog Broda slijedila je Općina Bukovlje s priključenosti od oko 10 %. Od ostalog područja u općinama Klakar, Podcrkavlje i Sibinj priključenost je bila manja od 5 %. S obzirom na to da je kapacitet izgrađenog UPOV-a Slavonski Brod (80.000 ES) značajno veći od stvarnog kapaciteta (oko 35.000 ES) u projektu Brod 2 predviđeno je spajanje sustava odvodnje na postojeći sustav i pročišćavanje otpadnih voda na UPOV Slavonski Brod.

Na području Vodovoda Zapadna Slavonija na lokaciji Prvča su se 2018. godine otpadne vode s područja Nove Gradiške ispuštale bez pročišćavanja. Od 2017. do 2019. na tom se području provodio projekt Razvoj vodno-komunalne infrastrukture Nova Gradiška - Faza II, gdje se izgradila kanalizacijska mreža s pripadajućim objektima te novi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s III. stupnjem pročišćavanja u Starom Petrovom Selu kapaciteta 800 ES.

Prema podacima iz Registra onečišćavanja okoliša za 2017. i 2018. godinu broj prijavljenih ispusta otpadnih voda u Brodsko-posavskoj županiji, ispuštenih iz ispusta obveznika u promatranom se razdoblju povećao (sa 60 u 2017. na 72 u 2018.) dok je broj ispusta komunalnih otpadnih voda iz sustava javnih odvodnji ostao isti (2) kao i broj fizikalno – kemijsko-bioloških postupaka kojima se voda tretirala (1)²¹. Gledajući ukupne količine ispuštenih komunalnih otpadnih voda u Brodsko-posavskoj županiji u 2018. godini (7,733.480,00 m³/god) 91,97 % otpadnih voda bilo je tretirano fizikalno – kemijsko-biološkim postupcima, dok je 8,03 % bilo ispušteno bez pročišćavanja²².

1.3.2.2. Sustav energetske opskrbe

Elektroenergetika

Elektroenergetsku infrastrukturu na području Brodsko-posavske županije čine dijelovi prienosnog sustava Republike Hrvatske (dalekovodi 110kV) i županijska distribucijska mreža. Na području Brodsko-posavske županije djeluje HEP Slavonski Brod, dok HEP Vinkovci pokriva općine Slavonski Šamac, Gundinci i Sikirevci. Prijenosna mreža na području Županije podijeljena je između Prijenosnog područja Zagreba i Osijeka. Visokonaponska prienosna elektroenergetska mreža na području Županije sadrži dva naponska nivoa 220 kV i 110 kV koji su u nadležnosti Hrvatskog Operatora prienosnog sustava (HOPS). Prijenosni sustav na 220 kV sastoji se od dva paralelna nadzemna voda koji samo prolaze istočnim dijelom Županije, a od TS 220/110 kV Đakovo vode u BiH. Istočni 220 kV vod pušten je pod napon 35 kV i služi za elektroopskrbu Babine Grede, sve do izgradnje 110 kV Đakovo-Županja. Prema podacima iz Izvješća o stanju u prostoru BPŽ-a 2009. - 2013. duljina dalekovoda 220 kV iznosila je 35,4 km, odnosno 14,53 % dok je duljina dalekovoda 110 kV iznosila 208,2 km, odnosno 85,47 % udjela u prienosnoj mreži. U 110 kV naponskoj razini izgrađene su građevine za transformaciju električne energije – trafostanice TS 110/35 kV Slavonski Brod 1, TS 110/35 kV Slavonski Brod 2, TS 110/35 kV Nova Gradiška te TS 110/20/10 Donji Andrijevići²³.

U kategoriji planiranih elektroenergetskih sustava na području Brodsko-posavske županije, ugrađenih u novi Prostorni plan BPŽ-a, su plinska termoelektrana - toplana (TE-TO) Slavonski Brod, trase priključnog dalekovoda DV 2x400 kV TE-TO Slavonski Brod na postojeći DV 400 kV TS Žerjavinec – TS Ernestinovo te dalekovoda DV 2x220 (110) kV TE - TO Slavonski Brod — TS 220/110 kV Đakovo.

²¹ Tablica 30. u Prilogu.

²² Tablica 31. u Prilogu.

²³ Prema Izvješću o stanju u prostoru BPŽ-a 2009.-2013., Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a, studeni 2013.

Plinoopskrba

Na području Brodsko-posavske županije ne postoje objekti u funkciji proizvodnje plina - plinska polja, niti je predviđena njihova izgradnja, tako da se cjevovodnim transportom pokrivaju potrebe opskrbe Županije. Postojeći plinoopskrbni sustav Brodsko-posavske županije obuhvaća magistralni i distribucijski rasplet zemnog plina. Zamjenu ukapljenog naftnog plina zemnim u Novoj Gradiški omogućila je izgradnja magistralnog plinovoda Novska - Nova Gradiška.

Prema Izvješću o stanju u prostoru BPŽ-a za 2009. - 2013., duljina magistralnih plinovoda na području Županije iznosi 160 km što čini 21 % ukupne županijske mreže plinovoda, dok duljina distribucijskih plinovoda iznosi 612 km što čini 79 % ukupne županijske mreže. Prema podacima Županijske razvojne strategije BPŽ-a do 2020., 75 % ukupnog stanovništva Županije opskrbljeno je plinom, što predstavlja relativno dobru opskrbljenost. Plinoopskrbni sustav podijeljen je na dva distribucijska područja – Brod plin d.o.o. koji u svojoj nadležnosti ima oko 493 km plinske mreže te Plin-projekt d.o.o. koji u svojoj nadležnosti ima 299,62 km plinske mreže.

Magistralni plinovodi koji prolaze prostorom Županije su: Kutina - Slavonski Brod DN 600/75, Slobodnica - Donji Miholjac DN 800/75, BS Seoce - MRČ Nova Kapela DN 200/75, Nova Kapela - Požega DN 300/50, OPČS Slobodnica - MRČ Slavonski Brod DN 400/50, PČ Slavonski Brod - MRS Slavonski Brod DN 150/50, Našice - Slavonski Brod DN 300/50, Slavonski Brod - Vinkovci DN 400/50, magistralni plinovod za MRS Nova Gradiška DN 200/50, produktovod Slobodnica - Bosanski Brod DN 400/50 i magistralni plinovod Slavonski Brod - Našice DN 150/50.

Zbog povećanih potreba Prostornim planom Brodsko-posavske županije²⁴ planirana je izgradnja novih magistralnih plinovoda na području Županije, Slobodnica - Sotin (75 bara), Slobodnica - Bosanski Brod (75 bara) te Okoli - Slobodnica, kao i spojni plinovod za MRS Novu Gradišku (50 bara) i odvojni plinovod za MRS Slavonski Brod istok.

Naftni sustav

Na području Brodsko-posavske županije nalaze se cjevovodi za transport te područja za skladištenje nafte. Prema Izvješću o stanju u prostoru 2009. - 2013. postojeći sustav za transport sirove nafte na području Brodsko-posavske županije čine: magistralni naftovod Đeletovci - Ruščica (u duljini od 28 km), magistralni naftovod Beničanci - Ruščica (u duljini od 17 km), otpremna postaja Ruščica te Jadranski naftovod (JANAF). Naftni terminal u Ruščici²⁵ služi za prihvat sirove nafte iz naftnih polja Beničanci i Đeletovci te utovar na riječne tankere u pravcu Siska.

Dionica međunarodnog magistralnog naftovoda JANAF pruža se duž autoceste A3, a njegovi dijelovi koji se nalaze na području Županije su: dionica Sisak - Slavonski Brod (u duljini 84 km), dionica Slavonski Brod – Sotin (22km) te dionica Slavonski Brod – Bosanski Brod (6 km)²⁶. Na lokaciji prespojne postaje JANAF, na lokaciji Općine Garčin izgrađen je Terminal Slavonski Brod koji se prema Prostornom planu BPŽ-a iz 2020. godine planira proširiti, a privremeno isključivo ima funkciju čvorne odnosno prespojne i mjerne stanice naftovoda.

²⁴ Prostorni plan Brodsko-posavske županije, 5.izmjene i dopune, pročišćeni tekst. Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije, br. 45/20.

²⁵ Predratnog kapaciteta od 20.000 m³, a trenutno tek 200 m³.

²⁶ Izvještaj o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije za 2009. - 2013., Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a, studeni 2013.

Novim Prostornim planom BPŽ-a planirana je izgradnja naftovoda Kutina - Slavonski brod, naftovoda PEOP te međunarodnog produktovoda JANAF-a na pravcima od Terminala Slavonski Brod na istok, zapad i jug.

Obnovljivi izvori energije

Brodsko-posavska županija usmjerena je na poticanje korištenja obnovljivih izvora energije. Posljednjim izmjenama i dopunama Prostornog plana Brodsko-posavske županije iz 2020. godine, omogućena je izgradnja postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, unutar građevinskih područja naselja i izdvojenom građevinskom području, instalirane snage do uključivo 3 MW²⁷, kao i postrojenja, instalirane električne snage od 3 MW-15 MW²⁸. Izvan građevinskog područja naselja, omogućena je izgradnja postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, instalirane električne snage do uključivo 3 MW. Postrojenja se mogu graditi kao samostalne cjeline u sastavu građevine za poljoprivrednu proizvodnju, plastenike, staklenike i farme, kao što su postrojenja za kogeneraciju koja koriste otpadne tvari iz procesa proizvodnje za potrebe proizvodnje toplinske i električne energije, ali i kao samostalne građevine/ postrojenja za korištenje obnovljivih izvora, instalirane električne snage do uključivo 3 MW²⁹. 5. izmjenama i dopunama Prostornog plana BPŽ dozvoljeno je i postavljanje solarnih kolektora i/ili fotonaponskih ćelija na krovove i pročelja zgrada unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja svih namjena.

Prema podacima u Registra obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Registar OIEKPP) Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, na području BPŽ-a realizirano su ili su u nekoj fazi realizacije 222 sunčane elektrane na građevinama ukupne snage 2,86 MW. Većinom su to manje sunčane elektrane male snage.

S obzirom na prirodni potencijal Brodsko-posavska županija ističe se energetske potencijalom biomase. Od toga je najviše prepoznata poljoprivredna biomasa iz ostataka uzgojnih kultura i stočarstva, zatim šumska biomasa te biorazgradivi dio otpada iz drvne, prehrambeno-prerađivačke industrije ili komunalnog otpada³⁰. Prema podacima iz Registra OIEKPP, na području BPŽ-a izgrađeno je 5 elektrana na biomasu električne snage 12,62 MW, te toplinske snage 13,2 MW. Isto tako, izgrađeno je još jedno postrojenje električne snage 0,99 MW. koje je navedeno pod ostalo³¹.

²⁷ Postrojenja snage do uključivo 3 MW su: postrojenja za proizvodnju električne energije iz sunčeve energije (solarna elektrana), postrojenja za proizvodnju električne energije iz bioplina i biomase, postrojenja za preradu otpadnih tvari u svrhu proizvodnje električne energije i toplinske energije, elektrane na tekuća biogoriva i geotermalne elektrane. Postrojenja se mogu graditi u zonama gospodarske namjene definirane u PPUO/G i označene kao I ili I1 ili iznimno K3.

²⁸ Postrojenja snage od 3 MW-15 MW su: postrojenja za proizvodnju električne energije iz bioplina i biomase, elektrane na tekuća biogoriva, elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, geotermalne elektrane, solarne elektrane, elektrane na ostale obnovljive izvore. Točne lokacije i lokacijski uvjeti za navedena postrojenja definiraju se u kartografskim prikazima i odredbama za provođenje PPUO/G.

²⁹ Ukoliko su ista označena i planirana na kartografskim prikazima PPUO/G-ova.

³⁰ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije do 2020. godine na okoliš, Eko Invest, kolovoz 2018., str.132.

³¹ Ne pripada u ostale vrste postrojenja kao što su sunčane elektrane, hidroelektrane, vjetroelektrane, elektrane na biomasu, geotermalne elektrane, elektrane na bioplina, elektrane na tekuća biogoriva, elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda te kogeneracije.

Prema dostupnim podacima raspoloživi prirodni potencijal energije vjetra na području Županije, u pogledu ekonomske iskoristivosti, gotovo je neznatan³². Isto tako, dosadašnja istraživanja pokazala su kako je potencijal za izgradnju malih hidroelektrana na području Brodsko-posavske županije vrlo malen³³. No, postoje potencijali geotermalne energije s obzirom na smještaj Županije u Panonskom bazenu, kao i potencijali u proizvodnji bioplina i tekućih biogoriva iz stajskog gnoja te uzgoj energetskih poljoprivrednih kultura, s obzirom na činjenicu da je Brodsko-posavska županija poljoprivredno orijentirana.

Županija na svom području potiče i projekte energetske učinkovitosti koji se najvećim dijelom odnose na energetske obnovu zgrada javne namjene odnosno na poboljšanje energetske učinkovitosti u odgojno-obrazovnim, kulturnim i zdravstvenim ustanovama kojima je Županija vlasnik ili osnivač. Akcijskim planom energetske učinkovitosti Brodsko-posavske županije 2020. - 2022. definirana je politika povećanja energetske učinkovitosti na području Brodsko-posavske županije za planirano razdoblje. U tom periodu planirana je provedba 20 mjera energetske učinkovitosti u javnom sektoru što će u konačnici rezultirati uštedama energije te smanjenjem emisija CO².

Tablica 29. Ključna obilježja, razvojni potencijali i razvojne potrebe u području vodne i energetske infrastrukture

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – Županija je bogata obnovljivim zalihama podzemnih voda – opskrbljenost stanovništva vodom na području Županije se povećava (s 58,3 % na 62 %) – izgrađena plinska termoelektrana-toplana Slavonski Brod – relativno dobra opskrbljenost stanovništva plinom <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – na 20. mjestu od ukupno 21 županije prema stupnju priključenosti na javnu vodoopskrbu – nedovoljna pokrivenost stanovništva sustavom odvodnje otpadnih voda – nedovoljan broj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> – povoljni uvjeti za korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa) – poticanje korištenja obnovljivih izvora energije kroz nacionalne i programe EU-a – poticanje mjera energetske učinkovitosti kako bi se smanjila potrošnja energije u javnim zgradama i domovima građana 	<ul style="list-style-type: none"> – proširenje vodovodne mreže – nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava odvodnje – izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i postizanje višeg stupnja pročišćavanja na uređajima – povećanje plinifikacijske mreže na području županije – povećati korištenje obnovljivih izvora energije

³² Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije do 2020. godine na okoliš, Eko Invest, kolovoz 2018., str.133.

³³ Strateška studija utjecaja nacrta prijedloga Županijske razvojne strategije Brodsko-posavske županije do 2020. godine na okoliš, Eko Invest, kolovoz 2018., str.134.

1.3.3. Prometna povezanost i mobilnost

Cestovni promet

Cestovni promet je važna sastavnica ukupne prometne infrastrukture Brodsko-posavske županije i njezinog boljeg integriranja u prometni sustav države, ali i poboljšanja unutaržupanijske prometne povezanosti. Mrežu cesta u Županiji čini 125,10 km autocesta (14,05%), 137,60 km državnih cesta (15,09%), 447,66 km županijskih cesta (49,10%) i 198,43 km lokalnih cesta (21,76%). Gustoća cesta je 450 m/km² ili 0,45 km/km². U Republici Hrvatskoj autoceste čine 5,31% cestovne infrastrukture, državne ceste 26,85%, županijske ceste 35,49% te lokalne ceste 32,35%, dok je gustoća cesta 0,47 km/km².

Na području Županije postoji sedam cestovnih graničnih prijelaza, od kojih su tri u kategoriji stalnog međunarodnog graničnog prijelaza I. kategorije, jedan u kategoriji graničnog prijelaza II. kategorije te tri u kategoriji privremenih kontrolnih točaka na državnoj granici.

Glavno obilježje prometnog sustava Županije je povoljan prostorno-prometni položaj jer njime prolaze značajni europski prometni koridori. To je prvenstveno dionica koridora X (posavskog) kao dio prometnog pravca između Europe i Azije. U okviru njega smještena je trasa autoceste A3 koja povezuje Republiku Sloveniju i Republiku Srbiju, a prolazi kroz Brodsko-posavsku županiju. Županijom osim horizontalnih, prolaze i dva transverzalna prometna pravca europske važnosti. To je cestovni koridor na trasi državne ceste DC5 (Virovitica – Daruvar – Pakrac - Stara Gradiška) te složeni prometni koridor na trasi državne ceste DC7 (Beli Manastir – Osijek – Đakovo - Slavonski Šamac). To je ogranak V.c prometnog koridora preko kojeg prostor Srednje Europe ima pristup prostoru i lukama južnog Jadrana.

Stanje cestovne mreže u Županiji, kako u pogledu prometno-tehničkih elemenata tako i u pogledu stanja kolničke konstrukcije je loše. Podaci o stanju kolnika županijskih i lokalnih cesta iz Prometnog Masterplana funkcionalne regije Istočna Hrvatska za 2018. godinu pokazuju da je na području Brodsko-posavske županije 27 % cestovne mreže ocijenjeno ocjenama 3 do 5, gdje ocjena 5 predstavlja najlošiju kvalitetu. Stanje kolnika županijskih cesta pokazuje da 23 % cestovne mreže ima ocjenu 3 do 5 što je nešto bolje u odnosu na lokalne ceste, gdje je oko 37 % cestovne mreže ocijenjeno ocjenama 3 do 5. Ocjenom 0, što predstavlja kolnike bez oštećenja, odnosno do 30 % površine kolnika koji imaju lokalna oštećenja, nije ocijenjen niti jedan km županijskih i lokalnih cesta na području BPŽ-a. Odnosno ocjenom 0 ocijenjeno je 0 % cestovne mreže što pokazuje da je većina kolnika cestovne mreže oštećena te je potrebna sanacija. Zadnjih nekoliko godina ipak je došlo je do poboljšanja na cestovnoj mreži, prvenstveno zbog povećanih ulaganja za održavanje i sanaciju.

No problemi postoje. Na cestovnoj mreži Brodsko-posavske županije nedovoljna je povezanost prostora južno od autoceste kao i povezanost brdskog dijela Županije. Loše je stanje kolnika postojećih cesta i to naročito lokalnih cesta te postoji problem opterećenja županijske ceste 4158, koja je paralelna s autocestom i to ponajviše kamionskim prometom.

Razvoj cestovne mreže na području Županije usmjeren je na modernizaciju postojeće mreže s ciljem povećanja protočnosti i sigurnosti prometa, te na izgradnju novih prometnica kojima bi se brže i kvalitetnije povezalo područje Županije s ostalim dijelovima Hrvatske. Na području BPŽ-a Hrvatske ceste planiraju sljedeće zahvate na mreži državnih cesta: Istočna vezna cesta u Slavonskom Brodu, Južna obilaznica Nove Gradiške, brza cesta Požega - Brestovac Požeški - Staro Petrovo Selo (autocesta A3), cesta Pleternica - Lužani te brza cesta granica Mađarske – Virovitica – Okučani - granica BiH.

Broj automobila na području Županije općenito raste, iako se BPŽ ubraja među županije s niskom stopom motoriziranosti (283 automobila na 1000 stanovnika), što odražava kupovnu moć obitelji. Broj

osobnih vozila u Brodsko-posavskoj županiji od 2014. do 2018. porastao je za 6.267 vozila odnosno 11,5 %. Sigurnost cestovnog prometa prikazana kao zbroj nastradalih i broj poginulih u prometnim nesrećama u Brodsko-posavskoj županiji od 2016. - 2018. pokazuje da je prema podacima MUP-a broj nesreća, kao i broj nastradalih i poginulih u prometnim nesrećama u stagnaciji ili u blagom padu.

Linijski javni prijevoz putnika na području Brodsko-posavske županije organiziran je i nekoliko poduzeća obavlja tu djelatnost³⁴. Na području Županije nalazi se 230 autobusnih stajališta. Javni gradski prijevoz organiziran je na području Grada Slavenskog Broda, a koncesionar javnog gradskog prijevoza putnika TERZIĆ BUS prevozi putnike na linijama prema Brodskom Vinogorju i Podvinju. Autotaxi prijevoz također postoji u Slavonskom Brodu. Planom održive urbane mobilnosti urbanog područja Slavonski Brod, projektom financiranog iz EU fondova, koji se provodi od 2018. godine započete su pripreme aktivnosti u dijelu koji se odnosi na uvođenje sustava integriranog prijevoza putnika na području Slavenskog Broda.

Željeznički promet

Kroz područje Republike Hrvatske prolaze tri paneuropska prometna koridora, od kojih dva (X i Vb) čine okosnicu željezničke infrastrukture u smjeru od istoka prema zapadu, odnosno od sjeveroistoka prema jugozapadu. Posavskim prometnim koridorom položena je i glavna magistralna dvokolosječna pruga Tovarnik - Novska. Pruga je elektrificirana, uređena tako da omogućava brzine do 160 km/h. U zoni naselja Strizivojna/Vrpolje na glavnu magistralnu prugu veže se magistralna pomoćna željeznička pruga MP13 Strizivojna/Vrpolje - Slavonski Šamac - državna granica BiH, koja je dio značajnog prometnog koridora koji povezuje srednju Europu s južnim Jadranom. Promatrana pruga je elektrificirana. Od ostalih pruga na trasu glavne magistralne pruge vežu se dvije, odvojak iz Slavenskog Broda do Bosanskog Broda, te u Novoj Kapeli odvojak za Pleternicu. Na prostoru županije postoje dva željeznička prijelaza u kategoriji stalnih međunarodnih graničnih prijelaza I. kategorije. Duljina međunarodne priključne pruge u županiji iznosi 230,733 km, a duljina lokalne pruge iznosi 7,718 km, odnosno ukupno 238,451 km.

Zračni promet

Na prostoru Brodsko-posavske županije postoji jedno sportsko letjelište „Jelas“ kod Slavenskog Broda te 15 poljoprivrednih letjelišta. Dio poljoprivrednih letjelišta ima asfaltnu uzletno-sletnu stazu (u zoni oko Nove Gradiške), manji dio ima uzletno-sletne staze od pijeska, dok najveći dio ima travnate uzletno-sletne staze. Sportsko letjelište „Jelas“ upisano je u upisnik letjelišta kao letjelište kategorije D. Namjena sportske zračne luke je sportsko zrakoplovstvo te prihvat poljodjelskih zrakoplova ukupne težine do 5.700 kg i maksimalne dužine manje od 9,0 metara. Posljednjim izmjenama i dopunama Prostornog plana BPŽ-a, kao građevina zračnog prometnog sustava od važnosti za Republiku Hrvatsku, unesena je zračna luka 2.C kategorije unutar gravitacionog područja Slavenskog Broda, čiju lokaciju je potrebno utvrditi planiranom Studijom optimalnosti lokacija: Zona Slobodnica, Slavonski Brod i Garčin.

Riječni promet

³⁴ Slavonija Bus d.o.o. Velika Kopanica, Autoprometno poduzeće d.d. Požega i Autotrans d.o.o. Cres članovi grupe Arriva, Autoprijevoz Davor d.o.o. Davor i Čazmatrans promet d.o.o član grupe Čazmatrans-Nova.

Rijeka Sava važna je za Brodsko-posavsku županiju jer predstavlja unutarnji međudržavni plovni put koji protječe Županijom u ukupnoj duljini od 174,70 km, od čega vodni put IV klase iznosi 46,74 km, dok vodni put III. klase iznosi 128 km. Klase plovnosti rijeke Save nedostatne su za cjelogodišnje odvijanje plovidbe, a podaci iz Prometnog Masterplana funkcionalne regije Istočna Hrvatska pokazuju da je navedeno rezultat nestandardiziranosti održavanja plovnog puta. Osim većih pristaništa, na rijeci Savi postoje i mjesta za pristajanje malih plovila i čamaca, te prijelazi rijeke skelom kod Babine Grede i Svilaja.

Slavonski Brod jedna je od četiri unutarnje luke Republike Hrvatske. Nalazi se oko 4 kilometra južno od samoga grada. Luka Slavonski Brod značajna je kako za Republiku Hrvatsku tako i za Županiju, a značajna je i za Bosnu i Hercegovinu, jer se nalazi na državnoj granici i blisko je povezana s cestovnim i željezničkim vezama na koridoru Vc. Osim toga, Luka Slavonski Brod je i ulazna luka u Europsku uniju. Premda je u svom poslovanju trenutno usmjerena na prijevoz sirove nafte do luke Sisak koja prvenstveno služi potrebama Rafinerije Sisak. Prometovanje putnika zanemarivo je u odnosu na teretni promet. Većina tereta je tranzitni, s malim udjelom međunarodnog i tuzemnog prometa. Luka Slavonski Brod druga je po količini rukovanog tereta. Ima otvorena tovarišta na kojima se vrši pretovar pijeska i šljunka. Površina lučkog područja luke Slavonski Brod iznosi približno 90 hektara, pa osim operativnog dijela, ima potencijal za razvoj gospodarske zone što bi doprinijelo razvoju intermodalnosti i logistike luke. Luka Slavonski Brod trenutno je u procesu značajnih infrastrukturnih ulaganja koja će uvelike pridonijeti boljem pozicioniranju luke na tržištu tereta, posebno u pogledu kontejnerskog prometa.

Biciklistički promet

Brodsko-posavska županija nalazi se na Državnoj glavnoj biciklističkoj ruti u smjeru DG2 koja prolazi kroz Slavonski Brod, pod imenom Savska ruta. Biciklističke rute na području BPŽ-a mogu se podijeliti na tri dijela: zapadni dio (Nova Gradiška), središnji dio (Slavonski Brod zapad) i istočni dio (Slavonski Brod istok). Na području Brodsko-posavske županije postoji ukupno 31 biciklistička ruta ukupne duljine 808,1 km, od čega u zapadnom dijelu 15 biciklističkih ruta ukupne duljine 285,1 km, u središnjem dijelu 8 ruta ukupne duljine 189 km te u istočnom dijelu 8 ruta ukupne duljine 334 km. Na području Grada Slavonskog Broda tijekom 2019. godine donesen je plan o izgradnji pješačko-biciklističkih staza. Tim planom predviđena je izgradnja nove biciklističke infrastrukture u duljini oko 45 km na području Grada Slavonskog Broda. Od ponuda cikloturističkih usluga Brodsko-posavska županija ima sustav javnih bicikla (eng. *bike-sharing*) u Slavonskom Brodu koji, međutim, ne funkcionira dobro.

Infrastruktura za električna vozila

Prema podacima iz prosinca 2020. godine, na području Brodsko-posavske županije postoji šest punionica za vozila na električni pogon. Od toga se četiri nalaze na području Grada Slavonskog Broda. Prva punionica otvorena je 2016. godine u Vukovarskoj ulici kod ulaza u Tvrđavu Brod. Druga, kod trgovačkog centra Colosseum, na adresi J.Rimca 7. Dok je 2020. puštena u pogon treća, brza DC/AC punionica na lokaciji u Vukovarskoj ulici uz već postojeću punionicu. U 2021. godini planira se uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost izgradnja još jedne punionice, na lokaciji novoizgrađenog parkirališta u Ulici Josipa Jurja Strossmayera. U Slavonskom Brodu postavljeni su i Teslini Superchargeri. Osam stanica za punjenje dostupno je non-stop na na APIOS-ovoj benzinskoj postaji u Gospodarskoj ulici 11, smještenoj na istočnom ulazu u grad. Radi se o najnovijoj generaciji punionica na kojima mogu puniti samo Teslini automobili. Preostale dvije punionice na području

županije nalaze se u Novoj Gradiški (Trg kralja Tomislava) i na Odmorištu Dragalić Jug na autocesti A3. I električni automobili su zaživjeli u županiji. Grad Slavonski Brod je 2020. godine postao vlasnik električnog automobila marke Hyundai KONA. Godinu ranije, 2019., Grad je kupio polovni električni automobil BMW i3.

Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom

Digitalna infrastruktura u Županiji zaostaje za ciljanim standardom koji predviđaju strateški dokumenti Republike Hrvatske u području digitalnog razvoja. Jedan od ključnih pokazatelja uspješnosti nacionalne strategije razvoja širokopojasnog pristupa u RH 2016. - 2020. je da se do kraja 2020. udjel priključaka širokopojasnog pristupa internetu putem nepokretne mreže velikih brzina³⁵ (≥ 30 Mbit/s) u ukupnom broju nepokretnih širokopojasnih priključaka poveća na 80 % (sa 2,8 % u 2015.). Ako se promatra broj priključaka širokopojasnog pristupa za 2019. godinu, podaci HAKOM-a otkrivaju da je broj priključaka za Brodsko-posavsku županiju iznosio 30.814, što ju svrstava na 12. mjesto među svim hrvatskim županijama. Prema gustoći korisnika podaci HAKOM-a za 2. kvartal 2020. pokazuju kako je gustoća korisnika širokopojasnih priključaka u Brodsko-posavskoj županiji 51,4 %, što Županiju smješta na nisko 13. mjesto među ostalim županijama i ukazuje na slabu dinamiku povećanja broja nepokretnih širokopojasnih priključaka velikih brzina.

Veći napredak trebao bi se ostvariti s početkom ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu sufinanciranim putem EU fondova. U tu je svrhu Brodsko-posavska županija pokrenula projekte razvoja širokopojasne infrastrukture na svom području. Tri projekta su odobrena od nositelja okvirnog programa, prvi je razvoj širokopojasnog interneta na području BPŽ-a: A (Općina Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Oriovac, Podcrkavlje, Sibinj) gdje je Županija nositelj, drugi je na području Grada Slavanskog Broda, gdje je Grad nositelj i treći na području grada Nove Gradiške, koji je nositelj projekta na svom području. Ugovor za financiranje projekta izgradnje infrastrukture širokopojasne pristupne mreže sklopljen je za projekt razvoja širokopojasnog interneta na području BPŽ-a: B (Općina Donji Andrijevići, Garčin, Gornja Vrba, Gundinci, Klakar, Oprisavci, Sikirevci, Slavonski Šamac, Velika Kopanica i Vrpolje) čiji je nositelj Županija. Navedeni projekti trebali bi omogućiti povećanje intenziteta i kvalitete korištenja suvremenih usluga i aplikacija temeljenih na informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji na navedenom području.

Tablica 30. Ključna obilježja, razvojni potencijali i potrebe u području prometa

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijena županijska i međuzupanijska cestovna infrastruktura – izrađen Prometni Masterplan funkcionalne regije Istočna Hrvatska – u tijeku su značajna infrastrukturna ulaganja u Luku Slavonski Brod – predviđena izgradnja nove biciklističke infrastrukture na 	<ul style="list-style-type: none"> – Luka Slavonski Brod ima značajan potencijal daljnjeg razvoja u kontejnerskom prometu – mogućnost korištenja intermodalnog transporta (cestovni, željeznički, vodeni) – osmišljavanje novih biciklističkih ruta i uređenje postojećih s popratnim sadržajima – ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu za digitalno društvo 	<ul style="list-style-type: none"> – povećati ulaganja u održavanje županijskih i lokalnih cesta – uložiti više sredstava u gradnju biciklističke infrastrukture – nastaviti razvoj mreže elektropunjača na području Županije – povećati ulaganja u razvoj širokopojasne infrastrukture koja omogućuje brzine veće od 100Mbit/s

³⁵ Brzi (engl. *fast*), s brzinama između 30 i 100 Mbit/s i ultrabrzi (engl. *ultrafast*), s brzinama iznad 100 Mbit/s širokopojasni pristup internetu često se označavaju i zajedničkim terminom širokopojasnog pristupa velikih brzina.

<p>području Grada Slavenskog Broda</p> <ul style="list-style-type: none"> - potpisani ugovori za sufinanciranje provedbe projekata razvoja širokopojasne infrastrukture velikih brzina <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska gustoća cestovne mreže - loše stanje kolnika postojećih prometnica na području Županije - nedovoljna povezanost cestovnom mrežom prostora južno od autoceste kao i povezanost brdskog dijela Županije - problem opterećenja kamionskim prometom županijske ceste 4158 koja je paralelna s autocestom - slaba dinamika povećanja broja nepokretnih širokopojasnih priključaka velikih brzina 		
---	--	--

1.4. Institucionalni kontekst

1.4.1. Ključni dionici i kvaliteta upravljanja razvojem

Razvojnou politikom Brodsko-posavske županije prvenstveno se bave upravna tijela jedinica lokalne samouprave Brodsko-posavske županije, 2 grada i 26 općina te upravna tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. Ostvarenje ciljeva ovisi o učinkovitom djelovanju županijskih tijela i stručnih službi: Županijske skupštine, Župana i upravnih tijela.

Upravna tijela Brodsko-posavske županije su:

- Upravni odjel za poslove Županijske skupštine i župana,
- Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu,
- Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša,
- Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje,
- Upravni odjel za proračun i financije,
- Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu,
- Upravni odjel za opću upravu i imovinsko pravne poslove, te
- Služba za unutarnju reviziju.

Doneseni i usvojeni strateški dokumenti za upravljanje razvojem Brodsko-posavske županije su:

- Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije do 2020. godine
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije 2016. - 2020.

Većina jedinica lokalne samouprave također ima strategije razvoja ili strateške razvojne programe za razdoblje do 2020. godine, poput Grada Nova Gradiška, Grada Slavonski Brod, Općine Beberina, Općine Brodski Stupnik, Općine Bukovlje, Općine Cernik, Općine Davor, Općine Donji Andrijevići, Općine Dragalić, Općine Nova Kapela, Općine Oriovac, Općine Podcrkavlje, Općine Rešetari, Općine Sibinj, Općine Sikirevci, Općine Slavonski Šamac, Općine Stara Gradiška, Općine Staro Petrovo Selo, Općine Velika Kopanica, Općine Vrbje i Općine Vrpolje.

U oblikovanju i provedbi županijskog razvoja sudjeluju i druge važne institucije: javna ustanova Centar za razvoj Brodsko-posavske županije d.o.o. (CTR) i Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o. (RaSB)), Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Slavonski Brod, Obrtnička komora Brodsko-posavske županije, Hrvatski zavod za zapošljavanje PU Slavonski Brod, poduzetnički centri i inkubatori (Industrijski park Nova Gradiška), organizacije civilnog društva i 3 LAGa.

1.4.2. Suradnja Županije s ostalim dionicima u upravljanju razvojem

1.4.2.1. Suradnja s tijelima središnje državne razine

Brodsko-posavska županija surađuje sa svim tijelima središnje države, odnosno ministarstvima, državnim agencijama i drugim tijelima vezano za obnašanje poslova iz svoje nadležnosti. Suradnja vezana za strateško planiranje provodi se sukladno smjernicama i politikama koje je utvrdilo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije kao koordinator među ministarstvima, koje predlaže zakone te ostale razvojno-planske dokumente relevantne za regionalni razvoj i razvoj pojedinih sektora gospodarstva.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: pripremu strateških dokumenata koji uređuju nacionalne razvojne ciljeve i prioritete za korištenje sredstava iz fondova Europske unije te prati provedbu mjera i aktivnosti utvrđenih takvim strateškim dokumentima; koordinira poslove vezane uz upravljanje programima Europske unije otvorenim Republici Hrvatskoj, te u okviru svojeg djelokruga surađuje s institucijama i tijelima Europske unije i državama članicama³⁶.

1.4.2.2. Suradnja s jedinicama lokalne samouprave

Brodsko-posavska županija pruža potporu jedinicama lokalne samouprave pravnim savjetima i financijskom potporom projektima koji pridonose lokalnom razvoju. Pruža potporu i u osiguravanju oblikovanja i provođenju projekata od zajedničkog interesa za više jedinica lokalne samouprave, odnosno Županiju kao cjelinu, uspostavlja partnerske odnose s općinama i gradovima na svome području, zaključujući niz zajedničkih sporazuma o projektima od zajedničkog interesa.

1.4.2.3. Međuregionalna i međunarodna suradnja

Brodsko-posavska županija uspostavlja i razvija suradnju sa srodnim institucijama i drugim organizacijama unutar granica Republike Hrvatske i izvan njih. Ciljevi su promicanje i uključivanje u aktivnosti međuregionalne suradnje na području gospodarstva, prostornog planiranja, zaštite okoliša, obrazovanja, zdravstva, kulture i sporta, znanstveno-istraživačkog rada, te pokretanje regionalnih inicijativa i razmjene iskustava.

³⁶ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, br. 85/20.)

EU projekti

Prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske Unije u 2017., 2018. i 2019. godini, Brodsko-posavska županija, odnosno različiti subjekti iz javnog, gospodarskog ili civilnog sektora, sudjelovali su, kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija, u projektima čija je ugovorena bespovratna vrijednost (HRK) 630,199.465, što čini udio od 1,45 % u ukupnoj vrijednosti projekata na razini RH.

Kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali ugovorena bespovratna sredstva iznosila su (HRK) 137,735.922, odnosno 5,00 % u ukupnoj vrijednosti projekata na razini RH.

Kroz Program ruralnog razvoja prijavljeni su projekti u iznosu ugovorenih bespovratnih sredstava (HRK) 687,438.814, odnosno 4,98 % u odnosu na RH.

Krajem 2019. godine, u sklopu Programa sufinanciranja provedbe projekata EU-a na regionalnoj i lokalnoj razini za 2019. godinu, Brodsko-posavskoj županiji odobrena su sredstva za Brodsko-posavsku županiju, gradove Slavonski Brod i Novu Gradišku te općine Bebrinu, Brodski Stupnik, Slavonski Šamac i Cernik u iznosu od 24,491.512,94 HRK od čega je iznos za 4 projekta Brodsko-posavske županije 15,000.000 HRK.

Tablica 31. Ključna obilježja, razvojni potencijali i potrebe u području kvalitete upravljanja i suradnje

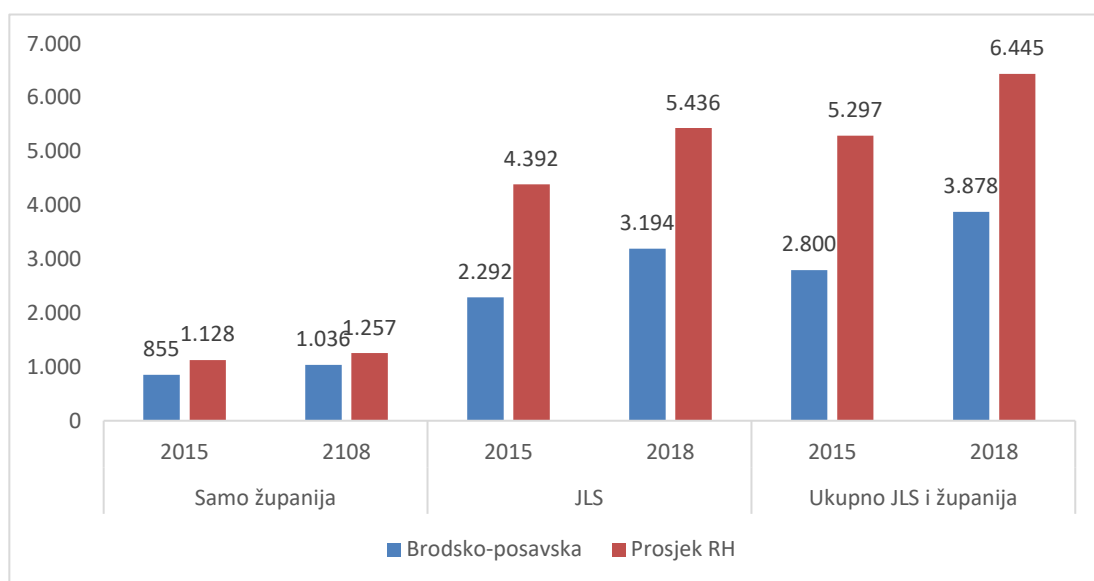
Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
Pozitivna <ul style="list-style-type: none">– regionalni koordinator s prepoznatim rezultatima i razvijenim kapacitetima– ulaganje u edukaciju i usavršavanje zaposlenika županijskih tijela za pripremu i provedbu EU projekata na lokalnoj razini– dobra suradnja županijskih tijela, regionalnog koordinatora i JLS-ova– dobra suradnja s tijelima središnje državne razine	<ul style="list-style-type: none">– dobra povezanost regionalnog koordinatora sa županijskim tijelima– prepoznati prirodni resursi predstavljaju razvojni potencijal za zeleni razvoj i rast, razvoj zelenog gospodarstva te za razvoj ruralnog turizma– prepoznato znanje, rezultati i iskustvo regionalnog koordinatora– razvijena međunarodna suradnja – osnova za daljnju pripremu i provedbu relevantnih razvojnih projekata financiranih sredstvima EU-a i drugih međunarodnih izvora– snažnija suradnja s drugim županijama na relevantnim projektima od uzajamnog interesa– dosadašnji rezultati realizirani na EU projektima osnova su za pripremu i realizaciju daljnjih projekata od strateškog značaja za Županiju	<ul style="list-style-type: none">– kod JLS-ova poticati proaktivan pristup razvojnim pitanjima i projektima, stjecanje specifičnih znanja za pripremu i provedbu projekata– razvijati kapacitete OCD-ova za uključivanje u veće projekte– nastaviti jačati kapacitete u svim županijskim tijelima za pripremu i provedbu projekata koji se financiraju sredstvima EU-a i drugim sredstvima– jačati transparentnost rada i uključivanje građana kroz participativno upravljanje– jačati digitalizaciju na području Županije– jačati zelenu tranziciju– osnažiti sustav praćenja i vrednovanja razvojnih programa i planova na razni Županije– osnažiti koordinaciju i suradnju tijela unutar Županije, kao i suradnju s JLS-ovima, ali i s drugim županijama, poglavito na kompleksnijim projektima– jačati suradnju gospodarstva i znanosti od strane županijskih tijela i kroz suradnju na EU projektima– kontinuirano podizati razinu znanja zaposlenika u svim županijskim tijelima
Negativna <ul style="list-style-type: none">– nedostatak specifičnih znanja u pripremi i provedbi razvojnih projekata– neriješeni imovinsko-pravni odnosi, ograničenje za provedbu razvojnih projekata– kapaciteti OCD-ova nisu u dovoljnoj mjeri razvijeni za potrebe njihova uključivanja u veće projekte		

		<ul style="list-style-type: none"> – analizirati posljedice pandemije COVID-19 na gospodarski i društveni razvoj Županije te izraditi plan za prevladavanje sličnih posljedica u slučaju produljenog trajanja pandemije ili pojave sličnih ugroza – izraditi plan za postizanje otpornosti/oporavljivosti Županije na prirodne ugroze (potresi, klimatske promjene i sl.)
--	--	---

1.4.3. Fiskalni kapaciteti i rezultati korištenja EU fondova Brodsko-posavske županije

Proračunski prihodi lokalnih jedinica i Županije bilježe rast posljednjih godina. Ukupni prihodi lokalnih jedinica i županije u 2018 g. iznosili su 614,9 milijuna kuna, što je, u odnosu na 2015. godinu, povećanje za 38,5 % . Porast ukupnih prihoda posljedica je povećanja prihoda poslovanja lokalnih jedinica (+46,1 %), dok su prihodi Županije rasli po stopi od +21,1 %. Gledano prema strukturi prihoda, porastu prihoda najviše je pridonijelo povećanje prihoda od poreza na dohodak.

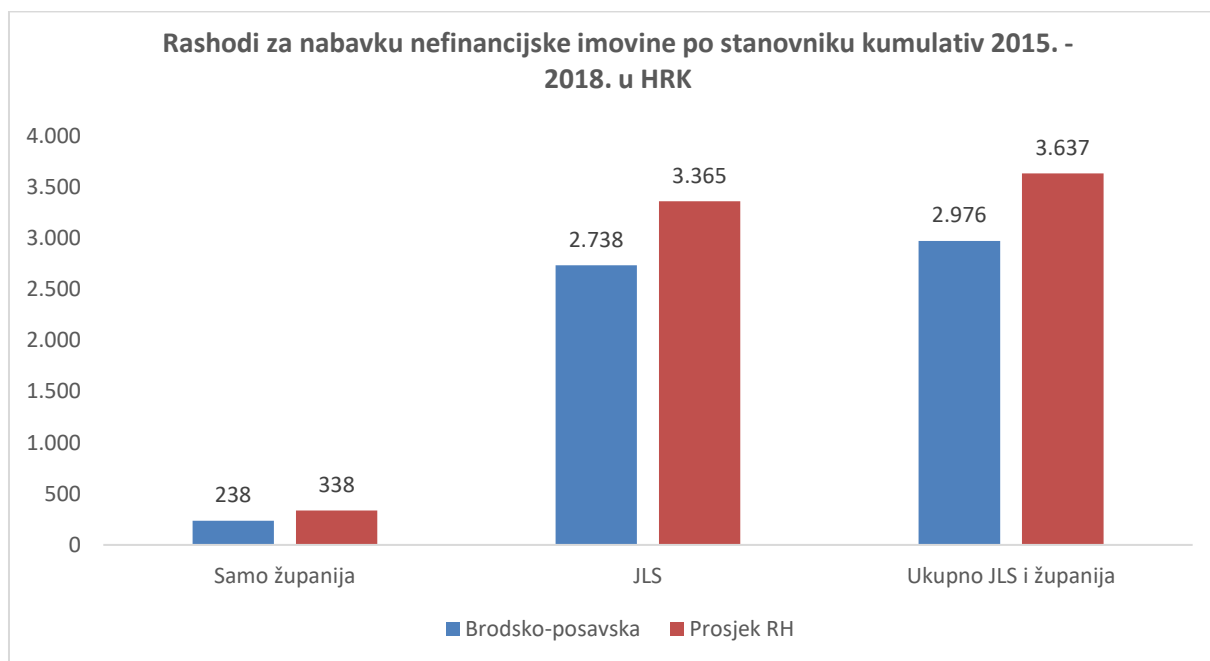
Ukupni fiskalni kapacitet lokalnih jedinica i Županije mjeren prihodima poslovanja po stanovniku je 39,8 % niži od nacionalnog prosjeka za 2018. godinu. Prema podacima Ministarstva financija za 2018., ukupni prihodi poslovanja proračuna svih lokalnih jedinica i Županije iznosili su 3.878 kn po stanovniku, dok je nacionalni prosjek iznosio 6.445 kn po stanovniku. Kao što se može vidjeti na slici 9, fiskalni kapacitet Županije mjeren prihodima poslovanja po stanovniku je 17,5 % niži od nacionalnog prosjeka, jer su prihodi Županije po stanovniku u 2018. bili 1.036 kn po stanovniku, dok je nacionalni prosjek iznosio 1.257 kn po stanovniku. Prihodi po stanovniku jedinica lokalne samouprave s područja Županije bili su 3.194 kn po stanovniku, dok je nacionalni prosjek iznosio 5.436 kn po stanovniku. To znači da su gradovi i općine na području Županije ostvarivali u prosjeku 41,2 % manje prihode po stanovniku od nacionalnog prosjeka za lokalne jedinice.

Slika 9. Usporedba prihoda poslovanja po stanovniku Županije i lokalnih jedinica u 2015. i 2018. s nacionalnim prosjekom

Izvor: obrada autora na temelju podataka Ministarstva financija

U kojoj mjeri se fiskalni kapaciteti prelijevaju u ulaganja prikazuje slika 10. Ukupno su u razdoblju 2015. - 2018. lokalne jedinice s područja Županije i sama Županija uložili 471,9 milijuna kuna u nabavu nefinancijske imovine, što se uglavnom odnosi na građevinske objekte. Ukupna kapitalna ulaganja iznose 2.976 kuna po stanovniku što je 11,6 % niža razina ulaganja od prosjeka RH. Jedinice lokalne samouprave ostvarile su 2.738 kn ulaganja po stanovniku, što je 18,6 % niže od prosjeka RH. Županija je u spomenutom razdoblju ostvarila 29,6 % niža ulaganja od prosjeka RH.

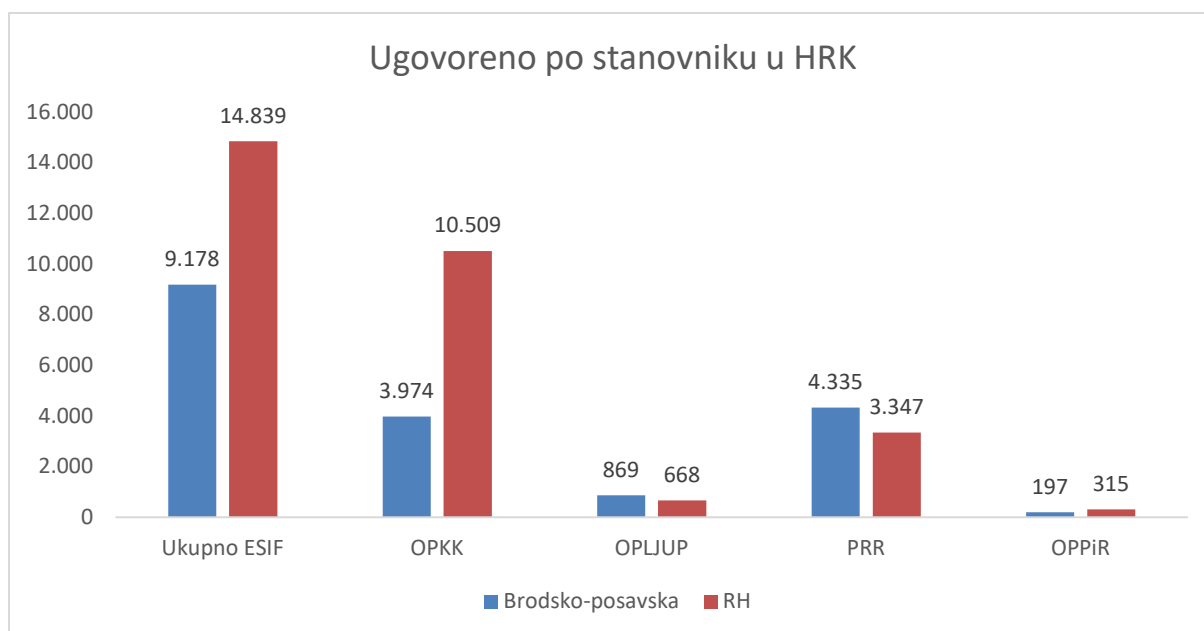

Slika 10. Ukupna kapitalna ulaganja županije i lokalnih jedinica po stanovniku 2015. - 2018., kumulativ

Izvor: Obrada autora temeljem podataka Ministarstvo financija

Prema podacima MRRFEU-a ukupan iznos ugovorenih projekata s područja Brodsko-posavske županije financiranih kroz Operativni program konkurentnost i kohezija, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, te Program ruralnog razvoja do kraja 2019. iznosio je 1,46 milijardi kuna, odnosno 9.178 kn po stanovniku, što je 38,1 % manje od prosjeka RH koji iznosi 14.839 kn po stanovniku.

Najbolji rezultati ostvareni su u pogledu korištenja sredstava EU-a putem Programa ruralnog razvoja (PRR), gdje su ugovorena sredstava po stanovniku viša za 29,5 % od nacionalnog prosjeka. Dobre rezultate Županija bilježi i kod Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP), gdje je ostvarila 30 % bolju razinu ugovorenosti od nacionalnog prosjeka. Tek u slučaju Operativnog programa Konkurentnost i kohezija Županija bilježi slabije rezultate od prosjeka RH, a što je dijelom uvjetovano izostankom velikih državnih infrastrukturnih projekata.

Slika 11. Vrijednost ugovorenih projekata iz ESI fondova 2014. - 2020. do kraja 2019.

Izvor: Obrada autora temeljem podataka Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU

Tablica 32. Tablica ključnih obilježja, razvojnih potencijala i potreba u području fiskalnih kapaciteta i korištenja fondova EU-a

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – proračunski prihodi županije i lokalnih jedinica porasli su posljednjih godina – JLS-ovi i Županija povećavaju ulaganja u infrastrukturne objekte – dobro povlačenje sredstva iz programa za ruralni razvoj i OPLJUP-a <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – nedovoljno povlačenje sredstva iz OPKK-a jer nema velikih državnih infrastrukturnih projekata 	<ul style="list-style-type: none"> – Ukoliko se aktualna kriza brzo završi, Županija i lokalne jedinice i dalje mogu očekivati povećani fiskalni kapacitet, što znači i veće mogućnosti ulaganja u buduće razvojne projekte. – JLS-ovi i Županija su nisko zaduženi što otvara dodatne mogućnosti za poticanje oporavka od krize. – Postoji značajan institucionalni kapacitet za pripremu i provedbu EU projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> – JLS-ovi trebaju povećati kapitalna ulaganja iz svojih proračuna te u pripremu projekata za buduću financijsku perspektivu 2021. - 2027. – poticati korištenje EU fondova u svim lokalnim jedinicama – kontinuirano poticati osmišljavanje budućih projekata za financiranje u idućoj financijskoj perspektivi EU-a, a posebno onih koji pokrivaju potrebe više lokalnih jedinica

1.4.4. Pregled aktivnosti na provedbi razvojnih strategija u razdoblju 2017.- 2019. godine

Kod pregleda najvažnijih aktivnosti provedbe razvojnih strategija BPŽ treba uzeti u obzir činjenicu da je u 2017. i 2018. godini bila na snazi jedna, a da je 2018. usvojena druga ŽRS. Županijska skupština BPŽ, je 3. travnja 2017. donijela Odluku o produljenju trajanja ŽRS BPŽ 2011.-2013/2015. na razdoblje

do usvajanja nove ŽRS do 2020. Nova ŽRS je usvojena 1. listopada 2018. Budući se radi o dvije strategije ovaj pregled sadrži dva dijela: prvi je izvršenje za 2017. i 2018. (devet mjeseci), a drugi za 2018.(tri mjeseca) i 2019. godina.

Pregled se temelji na županijskim izvješćima izrađenim prema uputama od MRRFEU što uključuje prikupljanje podataka o svim provedenim razvojnim projektima u izvještajnoj godini, poredanim u tabličnom i opisnom izvještaju prema strategijom definiranim ciljevima, prioritetima i mjerama. Podaci se jednom godišnje prikupljaju od JLS-a, upravnih odjela BPŽ, svih institucija i agencija kojim upravlja BPŽ te ostalih relevantnih subjekata.

Županijska razvojna strategija BPŽ 2011.-2013., koja je bila na snazi u 2017. i u 2018. (devet mjeseci) ima 4 strateška cilja, 16 prioriteta i 59 mjera. Prema podacima iz županijskih izvješća o rezultatima provedbe ove ŽRS, u navedenom razdoblju je za 1. Strateški cilj utrošeno je 70,8 mil.kn, za 2. Strateški cilj 50,2 mil. kn, za 3. Strateški cilj 28,4 mil.kn. i za 4. Strateški cilj 165 mil.kn. Za sva 4 strateška cilja ŽRS BPŽ utrošeno je ukupno 314,1 mil.kn.

Tablica 33. ŽRS BPŽ 2011.-2013./2018. - strateški ciljevi, utrošena sredstva i broj projekata

Strateški ciljevi	Godine	Broj projekata	mil.kn
1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta	2018.	40	35,4
	2017.	114	35,4
UKUPNO CILJ 1			70,8
2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti	2018.	79	25,1
	2017.	8	25,1
UKUPNO CILJ 2			50,2
3. Kontinuirani razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva	2018.	1	14,2
	2017.	11	14,2
UKUPNO CILJ 3			28,4
4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje socijalno osjetljivih skupina	2018.	17	99,2
	2017.	68	65,8
UKUPNO CILJ 4			165,0
SVEUKUPNO			314,1

Izvor: Izvješća BPŽ o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2017. i za 2018.

Najviše se ulagalo u lokalne i regionalne prometnice, energetska obnovu javnih zgrada, unapređenje zdravstvenih institucija, strateški projekt izgradnje infrastrukture luke Slavonski Brod, u provedbu socijalnih programa te općenito u unapređenje kvalitete života stanovnika na području Županije. Najviše sredstava uloženo je u projekte vezane za 4. cilj Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje socijalno osjetljivih skupina. Prema podacima iz županijskih izvješća o rezultatima provedbe u navedenom razdoblju 2017. i 2018. županijski prioriteti i dalje su na projektima javne infrastrukture, a ne na zapošljavanju i razvoju gospodarstva.

Županijska razvojna strategija BPŽ do 2020. ima 3 strateška cilja, 13 prioriteta i 58 mjera. Prema podacima iz županijskih izvješća o rezultatima provedbe u spomenutom razdoblju je za 1. Strateški cilj utrošeno je 63,5 mil.kn, za 2. Strateški cilj 79.5 mil.kn i za 3. Strateški cilj 96.1 mil.kn. Za sva tri strateška cilja ŽRS BPŽ do 2020. utrošeno je ukupno 239.1 mil.kn.

Tablica 34. ŽRS BPŽ do 2020. - strateški ciljevi, utrošena sredstva i broj projekata

Strateški ciljevi	Godine	Broj projekata iz AP*	mil.kn
1. Razvoj ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života	2019.	3	61.6
	2018.	6	1.9
UKUPNO CILJ 1		9	63.5
2. Jačanje i povećanje konkurentnosti gospodarstva i učinkovitosti resursa	2019.	11	75.7
	2018.	15	3.8
UKUPNO CILJ 2		26	79.5
3. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture, uz održivi razvoj i zaštitu bio raznolikosti	2019.	38	83.8
	2018.	49	12.3
UKUPNO CILJ 3		87	96.1
SVEUKUPNO		122	239.1

*Akcijski plan ŽRSBPŽ do 2020.

Izvor: Izvješća BPŽ o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija za 2018. i ta 2019.

Temeljem županijskih izvješća o rezultatima provedbe ŽRS BPŽ do 2020. najviše se ulaže u društvenu infrastrukturu, komunalnu infrastrukturu, prometnu infrastrukturu, fizičku infrastrukturu i poduzetničke zone, razvoj različitih vrsta dokumentacije te u povećanje energetske učinkovitosti. Naime, prema dobivenim podacima prioriteti BPŽ i dalje su na javnoj infrastrukturi dok su ulaganja u projekte zapošljavanja i razvoj gospodarstva zapostavljeni. Ipak, uspoređujući 2019. godinu s 2018. i 2017. vidljiv je pomak, jer su određeni projekti za razvoj gospodarstva u pripremi ili je u tijeku njihova provedba.

U strukturi ukupnog iznosa utrošenih sredstva za provedbu ŽRS BPŽ do 2020., u navedenom razdoblju najveći dio sredstava je iz fondova EU i lokalnog proračuna. Zatim slijede ostali izvori, državni proračun, županijski proračun, ostali izvori te na kraju javna poduzeća.

U procesu provedbe županijskih strategija nisu identificirani značajniji problemi, no ipak postupak praćenja ostvarivanja ciljeva i mjera u praksi nailazi na poteškoće kod nekih dionika. To se prvenstveno odnosi na dostavu podataka koji ne odgovaraju propisanoj metodologiji. Tako neki dionici, izvršitelji aktivnosti nisu dovoljno upoznati s Akcijskim planom ŽRS BPŽ do 2020. Većina ih ne posjeduje taj dokument pa onda dostavljaju podatke samo za one projekte koji su u statusu provedbe/završeni/u planu, a ne daju informacije o projektima koji se ne provede i razlozima neprovođenja. Stoga se može zaključiti da su projekti o kojima nema informacija zapravo bile samo ideje i želje prilikom izrade ŽRS BPŽ do 2020. godine.

1.5. Prostorni razvoj

1.5.1. Najznačajnija obilježja prostora Brodsko-posavske županije

Osnovno obilježje prostora Brodsko-posavske županije je njegova izduženost uvjetovana smještajem između prirodnih ograničenja - Psunja, Požeškog i Diljskog gorja na sjeveru i rijeke Save na jugu. Dužina teritorija u smjeru zapad-istok iznosi 117 km (zračna udaljenost), dok mu širina varira od 7 km do 27 km.

Na sličan način izdužena su i područja s izraženim reljefnim i krajobraznim obilježjima: prigorski pojas na sjeveru i nizina uz rijeku Savu. Prigorski pojas prostire se od zapadnih obronaka Psunja do istočnih obronaka Dilja, a karakterizira ga blago razvijeni reljef i najveća pogodnost za razvoj naselja, povezana s povoljnijim klimatskim uvjetima (manja relativna vlažnost, rjeđe pojave magle i mraza i duže trajanje insolacije u usporedbi sa savskom nizinom).

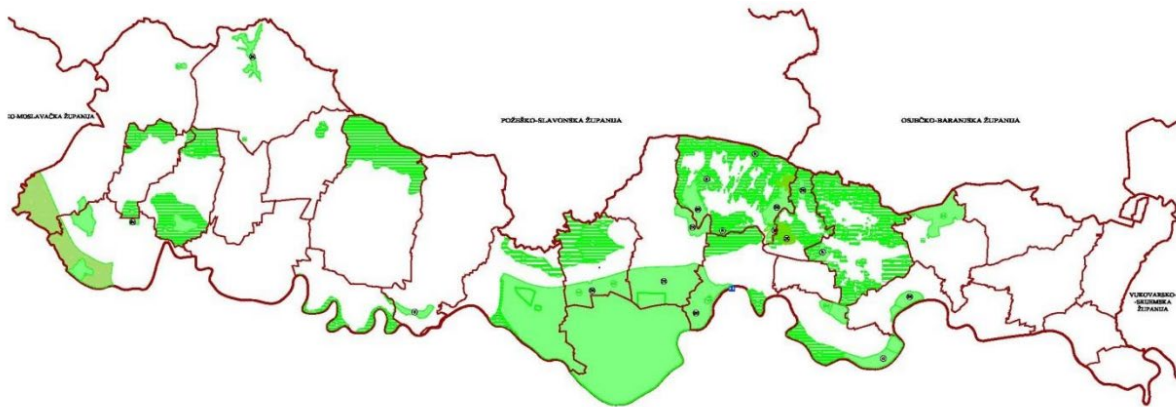
Okosnica povezivanja prostora županije jest longitudinalni posavski prometni koridor, s kojim su povezani urbani centri i značajnija naselja županije. Autocesta A3 u posavskom koridoru, koja omogućuje vrlo dobru povezanost županije s ostatkom Hrvatske, križa se na području Županije s autocestom A5 (čvor Sredanci u Općini Donji Andrijevci) koja predstavlja najbržu vezu prema Mađarskoj te Bosni i Hercegovini, odnosno buduću brzu poveznicu sjeveroistočne Europe s Jadranskim morem, preko teritorija BiH. Nadalje, uz dostupnost željezničke infrastrukture te plovnog puta, geoprometni položaj Brodsko-posavske županije može se smatrati dobrim preduvjetom daljnje razvoja.

Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 77,96 stanovnika/km² i varira od 17,75 stanovnika/km², koliko iznosi prosječna gustoća naseljenosti u Općini Stara Gradiška, do 1.088,95 stanovnika/km², koliko iznosi prosječna gustoća naseljenosti u Gradu Slavonskom Brodu. Gustoća naseljenosti županije blago je viša od prosječne gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (75,71 stanovnika/km²).

Dva grada, Slavonski Brod i Nova Gradiška, te 26 općina koje čine Brodsko-posavsku županiju, imaju ukupno 185 naselja. Gradovi su nositelji razvoja koji privlače obrazovano i reproduktivno vitalno stanovništvo, dok su općine, posebno one udaljenije u odnosu na gradove, bilježile slabije kretanje i strukturu stanovništva.

Demografske analize pokazuju da je broj stanovnika Županije u padu, s povezanim trendovima negativnog prirodnog priraštaja, negativnog migracijskog salda i starenja stanovništva, što ne utječe samo na društveno-ekonomski razvoj, već i na stanje i procese u prostoru županije.

Uz prethodno navedenih 9 prirodnih vrijednosti zaštićenih na temelju Zakona o zaštiti prirode koje se dijelom ili u cijelosti nalaze na području Županije Prostornim planom Brodsko-posavske županije naznačena su područja koja se predlažu za zaštitu i njihovi prostorni obuhvati – njih još ukupno 20, od čega se 8 predlaže zaštititi kao posebne rezervate, 6 kao značajne krajobraze i 6 kao spomenike parkovne arhitekture.

Slika 12. Površine zaštićene prirode i površine predložene za zaštitu prirode

Izvor: Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a

1.5.2. Planiranje prostornog razvoja županije

Sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o prostornom uređenju³⁷ koji, između ostaloga, utvrđuje obvezu donošenja prostornih planova državne, područne (regionalne) i lokalne razine. Prostorni planovi državne razine relevantni za Brodsko-posavsku županiju su Državni plan prostornog razvoja (DPPR) koji je u izradi i još nije usvojen, Prostorni plan područja posebnih obilježja (PPPPO) Parka prirode Lonjsko polje³⁸ i Prostorni plan područja posebnih obilježja (PPPPO) višenamjenskog kanala Dunav-Sava.³⁹

Prostornim obuhvatom PPPPO Lonjsko polje planski su obuhvaćeni dijelovi općina Brodsko-posavske županije: Općine Stara Gradiška (naselja Gređani i Gornji Varoš) i Općine Okučani (naselja Lađevac, Vrbovljani i Čovac).

Prostornim obuhvatom PPPPO višenamjenskog kanala Dunav - Sava obuhvaćeni su dijelovi općina Gundinci, Velika Kopanica i Sikirevci, na čijem se teritoriju planira najzapadniji dio (10 km) trase kanala ukupne dužine 61,4 km. Plan utvrđuje trasu višenamjenskog kanala i usmjerava promjene u prostoru koje će nastati izgradnjom kanala, te analizira utjecaj na naselja, infrastrukturu i sastavnice okoliša.

Prema Zakonu o prostornom uređenju, prostorni planovi područne (regionalne) razine su prostorni plan Županije, Prostorni plan Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja županijskog značaja. Prostorni planovi lokalne razine su prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja.

Prostorni plan Brodsko-posavske županije (PP BPŽ)⁴⁰ donesen je 2001. godine. Od tada do danas, PP BPŽ mijenjan je i dopunjavan 4 puta, uz argumentirane razloge povezane s razvojem gospodarstva, zaštitom okoliša, razvojem prometnog i infrastrukturnih sustava i dr.

Peta izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije usvojena je u prosincu 2020. godine. Prostorni plan Županije obuhvaća Prikaz prostornih struktura Županije u odnosu na stanje i razvojna opredjeljenja Županije i Države, sustav središnjih naselja i razvojnih središta, prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti od značenja za Županiju i Državu, uvjete korištenja, uređenja i

³⁷ NN, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19

³⁸ NN, br. 37/10

³⁹ NN, br. 121/11

⁴⁰ Službeni vjesnik BPŽ-a, br. 4/01, 6/05, 11/07, 14/08 – pročišćeni tekst, 5/10, 9/12, 39/20 i 45/20 - pročišćeni tekst

zaštite prostora, razvoj infrastrukturnih sustava, postupanje s otpadom te sprečavanje neopovoljna utjecaja na okoliš.

Na lokalnoj razini, planiranje i upravljanje prostornim razvojem provodi se izradom i donošenjem prostornih planova lokalne razine, a na području Županije na snazi su:

- 2 prostorna plana uređenja gradova: Slavonski Brod i Nova Gradiška;
- 26 prostornih planova uređenja općina: [Bebrina](#), [Brodski Stupnik](#), [Bukovlje](#), [Cernik](#), [Davor](#), [Donji Andrijević](#), [Dragalić](#), [Garčin](#), [Gornja Vrba](#), [Gornji Bogičevci](#), [Gundinci](#), [Klakar](#), [Nova Kapela](#), [Okučani](#), [Oprisavci](#), [Oriovac](#), [Podcrkavlje](#), [Rešetari](#), [Sibinj](#), [Sikirevci](#), [Slavonski Šamac](#), [Stara Gradiška](#), [Staro Petrovo Selo](#), [Velika Kопanica](#), [Vrbje](#), [Vrpolje](#);
- 2 generalna urbanistička plana: Slavonski Brod, Nova Gradiška;
- 17 urbanističkih planova uređenja;
- 10 detaljnih planova uređenja i 7 provedbenih urbanističkih planova izrađenih na temelju ranije važećih propisa, po potrebi ažuriranih procedurama izmjena i dopuna.⁴¹

Za unapređivanje prostornog uređenja i razvoja, potrebno je razvojno planiranje, kontinuirano pribavljanje podataka i stručnih podloga, kao i posjedovanje ažurnih katastarskih izmjera. PP BPŽ i planovi lokalne razine po potrebi prolaze postupke ažuriranja, odnosno izrade izmjena i dopuna plana, na temelju praćenja stanja u prostoru i utvrđenih razvojnih i drugih potreba. Zbog dugotrajnosti postupaka izrade i donošenja prostornih planova, izuzetno je značajno praćenje stanja u prostoru, utvrđivanje razvojnih potreba i pravovremeno donošenje odluke o izradi izmjene i dopune plana.

Dugoročni izazov planiranja i upravljanja prostorom predstavljaju očekivane posljedice klimatskih promjena, jer je prostorno planiranje prepoznato kao kritični instrument proaktivnog pristupa prilagodbi klimatskim promjenama.

1.5.3. Proces i pokazatelji stanja u prostoru

Jedan od pokazatelja stanja u prostoru su površine planiranih građevinskih područja i njihova iskorištenost. Građevinsko područje je područje na kojem je izgrađeno naselje i na kojem se planira razvoj i proširenje naselja. Zakon o prostornom uređenju razlikuje građevinsko područje naselja, izdvojeno građevinsko područje izvan naselja i izdvojeni dio građevinskog područja naselja.

Analizirajući površine građevinskih područja naselja (GPN) u županijama prema stanju u prostornim planovima uređenja gradova i općina važećim u rujnu 2017. godine, uočava se da udio površine GPN-ova u ukupnoj površini županije varira od 2,24 % u Ličko-senjskoj županiji, koja je ujedno najveća i najrjeđe naseljena, do više od 15 % površine županije u Međimurskoj (15,57 %) i Varaždinskoj županiji (15,87 %) te do čak 44,75 % u Gradu Zagrebu. Za Brodsko-posavsku županiju udio površine GPN-ova u ukupnoj površini županije iznosi 7,81 %, što je nešto više od državnog prosjeka (7,14 %).

Postoje zahtjevi za povećanje površina građevinskih područja naselja, kao i građevinskih područja izvan naselja za gospodarsku namjenu, iako se može utvrditi da planirane površine građevinskih područja u Županiji sadrže dovoljne prostorne rezerve za razvojne potrebe.

O pritisku na prostor svjedoče i zahtjevi za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada zaprimljeni u dva navrata na temelju posebnog zakona.⁴² Ukupan broj zaprimljenih zahtjeva za „legalizaciju“ u Županiji iznosio je 32.809 (0,21 zahtjev po stanovniku Županije ili 16,16 zahtjeva po km² površine Županije), a četvrtina ukupnog broja zahtjeva odnosila se na područje Grada Slavenskog Broda. Atraktivni prostori vinograda na južno orijentiranim obroncima Brodskog brda privlačili su nezakonitu 'vikend' gradnju čiji

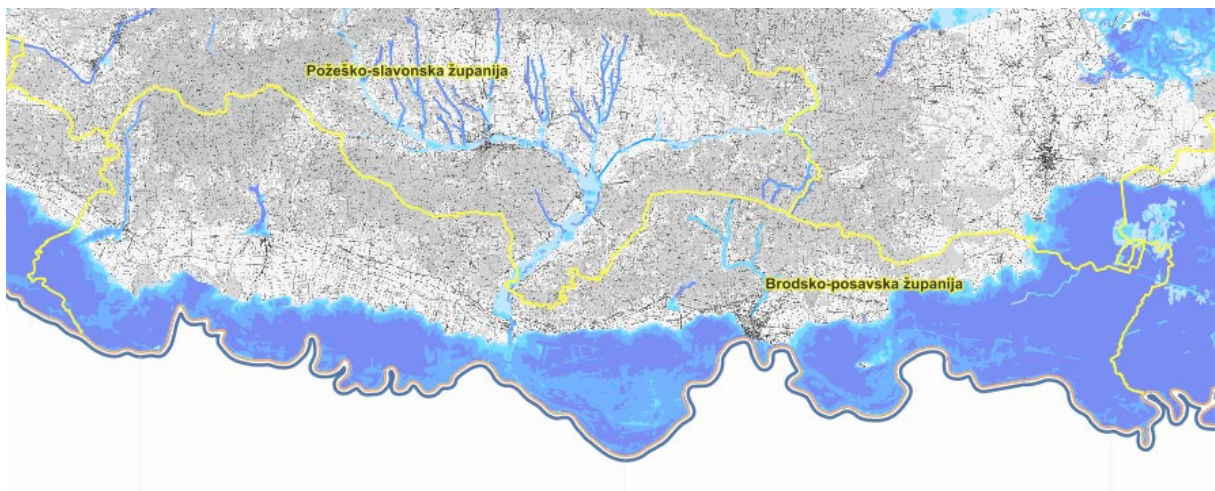
⁴¹ Stanje na dan 12. 5. 2020., izvor: Zavod za prostorno uređenje BPŽ-a, <http://bpzzpu.hr/vazeci/#gradovi-upu>, pristupljeno 5. 11. 2020.

⁴² Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN, br. 86/12, 143/13, 65/17, 14/19)

su dijelovi s vremenom pretvarani u prostore stalnog stanovanja, a skupina nezakonito izgrađenih zgrada predstavlja i dio gradskog naselja Katarina Kotromanić. Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije uključio se 2016. u izradu pilot-projekata kojima je cilj bio doprinijeti razvoju metodologije za izradu planova sanacije područja nezakonite gradnje, planski obrađujući zonu Strmac u Općini Cernik.⁴³

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 41,91 % površine Županije, a prisutan je trend njihovog smanjivanja uslijed širenja naselja, gradnje infrastrukture i degradacije tala erozijskim procesima. Sličnim su pritiscima izložene i šume i šumska zemljišta koja obuhvaćaju 42,95 % površine Županije. Upravo se u segmentu poljoprivrede procjenjuje značajna ranjivost povezana s posljedicama klimatskih promjena (poplave, suše).

U brdskom dijelu Županije prisutan je rizik klizanja terena. U pojedinim JLS-ovima klizanje terena se i dogodilo, pri čemu je najveće klizište, prema zahvaćenoj površini i materijalnoj šteti koju je prouzročilo, bilo ono u brdskom dijelu Grada Slavonskog Broda. Poplavama su uglavnom ugrožena područja uz Savu, većim dijelom branjena nasipima.

Slika 13. Opasnost od poplava prema vjerojatnosti pojavljivanja

Izvor: Geoportal Hrvatskih voda

1.5.4. Razvoj naselja i ruralnog prostora Županije

U sustavu središnjih naselja Županije izdvajaju se gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška koji zbog izduženog oblika teritorija predstavljaju 2 razvojna pola županije. Prisutna je gravitacijska usmjerenost istočnog i središnjeg dijela Županije prema Slavanskom Brodu, a zapadnog dijela prema Novoj Gradišci.

Uz Slavonski Brod i Novu Gradišku kao regionalna razvojna središta, potencijal preuzimanja uloge manjih razvojnih središta imaju Okučani, Oriovac, Staro Petrovo Selo i Vrpolje. Polarizirana struktura s dva dominantna razvojna središta doprinijela je napuštanju ruralnog prostora i migriranju prema gušćim aglomeracijama.

U svim naseljima potrebno je poticati:

⁴³ Nositelj i koordinator projekta bio je Hrvatski zavod za prostorni razvoj, a sunositelji zavodi za prostorno uređenje Brodsko-posavske, Koprivničko-križevačke, Osječko-baranjske, Sisačko-moslavačke i Zagrebačke županije te Grada Zagreba.

- optimalno i održivo korištenje prostora te povećanje gustoće naseljenosti, među ostalim i novim korištenjem *brownfield* prostora,
- zaštitu i održivo korištenje prirodne i graditeljske baštine,
- unapređivanje prometne i komunalne infrastrukture i objekata društvenog standarda,
- obnovu i uređenje povijesnih i drugih središta naselja, uređivanjem malih pješačkih zona odnosno zona umirenog prometa i sl. te
- očuvanje i unapređivanje povezanosti i koherentnosti zelene infrastrukture u gradskim naseljima.

Mogući oblici revitalizacije ruralnog prostora uključuju osiguravanje komunalne i društvene infrastrukture, primjenu suvremene tehnologije u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda i uvođenje nepoljodjelskih djelatnosti u seoske obitelji. Postizanje višeg standarda života na selu uz očuvanje zdravog okoliša najznačajnije su mjere za zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima i osnova za poticanje doseljavanja mlađeg stanovništva.

U cilju očuvanja krajobraznih vrijednosti ruralnog prostora potrebno je provesti analizu krajobraza i njihovih posebnosti, obzirno planirati nove strukture i štititi panoramski vrijedne dijelove i vizure. Oblikovanje zgrada u ruralnim sredinama treba, gabaritima i materijalima, prilagođavati obilježjima krajobraza i graditeljskoj tradiciji.

Tablica 33. Ključna obilježja, razvojni potencijali i potrebe u području prostornog razvoja

Ključna obilježja	Razvojni potencijali	Razvojne potrebe
<p>Pozitivna</p> <ul style="list-style-type: none"> – geoprometni položaj na križanju prometnih koridora: transversalni koji je najkraća i najpogodnija veza srednjeg Podunavlja i Jadrana, te longitudinalni koji povezuje Republiku Hrvatsku sa zapadnim i istočnim susjedima – dobra prometna povezanost Županije – značajan udio visoko vrednovanih prirodnih prostora – povoljan položaj dvaju gradskih središta – prostorno-planskom dokumentacijom planirani su dovoljni prostorni kapaciteti za razvoj naselja i gospodarstva – raspoloživost zemljišnog i šumskog resursa <p>Negativna</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvojna stagnacija i demografska erozija – nedostatna društvena infrastruktura u ruralnim područjima – loša demografska slika i napuštanje ruralnih područja – pritisci radi povećanja površina građevinskih područja – pritisak nezakonite gradnje 	<ul style="list-style-type: none"> – fokus na razvoju gradova i općinskih središta i na razvoju policentrične strukture – ruralna naselja kao prostori za kvalitetan život i održivo gospodarstvo – održivo korištenje prirodnih vrijednosti i kulturne baštine kao turističke atrakcijske osnove Županije – izrada planova urbane sanacije – revitalizacija <i>brownfield</i> prostora – proaktivan stav prema klimatskim promjenama i ugradnja mjera prilagodbe u prostorne planove 	<ul style="list-style-type: none"> – obnova i uređenje povijesnih središta gradova i ostalih naselja – unapređivanje prometne i komunalne infrastrukture – razvoj društvene infrastrukture, osobito dječjih vrtića, škola, objekata zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te kulturnih i sportsko-rekreacijskih sadržaja – razvoj pametnih rješenja za osiguravanje dostupnosti društvenog standarda u ruralnom prostoru i udaljenijim naseljima – razvoj programa interpretacije baštine u ruralnom prostoru – održivo korištenje prostora i promoviranje rješenja koja podupiru prirodu – praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta te kontrola urbanizacije – planiranje i primjena posebnih mjera za gradnju u ruralnom prostoru radi očuvanja karaktera i vrijednosti krajobraza – edukacija djelatnika upravnih i stručnih tijela nadležnih za prostorno uređenje o mjerama prilagodbe klimatskim promjenama kroz prostorne planove – edukacija građana za aktivno i konstruktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja

<ul style="list-style-type: none"> - smanjivanje poljoprivrednih i šumskih površina - rizik od poplava uz Savu, Orjavu i lateralne kanale - klizišta u brdskom dijelu županije - prekogranično onečišćenje zraka 		<ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda (obrana od poplava, erozije i bujice) - istraživanja i kartiranja nestabilnih padina
--	--	--

2. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je kvalitativna analitička metoda koja kroz 4 čimbenika nastoji prikazati snage, slabosti, prilike i prijetnje određene pojave ili situacije, pri čemu snage i slabosti predstavljaju interne, a prilike i prijetnje eksterne čimbenike.

SNAGE	SLABOSTI
<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - brojne organizacije civilnog društva (OCD) - relativno razvijena obrazovno-odgojna infrastruktura - izgradnja centra kompetencija općine Slavonski Šamac - Sveučilište u Slavonskom Brodu - inovativne udruge i rad s mladima 	<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - neaktivnost udruga civilnog društva i njihova financijska nestabilnost - nedostatni financijski kapaciteti BPŽ-a za aktivniju socijalnu politiku (npr. deinstitutionalizacija, socijalne inovacije i sl.) - pomanjkanje entuzijazma kod stanovnika, poglavito mladih - starenje i iseljavanje stanovništva (pogotovo u ruralnim sredinama) te depopulacija mladih - nedovoljni i neadekvatni kapaciteti za skrb o starijim i nemoćnima, u prvom redu u ruralnim sredinama - nizak standard života stanovništva ruralnih područja - ovisnost o socijalnoj pomoći u ruralnim područjima
<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostupnost poduzetničke infrastrukture - postojanje poduzetničko-potpornih institucija i njihova dobra geografska raspoređenost - tradicija u metaloprerađivačkoj industriji - postojanje radne snage u metaloprerađivačkoj industriji - postojeći resursi pogodni za razvoj turizma - postojanje lovišta - bogata kulturna baština i tradicija - prirodni resursi i biološka raznolikost (8 zaštićenih područja, veliki dio pokriven kroz projekt NATURA 2000) - razmjerno niski <i>start-up</i> troškovi - dostupnost sirovina za razvoj bioekonomije - povoljan geografski položaj - postojanje 3 LAG-a s donesenim lokalnim 	<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - manjak poduzetničke klime - nedovoljno subvencioniranje i nedovoljna bespovratna sredstva za otvaranje novih i širenje postojećih gospodarskih subjekata - izostanak sektorskih strateških razvojnih dokumenata u ključnim područjima gospodarstva (poduzetništvo) - neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada - Nedovoljno razvijena turistička ponuda i infrastruktura - neiskorištenost industrijskih zona - nedovoljna prepoznatljivost (brendiranje) turističkih proizvoda i usluga - manjak tradicionalnih poljoprivrednika i eko-proizvodnje - nepopunjene industrijske zone

<p>razvojnim strategijama do 2020. i odobrenim financiranjem</p> <ul style="list-style-type: none"> - postojanje 2 razvojne agencije i JU CTR-a 	<ul style="list-style-type: none"> - nekonkurentnost proizvodnog sektora, zastarjele tehnologije - niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj - nedovoljna poduzetnička znanja, informatička pismenost i strani jezici - manjak udruživanja u klastere - usitnjenost i nepovezanost poljoprivrednog zemljišta - siva ekonomija - nepovjerenje i nespremnost građana za investiranje
<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> - očuvan okoliš - relativno zadovoljavajući sustav vodoopskrbe - doneseni prostorni planovi za sve jedinice lokalne i regionalne samouprave - relativno razvijena županijska i međuzupanijska cestovna infrastruktura - relativno zadovoljavajuća plinska mreža - vodni potencijal 	<p>Komunalna infrastruktura i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> - nefunkcionalnost sustava gospodarenja otpadom - nema sustava nadzora i kažnjavanje za nedopušteno odlaganje otpada - smanjivanje šumskog fonda - porast divljih odlagališta (vodotoci i šume su lokacije divljih odlagališta) - relativno nerazvijena komunalna infrastruktura (sustav vodoopskrbe, plinska mreža, lokalne ceste, javna rasvjeta itd.) - nerazvijena ekološka svijest građana - nedovoljna valorizacija prirodnih resursa kao izvora za razvoj - nedostatak spojnih i obilaznih cesta oko gradskih i većih općinskih središta - nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa) - nedovoljno razvijeni sustavi obrane od elementarnih nepogoda - neriješeni imovinsko pravni odnosi i zemljišne knjige - zastarjela željeznička infrastruktura i nezadovoljavajuća dinamika modernizacije - zastarjeli vozni park u javnom prometu koji ugrožava sigurnost stanovnika (autobusi, vlakovi) - neadekvatno razvijen širokopojasni Internet – nije pokrivena cijela Brodsko-posavska županija
<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stečena znanja i iskustva dionika u provedbi ŽRS-a u pripremi i provedbi projekata financiranih iz sredstava EU-a 	<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska razina digitalizacije javnih usluga - ograničene mogućnosti zapošljavanja
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećana dostupnost EU fondova za financiranje projekata iz ključnih razvojnih sektora 	<p>Za sve sektore:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stalne promjene zakona i poreznog sustava – nestabilnost - kažnjenje strategija 'više razine' na nacionalnoj

<ul style="list-style-type: none"> - ulaganja u obnovljive izvore energije i energetska učinkovitost - unapređenje postojećih i razvoj novih javnih usluga podržanih IKT-om - jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poduzetničke klime i inicijativa stvaranje materijalnih i drugih preduvjeta za razvoj obrazovanja, znanstveno-istraživačkog rada povezanog s potrebama gospodarstva i centara kompetencija (područja IKT-a, metalni i drvni sektor te poljoprivreda) - iskoristiti nove razvojne pravce, teme i koncepte te znanja i iskustva iz okruženja za potrebe razvoja (koncept pametnih gradova, zelenih gradova, zelenog gospodarstva i zelenog turizma, srebrna ekonomija, kružno gospodarstvo, bioekonomija, otporni i pruživi gradovi itd.) - jačanje suradnje s drugim županijama na kompleksnim projektima - jačanje međunarodne suradnje, na EU i drugim projektima - stavljanje u funkciju imovine u državnom vlasništvu za razvojne iskorake - privlačenje ulagača kroz ostvarenje bolje komunikacije i administrativnih zahtjeva između države i samih ulagača - povećanje konkurentnosti cijena domaćih poljoprivrednih proizvoda na tržištu 	<p>razini</p> <ul style="list-style-type: none"> - stalne promjene u poreznim i drugim sustavima - nepovoljne opcije predfinanciranja i sufinanciranja sredstava iz fondova EU-a - mekana granica s BiH koja omogućuje nekontrolirani unos roba upitne kvalitete i narušava tržišnu utakmicu - opasnost od širenja zaraze i bolesti (BPŽ je dio sanitarne granice EU-a) - veliki trgovački lanci guše male trgovce, obrtnike i poljoprivrednike - posljedice ponovljene pandemije COVID-19 ili sličnog ugroza na gospodarstvo Županije - nepovjerenje u institucije
<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvoj novih programa obrazovanja u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom s ciljem povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU na svim razinama obrazovanja - podizanje razine kvalitete socijalnih usluga i daljnji razvoj novih kroz korištenje dostupnih sredstava iz ESIF-a i nacionalnih programa - moguće stipendiranje učenika prvih razreda u agro zanimanjima (agrotehničar, agroturist, ekolog, šumar, nutricionist, mehaničar poljoprivredne mehanizacije, poljoprivredni gospodarstvenik, prehrambeni tehničar, veterinar, geodeta) bitnih u budućem nastavku školovanja ili zapošljavanja nakon srednje škole 	<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - posljedice ponovljene pandemije COVID-19 ili sličnog ugroza na društvene sektore Županije, a poglavito zdravstvo, palijativnu skrb i obrazovanje
<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - privlačenje selektivnih stranih ulaganja - rast trendova u povezivanju poljoprivrede, turizma i nepoljoprivrednih djelatnosti - očuvanje tradicionalnih zanimanja - poticanje neformalnog udruživanja regionalnih turističkih zajednica u svim promotivnim i PR 	<p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - zahtjevan komplicirani sustav prijava za fondove EU-a - utjecaj pandemije uzrokovane koronavirusom na razvoj gospodarstva - nedovoljni poticaji/potpore na nacionalnoj razini

aktivnostima	za poduzetnike početnike – postupci javne nabave nisu prilagođeni poslovanju poduzetnika i previše komplicirana
Komunalna infrastruktura i okoliš – mogućnost korištenja intermodalnog transporta (cestovni, željeznički, vodeni) – mogućnost korištenja plovnog puta rijekom Savom pod pretpostavkom da se osigura plovnost (s nacionalne razine) – jačanje prometne infrastrukture i izgradnja sustava navodnjavanja kroz izgradnju kanala Dunav - Sava – uspostava centra za gospodarenje otpadom	Komunalna infrastruktura i okoliš – onečišćenje zraka iz rafinerije Bosanskog Broda – česte elementarne nepogode - klizišta, poplave i bujice – klimatske promjene

Najveća snaga Brodsko-posavske županije, prepoznata analizom stanja, su stečena znanja i iskustva dionika u provedbi ŽRS-a u pripremi i provedbi projekata financiranih iz sredstava EU-a, dok su općenite slabosti niska razina digitalizacije javnih usluga te ograničena mogućnost zapošljavanja.

Pozitivni eksterni čimbenici, prilike svim sektorima BPŽ-a uključuju povećanu dostupnost fondova EU-a za financiranje projekata iz ključnih razvojnih sektora, ulaganja u obnovljive izvore energije kojima je Brodsko-posavska županija iznimno bogata, kao i ulaganje u energetske učinkovitost, unapređenje postojećih i razvoj novih javnih usluga podržanih IKT-om. Nadalje, jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poduzetničke klime i inicijative predstavljaju priliku za smanjivanje „odljeva mozgova“, kao i stvaranje materijalnih i drugih preduvjeta za razvoj obrazovanja, znanstveno-istraživačkog rada povezanog s potrebama gospodarstva i centara kompetencija. Prepoznata je prilika novih razvojnih pravaca, tema i koncepata te znanja i iskustva iz okruženja za potrebe razvoja koju je potrebno iskoristiti, a odnosi se na koncept pametnih gradova, zelenih gradova, zelenog gospodarstva i zelenog turizma, srebrnu ekonomiju, kružno gospodarstvo, bioekonomiju te otporne i pružive gradove. Također, eksterni čimbenici koji mogu pozitivno utjecati na razvoj BPŽ-a uključuju jačanje suradnje s drugim županijama na kompleksnim poljima, kao i jačanje međunarodne suradnje na projektima EU-a i drugim projektima. Ostale prilike u narednom razdoblju za BPŽ proizlaze iz imovine u državnom vlasništvu koju je potrebno staviti u funkciju za razvojne iskorake, to su i strani ulagači koje je moguće privući ostvarivanjem bolje komunikacije i administrativnih zahtjeva između države i samih ulagača, te povećanje konkurentnosti cijena domaćih poljoprivrednih proizvoda na tržištu.

Prijetnje s kojima se suočavaju svi sektori Brodsko-posavske županije uključuju stalne promjene zakona, stalne promjene u poreznim i drugim sustavima, odnosno njihova nestabilnost, nepovjerenje u institucije, kašnjenje strategija „više razine“ na nacionalnoj razini, nepovoljne opcije predfinanciranja i sufinanciranja sredstava iz fondova EU-a te struktura gospodarstva RH koju karakteriziraju veliki trgovački lanci koji guše male trgovce, obrtnike i poljoprivrednike. Geografski položaj BPŽ-a razlog je prijetnji koju predstavlja mekana granica s BiH koja omogućuje nekontroliran unos roba upitne kvalitete i narušava tržišnu utakmicu. Također, geografski položaj, odnosno činjenica da je BPŽ dio sanitarne granice EU-a, naglašava opasnost od širenja zaraze i bolesti, a eksterni čimbenik koji može utjecati na gospodarstvo BPŽ-a je i ponovljena pandemija COVID-19 ili slična ugroza.

Snage društvenih djelatnosti Brodsko-posavske županije predstavljaju brojne organizacije civilnog društva, razvijena obrazovno-odgojna infrastruktura, izgradnja Regionalnog centra kompetentnosti za

koji je nositelj projekta Tehnička škola Slavonski brod, centra kompetencija Slavonski Šamac, Sveučilište u Slavonskom Brodu te inovativne udruge i rad s mladima.

Slabosti društvenih djelatnosti na području Županije proizlaze iz neaktivnosti udruga civilnog društva i njihove financijske nestabilnosti, nedostatnih fiskalnih kapaciteta BPŽ-a za aktivniju socijalnu politiku, primjerice deinstitutionalizaciju, socijalne inovacije i slično, kao i pomanjkanja entuzijazma kod stanovnika, poglavito mladih. Interni čimbenici koju utječu na kvalitetu društvenih djelatnosti su i starenje i iseljavanje stanovništva, pogotovo u ruralnim sredinama, depopulacija mladih, nedovoljni i neadekvatni kapaciteti za skrb o starijima i nemoćnima, u prvom redu u ruralnim sredinama, nizak životni standard stanovnika ruralnih područja te ovisnost o socijalnoj pomoći u tim područjima.

Prilike za razvoj društvenih djelatnosti na području BPŽ-a su razvoj novih programa obrazovanja u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom s ciljem povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU na svim razinama obrazovanja, te podizanje razine kvalitete socijalnih usluga i daljnji razvoj novih korištenjem dostupnih sredstava iz ESIF-a i nacionalnih programa. Prijetnju društvenim djelatnostima BPŽ-a predstavljaju posljedice ponovljene pandemije COVID-19 ili slične ugroze na društvene sektore Županije, a poglavito zdravstvo, palijativnu skrb i obrazovanje.

Interni čimbenici koji opisuju gospodarstvo BPŽ-a, odnosno snage gospodarstva Županije su dostupnost poduzetničke infrastrukture, postojanje poduzetničko-potpornih institucija i njihova dobra geografska raspoređenost, postojeći resursi pogodni za razvoj turizma, postojanje lovišta, bogata kulturna baština i tradicija te prirodni resursi i biološka raznolikost (8 zaštićenih područja na prostoru Županije te velik dio teritorija pokriven kroz projekt NATURA 2000). Gospodarstvo BPŽ-a karakteriziraju i razmjerno niski *start-up* troškovi, dostupnost sirovina za razvoj bioekonomije, povoljan geografski položaj, postojanje 3 LAG-a s donesenim lokalnim razvojnim strategijama do 2020. i odobrenim financiranjem, te postojanje dvije razvojne agencije.

Slabosti gospodarstva BPŽ-a su manjak poduzetničke klime, nedovoljno subvencioniranje i nedovoljna bespovratna sredstva za otvaranje novih i širenje postojećih gospodarskih subjekata, izostanak sektorskih strateških razvojnih dokumenata u ključnim područjima gospodarstva, neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada, slaba turistička ponuda i infrastruktura te neiskorištenost turističkih zona. Karakteristike gospodarstva BPŽ-a uključuju i nedovoljnu prepoznatljivost (brendiranje) turističkih proizvoda i usluga, manjak tradicionalnih poljoprivrednika i eko-proizvodnje, nepopunjene industrijske zone, nekonkurentnost proizvodnog sektora, zastarjele tehnologije te niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj. Slabosti gospodarstva su i nedovoljna poduzetnička znanja, nedovoljna informatička pismenost i poznavanje stranih jezika, manjak udruživanja u klastere, usitnjenost i nepovezanost poljoprivrednog zemljišta, siva ekonomija te nepovjerenje i nespremnost građana za investiranje.

Prilike razvoja gospodarstva BPŽ-a su privlačenje selektivnih stranih ulaganja, rast trendova u povezivanju poljoprivrede, turizma i nepoljoprivrednih djelatnosti, očuvanje tradicionalnih zanimanja, aktiviranje postojećih poduzetničkih zona i „*brownfield*“ područja od faze prostornih planova do faze korištenja, potencijal razvoja zadružnog oblika poslovanja i drugih oblika udruživanja te neformalno udruživanje regionalnih turističkih zajednica u svim promotivnim i PR aktivnostima. Prijetnja iskorištavanja prilika koje se pružaju za razvoj gospodarstva Županije proizlazi iz zahtjevnog i kompliciranog sustava prijave za fondove EU-a.

Snage koje karakteriziraju komunalnu infrastrukturu i okoliš Brodsko-posavske županije su očuvani okoliš, relativno razvijena komunalna infrastruktura, koja se odnosi na sustav vodoopskrbe, plinsku mrežu, lokalne ceste, javnu rasvjetu i slično, relativno zadovoljavajući sustav vodoopskrbe, doneseni prostorni planovi za sve jedinice lokalne i regionalne samouprave. Također, snage sektora u BPŽ-u su i

relativno razvijena županijska i međužupanijska cestovna infrastruktura, relativno zadovoljavajuća plinska mreža te vodni potencijal.

Slabosti u području komunalne infrastrukture i okoliša predstavljaju nefunkcionalnost sustava gospodarenja otpadom, nedostatak sustava nadzora i kažnjavanja za nedopušteno odlaganje otpada, neodrživost reciklažnih dvorišta, smanjenje šumskog fonda, porast divljih deponija, nedostatan razvijen sustav kanalizacije i odvodnje te nerazvijena ekološka svijest građana. Karakteristike komunalne infrastrukture i okoliša BPŽ-a su i neprepoznatost prirodnih resursa kao izvora za razvoj, nedostatak spojnih i obilaznih cesta oko gradskih i većih općinskih središta, nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa), neprepoznatost prirodnih resursa te nedovoljno razvijeni sustavi obrane od elementarnih nepogoda. Slabosti sektora su i neriješeni imovinsko-pravni odnosi i zemljišne knjige, zastarjela željeznička infrastruktura i nezadovoljavajuća dinamika modernizacije, zastarjeli vozni park u javnom prijevozu koji ugrožava sigurnost putnika te neadekvatno razvijen širokopolasni Internet koji ne pokriva cijelu Brodsko-posavsku županiju.

Prilike koje se pružaju sektoru komunalne infrastrukture i okoliša su mogućnost korištenja intermodalnog transporta, mogućnost korištenja plovnog puta rijekom Savom pod pretpostavkom da se osigura plovnost s nacionalne razine, jačanje prometnog sustava i izgradnja sustava navodnjavanja kroz kanal Dunav - Sava, te uspostava centra za gospodarenje otpadom.

Prijetnje u sferi komunalne infrastrukture i okoliša uključuju onečišćenje zraka iz rafinerije Bosanski Brod, česte elementarne nepogode koje uključuju klizišta, poplave i bujice te klimatske promjene.

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine

Prilog 3: Opis mjera

Slavonski Brod, listopad 2021. godine

Opis mjera razvoja Brodsko-posavske županije rezultat je rada stručnog tima Centra za razvoj Brodsko-posavske županije i svih ostalih institucija s područja županije koje su dale stručna mišljenja o pojedinim mjerama uz stručnu podršku Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba.

Sadržaj

Prioritet 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja	5
Posebni cilj 1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva	5
Mjera 1.1. Unaprjeđenje poduzetničke klime i infrastrukture -R	5
Mjera 1.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj	6
Mjera 1.3. Jačanje institucionalne podrške poduzetnicima	6
Posebni cilj 2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje	7
Mjera 2.1. Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti	7
Mjera 2.2. Poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja	8
Posebni cilj 3. Razvoj znanosti i obrazovanja	8
Mjera 3.1. Poticanje ulaganja u znanost i obrazovanje	8
Mjera 3.2. Unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu	9
Mjera 3.3. Osiguranje jednakog pristupa obrazovanju	11
Posebni cilj 4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj	12
Mjera 4.1. Valorizacija i stavljanje u funkciju kulturne i prirodne baštine	12
Mjera 4.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma	13
Mjera 4.3. Jačanje turističke destinacije	14
Prioritet 2. Demografska revitalizacija kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj NRS 2030	14
Poseban cilj 5. Demografski rast i aktivno življenje	14
Mjera 5.1. Poticanje pronatalitetne politike	14
Mjera 5.2. Zaustavljanje iseljavanja mladih	15
Poseban cilj 6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb	16
Mjera 6.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi- R	16
Mjera 6.2. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi	17
Posebni cilj 7. Ulaganja u kulturu	18
Mjera 7.1. Poticanje ulaganja u infrastrukturu u kulturi	18
Mjera 7.2. Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava	19
Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva	20
Posebni cilj 8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije	20
Mjera 8.1. Privlačenje investicija i promocija BPŽ kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte	20
Mjera 8.2. Poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja	21

Mjera 8.3. Poticanje društveno odgovornog poslovanja	21
Posebni cilj 9. Razvoj bioekonomije	22
Mjera 9.1. Poticanje ulaganja u razvoj bioekonomije	22
Mjera 9.2. Ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te razvoj lokalnog tržišta	22
Mjera 9.3. Stavljanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem	23
Posebni cilj 10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti	24
Mjera 10.1. Porast energetske učinkovitosti.....	24
Mjera 10.2. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije.....	24
Posebni cilj 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture	25
Mjera 11.1. Ulaganje u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda.....	25
Mjera 11.2. Razvoj cirkularnog gospodarstva i održivo gospodarenje otpadom.....	26
Mjera 11.3. Ulaganje u cestovni, željeznički i riječni promet.....	27
Mjera 11.4. Ulaganja u društvenu infrastrukturu	27
Mjera 11.5. Ulaganje u infrastrukturu i dostupnost širokopojsnog interneta	29
Prioritet 4. Jačanje konkurentnosti županije i razvoj potpomognutih područja.....	29
Posebni cilj 12. Jačanje upravljanja razvojem	29
Mjera 12.1. Jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem	29
Mjera 12.2. Porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi na korist građana.....	30
Mjera 12.3. Jačanje organizacija civilnog društva	31
Posebni cilj 13. Razvoj potpomognutih područja + ITU.....	32
Mjera 13.1. Poticanje intervencija u potpomognutim područjima.....	32
Mjera 13.2. Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja	32
Posebni cilj 14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove	33
Mjera 14.1. Unapređenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda.....	33
Mjera 14.2. Jačanje otpornosti na klimatske promjene.....	34
Mjera 14.3. Unapređenje kvalitete zraka, tla i vode	34

Prioritet 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva te rast zaposlenosti i stope obrazovanja

Posebni cilj 1. Razvoj kreativnog i inovativnog poduzetništva

Mjera 1.1. Unaprjeđenje poduzetničke klime i infrastrukture -R

Popis indikativnih aktivnosti:

- poticanje suradnje visokoobrazovnih i znanstveno-istraživačkih institucija s poduzećima i obrtima
- poticanje kulture inovativnosti u javnom i privatnom sektoru
- ulaganja u razvoj poduzetničkih zona
- poboljšanje kvalitete i dostupnosti usluga potpornih institucija
- promidžbene i druge aktivnosti u funkciji snažnije prepoznatljivosti županije kao ulagačke destinacije

Nosioци provedbe mjere: Županija, HGK, HOK, civilno društvo (Udruga inovatora BPŽ), poduzetničke potporne institucije, jedinice lokalne samouprave, regionalni koordinator.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Unaprjeđenje poslovne i inovacijske klime u BPŽ – uspostava centara za podršku razvoju MSP-a na 4 lokacije unutar BPŽ,
- Izgradnja infrastrukture u poslovno-gospodarskoj zoni Davor,
- Izgradnja infrastrukture u radnoj zoni Dragalić,
- Izgradnja poslovne zone u Vrpolju,
- Izgradnja infrastrukture u Zoni malog gospodarstva Općine Sibinj
- Izgradnja poljoprivrednog - gospodarskog inkubatora u Proizvodno-poslovnoj zoni Okučani,
- Poljoprivredno - poduzetnički inkubator (II.faza),
- Gospodarska zona Općina Rešetari – izgradnja infrastrukture,
- Izgradnja RTICS-a, Regionalnog tehnološkog inovacijskog centra za strojarstvo,
- Izgradnja poduzetničkog inkubatora u Garčinu
- Izgradnja infrastrukture u Zoni malog gospodarstva „Biđegvi“ Ruščica
- Izgradnja poljoprivredno-poduzetničkog inkubatora u Cerniku
- Izgradnja poslovne zone Vašarište u Vrpolju
- Izgradnja Gospodarsko poslovne zone Zapad u Slavonskom Brodu
- Centar Kreativnih industrija
- Izgradnja poljoprivredno-gospodarskog inkubatora, Gospodarska zona Općina Rešetari.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.1.

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj zaposlenih osoba kod poduzetnika u zonama	Broj zaposlenih	Pokazatelj mjeri povećanje ukupne zaposlenosti poduzetnika u zonama	2019.	28.877	2027.	32.000	FINA DZS

Prihod od izvoza poduzetnika u zonama	Izvoz u 000 kuna	Pokazatelj mjeri povećanje izvoza poduzetnika u zonama	2020.	2.391.998,00 HRK	2027.	2.600.000 HRK	FINA DZS
---------------------------------------	------------------	--	-------	------------------	-------	---------------	----------

Mjera 1.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj - R

Popis indikativnih aktivnosti:

- poticanje poduzeća u jačanju tehnološke opremljenosti, razvoja tehnologije i znanja u prerađivačkoj industriji i u ostalim djelatnostima
- poticanje razvoja poduzeća u djelatnostima s višom dodanom vrijednosti osobito informacijskim i komunikacijskim te kroz pokretanje i rast start-up poduzeća

Nosioći provedbe mjere: su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, Sveučilište u Slavonskom Brodu.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Tehnološki inkubator Nova Gradiška - faza II,
- Izgradnja RTICS-a, Regionalnog tehnološkog inovacijskog centra za strojarstvo,
- Centar kompetencija za napredno inženjerstvo Nova Gradiška.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Prihodi poduzeća korisnika tehnološkog inkubatora	u mil. kuna	Pokazatelj mjeri povećanje prihoda poduzeća korisnika tehnološkog inkubatora	2021.	Novi pokazatelj	2027.	25%	Tehnološki inkubator
Broj zaposlenih u poduzećima korisnicima tehnološkog inkubatora	broj	Pokazatelj mjeri povećanje broja zaposlenih u poduzećima korisnicima tehnološkog inkubatora	2021.	Novi pokazatelj	2027.	50	Tehnološki inkubator

Mjera 1.3. Jačanje institucionalne podrške poduzetnicima - R

Popis indikativnih aktivnosti

- jačanje i osuvremenjivanje kapaciteta i umrežavanje potpornih poduzetničkih institucija
- poboljšavanje vještina zaposlenika u potpornim institucijama, posebno u pogledu privlačenja ulaganja
- poticanje i podupiranje sudjelovanja poduzetnika u svim potpornim programima

Nosioći provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, regionalni koordinator.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis programa/projekata:

- Trening programi za zaposlenike u potpornim institucijama
- Potpore za start-up tvrtke i mlade poduzetnike,
- Potpore za pokretanje kontinentalnog turizma,

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj korisnika usluga poduzetničkih potpornih institucija	Broj	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti poduzetničkih potpornih institucija	2021.	Novi pokazatelj	2027.	500	Regionalni koordinator
Broj start-up tvrtke mladih poduzetnika koji su primili potporu županije	Broj	Pokazatelj mjeri povećanje poduzetničke aktivnosti mladih povezane s potporama županije	2021.	Novi pokazatelj	2027.	200 (kumulativ 2021.-2027.)	Regionalni koordinator
Broj projekata razvoja kontinentalnog turizma koji su primili potporu županijskih potpornih institucija	Broj	Pokazatelj mjeri povećanje poduzetničke aktivnosti u području turizma povezane s potporama županije	2021.	Novi pokazatelj	2027.	50 (kumulativ 2021.-2027.)	Regionalni koordinator

Posebni cilj 2. Osiguranje perspektivnog tržišta rada i zapošljavanje

Mjera 2.1. Povećanje zaposlenosti i poticanje društvene uključenosti - R

Popis indikativnih programa/projekata

- Potpore za prekvalifikaciju radne snage.
- Potpore za djelovanje Lokalnog partnerstva za zapošljavanje
- Potpore za zapošljavanje osoba u riziku od siromaštva/socijalne isključenosti
- Potpore za programe osposobljavanja i usavršavanja

Nosioци provedbe mjere su Županija, HZZ, CTR, civilno društvo, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Financijski okvir za provedbu ove mjere je 2.048.801,40 kn.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)

Broj novozaposlenih dugotrajno nezaposlenih osoba	Broj	Pokazatelj mjeri smanjenje broja osoba u riziku od siromaštva/socijalne isključenosti	2021.	Novi pokazatelj	2027.	1000 (kumulativ 2021.-2027.)	HZZ
---	------	---	-------	-----------------	-------	------------------------------	-----

Mjera 2.2. Poticanje samozapošljavanja i zapošljavanja - R

Popis indikativnih programa/projekata

- Razvoj informacijsko-edukacijskog sustava o mogućnostima korištenja mjera i aktivnosti potpora za samozapošljavanje i zapošljavanje
- Pratiti trendove na tržištu rada, posebno poslove budućnosti
- Prilagođavati programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada te pokrenuti sustav pravovremenog informiranja o mogućnostima zapošljavanja
- Osigurati potpore/olakšice za otvaranje poduzeća i/ili novih radnih mjesta, posebno se odnosi na sustav poticanja deficitarnih zanimanja
- Razvoj i provedba programa za poticanje ženskog poduzetništva

Nosioci provedbe mjere su Županija, HZZ, Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, poduzetničke potporne institucije, Regionalni koordinator, škole, HGK, HOK.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj korisnika stipendija za deficitarna zanimanja	Broj	Pokazatelj mjeri broj korisnika stipendija za deficitarna zanimanja u županiji	2021.	Novi pokazatelj	2027.	1000 (kumulativ 2021.-2027.)	BPŽ, JLS
Broj potpora za zapošljavanje i samozapošljavanje	Broj	Pokazatelj mjeri broj korisnika potpora za zapošljavanje	2021.	Novi pokazatelj	2027.	2000	Regionalni koordinator

Posebni cilj 3. Razvoj znanosti i obrazovanja

Mjera 3.1. Poticanje ulaganja u znanost i obrazovanje - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačanje suradnje gospodarstva i obrazovanja, osobito gospodarstva i znanosti te obrazovanja usmjerenog na metalni, drvni, poljoprivredni i IKT sektor
- Poticanje suradnje u znanosti Županije s drugim županijama i inozemstvom
- Jačanje kapaciteta u znanosti za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, HGK, HOK.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Popis indikativnih programa/projekata:

- Centar za istraživanje, razvoj i inovacije – CIRI u Slavonskom Brodu,
- Centar strukovne izvrsnosti u bioekonomiji
- Izgradnja RTICS-a, Regionalnog tehnološkog inovacijskog centra za strojarstvo,
- Centar kompetencija za napredno inženjerstvo Nova Gradiška.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj novozaposlenih istraživača u znanstveno-istraživačkim institucijama na području Županije	Broj	Pokazatelj opisuje povećanje kapacitete za znanstvena istraživanja	2021.	Novi pokazatelj	2027.	30	Sveučilište u Slavonskom Brodu
Broj novih zajedničkih projekata znanstveno-istraživačkih ustanova i gospodarskih subjekata	broj	Pokazatelj mjeri poboljšanje kvalitete suradnje znanosti i gospodarstva	2021.	Novi pokazatelj	2027.	10 (kumulativ 2021.-2027.)	Sveučilište u Slavonskom Brodu
Broj novih zajedničkih projekata znanstveno-istraživačkih ustanova i javnog sektora	broj	Pokazatelj mjeri poboljšanje kvalitete suradnje znanosti i javnog sektora	2021.	Novi pokazatelj	2027.	10 (kumulativ 2021.-2027.)	Sveučilište u Slavonskom Brodu

Mjera 3.2. Unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja kroz nove obrazovne programe i novu infrastrukturu - I

Popis indikativnih aktivnosti

- Opremanje ustanova i uvođenje novih programa za rani i predškolski odgoj,
- Ulaganja u povećanje kapaciteta odgojno-obrazovnih radnika i stručnjaka
- Poticanje mladih na upis i završavanje srednjeg i visokog obrazovanja
- Izgradnja novih te rekonstrukcija i/ili obnova postojećih odgojno-obrazovnih ustanova, školskih sportskih dvorana i vanjskih igrališta te opremanje
- Izgradnja studentskog kampusa
- Razvoj sustava poticanja darovitih učenika i studenata
- Jačanje digitalne pismenosti, znanja i vještina te IKT opremljenost u obrazovnim institucijama na svim razinama
- Razvoj novih programa obrazovanja radi povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada RH/EU
- Osnaživanje obrazovanja za obrtnička zanimanja
- Poticanje mladih i starijih stanovnika Županije na cjeloživotno učenje
- Poticanje suradnje Županije u obrazovanju s drugim županijama i inozemstvom

- Jačanje županijskih kapaciteta u obrazovanju za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU
- Poticanje djece i mladih na važnost stjecanja zdravih navika i bavljenja sportom
- Osnivanje novih smjerova na postojećim fakultetima
- Osnivanje novih fakulteta
- Razvoj novih programa obrazovanja i osposobljavanja za djecu i mlade s teškoćama u razvoju radi povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, pučka otvorena učilišta, Sveučilište u Slavanskom Brodu, HZZ, ustanove (npr. Cekin), civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Popis indikativnih programa/projekata:

- Centar Kompetencija u poljoprivredi Općine Slavonski Šamac,
- Uvedeni novi obrazovni programi u škole
- EDI centar – Edukacijsko Demonstracijski Inteligentni centar,
- Infrastrukturni razvoj Sveučilišta u Slavanskom Brodu,
- Izgradnja, nadogradnja, rekonstrukcija i energetska obnova osnovnih škola na području Županije
- Izgradnja športskih dvorana u školama
- Izgradnja, rekonstrukcija i energetska obnova vrtića na području Županije
- Uređenje, rekonstrukcija i opremanje dječjih igrališta
- Rekonstrukcija i energetska obnova dječjeg odmarališta Slavonski Brod na Hvaru
- „Ilgrom do govora, faza II“ – programi aktivnog uključivanja za djecu rane i predškolske dobi s teškoćama govora i jezika u Slavanskom Brodu
- „Helping za male“ – projekt pružanja pomoći djeci s teškoćama u razvoju u integriranim vrtićkim skupinama u Slavanskom Brodu
- Dogradnja ustanove za rehabilitaciju i odgoj djece „Zlatni cekin“
- SPORTSKA ŠKOLA – Aktivni produženi boravak u osnovnim školama
- „Lunch box“ – Školska prehrana za učenike u riziku od siromaštva u osnovnim školama u Slavanskom Brodu
- Izgradnja studentskog kampusa u Novoj Gradiški
- Sveučilišni kampus u Slavanskom Brodu
- Učimo plivati.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Izgrađene nove i rekonstruirane ili obnovljene odgojno-obrazovne ustanove	Broj	Broj izgrađenih i obnovljenih obrazovnih ustanova uključujući dogradnju dvorana i slično	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20%	BPŽ
Sudionici u programima cjeloživotnog učenja	Broj	Broj stanovnika BPŽ koji su pohađali ili pohađaju neki od programa cjeloživotnog učenja	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ, HZZ, Obrazovne institucije koje provode programe cjeloživotnog učenja

Uvedeni novi obrazovni programi	Broj	Broj novih obrazovnih programa u skladu sa potrebama na tržištu rada	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ, MZO Obrazovne institucije na području županije
---------------------------------	------	--	-------	-----------------	-------	----------	--

Mjera 3.3. Osiguranje jednakog pristupa obrazovanju – R, I

Popis indikativnih aktivnosti

- Pružanje dodatne potpore ranjivim skupinama za sprječavanje neuspjeha u školovanju i usmjeravanje u obrazovanje
- Osiguravanje financijske pomoći putem stipendija osobama koje zbog financijskih poteškoća ne mogu nastaviti školovanje
- Sustavno rješavanje problema malog postotka Roma koji završavaju osnovno i srednje obrazovanje
- Poticanje i usmjeravanje osoba koje su rano napustile školovanje u programe cjeloživotnog obrazovanja
- Poticanje rada s osobama koje žele napustiti ili su napustile školovanje kroz savjetovanje, grupni rad i slično
- Istraživanje i utvrđivanje čimbenika ranog napuštanja školovanja kao temelja planiranja rješavanja tog problema
- Osiguranje pristupa obrazovnim institucijama osobama s invaliditetom
- Opremanje obrazovnih institucija opremom za slijepe i slabovidne
- Subvencioniranje prijevoza, prehrane te udžbenika i radnih materijala osobama slabijeg imovinskog stanja,
- Opremanje obrazovnih institucija novom opremom
- Provođenje probira djece ranog i predškolskog uzrasta za rano otkrivanje teškoća i rizika za nastajanje teškoća u razvoju
- Organiziranje mobilnih stručnih timova podrške za dječije vrtiće, predškole i škole na području BPŽ radi što kvalitetnijeg uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redovne programe odgoja i obrazovanja
- Unapređenje sustava odgoja i obrazovanja za uključivanje djece sa teškoćama u razvoju u redovne programe.

Nosioци provedbe mjere su Županija, JLS i civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Popis indikativnih programa/projekata:

- Dodjela stipendija studentima i učenicima u nepovoljnom socijalnom položaju
- Izgradnja i adaptacija obrazovnih ustanova
- Dogradnja obrazovnih institucija radi poboljšanja dostupnosti za osobe s invaliditetom
- Opremanje obrazovnih institucija suvremenom opremom
- Opremanje obrazovnih institucija opremom za slijepe i slabovidne
- Provedba projekata kojima se pruža stručna i financijska podrška obrazovanju učenika romske nacionalne manjine
- Provedba projekata kojima se pruža stručna i financijska podrška obrazovanju darovitim učenicima/studentima te učenicima/studentima s posebnim potrebama
- Izgradnja studentskog kampusa

- Helping“ – projekt pružanja pomoći u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim školama u Slavonskom Brodu.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Stipendije učenicima	Novčani iznos	Iznos stipendija učenicima koji zbog financijskih poteškoća ne mogu nastaviti školovanje	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ
Stipendije studentima	Novčani iznos	Iznos stipendija studentima koji zbog financijskih poteškoća ne mogu nastaviti školovanje	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ
Broj obrazovnih institucija koje su uvele dodatne prilagodbe za OSi	Broj	Broj obrazovnih institucija koje su prilagođene osobama s invaliditetom (liftovi, pristup, oprema za slijepe i slabovidne)	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	UNISB

Posebni cilj 4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine za gospodarski rast i razvoj

Mjera 4.1. Valorizacija i stavljanje u funkciju kulturne i prirodne baštine - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Cjelovito valoriziranje kulture i prirodnih resursa u županijskoj razvojnoj politici kao čimbenika svekolikog razvoja
- Poboljšanje očuvanja održivog korištenja kulturne i prirodne baštine
- Promoviranje kulturne i prirodne baštine u Županiji, Republici Hrvatskoj i inozemstvu
- Edukacija lokalnog stanovništva o prirodnim vrijednostima područja na kojima žive – tzv.
- Ulaganje u posjetiteljsku infrastrukturu – razvoj edukativnih sadržaja, multimedija, pristupačnost; solarne klupe, punjači, solarna napajanja nadzornih kamera, hot spotovi – povezanost sa nadzornim službama (pomoć javnoj ustanovi u kontroli područja)
- Razvoj digitalnih sadržaja za doživljaj izvan samog zaštićenog područja
- Razvoj poučno-edukativnih staza.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Popis indikativnih programa/projekata:

- Natura centar,
- PRAŠNIK...PRAstara
- Izrada akcijskih planova upravljanja posjetiteljima

- Izrada suvenira povezanih sa zaštićenim područjima
- Čuvari/čuvarice prirode (moguće kombinirati sa citizen science – aktiviranje u monitoringu aktivnih građana, kao i s dijelom posvećenim turizmu)
- Virtualna realnost – na raspolaganju u gradu, školama, muzejima – onima koji zbog fizičkih ograničenja ne mogu posjećivati prirodu)
- Šuma – Naš Izvor Kreativnosti
- Revitalizacija Izletišta Strmac
- Botanički vrt u Tvrđavi Brod
- Uređenje izletišta Drežnik „Babja Gora-planinarska priča“.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj objekata / područja na kojima je valorizirana kulturna i prirodna baština	Broj	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području valorizacije prirodne i kulturne baštine	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	Natura Slavonica
Broj novih/rekonstruiranih objekata u zaštićenim područjima	Broj	Pokazatelj mjeri povećanje turističke atraktivnosti zaštićenih prirodnih područja	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	Javne ustanove koje upravljaju zaštićenim prirodnim područjima

Mjera 4.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Razvoj sportskog, ruralnog, kulturnog, zdravstvenog i cikloturizma
- Korištenje sporta u razvoju kontinentalnog/ruralnog turizma
- Edukacija pružatelja usluga u turizmu o mogućnostima razvoja selektivnih oblika turizma
- Edukacija pružatelja usluga u turizmu o održivom korištenju prirodnih i kulturnih resursa
- Ulaganje u razvoj i promociju autohtonih turističkih proizvoda BPŽ
- Informiranje javnosti o mogućnostima razvoja poduzetništva u turizmu i/ili suradnji s poduzetnicima u turizmu.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	

(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Broj provedenih projekata ulaganja u razvoj selektivnih oblika turizma	Broj	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području razvoja selektivnih oblika turizma	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	Regionalni koordinator

Mjera 4.3. Jačanje turističke destinacije - I

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje održivog upravljanja turističko-ugostiteljskim objektima i unaprjeđenje usluga
- Provedba programa povezivanja turističke industrije i ostalih sektora, primjerice, poljoprivreda, zaštita prirode, tehnologija
- Provođenje edukacije i informiranja o mogućnostima financiranja projekata u turizmu
- Ulaganje u povećanje kvalitete turističkih usluga i proizvoda
- Ulaganje u modernizaciju i izgradnju turističke infrastrukture
- Povećanje kapaciteta turističkih interpretacijskih centara i centara za posjetitelje
- Ulaganje u građenje i/ili opremanje turističko-informativnih centara
- Uspostavljanje sustava minimalnih standarda povećanjem sigurnosti za razvoj sportskog i pustolovnog turizma

Nosioци provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, HGSS Stanica Slavonski Brod.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziv	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)	(7)
Dolasci turista	Broj	Broj posjetitelja BPŽ	2019.	36.759	2027.	42.000	E-visitor, TZBPŽ
Noćenja turista	Broj	Broj ostvarenih noćenja turista na području BPŽ	2019.	60.030	2027.	69.000	E-visitor, TZBPŽ

Prioritet 2. Demografska revitalizacija kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj NRS 2030

Poseban cilj 5. Demografski rast i aktivno življenje

Mjera 5.1. Poticanje pronatalitetne politike - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Ulaganja u progresivne dječje doplatke sukladno broju djece u obitelji
- Omogućavanje jednokratnih obiteljskih dodataka u svrhu smanjenja troškova obitelji s djecom
- Poticanje kvalitetne i sveobuhvatne zdravstvene zaštite majke i djeteta
- Poticanje fleksibilnog radnog vremena za majke s djecom do određene dobi
- Pružanje novčanih olakšica za javni prijevoz obitelji s više djece

- Pružanje subvencija za javne usluge

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, zdravstvene ustanove na području Županije, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Izrada plana mjera demografske obnove BPŽ
- Poticanje demografske revitalizacije
- Subvencioniranje prijevoza učenika, udžbenika za učenike i sl
- Sufinanciranje naknada za boravak djece u vrtićima
- Novčana pomoć i oprema za novorođenčad.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Naziva	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj demografskih mjera koje se provode u BPŽ	Broj mjera	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti provedbe demografske politke	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20%	JLS

Mjera 5.2. Zaustavljanje iseljavanja mladih – R, I

Popis indikativnih aktivnosti

- Omogućavanje kvalitetnije skrbi o mladim obiteljima s djecom
- Poticanje otvaranja radnih mjesta za mlade i obrazovane stanovnike
- Stambeno zbrinjavanje mladih obitelji
- Povećanje stambenog fonda u javnom vlasništvu za najam mladim obiteljima

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Potpore za stambeno zbrinjavanje mladih obitelji,
- Naselje za mlade obitelji,
- Izgradnja edukativno - sportskog centra Rešetari,
- Rekonstrukcija i uređenje društvenog prostora u Adžamovcima "Djeca za djecu",
- Izgradnja prostora za mlade u Rešetarima "Mladi za mlade"
- Adaptacija zgrade „Starog zatvora“ – Centar za mlade
- Program razvoja pametno selo- Općina Rešetari.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 5.2.

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj mladih obitelji korisnika demografskih mjera za stambeno zbrinjavanje	Broj obitelji	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti provedbe mjera stambenog zbrinjavanja	2021.	Novi pokazatelj	2027.	1000 (kumulativno do 2027.)	JLS

Poseban cilj 6. Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb

Mjera 6.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu zdravstvene skrbi- R

Popis indikativnih aktivnosti

- Implementacija i održavanje sustava praćenja i upravljanja kvalitetom zdravstvene zaštite i usluga u zdravstvu
- Smanjenje listi čekanja
- Održavanje i unaprjeđenje kvalitete zdravstvenih usluga na svim razinama
- Poboljšanje usluga bolničkog liječenja
- Ulaganje u obrazovanje i specijalizaciju svih kadrova u zdravstvu
- Ulaganje u modernizaciju i opremanje objekata u zdravstvu
- Ulaganje u prilagodbu institucija načelima energetske učinkovitosti
- Osiguravanje bržeg pružanja zdravstvenih usluga pacijentima
- Kreiranje širokog i integriranog paketa medicinskih usluga u svim zdravstvenim ustanovama sukladno potrebama stanovnika BPŽ
- Osiguravanje visokih standarda za rad i pristup pacijentima
- Informiranje stanovništva o mogućnostima i nužnosti pravovremene dijagnostike
- Opremanje specijaliziranih ustanova na svim razinama
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstvene zaštite
- Poticanje zapošljavanja liječnika opće i dentalne medicine u ruralnim područjima
- Digitalizacija zdravstvenog sustava
- Unaprjeđenje palijativne skrbi

Nosioci provedbe mjere su Županija, zdravstvene ustanove u Županiji i civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Rekonstrukcija, izgradnja i opremanje zdravstvenih ustanova na području Županije
- Digitalizacija zdravstvenog sustava,
- Opremanje Zavoda za hitnu medicinu BPŽ,
- Izgradnja Centra za hitnu i interventnu medicinu (CEHIM)

- Osnivanje objedinjenog hitnog bolničkog prijema u Općoj bolnici Nova Gradiška
- Rekonstrukcija ginekologije i sobe za novorođenčad Opće bolnice Slavonski Brod

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Provedeni infrastrukturni projektu u zdravstvu	Broj	Broj provedenih infrastrukturnih projekata u zdravstvu	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	Ustanove u zdravstvu

Mjera 6.2. Povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Promicanje pozitivnih stavova o starijim, nemoćnim i ostalim skupinama u nepovoljnom položaju
- Poticanje razvoja i primjene digitalnih usluga za pomoć starijim i nemoćnim osobama koje ostaju živjeti u svojim domovima
- Osiguravanje dostupnosti primjerene zdravstvene i socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe
- Osnivanje mobilnih timova
- Ulaganje u nastavne programe za njegovatelje/njegovateljice starijih i nemoćnih osoba
- Uključivanje lokalne zajednice u zajednički rad zbrinjavanja i brige oko starijih i nemoćnih osoba
- Osiguravanje svim skupinama jednaka prava na rad
- Poticanje otvaranja radnih mjesta prilagođenih starijima i nemoćnima te drugim osobama u nepovoljnom položaju
- Opremanje institucija koje pružaju socijalnu skrb
- Izgradnja, dogradnja i adaptacija institucija koje pružaju socijalnu skrb
- Organiziranje dnevnog boravka za starije i nemoćne
- Izgradnja infrastrukture te ulaganja u postojeću infrastrukturu (rekonstrukcija, prenamjena, obnova) za smještaj za ranjive skupine te ulaganja u opremanje
- Podrška procesu prevencije institucionalizacije te procesu deinstitutionalizacije (izgradnja, rekonstrukcija, obnova, opremanje, pružanje usluga)
- Poticanje deinstitutionalizacije skrbi o starijim osobama u zajednici
- Širenje socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju i razvojnim rizicima (poput ranih intervencija, psihosocijalne podrške, poludnevnog i cjelodnevnog boravka, pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja).

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, zdravstvene ustanove i Centri za socijalnu skrb, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, Domovi za starije i nemoćne osobe.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Popis indikativnih projekata:

- Izrada plana razvoja socijalnih usluga u BPŽ
- Projekt Mi vas trebamo,
- Izgradnja domova za stare i nemoćne,
- Pomoć starima i nemoćnima "Zaželi",
- Potpore u sustavu socijalne skrbi Općine Sibinj,
- Regoč - boravim i uključen sam,
- Projekt Zlatne godine
- ZDRAVA STAROST - Korektivno vježbanje s umirovljenicima u domovima za starije osobe
- „Zaposlena“ – pružanje podrške u svakodnevnom životu starijim osobama s područja grada Slavonskog Broda
- „Socijalno uključivanje 65+“,
- Dogradnja Doma za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod (Odjel za pojačanu zdravstvenu njegu, Odjel za oboljele od Alzheimerove demencije)
- „Prevenција demencije kod osoba starije životne dobi“
- „Senior club“ - dnevni boravak za starije osobe
- Izgradnja domova za starije i nemoćne
- Zaželi još bolje-zapošljavanje žena

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Izrađen plan razvoja socijalnih usluga u BPŽ	Broj planova	Pokazatelj za razinu poboljšanja strateškog planiranja u području socijalnih usluga	2021.	0	2027.	1	BPŽ

Posebni cilj 7. Ulaganja u kulturu

Mjera 7.1. Poticanje ulaganja u infrastrukturu u kulturi - I

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija, posebno poduzetničkih pothvata obrazovanih mladih ljudi
- Bolje i inovativnije gospodarsko korištenje kulturnih manifestacija i kulturne baštine za potrebe razvoja turizma
- Opremanje institucija u kulturi
- Otkup kulturne građe (npr. građa Ivane Brlić Mažuranić)
- Zaštita, obnova i revitalizacija objekata kulturne baštine (uključujući opremanje)
- Ulaganja u izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje ustanova u kulturi

Nosioци provedbe mjere su Županija, JLS, kulturne institucije u BPŽ, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Rekonstrukcija, izgradnja i energetska obnova društvenih domova
- Kultura u centru
- Rekonstrukcija, obnova i opremanje kulturno-povijesnih građevina i ustanova
- Uređenje muzeja starine u Adžamovcima
- Izgradnja kulturnog centra u Rešetarima
- Uređenje muzeja starine u Adžamovcima
- Izgradnja kulturnog centra u Rešetarima
- Oprema za stalni postav Muzeja Brodskog Posavlja
- Centar za posjetitelje Vrata Slavonije u Novoj Gradiški
- Rekonstrukcija kazaamata u Tvrđavi Brod
- Rekonstrukcija i opremanje istočnog dijela sjevernog kavalira u Tvrđavi Brod
- Rekonstrukcija – obnova rodne kuće Đure Đakovića
- Izgradnja hotela na uzor izvorne zgrade Kasarna štaba u Tvrđavi Brod
- Botanički vrt u Tvrđavi Brod
- Projekt Šišat (muzejska čuvaonice i radionice)
- Uređenje kulturne baštine Zapolje -Ivan Zapolja-kraljevsko mjesto.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Ulaganje u infrastrukturu u kulturi	Iznos	Ukupan iznos svih infrastrukturnih ulaganja u kulturi	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20% u donosu na 2022.	BPŽ

Mjera 7.2. Podrška kulturno umjetničkim programima i radu kulturnih društava - R

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačanje kapaciteta i osnaživanje kulturnih društava i kulturno umjetničkih programa
- Jačanje svijesti o važnosti kulturno umjetničkih programa i rada kulturnih društava za očuvanje tradicionalnih običaja i identiteta
- Promoviranje kulturno umjetničkih programa i kulturnih društava, provedenih aktivnosti
- Poticanje zapošljavanja u kulturnim djelatnostima
- Poticanje umrežavanja kulturnih društava međusobno i s drugim organizacijama civilnog društva

Nosioci provedbe mjere su Županija, kulturne institucije i kulturna društva, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Financijski okvir za provedbu ove mjere je 1.500.000,00 kn.

Indikativan popis projekata:

- Kulturni centar Bebrinske udruge mladih.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Kulturno-umjetnički programi i kulturna društva	Broj	Broj kulturno-umjetničkih programa i kulturnih društava na području BPŽ	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	JLS i OCD

Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija gospodarstva i društva

Posebni cilj 8. Razvoj klasičnih grana gospodarstva korištenjem zelene i digitalne tranzicije

Mjera 8.1. Privlačenje investicija i promocija BPŽ kao privlačne destinacije za gospodarske subjekte - R

Svrha mjere je provođenje aktivnosti promicanja BPŽ kao destinacije pogodne za investiranje, povezivanje investitora s lokacijama i poduzetnicima, promocija poduzetničkih aktivnosti i rada poduzetničkih zona, kao i pružanje ostalih popratnih informacija potencijalnim investitorima i izgradnja suradničkih i partnerskih odnosa.

- Suradnja i ostvarivanje partnerstava s relevantnim institucijama, investitorima i poduzetnicima
- Praćenje i ažuriranje podataka o poduzetnicima i poduzetničkim aktivnostima
- Povezivanje MSP-ova i investitora
- Organizacija posjeta za investitore i potencijalne investitore
- Prezentacija BPŽ potencijalnim investitorima putem svih dostupnih domaćih i inozemnih kanala
- Poticajne mjere za investitore

Nosioci provedbe mjere su Županija, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Novi investitori u gospodarstvu BPŽ godišnje	Broj	Broj investitora u BPŽ	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ HGK

Mjera 8.2. Poticanje informatizacije i digitalizacije poslovanja - R

Popis indikativnih aktivnosti

Poboljšanje poslovne produktivnosti korištenjem IKT-a i novih vještina unutar poduzeća/javne uprave i prema korisnicima, poboljšanje kvalitete života korištenjem e-usluga, osiguravanje sigurnog okruženja za pružanje e-usluga, povećanje konkurentnosti gospodarstva korištenjem e-usluga i otvaranje prostora inovacijama temeljenim na IKT-u, izrada projekta pametnih gradova i općina i sl.

Nosioci provedbe mjere su Županija, gradovi, općine, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj uvedenih novih e-usluga	Broj	Broj korisnika e-usluga	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ, JLS, JPT
Broj zaposlenih IKT stručnjaka kroz natječaje HZZ-a	Broj	Broj IKT stručnjaka	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	HZZ

Mjera 8.3. Poticanje društveno odgovornog poslovanja - R

Popis indikativnih aktivnosti

Poticanje i usmjeravanje poduzeća u razvoj društveno odgovornog poslovanja, provođenje edukacija o načinu promjene društveno odgovornog poslovanja, promoviranje višestruke društvene koristi za poduzeće i zajednicu kroz društveno odgovorno poslovanje, poticanje ulaganja u zaštitu i očuvanje okoliša i korištenje obnovljivih izvora energije, umrežavanje i promoviranje poduzetničkih aktivnosti koji potiču rast zapošljavanja.

Nosioci provedbe mjere su Županija, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj javnih ustanova / institucija sa uvedenim DOP-om	Broj	Unapređenje društveno odgovornog rada)	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 30%	Regionlni koordinator

Posebni cilj 9. Razvoj bioekonomije

Mjera 9.1. Poticanje ulaganja u razvoj bioekonomije - I

Popis indikativnih aktivnosti

Povećanje zaposlenosti u prehrambenoj industriji i bioekonomiji, povećanje proizvodnje u sektorima hrane i bioekonomije, razvoj bioekonomije u sektorima koji imaju više tehnološku intenzivnost i ulaganje u izgradnju i opremanje poduzeća/inkubatora/tvornica u poljoprivredi.

Nosioci provedbe mjere su Županija, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativni popis projekata

- Centar Kompetencija u poljoprivredi Općine Slavonski Šamac,
- Centar strukovne izvrsnosti u bioekonomiji

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Zaposleni u prehrambenoj industriji i bioekonomiji	Broj zaposlenih	Udio zaposlenih u prehrambenoj industriji i bioekonomiji u ukupnom broju zaposlenih	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	FINA i Regionalni koordinator
Proizvodnja u sektorima hrane i bioekonomije	Kuna	Vrijednost proizvodnje u sektorima hrane i bioekonomije na području BPŽ	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	FINA i Regionalni koordinator

Mjera 9.2. Ulaganja u porast produktivnosti i kvalitete poljoprivrednih proizvoda te razvoj lokalnog tržišta - I

Popis indikativnih aktivnosti

Poticanje povećanja preradbenih kapaciteta za poljoprivredne proizvode, povećanje površine pod ekološkom ali i smanjivanje onih koje se tretiraju kemijskim sredstvima, brendiranje i ili certificiranje proizvoda proizvedenih nisko intenzivnom proizvodnjom, provedba strategije „Farm to fork“.

Nosioci provedbe mjere su Županija, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Poljoprivredna proizvodnja	Kuna	Vrijednost poljoprivredne proizvodnje na području BPŽ	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20%	BPŽ HGK

Mjera 9.3. Stavlanje u funkciju zapuštenih poljoprivrednih zemljišta okrupnjavanjem i navodnjavanjem - I

Popis indikativnih aktivnosti

Poticanje stavljanja u funkciju poljoprivrednih zemljišta, udruživanje poljoprivrednih proizvođača, provedba komasacije, grupiranje poljoprivrednih zemljišta u veće i/ili pravilnije površine i izgradnja prateće infrastrukture, educiranje i informiranje poljoprivrednih proizvođača i saniranje postojećih i izgradnja sustava navodnjavanja zemljišta.

Nosioci provedbe mjere su Županija, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Površina zemljišta stavljena u poljoprivrednu funkciju	ha	Ukupna površina zemljišta nad kojim je dodijeljeno pravo korištenja radi obavljanja poljoprivredne djelatnosti	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	Ministarstvo poljoprivrede, BPŽ, JLS
Površina okrupnjenog zemljišta	ha	Provedba mjera poticanja okrupnjivanja zemljišta i udruživanja poljoprivrednih proizvođača	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ
Izgrađenost sustava navodnjavanja	Površine koje se navodnjavaju u ha	Razvoj sustava navodnjavanja uz primjenu suvremenih tehnologija za poboljšanje racionalnog korištenja vode	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 100%	BPŽ

Posebni cilj 10. Intenzivno korištenje obnovljivih izvora energije i podizanje energetske učinkovitosti

Mjera 10.1. Porast energetske učinkovitosti - I

Popis indikativnih aktivnosti

Poticanje jačanja kapaciteta proizvodnje električne energije u skladu s potrebama i temeljima načela održivog razvoja, ulaganje u projekte izrade energetskog pregleda i modernizacije javne rasvjete, energetska obnova javnih zgrada, korištenje otpadne topline u procesima grijanja i hlađenja, poticanje građana na hodanje i korištenje bicikala u gradovima i ulaganja u centralizirane toplinske sustave.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Izgradnja i modernizacija javne rasvjete po naseljima JLS-ova
- Izrada energetskog projekta za prostore HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški
- Pametno upravljanje rasvjetom
- Pametna mjerila
- Rekonstrukcija toplovoda
- Zamjena kotlovskih uređaja kotlovnica
- Proširenje CTS-a Slavonski Brod

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Energetska učinkovitost u javnim zgradama	Ušteda energije kWh, te smanjenje emisija CO2	Primjena mjera energetske učinkovitosti u javnim zgradama	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	JLS-ovi, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Županija, Regionalni koordinator
Izgrađena/obnovljena mreža javne rasvjete	km	Duljina izgrađene/obnovljene mreže javne rasvjete	2021.	Duljina izgrađene/obnovljene mreže javne rasvjete	2027.	Rast 30%	JLS

Mjera 10.2. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije - I

Popis indikativnih aktivnosti

Provođenje mjera poticanja i subvencija za projekte korištenja obnovljivih izvora energije, ulaganje u izgradnju zelenih industrijskih parkova, promoviranje obnovljivih izvora energije i informiranje javnosti o važnosti njihove upotrebe, poticanje korištenja i proizvodnje alternativnih oblika energije poput geotermalne energije, drvene i poljoprivredne biomase te investiranje u hibridne sustave – kombinacija proizvodnje električne i toplinske energije.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Proizvodnja električne energije iz OIE	%	Udio proizvodnje obnovljive električne energije u ukupnoj proizvodnji električne energije	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	HEP

Posebni cilj 11. Daljnji razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture

Mjera 11.1. Ulaganje u sustave vodovoda i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda - I

Popis indikativnih aktivnosti

- Izgradnja novih i unaprjeđenje postojećih vodoopskrbnih sustava, sustava odvodnje, sustava za pročišćavanje otpadnih voda i izgradnja kanalizacijskog sustava

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, komunalna poduzeća.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Izgradnja kanalizacijske mreže sa biološkim pročištačem za naselja Gornja Bebrina, Klakar i Donja Bebrina,
- Izgradnja oborinske kanalizacije na području Općine Garčin,
- Izgradnja osnovne komunalne infrastrukture u naselju Okučani,
- Implementacija GIS sustava za praćenje komunalne infrastrukture, radi unaprjeđenja kvalitete pružanja usluga i povećanja brzine otklanjanja kvarova
- Projekti Vodovoda d.o.o. Slavonski Brod i projekti Vodovoda Zapadna Slavonija.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

Kilometri mreže odvodnje otpadnih voda	km	Novo izgrađen i saniran sustav odvodnje otpadnih voda	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	JLS, komunalna poduzeća
Kilometri mreže javne vodoopskrbe	km	Novo izgrađena i sanirana vodovodna mreža	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	JLS, komunalna poduzeća

Mjera 11.2. Razvoj cirkularnog gospodarstva i održivo gospodarenje otpadom – R, I

Popis indikativnih aktivnosti

Izgradnja infrastrukture za gospodarenje otpadom (kompostane, sortirnice i sl.), odvojeno prikupljanje otpada, izgradnja reciklažnih dvorišta, sanacija divljih odlagališta i oneštećenih lokacija, edukacija stanovništva svih dobni skupina o nastanku, odlaganju i ponovnom korištenju otpada kao sirovine/energenta.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Izgradnja reciklažnih dvorišta i reciklažnih dvorišta za građevinski otpad
- Sanacija odlagališta
- Zatvaranje divljih odlagališta
- Odvojeno prikupljanje otpada
- Nabava kanti i opreme za odvojeno prikupljanje otpada
- Edukacije o smanjenju otpada
- Sanacija i gradnja odlagališta komunalnog otpada Šagulje-Ivik (Sortirница)
- Modernizacija sustava odlaganja (podzemni spremnici na javnim površinama)

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj novoizgrađenih recikliranih dvorišta	Broj reciklažnih dvorišta	Ulaganje u izgradnju, uspostavu i unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom otpada	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ, JLS, komunalna poduzeća i FZOEU
Nabava kanti i opreme za odvojeno prikupljanje otpada	Broj kanti i opreme za odvojeno prikupljanje otpada	Ulaganje u izgradnju, uspostavu i unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom otpada	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ, JLS, komunalna poduzeća i RCGO Šagulje
Sanacija odlagališta otpada	Broj saniranih odlagališta	Sanacije neuređenih odlagališta otpada	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	JLS, komunalna poduzeća, FZOEU

Mjera 11.3. Ulaganje u cestovni, željeznički i riječni promet - I

Popis indikativnih aktivnosti

Svrha mjere je povećanje sigurnosti u prometu i kvalitetnija povezanost urbanih i ruralnih središta kroz aktivnosti rekonstrukcije državnih cesta i pripadajućih cestovnih objekata, izgradnja i rekonstrukcija županijskih i lokalnih cesta i pripadajućih cestovnih objekata, izgradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta, povećanje sigurnosti u prometu, ulaganje u javni prijevoz, ulaganja u željeznice, biciklističku infrastrukturu, riječni transport te poticanje korištenja intermodalnog transporta.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, JLS, HC, HŽ, HV.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Rekonstrukcija prometnica
- Izgradnja pješačkih, planinarskih i biciklističkih staza
- Izgradnja parkirališta, prometnica i nerazvrstanih cesta (primjerice izgradnja nerazvrstane ceste Lještani-Donji Rogolji (općina Okučani))
- Asfaltiranje odvojaka prema obiteljskim kućama do kojih nema asfalta
- Mapiranje pristupa Savi za manja plovila,
- Priprema projekata za uređenje pristupa manjim plovilima sa definiranom mrežom duž obale.
- Postavljanje 10 uređenih rampi za pristup manjih plovila rijeci Savi duž županije
- Zračna luka za sportski, turistički i poslovni promet
- Povezivanje Poslovne zone Đuro Đaković i Sjeverne vezne ceste
- Autocesta u funkciji gradskog prometa
- ITS (inteligentni transportni sustav)

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Duljina rekonstruirane, sanirane i nove ceste	Km	Broj kilometara izgrađenih/rekonstruiranih cesta	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	HC, ŽUC, JLS
Ulaganja u sanaciju riječnih prometnih tokova	Kuna	Financijska sredstva uložena u	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20%	HV

Mjera 11.4. Ulaganja u društvenu infrastrukturu - I

Popis indikativnih aktivnosti

Rekonstrukcija i dogradnja društvenih domova različitih namjena, obnova i modernizacija sportskih dvorana, terena, stadiona, parkova i opreme, građenje i obnova planinarskih domova i skloništa, objekata za slatkovodni ribolov, rekreacijskih zona na rijekama i jezerima, kampova, bazena, građevina za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite predškolske djece, uređenje vrtova, parkova i sportskih parkova, uređenje groblja i mrtvačnica.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativni popis projekata:

- Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca, i ostale manje infrastrukture u Općini Nova Kapela,
- Izgradnja i rekonstrukcija pješačkih staza u Rešetarima,
- Izgradnja mrtvačnice Klokočevik,
- Izgradnja sportskog doma Klokočevik,
- Izgradnja višenamjenskog objekta u Garčinu,
- Rekonstrukcija društvenog doma u Trnjanima,
- Izgradnja pješačkih staza u Općini Garčin,
- Sportski centar u Općini Bebrina,
- Južni dio istočne tribine Stadiona na Savi,
- Rekonstrukcija pješačkih staza u Beravcima,
- Izgradnja Sportsko-rekreacijskog centar u Velikoj Kapanici,
- Izgradnja sportskih terena u Općini Sikirevci,
- Izgradnja Sportsko Rekreacijskog centra Brezine (SRC),
- Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra Rešetari,
- Izgradnja šetnjice i javne rasvjete oko jezera u Vrpolju,
- Izgradnja pješačkih staza u naselju Stari Perkovci,
- Gradska vijećnica,
- Gradska tržnica,
- Rekonstrukcija i dogradnja kompleksa gradskih bazena te izgradnja parkirališta u Mlinarskoj ulici,
- Rekonstrukcija i opremanje prostorija HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavanskom Brodu i Novoj Gradiški
- Dogradnja i rekonstrukcija Sportsko-rekreacijskog centra Ivo Petranović u Novoj Gradiški
- Sportsko-rekreacijski centar Vijuš
- Adrenalinski i skate park u Slavanskom Brodu
- Uređenje šetnice uz obalu rijeke Save kod naselja Stara Gradiška
- Sportski centar Sapci
- Izgradnja društvenog doma Kosovac, vrtne sjenice, parkirališta i malonogometnog igrališta
- Sportski centar Sapci
- Izgradnja društvenog doma Kosovac, vrtne sjenice, parkirališta i malonogometnog igrališta
- Izgradnja kampa na Poloju
- Obnova planinarskog doma „Đuro Pilar“ i izgradnja planinsko-adrenalinskog parka
- Izgradnja, dogradnja i sanacija mjesnih domova u Slavanskom Brodu
- Adaptacija i opremanje Hrvatskog Doma u Slavanskom Brodu
- Park Klasije sa hortikulturnim uređenjem
- Sportska dvorana Sokol
- Obnova ili rekonstrukcija postojeće posjetiteljske planinarske infrastrukture na Strmcu- Psunju (planinarski dom i planinarske staze).

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)

Duljina rekonstruirane, sanirane i nove pješačke, planinarske i biciklističke staze	km	Broj kilometara rekonstruiranih i saniranih pješačkih i biciklističkih staza	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ, JLS
---	----	--	-------	-----------------	-------	----------	----------

Mjera 11.5. Ulaganje u infrastrukturu i dostupnost širokopojasnog interneta

Popis indikativnih aktivnosti

Osiguranje razvoja širokopojasnog pristupa Internetu s ciljem revitalizacije ruralnih područja i poticanje suradnje urbanih i ruralnih središta za razvoj širokopojasne mreže.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativni popis projekata:

- Projektiranje i građenje pasivne širokopojasne infrastrukture za područje BPŽ

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Ulaganje u povećanje dostupnosti širokopojasnog Interneta	Broj kućanstava pokrivenih širokopojasnim internetom	Ulaganje u razvoj digitalnog informacijskog društva	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ HAKOM

Prioritet 4. Jačanje konkurentnosti županije i razvoj potpomognutih područja

Posebni cilj 12. Jačanje upravljanja razvojem

Mjera 12.1. Jačanje suradnje dionika u upravljanju razvojem - R

Popis indikativnih aktivnosti

Jačanje transparentnosti rada javne uprave, uključivanje građana kroz participativno upravljanje, jačanje digitalizacije na području Županije, uspostava sustava praćenja i vrednovanja županijskih i lokalnih razvojnih programa i planova, suradnja sa JLS-ovima i jačanje međužupanijske suradnje.

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Indikativan popis provedbenih programa/projekata:

- Program Digitalna županija
- Projekt digitalna županija za poslovne subjekte
- Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u javnoj upravi

- Digitalna transformacija i povezivanje te objedinjavanje baza Grada s gradskim poduzećima i ustanovama
- Jedinstveni GIS sustav (vodovod, rasvjeta, telekomunikacije, plin...)
- Uvođenje NIAS autentifikacija i povezivanje sa sustavom e-Građani
- Aplikativna rješenja za transparentnost
- Aplikacije za uključivanje građana i poticanje davanja prijedloga

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativni popis projekata:

- Digitalizacija gradske uprave i gradskih poduzeća i ustanova Slavonski Brod
- Digitalizacija lokalne samouprave Donji Andrijevci

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj novih digitalnih javnih usluga u nadležnosti županije	Broj usluga	Pokazatelj mjeri poboljšanje digitalizacije javnih usluga na županijskoj razini	2021.	Novi pokazatelj	2027.	30	Regionalni koordinator i BPŽ
Broj JLS-a za koje je uveden ISO sustav upravljanja kvalitetom	Broj JLS-a	Pokazatelj mjeri razinu kvalitete upravljanja na lokalnoj razini	2021.	Novi pokazatelj	2027.	10	Regionalni koordinator i JLS

Mjera 12.2. Porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi na korist građana - R

Popis indikativnih aktivnosti

Stjecanje specifičnog znanja za pripremu i provedbu projekata, proširivanje upravljačkog znanja i vještina zaposlenika u županijskim tijelima, poticanje proaktivnog pristupa kod djelatnika u upravi za rješavanje razvojnih problema i jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu projekata financiranih iz fondova EU i drugih izvora.

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Indikativan popis provedbenih programa/projekata:

- Edukacije za jačanje kapaciteta djelatnika u javnoj upravi za korištenje fondova EU

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

Poboljšanje upravljanja i raspolaganja državnom imovinom.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj educiranih službenika i dužnosnika u području planiranja i upravljanja razvojem	Broj	Jačanje kapaciteta javnog ljudskog sektora za upravljanje razvojem i efikasno planiranje	2021	Novi pokazatelj	2027.	Rast 40%	Regionalni koordinator, BPŽ

Mjera 12.3. Jačanje organizacija civilnog društva - R

Popis indikativnih aktivnosti

Povećanje znanja i vještina organizacija civilnog društva i jačanje njihova doprinosa razvoju zajednice. Poboljšanje prostornih kapaciteta za rad OCDA i nabavka moderne opreme, poticanje sudjelovanja u projektima socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija, poticanje uključivanja u donošenje odluka značajnih za razvoj lokalne zajednice, promoviranje u javnosti značaja djelovanja organizacija civilnog društva za razvoj Županije i JLS-a, jačanje suradnje među županijskim udrugama, ali i onima u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te promicanje volonterstva u društvu.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, jedinice lokalne samouprave, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije, HGSS Stanica Slavonski Brod.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativni popis projekata:

- Prenamjena – preuređenje prvog kata prostora u multifunkcionalne prostore i prostore udruga Hrvatskog pučkog doma u Starom Petrovom Selu,
- Pametni centar Općine Slavonski Šamac,
- Krizni volonterizam u Brodsko posavskoj županiji – HGSS SB
- Uređenje i opremanje prostora HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški, opremanje vozilima, plovilima
- Unapređenje programa spašavanja na vodi, potraga na vodi i neuređenim područjima, spašavanjima iz speleobjekata i ruševina.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj projekata civilnih organizacija	Broj projekata	Doprinos jačanju kapaciteta i prepoznatljivosti uloge civilnih organizacija u društvenom razvoju	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ

Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva	Broj educiranih osoba za rad u organizacijama civilnog društva	Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva kroz zapošljavanje i educiranje osoba za rad u organizacijama civilnog društva	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 15%	BPŽ
--	--	---	-------	-----------------	-------	----------	-----

Posebni cilj 13. Razvoj potpomognutih područja + ITU

Mjera 13.1. Poticanje intervencija u potpomognutim područjima - R

Popis indikativnih aktivnosti

Svrha mjere je osiguranje potpora male vrijednosti za porezne obveznike koji obavljaju djelatnost na potpomognutim područjima, osiguranje potpore MSP-ovima na potpomognutim područjima putem poticaja, poduzetničke infrastrukture i programa financiranja, potpore za održavanje i modernizaciju prometne i komunalne infrastrukture potpomognutih područja i potpore za izgradnju i opremanje društvene infrastrukture potpomognutih područja.

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Broj JLS s povećanjem stanovništva	Broj	Broj JLS na području BPŽ koja bilježe porast broja stanovnika	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10% u onsu na 2021.	DZS, JLS

Mjera 13.2. Poticanje integriranih teritorijalnih ulaganja - R

Popis indikativnih aktivnosti

Svrha mjere je planiranje i provedba održivog korištenja prostora, praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta, kontrola urbanizacije, obnova i uređenje povijesnih središta gradova i ostalih naselja radi očuvanja karaktera i vrijednosti krajobraza, obnova *brownfield* lokacija i edukacija djelatnika u tijelima nadležnim za prostorno uređenje za prilagodbe klimatskim promjenama kroz prostorne planove te edukacija građana za aktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja.

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Površina obnovljenih brownfield područja	m2	Ob	2021.	Novi pokazatelj	2027	Novi pokazatelj	Zavod za prostorno uređenje BPŽ

Posebni cilj 14. Jačanje spremnosti na okolišne i sigurnosne izazove

Mjera 14.1. Unaprjeđenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda - I

Popis indikativnih aktivnosti

Ulaganja u projekte akumulacije i retencije – poplave, bujice, klizišta, edukativne aktivnosti o mogućnostima zaštite od elementarnih nepogoda i poduzimanju aktivnosti u izvanrednim situacijama, izgradnja i/ili opremanje vatrogasnih domova i spremišta, opremanje Društava Crvenog križa potrebnom opremom, izgradnja i opremanje prostora HGSS.

Nosioci provedbe mjere su Županija, jedinice lokalne samouprave, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Indikativan popis projekata:

- Rekonstrukcija građevine javno – društvene namjene – društveni i vatrogasni dom Godinjak,
- Podizanje razine spremnosti za smanjenje rizika od katastrofa izgradnjom novog vatrogasnog doma u Općini Sibinj,
- Izgradnja vatrogasnog doma za potrebe vatrogastva i civilne zaštite u Općini Gornji Bogićevci i u Gunjavcima,
- Dogradnja i rekonstrukcija vatrogasnog doma u Starim Perkovicima,
- Podizanje razine spremnosti za smanjenje rizika od katastrofa rekonstrukcijom i opremanjem prostorija HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški,
- Nabavka vozila (kombi vozilo, terensko vozilo, osobno vozilo) potrebnih za intervencije
- Uređenje vatrogasnog doma u Slavonskom Brodu.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Izgradnja, dogradnja i opremanje objekata zaštite od elementarnih	Broj	Ulaganje u unaprjeđenje sustava zaštite od elementarnih nepogoda i	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 20%	BPŽ

nepogoda i izvanrednih situacija		izvanrednih situacija					
----------------------------------	--	-----------------------	--	--	--	--	--

Mjera 14.2. Jačanje otpornosti na klimatske promjene - R

Popis indikativnih aktivnosti

Uspostava međusektorskog županijskog tijela za koordinaciju i vođenje aktivnosti praćenja, predviđanja i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama, izgradnja sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe i jačanja otpornosti na klimatske promjene te poticanje primjene Zelene gradnje kao sredstva ublažavanja klimatskih promjena i stvaranja povoljnijih radnih i životnih uvjeta.

Nosioci provedbe mjere su Županija, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj rezultata			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Proračunska izdvajanja za saniranje posljedica klimatskih neprilika	Vrijednost	Smanjivanje osjetljivosti BPŽ na utjecaj i klimatskih promjena	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Rast 10%	BPŽ i JLS

Mjera 14.3. Unaprjeđenje kvalitete zraka, tla i vode

Popis indikativnih aktivnosti

Razvoj i provedba srednjoročnih i dugoročnih mjera zaštite zraka, tla i vode, ulaganje u prevenciju požara te sanaciju opožarenih površina, eksploatacija mineralnih sirovina sukladno zakonskim odredbama te provođenje aktivnosti s ciljem smanjenja onečišćenja zraka na širem području grada.

Nosioci provedbe mjere su Županija, JLS, civilno društvo, poduzetnici, poduzetničke potporne institucije.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru

Pokazatelj ishoda			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Godina	Vrijednost	Godina	Vrijednost	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Ispuštanje onečišćujućih tvari u zrak prema popisu tvrtki koje su ih prijavile	Tvrtke koje su prijavile	Unaprjeđenje kvalitete zraka kao preduvjet stvaranja uvjeta za kvalitetan život	2021.	Novi pokazatelj	2027.	Postizanje propisanih vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari za I. kategoriju kvalitete zraka	Državna mreža za trajno praćenje kvalitete zraka, BPŽ

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 36/09, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20), članka 12., stavak 3. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17) i članka 34. Statuta Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“ br. 15/13-pročišćeni tekst, 4/18, 5/20 i 7/21), Županijska skupština na 5. sjednici održanoj 16. prosinca 2021. donijela je

ODLUKU

o donošenju Plana razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021.-2027. godine

Članak 1.

Donosi se Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021.-2027. godine (u daljnjem tekstu: Plan).

Plan iz stavka 1. ovog članka sastavni je dio ove Odluke i bit će objavljen na internetskim stranicama Brodsko-posavske županije.

Članak 2.

Za praćenje provedbe Plana zadužuje se Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu.

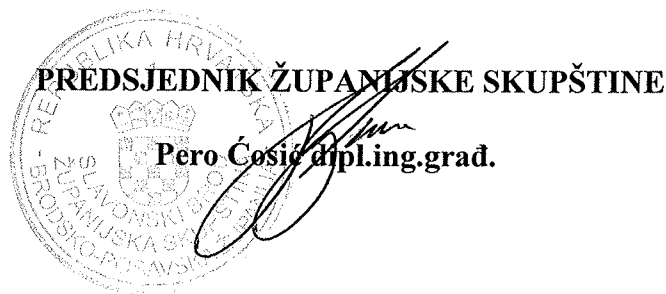
Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom vjesniku Brodsko-posavske županije“.

KLASA: 021-01/21-09/39

URBROJ: 2178/1-01-21-1

Slavonski Brod, 16. prosinca 2021.

Dostaviti:

1. UO za gospodarstvo i poljoprivredu
2. Redakcija „Službenog vjesnika BPŽ“
3. Dosje